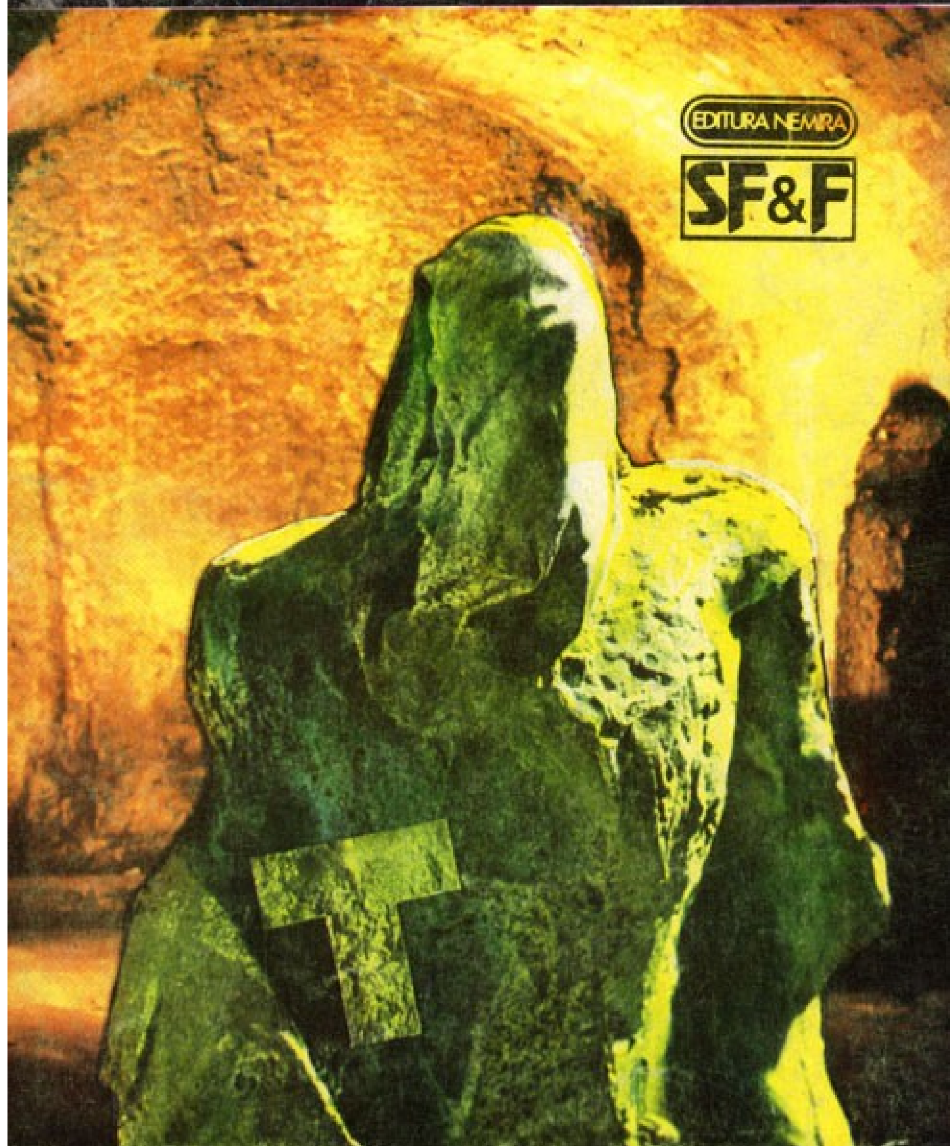
Anna Rinonapoli

CAVALERII LUI TAU

"OPREȘTE-TE." ȘI MOARTEA SE OPRI.

Anna Rinonapoli

CAVALERII LUI TAU

„OPREŞTE-TE.” ŞI MOARTEA SE OPRI.

CAVALIERI DEL TAU

Traducere de:
ANCA ŞI ALEXANDRU BALACI

Introducere de:
GIANFRANCO DE TURRIS

Coperta colecţiei şi ilustraţia:
DAN ALEXANDRU IONESCU

Versiunea 1.0 standard RIF1

Nemira
1993

INTRODUCERE

Problema care se pune în faţa fiecărui autor italian care intenţionează să scrie *heroic fantasy* (pentru a utiliza acest termen creat în anii şaizeci de către L. Sprague de Camp), sau naraţiuni mito-poetice (pentru a folosi definiţia pe care Lester del Rey a dat-o trilogiei lui Tolkien), sau povestiri epico-fantastice (pentru a recurge la locuţiunea franceză echivalentă), sau oricum altfel s-ar mai putea numi genul literar care e inclus – şi subînţeles – sub aceste etichete, nu totdeauna adecvate sau atotcuprinzătoare ale unui sector destul de vast, este aceea a direcţiei de urmat, a punctelor de referinţă de la care trebuie plecat, a „magnificei stirpe” din care, mai mult sau mai puţin direct, se descinde.

Nu este vorba de o problemă minoră, teoretică sau academică, ci de una practică şi importantă: priveşte, într-adevăr, stabilirea intrigii, scopurile autorului, „valorile” pe care trebuie să se bazeze. În rezumat *esenţa* povestirii. Căci una este să urmezi calea deschisă de către „clasicii” genului nostru literar, şi alta să urmezi calea care se referă la o vagă „tradiţie” naţională (texte şi scriitori, mituri şi personaje, istorie şi legendă). Şi faptul că aceasta există, chiar dacă nu se poate defini drept o tradiţie propriu-zisă, l-am subliniat în mai multe rânduri (*Heroic Fantasy*, Fanucci, 1979; *Magicieni şi războinici*, Fanucci 1980; *Războinicii din Ausonia*, Akropolis, 1982; *Armele şi iubirile*, Solfanelli, 1985). Alternanţa de real şi de fantastic din ţara noastră îi oferă nenumărate posibilităţi celui care doreşte să situeze

aici o intrigă de *heroic fantasy*: totul este să aibă pregătirea culturală şi curajul creator pentru a încerca o asemenea aventură. Sunt puţini, e adevărat, cei care au încercat acest lucru, de parcă ar exista o rezervă inconştientă, poate o moştenire legată de şcoală, ca să înfrunte, modificând sau cel puţin adaptând necesităţii, datele reale ale istoriei, sau să le amestece cu cele ale folclorului, ale legendelor, ale mitului. Ca şi când n-ar fi avut ilustre exemple ale felului în care au fost absorbite şi reelaborate fantastic aventurile Paladinilor de către tradiţia scrisă dar mai ales de către cea orală a poporului nostru.

Anna Rinonapoli, după o lungă activitate ca autoare de literatură ştiinţifico-fantastică cu conţinut satiric şi de critică socială, odată ce s-a decis să se ocupe de „fantezia eroică" şi-a luat inima-n dinţi şi s-a îndreptat cu hotărâre – aproape fără preambuluri sau preparative – spre calea „italiană". Evident ea poseda capacitatea profesională şi bagajul cultural necesar pentru a efectua această încercare plină cu dificultăţi de tot felul. Rezultatul ni se pare mai mult decât demn de toată atenţia: fără îndoială o operă importantă în istoria naraţiunii mito-poetice italiene, la care va trebui să ne referim. Nu este vorba de o rumegare lipsită de inventivitate a lui Tolkien sau a lui Howard (pentru a cita numai două nume aflate la antipozi), ci de ceva profund personal şi „naţional", dacă putem să spunem aşa, în lipsa altor adjective adecvate, care se remarcă prin numeroase şi diverse puncte de plecare. O încercare, cum spuneam mai sus, care uneşte faptul istoric, prezent pe fundal, cu o invenţie fantastică pe măsura epocii alese pentru desfăşurarea acţiunii.

Acvila de foc, prima povestire care deschide volumul, este plasată în jurul anului 1000, pe vremea lui Conrad al II-lea, împăratul Germaniei, creatorul „legii salice" cu privire la succesiunea ereditară la tron, al mişcărilor micilor feudali italieni, al episcopilor conţi şi al aşa-numitei *constitutio de feudis*. Acţiunea este situată în Versilia şi în Maremma toscană, aşa cum erau acestea pe atunci: nişte lacuri de-a lungul ţărmurilor, mlaştini şi păduri întinse (astăzi, evident,

totul s-a schimbat radical). Numele personajelor şi ale locurilor nu sunt rodul fanteziei, ci au fost extrase din cronicile timpului: ca, de exemplu, Teupascio (mai târziu Altopascio) şi Buggiano (care a fost într-adevăr distrus). De remarcat, tentativa unei reconstituiri actuale a modalităţilor şi limbajului de *ieri*: aproape nouă secole au trecut şi unicul lucru pe care îl putea încerca era de a adapta cadenţele din 1000-1200, descoperite în textele epocii, la limbajul actual. După trei ani de eforturi, Anna Rinonapoli am impresia că a reuşit: personajele ei vorbesc o limbă care în practică nu există, concentrată cum este, şi cu un amestec de cuvinte actuale şi ieşite din uz, în dialect toscan sau în italiană, sau cu stranii derivaţii latine, limbă care însă s-ar putea să fi existat şi pe care, oricum, o păstrează în amintire, tradiţia.

Celelalte două povestiri ale acestui roman ciclic, *Rana lui Amfortas*, care a obţinut Premiul Tolkien 1983, şi *Farmecul spinului de trandafir*, se referă la o perioadă istorică ceva mai târzie: aceea care a urmat după lupta pentru investituri dintre Papalitate şi Imperiu. Firul conducător este acelaşi, prezenţa Ordinului lui Tau, cavalerii-călugări cu cruce albă pe rasa neagră şi care amintesc evident de Ordinul Templierilor (al cărui stindard era alb şi negru). S-ar mai putea adăuga că cel dintâi este o reformulare fantastică a celui din urmă, ca şi când litera grecească la care se referă autoarea ar asuma toate caracteristicile simbolice ale cavalerismului medieval, aşa cum Altopascio şi Magione, sediul Ordinului, au devenit, în transfigurarea operată de Anna Rinonapoli, locuri emblematice ale „miraculosului” din Evul Mediu.

De altminteri, cele trei povestiri sunt doar cele trei capitole ale unui episod care are rădăcini şi referiri identice, legate între ele şi cu aceeaşi desfăşurare a conţinutului. „În general protagonistul”, afirmă însăşi autoarea, „este un om umil care *ştie să vadă* miracolul, care trăieşte în fantezie, într-un raport circular intern-extern-intern”. Şi nu numai atât – s-ar putea adăuga – protagoniştii sunt părtaşi, cu *voinţa lor de a crede*, la nişte evenimente extraordinare, la care participă şi personajele secundare: „oameni care

trudeau din greu ca să trăiască într-un mediu ostil şi care nu-şi pierdeau credinţa şi capacitatea de a fabula”, explică Anna Rinonapoli.

În felul acesta scriitoarea pare să fi înţeles deplin mentalitatea omului medieval, atât de îndepărtată de cea a omului modern încât acesta din urmă nu numai că nu reuşeşte s-o înţeleagă şi s-o accepte, dar o respinge în bloc, o refuză. O mentalitate care-şi dă pe deplin seama că se naşte, trăieşte şi moare într-un propriu şi adevărat „univers simbolic”, aşa cum a explicat până la cele mai mici detalii M.M. Davy (*Initiation à la symbolique romane*, Flammarion, 1977). Jacques Le Goff, chiar dacă nu este total de acord cu o asemenea interpretare, afirmă totuşi că în secolul al XII-lea „miraculosul tulbură prea puţin regularitatea cotidiană, şi probabil că tocmai faptul acesta este cel mai neliniştitor la miraculosul medieval, adică faptul că nimeni nu-şi pune întrebări în legătură cu prezenţa lui, care nu are nicio tangenţă cu cotidianul şi cu toate astea este total inserat în el” (*Il meraviglioso e il quotidiano nell’Occidente medievale*, Laterza, 1983). Asta nu înseamnă însă altceva decât că „omul obişnuit” din secolele X-XIII era într-un atât de strâns contact cu simbolul şi cu fantasticul, încât nu se mai mira de prezenţa lor, considerându-le un eveniment „normal”.

Din această atmosferă aleasă de Anna Rinonapoli pentru cele trei povestiri, al căror fundal este Ordinul lui Tau, şi descrisă cu atâta dragoste şi preciziune, decurg mai multe consecinţe. Prima este aceea de a fi reconstituit o lume în care creştinismul – după un mileniu – se impusese de-acum în faţa păgânismului, dar este fără nicio îndoială cu totul deosebit de cel pe care-l cunoaştem noi: în sine şi în raporturile credincioşilor cu divinitatea. Fraza „omul umil care *ştie să vadă* miracolul” spune deja totul: *astăzi* cine mai „ştie să vadă miracolul”? Practic nimeni, se poate răspunde liniştit. Se interpune o întreagă serie de obstacole exterioare şi interioare: o civilizaţie „tehnologică”, o filosofie „raţionalistă”, o cultură care vrea să ignoreze anumite date, o *forma mentis* de-acum laicizată, o atitudine

psihologică, morală şi spirituală aprioric „oarbă” faţă de determinate „semnale”.

În secolele acelea, pe care chiar şi acum unii se încăpăţânează să le denumească „secole întunecate”, lucrurile se petreceau cu totul altfel. Supranaturalul, cum îl sintetizează Le Goff în eseul citat, era definit pe atunci în cel puţin trei feluri: *mirabilis, magicus, miraculosus*. Primul este acela care şi astăzi se defineşte „minunat” *tout court*, şi derivă din mitologia clasică, orientală, germanică, din folclor, din povestirile populare şi aşa mai departe. Al doilea, care iniţial se referea atât la magia albă cât şi la cea neagră, a devenit sinonim cu supranaturalul malefic. Al treilea este supranaturalul, şi deci miraculosul creştin. În legătură cu *miraculum*, învăţatul francez notează diferenţele faţă de alte manifestări asemănătoare: provenind de la un singur autor, adică Dumnezeu, în miracol există prin urmare „o reglementare a miraculosului”, „o tendinţă de a raţionaliza miraculosul” care, fiind aşteptată de la Dumnezeu, „nu se detaşează de planul divin şi de o anumită ordonare” şi deci nu este deloc imprevizibilă. În acest sens, în *miraculosus* exista un fel de „golire a miraculosului”, *miraculum*-ul nu este o fractură în realitate, ci aproape o continuare, în alte forme, a realităţii cunoscute omului medieval, aşa cum s-a mai spus anterior.

Tocmai asta e atmosfera creată de Anna Rinonapoli mai ales în *Acvila de foc*: eroul – om umil care se dăruieşte total credinţei şi, în simplitatea lui, săvârşeşte acel *miraculum*, zburând ca păsările, fără să considere însă faptul acesta drept ceva ieşit din comun, în timp ce acel *magicus* al vrăjitorului care l-a răpit nu e altceva decât o manifestare a Satanei. Se simte, în anumite pagini, un fel de suflu al unei „Providenţe” manzoniene, căreia i se încredinţează cu toţii, de la băieţaşul Bollone, crescut prea mult pentru vârsta lui, până la nepotul lui Conrad al II-lea, siguri fiind că ea va rezolva lucrurile cât mai bine, după un plan prestabilit „scris în ceruri”.

Povestea lui Bollone este aceea a unei extraordinare „treziri” a unui suflet candid, din cea mai desăvârşită

abrutizare, în care încercase să-l facă să decadă vrăjitorul, pentru a deveni în felul acesta adept al diavolului: a căpătării conştiinţei de sine, dar nu la nivelul unei umanităţi „normale”, ci direct într-o atmosferă „miraculoasă”. Viaţa în stadiul natural conduce, în mod inevitabil, către bine, nu îngăduie ca sufletul să se rătăcească, pare să vrea să spună autoarea. Dar Bollone al său, un băiat de patrusprezece ani, înalt de un metru şi nouăzeci, nu este asemănător cu „sălbaticul cel bun”, construit la masa de scris de către iluminişti, care pretindeau că l-au întâlnit printre indigenii descoperiţi treptat în Africa, în America sau în Australia: el este în schimb „deschis” nu numai către aspectul exterior şi natural al realităţii care îl înconjoară ci şi către o dimensiune transcendentală, aşa încât religia sa nu este numai o religie naturalistă care divinizează plante, animale şi fenomene atmosferice, ci o religie mult mai profundă şi mai elevată: „Percepea sacralitatea vieţii, nu la nivelul reflexiei. Ar fi fost fericit, era sigur de asta, dacă ar fi putut să rătăcească pe câmp, în tovărăşia animalelor, a florilor şi a plantelor. Îşi trăgea puterea din ceasurile petrecute în contact cu natura, şi la fel şi siguranţa şi speranţa care îi modelau spiritul. Lupta eroic împotriva forţelor răului, şi nu cunoştea cuvintele «a lupta» şi «eroism». Comportarea lui era spontană. Izvora dintr-o convingere profundă.” Nu foarte deosebit, aşadar, de figura „purului nebun” din ciclul arturian care, el singur, va avea viziunea Graalului şi pe care Wagner (bine cunoscut de către autoare) îl va face să se înalţe până la simbolul cel mai creştin.

Cea de-a doua consecinţă care decurge din faptul de a fi ales o atât de specială atmosferă, este folosirea (nu ştiu cât de conştientă) a simbolurilor. Deja Tau, prezent încă din titlu, care îi pune în evidenţă pe cavalerii-călugări, şi care îşi proiectează umbra peste toate povestirile din carte, este simptomatic. Tau este efectiv, aşa cum se afirmă în roman, „litera grecească ridicată la rangul de simbol al Crucii”, dar nouă ni se pare că ea are o semnificaţie mai amplă decât cea legată numai de creştinism. Semnul ales are însă, prin

el însuşi, un sens propriu: „Crucea este unul dintre acele simboluri care, în forme diverse, se găsesc aproape pretutindeni şi încă din cele mai îndepărtate timpuri; aşadar ea este departe de a aparţine exclusiv creştinismului, cum cred unii”, scrie René Guénon (*Symboles fondamentaux de la science sacrée*, Gallimard, 1962), şi afirmă în continuare că „dacă Cristos a murit pe cruce, e tocmai, se poate afirma clar, pentru valoarea simbolică pe care o are crucea în sine, valoare care i-a fost totdeauna şi de către toate tradiţiile, recunoscută”. Ea reprezintă deplina realizare spirituală a „Omului universal”, care se extinde în sens orizontal (realizare a individualităţii) şi în sens vertical (realizare a ierarhiei „stărilor multiple” ale fiinţei). Mai mult chiar, sensul ales de scriitoare pentru a-şi caracteriza cavalerii-călugări este litera grecească, aşa cum s-a spus, care, spre deosebire de crucea latină, este lipsită de braţul vertical mai scurt. În felul acesta, ea aminteşte insistent de egipteanul *ankh*, crucea vieţii din ezoterismul Nilului. S-ar putea înţelege prin urmare Ordinul Tau, ca un ordin al unui creştinism iniţiatic, cel puţin în contact cu misticismul Orientului, cum au fost chiar, în realitate, Templierii? Şi de ce nu, dat fiind că s-a dovedit (cfr. între alţii Enrico Montanari, *Considerazioni sul templarismo*, în *Studi e materiali di storia delle religioni*, Editura Ateneului, nr. 1-2, Roma 1969) că aveau un ezoterism propriu şi că întreţineau strânse legături cu Ordinul Ismailiţilor? Ne-am afla atunci, în cazul în care autoarea s-ar decide să mai scrie şi alte capitole ale acestui ciclu narativ, în faţa unor nesperate ramificaţii: un Ordin „tineresc”, gnostic, cu toate consecinţele, chiar şi pe planul invenţiei, pe care acest lucru le-ar comporta. Aceeaşi figură a lui Bollone, atunci, ar căpăta conotaţii diverse, mai marcate, ca de exemplu porecla sa de „instrument al lui Tau”, sau „cuţit al lui Tau” sau, cum el însuşi se defineşte, de „nebun”. Matto-Bagatto: ca la cărţile de Tarot, adică haosul; infinitele posibilităţi ale realului; sau chiar nebunul-menestrel: cum se lăsa numit San Francesco, deschis astfel tuturor „cererilor” Providenţei, chiar şi celor mai absurde în aparenţă, ca

Bollone care se „încredinţează” „voinţei” divine şi „face să-i crească aripile”.

Referirile simbolice, evident, nu se termină aici. Există, între altele, caracteristica băiatului-uriaş care înţelege „limbajul păsărilor” şi asta o explică tot Guénon, înseamnă limbajul îngerilor, adică al divinităţii, cu alte cuvinte limbajul „înaltei iniţieri”. Bollone, cu sufletul lui candid şi pur, larg deschis solicitărilor sacrului, a apucat calea unei proprii transcendenţe care îi îngăduie să vadă îngerul morţii şi să-l oprească (schimbând cursul istoriei), înălţându-i şi convertindu-i şi pe ceilalţi prin simplul său exemplu.

Fenomenul de levitaţie merită o atenţie deosebită pentru personajul căruia i-a fost atribuit: Bollone, fără îndoială, este asemănător următoarei descrieri: „Un om foarte ignorant, hărţuit de întâmplări şi de boli, pradă celor mai atroce chinuri fizice şi sufleteşti”, dar la care se întâlneşte „o extremă puritate spirituală care îi îngăduie tot atâtea ameţitoare «revelaţii». Şi acestui «zbor» al spiritului s-ar spune că îi corespund, pe plan empiric, «zborurile» trupului, adică «levitaţiile».” Sunt cuvinte prin care, în prefaţa la *La levitatione* de Anna Maria Turi (Ed. Mediterranee, 1977), Emilio Servadio se referă la Iosif din Copertino, „sfântul care zbura” şi pe care însăşi autoarea, în biografia pe care i-o dedică în cartea sa, îl defineşte la rândul ei ca pe un „instictiv manipulator al forţelor naturale, un mistic pe jumătate cretin, atlet rustru al Bisericii”. Cu anumite diferenţe, există multe puncte comune între „băiatul cel sălbatic” (dar cu inima curată) descris de Anna Rinonapoli, şi acest fenomen existent, certificat istoric, al „profundului Sud” din secolul al XVII-lea, principalul fiind (îl cităm din nou pe Servadio) că „dezvoltarea interioară este cea care-ţi îngăduie să «treci dincolo», să «zbori peste» realitatea cotidiană, să te joci ca o pasăre (sau ca un înger) cu aşa-numitele «legi» care, aparent, o guvernează”. „Dezvoltarea interioară” şi nu „cultura”.

Şi mai mult. Episodul spălării mâinilor în apele limpezi ale torentului, care duce departe sângele şi molipsirea de ciumă, depăşeşte şi el semnificaţia literală şi se încadrează

pe calea purificării spre atingerea unui *status* superior. Tot aşa nu se pot uita corespondenţele, simbolic exacte, între lună-noapte-porumbel-copilă-apă sau între soare-zi-acvilă-împărat-foc. Aceasta este „legea corespondenţelor” care uneşte lumea de jos cu lumea de sus, vizibilul cu invizibilul, microcosmosul cu macrocosmosul şi permit folosirea interpretării simbolice care (deseori) trece dincolo de intenţiile autorului atunci când îşi află inspiraţia în adâncurile „inimii”.

În *Rana lui Amfortas* şi-n *Farmecul spinului de trandafir*, sensul sacrului la un nivel atât de pur, şi, s-ar putea spune, primordial, se află la un grad inferior: aici predomină în schimb un contrast direct faţă de Diavol care, prin vrăjile sale, pune stăpânire pe personalitatea, sau, mai bine zis, pe sufletul unui tată şi-al unui fiu, dar până la urmă nu-şi atinge ţinta. Tendinţa de a rezolva cu explicaţii „naturaliste” întâmplări şi episoade transfigurate de „imaginaţia populară”, face parte din cazuistica – menţionată mai sus – a Evului Mediu creştin, care consideră „miraculosul” drept o urmare a normalului, lăsând pentru *mirabilis* şi pentru *magicus* (de origine demonică) restul. Ceea ce nu se poate explica drept un fapt voit de Dumnezeu, aparţine celorlalte două categorii.

Ajungând aici s-ar putea considera ca depăşită eventuala obiecţie pe care cineva ar fi putut s-o ridice, cu toate premizele iniţiale: „Cavalerii lui Tau” este o operă propriu-zisă de „fantezie eroică”? Răspunsul este pozitiv, cu precizarea că e vorba de o fantezie eroică *italiană*. Componenta fantastică constă în faptul că atât „miraculosul” cât şi „magicul” sau „extraordinarul” şi „supranaturalul” – diferit de ceea ce afirmă Todorov (*Introducere în literatura fantastică*, Ed. Univers, 1973) şi Caillois (*Au coeur du fantastique*, Gallimard, 1965) – şi cum de atâţia ani susţin eu, nu sunt altceva decât aspecte diverse ale „fantasticului” şi nu se situează nici înainte, nici după, nici alături de el; şi această componentă se referă la o originală tradiţie mitică şi folclorică a ţării noastre (ca şi la Giuseppe Pederiali, sau Tullio Bologna, dar, la Rinonapoli cu

o mai mare profunzime faţă de cel dintâi şi cu o mai mică amploare în perspectivă şi cu mai puţine referiri „alternative” faţă de cel de-al doilea), aceea a dificilei şi delicatei probleme a creştinismului. Mai e şi inspiraţia epică populară. Figura eroului, într-un sens destul de tradiţional al termenului, este prezentă în povestiri, în timp ce pentru roman s-a spus deja că este, mai mult decât un de acum scontat anti-erou, un „erou umil”, „nebunul pur” din romanele Mesei Rotunde. Şi pentru asta să fie atunci *mai puţin* erou? Nu toţi protagoniştii genului nostru literar sunt ca barbarul Conan: alţii sunt, de exemplu, ca micul Frodo care, pentru a duce la îndeplinire o misiune infinit mai mare decât el, nu reuşeşte să se jertfească în întregime, ci numai parţial (degetul cu inelul). Bollone face parte din categoria celor „cu spiritul pur” care au curajul inconştienţei, care, de altfel, este cel al copilăriei, atunci când ea nu e încă contaminată de numeroasele valori greşite ale celor „mari”. Câţi „eroi de fiecare zi” cunoaştem oare noi înşine? Persoane care-şi poartă „eroic”, pe tot parcursul celor douăzeci şi patru de ore, propria lor povară şi nu se încovoaie sub încercările traiului lor zilnic şi care îşi păstrează intacte în sufletul lor ideile şi credinţa, mergând înainte. „Eroul cu o mie de chipuri” este titlul unui eseu închinat de Joseph Campbell acestei nemuritoare figuri ale mitului clasic: o definiţie care se poate adapta atât protagonistului de *heroic fantasy*, de la William Morris la Karl Edward Wagner, cât şi realităţii pe care noi toţi o trăim. *Sufletul, caracterul, voinţa, scopurile* sunt ceea ce contează, nu atitudinea exterioară, mijloacele puse la dispoziţie, limbajul care se foloseşte, finalitatea imediată către care se aspiră.

Cu Bollone, Temperto şi Rodulfo, Anna Rinonapoli ne-a dăruit nişte „eroi” profund umani şi supraumani, pământeni şi cereşti, reali şi simbolici în acelaşi timp, care se remarcă într-o panoramă a genului *fantasy* naţional şi internaţional în mod singular lipsit de personaje vii şi de valori adevărate. Nu ne mai putem dori decât un singur lucru: ca scriitoarea să se hotărască să pună pe hârtie şi alte

asemenea povestiri dedicate cavalerilor-călugări ai Ordinului Tau.

Gianfranco de Turris

ACVILA DE FOC

I

CASTELUL, lipit de muntele pustiu, slobozea fulgere sulfuroase şi roşietice precum o duhoare greţoasă: răsuflarea demonilor care locuiau acolo împreună cu vrăjitorul. Băiatul simţea frigul şi duhoarea, nefireşti, încerca o groază de nespus, dar nu voia să privească. Evita până şi să-şi imagineze formele monstruoase şi asta încă de mic copil, de când fusese răpit şi luat ca rob de către vrăjitor: mintea, chircită de groază, se apăra prin absenţa gândurilor.

Acum fiind mare, ştia că acel castel există, cu toate că nu-l privise niciodată. Îl respingea. Ca un melc în cochilia lui, se ghemuia în Eul său, într-un ungher tainic, unde trăia sufletul şi pe care numai Dumnezeu putea să-l vadă. Îşi amintea de cuvintele mamei: diavolul nu poate fura sufletul cuiva care crede în Dumnezeu. Şi băiatul îşi întărea credinţa, cu toate torturile, farmecele şi învăţămintele rele. Descoperise că stăpânul nu bănuia existenţa unei apărări interioare. Nu-i comunica gânduri şi sentimente. Îndura sudălmi şi violenţe, având siguranţa că va fi fericit după moarte: în Paradis nu existau lovituri, foame şi singurătate.

Nu putea să frecventeze alţi oameni. Trăia singur pe muntele Lucchesia, dormea într-o grotă împreună cu Bigio, calul. Singur şi la discreţia prepotenţei unui omuleţ scund,

slab, vârstnic, care emana un fluid magic irezistibil. Trebuia să-i dea ascultare: nişte ace nevăzute, înfipte în piept şi în ochi, îl chinuiau într-un mod groaznic atunci când se revolta sau când încerca să fugă.

Iar acum, în picioare, în aşteptarea poruncilor, stătea în faţa temnicerului său, care ţinea în mână un bici. Se afla afară, pe platoul îngust din faţa castelului în care locuia vrăjitorul. Îndobitocit de nemâncare, răspundea monosilabic, în şoaptă.

— Vorbeşte odată, nătângule, îl mustra vrăjitorul. Era ocrotit de un cerc de netrecut, de mici flăcărui violete, cu o strălucire amăgitoare, care îl fermecau pe băiat, făceau să i se înmoaie genunchii şi să-i zvâcnească tâmplele. Astăzi, Bollone, eşti şi mai nătâng ca de obicei.

— Da… Nu se uita în flăcări, dar le percepea totuşi reflexul violet şi se simţea subjugat de emanaţii. Rezista cu spiritul, dar nu ştia încotro să-şi aţintească privirea ca să evite toate lucrurile acelea diavoleşti. În schimb, urmărea mişcările şerpuitoare ale biciului. Da, sunt nătâng… mi-e foame.

— Ai să mănânci.

Bollone se agăţă de nădejdea de a avea puţină pâine.

— Porunceşte.

— Câte curse ai pus în pădure, aicea jos?

Băiatul ridică degetul arătător, apoi pe cel mijlociu, şi-n cele din urmă toate degetele de la o mână:

— Una, două… o mulţime.

— Prostule! o mulţime înseamnă… Nu ştia nici el precis: Mult, foarte mult…

— Nu, nu… atât. Şi arătă mâna cu toate cele cinci degete.

— Cinci.

— Cinci, repetă băiatul. Era lacom să înveţe, cu toate că era gata să cântărească părerile cu neîncredere: Învaţă-mă cuvintele. Îşi aminti de o frază pe care celălalt o pronunţa deseori: Eşti omul cel mai învăţat din Toscana.

— Sigur. Învăţat. În realitate era necioplit, ignorant; aproape toţi erau aşa în secolul al XI-lea. Se considera

superior deoarece călătorise. Pe pământul Franţei am deprins meşteşugurile magice. Nu preciza că-şi salvase pielea tocmai la timp, atunci când maestrul lui fusese ars ca vrăjitor.

Bollone arătă colinele care coborau, pe partea dreaptă, până în câmpie:

— Franţa este dincolo de munţi?

— Acolo este Lucca. Un loc cu o mulţime de oameni gata să te ucidă.

— De ce?

— Aşa sunt ei. Să te fereşti. Nu voia să-i spună că Lucca era un centru religios unde vrăjitoriile erau pedepsite. Din cauza asta trăia el ca un lup, în munte. Dar te apăr eu!

Bollone intuia minciuna. Nu izbutea să-şi imagineze totuşi un castel atât de mare încât să poată locui în el o mulţime de persoane. Îşi desfăcu braţele:

— O mulţime… toţi laolaltă?

— Multe castele, unul lângă altul, multe case… se cheamă oraş. Nu crezi, nătângule?

— Ba da, stăpâne.

— Nu ştii nimic. Nu pricepi nimic. Rob eşti şi rob ai să rămâi. N-am să scot niciodată din tine un vrăjitor. Nărodule. Îl umilea pentru a-l menţine supus, fiindcă băiatul crescuse, era aproape de două ori mai înalt decât el. Inutil să te învăţ.

Bollone închise ochii. Îngenunche. Vorbi pe un ton rugător.

— O bucată de pâine, te rog, fă o vrăjitorie… o bucată de pâine.

Vrăjitorul rămase încurcat: băiatul era sleit, nu mai putea fi păcălit cu viziunea amăgitoare a unei fripturi de miel, nu se mai lăsa păcălit, şi, dacă nu-şi recăpăta puterile, n-avea să mai poată face rost de hrană. Vrăjitorul îşi schimbă atitudinea. Scoase un oftat zgomotos:

— Dacă n-aş fi eu să mă gândesc la ziua de mâine, dacă n-ar fi aici tăticul tău… ai devora totul, ca o fiară. Ai muri de foame fără tăticul tău. Şi îi aruncă o bucată de pâine uscată.

Bollone se aştepta la ea, nu era deloc prost. O prinse din zbor.

— Mulţumesc, tăticule.

O ronţăi cu măselele lui puternice. Încercă s-o facă să dureze cât mai mult, înghiţind bucăţi mici, la distanţă una de alta. Prea puţin. Nu se sătura. Ba, dimpotrivă, gustarea aceea îi sporise apetitul. Visa de-acum să dibuie în pădure o pradă săţioasă, un iepure gras…

Stăpânul continua să se laude. Nu avea public şi

lucrul ăsta îi displăcea. Şi el era prizonierul singurătăţii, din cauza îndeletnicirii lui nefaste. Dorea admiraţia, ba chiar şi afecţiunea lui Bollone, care însă trebuia să rămână un rob, credincios şi doritor să înveţe vrăjile şi să se dedice diavolului. Şi se înfuria, fiindcă îi părea limitat ca inteligenţă şi lipsit de interes. Îl stimula, când cu biciul, când cu viziuni ademenitoare. Şi vorbea, entuziasmându-se, fără să-şi dea seama că băiatul refuza să-şi însuşească învăţătura. Spunea mereu aceleaşi lucruri: „… şi spiritele şi demonii îmi dau ascultare…”

Dar nu-i dau friptură, se gândi Bollone. Îşi păstră însă remarca pentru sine. Cu ochii pe jumătate închişi, observa biciul care însoţea mişcările mâinii şi părea un şarpe.

— Desigur, îţi dau ascultare.

— Toţi în slujba mea. În realitate aşteptase mulţi ani, îndeplinise ritualuri înspăimântătoare şi înjunghiase copii, până când un diavol neînsemnat catadicsise să încheie un pact cu el, cerându-i în schimb sufletul.

— Ce castel minunat mi-au construit… pietre de granit şi turnuri roşii din profir… străluceşte ca soarele. Şi tu nu poţi intra.

— Da. Dar nici nu o dorea.

— Într-o zi ai să vii. Urmează-mi sfaturile. Ai să devii vrăjitor şi prieten al diavolilor.

— Da, răspundea din buze, nu şi din inimă însă, aşa cum făcea totdeauna. Da, stăpâne.

— Spune-mi tăticule.

— Da, tăticule.

— Eu te iubesc şi te învăţ. Îi arătă o pasăre neagră care se aşezase pe un colţ de stâncă: Cine este?

— Gra… gra… Imită croncănitul.

— Corb, i se spune.

— Corb, repetă băiatul. Şi păsărica de dimineaţă e ciocârlia. Cea de seară, privighetoarea.

— Îţi plac păsările cântătoare?

— Da. De ce sunt atât de mici şi au un viers atât de frumos?

— Diavolul a vrut aşa!

Mincinosule, sunt făpturile lui Dumnezeu, se gândea Bollone, *aşa-mi spunea mama şi eu o cred pe ea şi nu pe tine*. Dar, cu fruntea plecată, se prefăcu că încuviinţează, mişcând uşor capul.

… diavolul este unicul dumnezeu pe lume, trebuie să-l iubeşti, trebuie să-l cinsteşti…

Băiatul învăţase cum să elimine glasul acela odios din atenţia lui. Îşi contempla picioarele mari, încălţate cu nişte cizme grosolane, din blană de oaie, pe care el însuşi le cususe. Absorbit, concentrat asupra unei viziuni familiare, care îi dădea siguranţă.

— Priveşte-mă în faţă când vorbesc, imbecilule.

Bollone îşi înălţă pentru o clipă fruntea: ochii mari şi negri păreau că îi pătrund în creier ca nişte vârfuri ascuţite de bazalt. Tresări din cauza dorinţei neaşteptate de a zdrobi craniul pleşuv al omului aceluia rău, cu dinţi putrezi. Blocat de vrajă, nu putea să-l ucidă.

— Da, stăpâne.

— Spune-mi tăticule. Şi ridică biciul.

Înfricoşat, bolborosi cu un glăscior de copil:

— Tăticule, nu mai fac. Mă baţi pentru că trebuie să mă fac mare.

— Vorbeşte normal, nătângule, ai crescut mare. Făcu să pocnească biciul, dar nu-l lovi. Trebuie să ai patrusprezece ani.

— Sunt mulţi?

— Câţi ani aveai, când ţi-a murit mama?

— Nu ştiu. E moartă, cu adevărat?

— Da, sărăcuţa. Eu sunt tatăl tău.

Mincinosule, îmi amintesc prea bine, m-ai furat în pădure, se gândea Bollone.

— E cu putinţă? Ai uitat totul, priveşte-mă, drăguţule, priveşte-l pe tăticul tău.

Rostea cuvinte drăgăstoase şi băiatul îl ura şi mai mult pentru prefăcătoria lui. Îi aruncă o privire rapidă, piezişă.

Vrăjitorul urmărea un scop ascuns, precis. Îşi arătă dinţii stricaţi într-un zâmbet care-l făcea şi mai dezgustător.

— E meritul meu. Ai devenit un uriaş. Tare ca un stejar. Înalt ca un chiparos. Un băiat de-a dreptul frumos.

Auzind complimentul, Bollone rămase cu gura căscată. Înalt de un metru şi nouăzeci, musculos, avea o chică mare neîngrijită, blond-roşcată, nasul turtit pentru că şi-l rupsese, şi fire de păr roşcat care îi creşteau pe faţă, pe braţe şi pe pieptul, doar în parte acoperit de tunica zdrenţuită. Ochii albaştri, uimiţi, şi buzele întredeschise îi dădeau în momentul acela o expresie de idiot.

— Închide gura aia mare, prostule. Şi ascultă aici, îi porunci vrăjitorul. Trebuie să-ţi tai părul. Altfel nu o să găseşti nevastă şi nu o să ai copii.

Mai vrea şi alţi robi, se gândi băiatul, fiind sigur că nevastă înseamnă o femeie care făcea copii ca oaia.

Vrăjitorul râdea batjocoritor:

— Bollone soţ…

— Ce înseamnă soţ?

— Omul care are nevastă. Am să-ţi explic altădată, lucrurile astea. Dacă ai fi bogat, ai purta un veşmânt frumos, fără petice.

— Ce înseamnă bogat?

— Mult pământ, mult de mâncare. Şi bijuterii. Îşi aminti de ignoranţa băiatului. Pietre colorate şi strălucitoare.

— La ce servesc pietrele?

— Bogăţie, imbecilule. Am avea slujitori şi cai. Frumoşi, nu năpârliţi ca Bigio.

— Bigio e frumos, protestă el: era singurul lui prieten.

— Nu ştii nimic, nu ai nicio dorinţă. Lumea e plină de plăceri şi de bogăţii. Nu ştia cum să-l atragă pe robul lui cel

prostuţ şi simplu. Îl răpise, pentru că simţea că îmbătrâneşte, că-i slăbesc puterile, cu tot pactul lui cu diavolul. Friptură de miel. În fiecare zi. Şi fructe coapte. Şi plăcintă cu miere. Sunt foarte gustoase.

Bollone îşi auzi ghiorăitul pântecului gol. Şi-l frecă. Neîncrezător, îşi linse buzele.

— În fiecare zi mâncare multă. Cine să ne-o dea?

— Dacă ai să devii bogat, robii.

— Ai să-i biciuieşti?

— Ai s-o faci tu, imbecilule. Ai să fii un stăpân. Şi ai să poţi să biciuieşti.

Lui Bollone nu-i plăcu ideea de a-i chinui pe alţii, cum era chinuit el. Vrăjitorul voia să-i bage-n cap dorinţa de revanşă, îl îmboldea să se răzbune pe nevinovaţi pentru maltratările îndurate de el.

— O să te distrezi când ai să fii bogat. Nu scăpa norocul.

Băiatul îşi întoarse privirile către vale:

— Unde este norocul?

— Cugeţi ca un copilaş de ţâţă.

Bollone văzu că biciul se ridică:

— Te rog, tăticule, învaţă-mă. Am să mă supun.

— Norocul se numeşte diavolul. Trebuie să-i dai sufletul…

Băiatul nu mai asculta. Se agăţa de prezenţa mamei în sufletul lui, îi auzea vocea dulce, iubitoare, îi urma sfaturile, fiind sigur că-l asculta pe Dumnezeu. O confunda pe mama lui cu Dumnezeu, de bună credinţă, pentru că sufletul lui era încă de copil. Şi-l ura pe vrăjitor, pe prietenii lui demonii, şi lucrurile necinstite pe care trebuia să le facă sub vraja àcelor.

— Gata acum cu flecăreala, Bollone. Du-te la vânătoare.

— Nu mai sunt animale în pădure. Nu se mai găseşte nicio ciupercă şi niciun melc.

— Pentru ciuperci trebuie ploaie. Vocea deveni lugubră. Prea multă secetă. E o vreme de ciumă.

— Ce înseamnă ciumă?

— E un rău molipsitor. Omoară oameni şi animale.

— Un… un diavol? întrebă în şoaptă.

— Nu. O duhoare aducătoare de moarte, care iese din pământul uscat. Umflă, înroşeşte gâtul şi subsuorile. Şi putreziciunea şi sângele ies din răni… nişte buboaie aşa de mari. Şi arătă pumnul mâinii stângi.

— Nu poţi să-i faci farmece, ciumei? Surprinsese, pentru prima dată, spaimă în vocea stăpânului.

— Sigur. Am să-i fac.

Din nou un ton de nesiguranţă: aşadar exista ceva mai puternic decât el.

— Ce trebuie să fac, tăticule?

— Să fugi, dacă vezi un bolnav sau un mort de ciumă.

— Da.

— Şi dacă vezi un animal ciumat, să fugi.

— Da.

— E mai bine să mori de foame decât de ciumă, ţipă. Schimbă apoi tonul. Vorbesc pentru tine, drăguţule. Eu nu voi muri niciodată. Diavolul mă ocroteşte. Dar tu… poţi să crăpi, scumpule… o moarte îngrozitoare. Mai întâi ai să suferi, când carnea ta o să putrezească, câte o bucăţică pe rând: sânge şi putreziciune… o bucăţică pe rând… şi ai să urli… şi continuă cu descrierea până când fu sigur că băiatul înţelesese.

Bollone era foarte îngrijorat. Descoperise deja în pădure stârvuri mici de animale în putrefacţie, negre de furnici şi bâzâite de muscoi. Convins că trupurile mai simţeau încă durerea, le îngropase. Considera că e drept să ucizi animalele ca să le mănânci, dar nedrept să le faci să sufere.

— Trebuie să le îngrop?

— Nu, prostule. Să nu le atingi. Să fugi imediat. Imediat.

— Da. Îl duc pe Bigio la păscut?

— Nu. Culege-i un sac de iarbă.

Bollone îngenunche:

— Tăticule, încă o bucată de pâine.

— Trebuie s-o meriţi. Fă-mi rost de mâncare. Pleacă. Îl biciui. Şi întoarce-te, ai înţeles? Simţi àcele?

Bollone se tăvălea pe pământ. Mai mult decât loviturile de bici, cu care se obişnuise, era torturat de àcele acelea arzătoare. Nu reuşea să şi le smulgă. Nu le găsea cu

degetele. Se zgâria. Gemea. Nu putea nici să plângă, nici să implore milă.

Stăpânul se opri din bătaie.

— Acum du-te. Să te supui. Diavolii te însoţesc mereu, chiar dacă tu nu-i vezi.

Băiatul fu eliberat de chinul cel mai de nesuportat.

Încă îndurerat, se târî până departe, la marginea platoului. Acolo îndrăzni să se ridice, dar nu se întoarse să vadă castelul şi flăcăruile violete. Coborî spre poale. O coti la stânga, spre gura unei grote. Acolo trăia el împreună cu calul. Şi nu ieşea niciodată de acolo, decât la porunca vrăjitorului.

Un diavol nevăzut păzea intrarea. Nu putea să intre în grotă, dar stătea acolo de pază cu un furcoi. Dacă băiatul ar fi ieşit, l-ar fi prins, l-ar fi străpuns, şi fript de viu, cu usturoi, rosmarin şi multă sare.

Lui Bollone nu-i păsa de moarte. Se temea însă de o moarte de animal, crezând că sufletul ar fi putut fi molipsit, confundat cu animalul. Iar el voia să ajungă în Paradis, unde era mama lui. Era gata să îndure chinul àcelor vrăjite şi nu încerca să fugă.

Îşi trecu mâna peste piept şi nu găsi àcele. Le simţea în fiecare nerv, mai puţin arzătoare ca înainte, dar mereu prezente.

Intră în grotă. Mângâie botul calului:

— Sărmane Bigio, azi nu poţi să vii cu mine. Am să-ţi aduc iarbă proaspătă. I se păru că ochii mari şi prelungi îl priveau înţelegători. Ai răbdare. Şi tu eşti rob ca şi mine. Vocea îi deveni o şoaptă. Să nu fugi. Or să te prindă. Îi plac şi caii fripţi. O altă mângâiere pe bot: Îţi doresc o zi bună, dragul meu Bigio.

Îşi vârî cuţitul în cingătoarea de frânghie care îi lega tunica. Luă un sac gol şi ieşi. Se feri să privească în sus. Coborî, traversând coasta muntelui, până la micul izvor, care ţâşnea dintr-o crăpătură stâncoasă şi forma un pârâiaş subţirel. Îşi răcori faţa. Bău, cu înghiţituri mici.

Pădurea cobora de-a lungul povârnişului. Nu prea mare, nici deasă, se rărea în luminişuri cu iarbă. Ceri, măslini, stejari, castani, chiparoşi şi pini se înălţau ici-colo, deasupra tufişurilor învălmăşite de aluni şi de muri, deasupra salcâmilor spinoşi. Afară de stejar şi de chiparos, Bollone nu cunoştea numele copacilor, dar îi deosebea, îi iubea ca şi când ar fi fost oameni.

Din pădure castelul nu se zărea şi durerea àcelor se micşora, dacă hotarele locului supus voinţei vrăjitorului nu erau încălcate.

Băiatul se bucura de libertatea aceea limitată, atât de preţioasă, încât uita de foame. Putea să privească, să gândească. Animale şi arbori, îi erau prieteni, ascultau, vorbeau cu el, în felul lor, ca şi Bigio.

Atingea trunchiurile, frunzele.

— Ei, m-am întors, sunt eu, Bollone, nu mă cunoaşteţi? Voia o confirmare a identităţii lui.

Scutura tufişurile:

— Ce mai faceţi? bine? sunt mulţumit că vă văd. Şi considera drept răspuns, freamătul ramurilor. Trăsăturile feţei lui, răvăşite de groază, contractate de tensiunea nervoasă, se destinseră, înfloriră în zâmbetul tinereţii. Ochii albaştri deveniră limpezi, inocenţi, plini de o lumină tremurătoare. Dezvăluiau un caracter afectuos, sensibil, generos, o minte ascuţită şi curioasă, o imaginaţie creatoare.

— Scumpii mei copaci, mai întâi să mănânc…

Scobi pământul, în căutarea rădăcinilor. Găsi trei, cam veştejite. Le mestecă încet: stomacul încetă să i se mai contracte. Mai căută: toate erau uscate sau putrezite. Apoi avu noroc: cinci rădăcini fragede şi trei viermi suculenţi. Plin de bucurie, exclamă:

— Mulţumesc, Tau. Tu nu uiţi viermişorul pentru rândunică şi nici pentru mine.

Mânca, închipuindu-şi pâine şi friptură de miel. Se simţi plin de vigoare. Euforic, sărea printre copaci. Mângâia scoarţele, arbuştii. Manifesta prin gesturi fericirea de a trăi în natură. Îşi croia drum prin vegetaţia pădurii. Îndepărta

ramurile care, revenind la locul lor, păreau să-i facă semne de aprobare.

— Ei, ştiţi? lui îi este frică. Vraja ciumei este mai puternică decât a lui.

Da, ziceau arbuştii mişcaţi.

— Dacă îi este frică, înseamnă că poate să moară.

Da, murmurau tufişurile.

— Minciuni, spune numai minciuni. Eu nu-l cred.

Da, faci bine, aprobau plantele.

Ajunse la marele cer, îi îmbrăţişă pe jumătate trunchiul centenar:

— Numai mama spune adevărul. Mă asculţi, bunicule?

Îi plăcea să-l numească aşa. Nu cunoştea cu exactitate semnificaţia cuvântului: era rezervat bătrânilor care trebuiau să fie respectaţi conform voinţei lui Dumnezeu. Experienţa pozitivă a lui Bollone consta din frânturi de amintiri din copilărie, din sfaturile mamei, pe care nu le uitase, cu toate că observaţiile acelea nu se închegau într-o judecată unitară. În parte, era conştient de asta şi voia să înveţe. Îl avea drept unic interlocutor pe vrăjitor, în care nu avea încredere.

— Bunicule, sufletul se duce în Cer. În Paradis toţi mănâncă şi se joacă, chiar şi cu mine… florile răsar mereu şi păsările cântă… mamele sunt toate vii… n-o să mai fiu singur, bunicule, ai să vii şi tu acolo? Mângâia scoarţa în timp ce fabula:

— Caii aleargă pe pajiştile verzi, cei buni, ca Bigio… Nu era sigur dacă animalele intrau în Paradis pentru că nu aveau suflet: aşa spunea mama. Dar protesta: O păşune pentru ele trebuie să fie pe acolo, nu-i aşa, bunicule? Îşi înălţa ochii spre vârful copacului: cerul uriaş, auster, îl domina în tăcere.

Căută răspunsul care avea aceeaşi culoare cu ochii mamei. Nu îi uitase. Dar în dimineaţa aceea văzu un cer palid din cauza zădufului şi a negurii. Îngrijorat, întrebă:

— Ţi-e rău? Eşti plin de praf ca şi frunzele. Vrei să te speli? Ţi-e sete?

Îşi lipi fruntea de trunchiul copacului şi se rugă:

— Vino, dragă ploaie, spală, astâmpără setea… dacă aş putea, v-aş aduce pârâul. O să se gândească Domnul… vino, dragă ploaie.

După el, Dumnezeu făcea lucrurile frumoase şi bune, diavolii şi vrăjitorul pe cele urâte şi rele. Şi seceta? părea prietena ciumei, nu a vrăjitorului. Cine o crease?

Se pierdea în atâtea gânduri. Suspină:

— Cât de neştiutor sunt.

O porni din nou la drum. Culoarea frunzelor era stinsă. Arbuştii se veştejeau. Rămurelele uscate se frângeau, cădeau, de îndată ce le atingea. Iarba era galbenă, ţepoasă. Băiatul o tăie pe cea mai bună şi o băgă în sac pentru Bigio al lui.

Ciuli urechile. Nu auzea ciripitul păsărilor: plecaseră? Uneori, câte una i se aşeza pe arătătorul întins: un flecuşteţ, tot numai puf moale şi un glas puternic, armonios. Ar fi vrut să aibă aripi şi să zboare în cer, cântând împreună cu ele. Nu le-ar fi mâncat niciodată: erau micuţe, vioaie, libere, vesele.

Începu să strige:

— Hii! fiufi!… ghii!… Nu primi niciun răspuns. Pădurea părea părăsită. Şi celelalte animale?

— Sgrr… ssquit… sgrut… frusc… Imita viersul păsărilor. Pândea prin tufişuri: nimic. Nu mă lăsaţi singur…

Una câte una controlă cursele: goale. Pesemne că animalele deveniseră viclene ca vulpea, sau coborâseră în vale, un loc pentru el oprit.

Se căţără într-un cer, până în vârf, pentru a cerceta cu privirea: câmpia, micile coline învăluite în ceaţa albăstruie, păreau să se confunde cu cerul.

Ştia că oamenii locuiau acolo. Dorea să meargă acolo, dar era împiedicat de ace.

Avea amintiri vagi din viaţa de dinaintea răpirii, amintiri sfâşiate de torturi şi de groază şi care nu se puteau însăila într-o succesiune ordonată.

Îşi îndreptă privirile când spre câmpie, când spre coline. Unde se afla castelul care purta un alt nume, dispărut din minte. Trăia acolo, împreună cu mama şi cu alţi oameni

care nu-l băteau. Dimpotrivă, un bătrân alb de tot îi dăruia mereu un măr sau smochine uscate. Purta o rasă neagră cu un semn alb deasupra, Tau, care însemna fiul lui Dumnezeu: aşa îi explicase mama.

Bollone credea că Tau era un nume propriu. Nu ştia că litera grecească era considerată drept simbolul Crucii. Mai mult, nu-şi amintea nici numele nici povestea lui Iisus, pentru că nu mai sărbătorise Crăciunul şi Paştele.

Îl onora, îl respecta şi-l admira pe Dumnezeu, în chipul său de Creator. Avea pentru El o mare veneraţie. Şi-l imagina ca pe o fiinţă imensă, doar vag umană, care îşi avea rădăcinile pe pământ şi chipul - nu îndrăznea să şi-l contureze - în cer. Se simţea mai apropiat de Tau, fiul, tânăr, mai uman - poate o reminiscenţă a lui Iisus copil - şi îi vorbea degajat.

Căutase semnul lui Tau pe veşmintele păstorilor, care îşi mânau din urmă turmele până la poalele muntelui vrăjitorului. Dar acum păstorii nu mai veneau. Se temeau de farmecele vrăjitorului, care îi făcea neputincioşi să se împotrivească. Şi Bollone era constrâns de magia àcelor, să fure oi, capre sau saci cu făină.

Îşi aducea aminte... când? Anul trecut sau mai demult? Nu-şi dădea seama... erau două oi pe platou şi băiatul învăţase să mulgă, să facă brânză, să tăbăcească pieile.

Acum nu mai exista mâncare. Stăpânul devenea tot mai furios, biciuia şi invoca diavolii.

Dus pe gânduri, Bollone coborî din copac. Nu putea să se întoarcă cu mâinile goale:

— O, tu blestematule, care nu mai mori şi vrei să-ţi spun tăticule şi spui că mama a murit...

Poate că mama murise cu adevărat din pricina necazurilor; copilul răpit, soţul strivit de trunchiul pe care îl tăia. Băiatul îşi amintea de vestea aceea, dar nu şi de înfăţişarea adevăratului său tată.

Amintirea cea mai vie era o pădure, dar pădurile se aseamănă. El era mic, o ajuta pe mama lui să umple coşurile cu fragi, zmeură şi afine. Mai şi mânca şi-şi mânjise gura şi obrajii. Deodată avu senzaţia neaşteptată a unui sac

aspru pus peste cap şi care îl împiedică să strige după ajutor.

A fost începutul robiei: ani şterşi din memorie. Dacă cineva l-ar fi întrebat: „Cum ai trăit până acum?”, el ar fi răspuns: „Foame şi lovituri. Foame şi frică. Întuneric şi singurătate”.

Dar nu se gândea să se sinucidă. Percepea sacralitatea vieţii, dar nu la nivel de reflecţie. Ar fi fost fericit, era sigur de asta, dacă ar fi putut să rătăcească pe câmpie, în tovărăşia animalelor, a florilor şi a plantelor. Îşi trăgea forţa din ceasurile petrecute în mijlocul naturii, iar siguranţa şi speranţa îi modelau spiritul. Lupta cu eroism împotriva forţelor răului. Dar nu cunoştea cuvintele „luptă” şi „eroism”. Atitudinea lui era spontană. Izvora dintr-o convingere profundă.

— O, Tau, fă să găsesc un animal pentru stăpân… şi pentru mine… măcar un fagure cu miere, ce bun este… măcar melci. De ce e seceta asta?

La teama de a sfârşi fript de către diavol, i se adăugase frica de ciumă: sânge şi putreziciune, o moarte de animal. I se părea că-şi vedea cadavrul năpădit de furnici şi de muşte, fără nimeni care să-l îngroape. Nu asistase niciodată la moartea unui om.

— O, Tau, eu am suflet. Salvează-mă. Şi pe Bigio.

Calul nu avea suflet. Şi Bollone era îngrijorat din cauza asta. Se aşeză pe pământ cu spatele rezemat de un trunchi. Voia să-şi depene gândurile încâlcite. Dar aţipi. Fu trezit de un cântec, nu de pasăre, ci a unui glas omenesc şi care avea prospeţimea unui pârâu. Se ridică să vadă, fără să facă zgomot. Acum deosebea cuvintele.

Tatăl meu dulce ce rău faci
că eu sunt mare şi soţ nu-mi dai
rău faci tu tată că nu mă măriţi.

Tulburat de cântec, se apropie. Pândea, ascuns în tufişuri şi rămase uimit: o femelă, fiindcă avea mamelele ca

oaia, dar pielea netedă ca o floare. Nu cunoştea fetele. Credea că visează.

Cântecul continua:

Tatăl meu dulce fă cum ştii tu
ca inima-mi tristă s-o înveseleşti.

Bollone admira părul lung şi negru, împletit, picioruşele desculţe, mâinile care ţineau frânghia de care era legată capra. Nu-şi dădu seama că păstoriţa repeta aceleaşi versuri. Era vrăjit de vocea aceea frumoasă.

Tatăl meu dulce ce rău faci
că eu sunt mare şi soţ nu-mi dai
rău faci tu tată că nu mă măriţi.

Bollone vru să-i atingă părul şi obrajii, ca să fie sigur că era adevărată. Înaintă încet în luminiş.

Rău faci tu tată… Fata se întrerupse auzind un zgomot. Îl văzu. Holbă ochii. Scoase un urlet.

— O, fetiţo, nu-ţi fac niciun rău…

Păstoriţa fugi, târând după ea capra legată.

Bollone rămase nemişcat, umilit. Nu ştia că avea un aspect înspăimântător, cu părul acela arămiu şi zburlit, zdrenţăros cum era şi murdar: dar murdăria nu ascundea cicatricele urâte ale loviturilor de bici şi ale arsurilor.

Suspina, vorbea în şoaptă cu voce de copil:

— De ce, mamă? Sufleteşte era încă un copil. Mamă, de ce m-a crezut rău ca vrăjitorul? Privea în sus în aşteptarea unui răspuns. Cum pot să scap de vrăji? ce trebuie să fac? Îşi frângea mâinile lui mari, cu unghiile crăpate. Salvează-mă, Tau, dă-mi o bucată de pâine. Nu mai găsi alte cuvinte. Mulţumesc. Amin.

Considera că „amin” însemna o mulţumire specială, datorată numai lui Tau. Şi o repetă, de mai multe ori.

Mai rătăci prin pădure, în căutarea unei prăzi. Într-unul din laţuri zări un mic animal care se zbătea; mic, îi ajungea

numai vrăjitorului. Îi rupse repede gâtul ca să nu-l facă să sufere. Îl băgă în sac. Mai culese iarbă pentru cal. Pe drumul de întoarcere descoperi două rădăcini: asta trebuia să-i fie toată cina. Le mâncă. Şi merse agale. Îşi întârzia întoarcerea; de altfel zilele de vară erau lungi. Ţinea capul plecat ca să nu vadă cursa diabolică în care era constrâns să intre.

Se opri puţin pe platoul îngust şi strigă:

— Stăpâne! sunt aici!

— Aşteaptă.

Ca totdeauna, băiatul aşteptă. Era curios să ştie dacă vrăjitorul aprindea el singur micile focuri din cercul fermecat sau era ajutat de diavoli. Dar nu voia să vadă castelul. Se gândi la Bigio, la mulţumirea lui după ce va fi mâncat iarba.

— Vino sus, Bollone.

Băiatul se căţără, cu privirea aţintită spre stânci. Când se apropie, goli sacul şi arătă micul animal.

— Nu era nimic altceva, stăpâne.

— Mincinosule! Vrăjitorul începu să-l biciuiască. Ai mâncat tu totul. Lipseşti atâta vreme şi-mi aduci numai o îmbucătură.

— Fie-ţi milă, tăticule… numai asta, îţi jur…

— Priveşte-mă.

— Numai asta… repeta, în timp ce se zvârcolea de durere.

Vrăjitorul bodogăni: robul nu putea să se sustragă influenţei sale.

— Ajunge, porunci. Acum, găteşte-l.

Liberat de chinuri, Bollone aprinse focul. Potrivi pietrele pe care avea să pună frigarea. Jupui animalul şi-l puse la fript. Îşi trecu mâna murdară peste fruntea asudată: un chin să simtă mirosul mâncării pe care nu putea s-o guste. Pentru a-şi distrage atenţia se gândi la păstoriţă. Nu trebuia să vorbească despre ea. Mai bine s-o uite.

Nerăbdător, vrăjitorul întrebă:

— E gata? Pune-i şi rosmarin. Şi îi aruncă o rămurică uscată.

Acum mirosul fripturii devenise şi mai îmbietor. Bollone ar fi vrut să urle, ca lupul iarna. Se stăpânea cu greutate. În sfârşit, izbuti să aşeze animalul fript într-o strachină de lut, ştirbită.

— Du-te să-mi aduci apă proaspătă, porunci stăpânul.

Băiatul apucă ulciorul care-i fusese întins. Se duse să-l umple la izvor. Bău ca să-şi potolească pofta de mâncare. Se întoarse.

Vrăjitorul tăiase carnea cu cuţitul în bucăţele mici. Le înghiţea fără să mestece, împroşcând salivă.

— Dinţii mi s-au tocit după o mie de ani. Şi voi mai trăi alţi o mie. Schiţă un rânjet văzându-l pe Bollone că-i repeta mişcările, cu gura goală însă. Îi reveni buna dispoziţie. De îndată ce termină de mâncat, declară: Învaţă să gândeşti ca un om şi va fi bine de amândoi. O să-ţi dăruiesc o nevastă. Râgâi. Dar dacă rămâi un nătâng… vino aici.

Băiatul tresări văzându-l cu cuţitul în mână.

— Vreau să-ţi tai părul ăla păduchios. Erai aşa frumos de mic, aşa de frumos… mi-ai plăcut imediat. Schimbă tonul: Priveşte-mă în ochi, scumpule.

Bollone trebui să-l privească. Tremura tot.

— Acum întoarce-te şi aşază-te pe pământ. Să nu faci pe tine de frică. O să fii un tânăr frumos.

Uimit, şovăielnic, băiatul se supuse. Nu înţelegea ciudăţenia aceea a stăpânului. Să-l tragă de plete şi de perii de pe faţă ca să-l tundă îl irita: o durere suportabilă.

— Pentru seara asta ajunge, Bollone. Pari mai puţin nătâng.

— Tăticule, aveam o înfăţişare care speria?

— Sigur. Dacă te-ar fi văzut vreo fată ar fi fugit.

— Oh! Acum înţelegea de ce fugise păstoriţa. Îşi plecă ochii, dar nu atât de repede încât şiretul vrăjitor să nu-i surprindă o expresie, alta decât cea obişnuită.

— Uită-te la mine, fiule. Spune-i tot tăticului tău. Viclean, linguşitor repeta: La ce te gândeşti, scumpule?

Bollone evita privirea, bolmojea:

— Spui că sunt băiat frumos, după aceea urât.

Vrăjitorul râse:

— Acum eşti şi vanitos. Deveni serios: Poate că se trezeşte masculul din tine.

Bollone roşi, fără să ştie de ce.

Stăpânul se amuza:

— Nu înţelegi?

— Nu.

— Am să-ţi explic. Nu acum. Nu vreau să-ţi intre gărgăunii în cap. Pentru moment ţine-ţi doar păduchii.

Băiatul îşi trecu mâna peste cap. Îi părea ciudat să nu-şi mai simtă buclele. Îngenunche:

— Stăpâne, tăticule… o bucată de pâine… n-am să pot să dorm.

Vrăjitorul se lăsă rugat îndelung. Până la urmă îi dădu o bucată de pâine uscată.

Băiatul o ronţăi ca un şoarece, cu ochii închişi.

Stăpânul îl privea cu atenţie:

— Ai văzut stârvuri ciumate?

— Nu.

— E bine.

— Ba e rău. Nu mai este de mâncare. Se mai simţea încă înfometat. Animalele au coborât la vale, la oameni. Le-am văzut dintr-un copac.

— Ce-ai văzut?

— Animalele. Nu voia să-i spună nimic despre păstoriţă. Eu nu pot să cobor până acolo… din cauza àcelor…

— Priveşte-mă.

Băiatul rămase cu capul în jos. Primi o lovitură de bici. Gemu cu un glas de copil.

— N-o să mai fac.

— Vorbeşte ca un bărbat, dobitocule, sau o să te chinuiesc în continuare.

— Da, da… Lupta cu durerea, ca să nu spună totul. Pe câmpie sunt animalele…

Stăpânul începu să-l lovească din nou:

— Spune-mi adevărul.

Bollone nu mai rezistă:

— De departe… o fată cu capra… eu nu puteam să alerg… oh! ajunge, te rog.

Stăpânul puse capăt durerii:

— De ce nu ai prins-o?

— Nu era acolo nicio vrăjitorie.

— Dobitocule! poţi să prinzi tot ce vrei.

— Nu pot să ies în câmpie.

— Nu, admise vrăjitorul. Îşi netezi ciocul lung şi cărunt, dar rar. Şi fata te-a văzut?

— A ţipat, a fugit.

— Ai rămas cu gura căscată, uitându-te după ea.

— Nu puteam să cobor la vale. Dar dacă tu vrei…

— Nu. Nu ştii să te porţi cum vreau eu. Şi cum era fata? Frumoasă?

— Da, ca o floare. Cu părul negru, legat ca un coş.

— Cosiţe negre, se spune, nătângule, trebuia s-o prinzi şi pe ea şi capra. În felul ăsta mâncam şi noi o friptură. Iar tu te bucurai de fată.

— Fără vrăjitorii?

— Am vrăjit totul, răcni şi-şi agită braţele. Eşti un uriaş. Înhaţă tot ce vrei. Poţi să furi.

Nu, era gata să spună Bollone, *să te supui farmecelor este obligatoriu, dar să furi e un păcat*. În schimb insinuă:

— Ai vrăjit şi câmpia?

— Tocmai asta fac acum… ce prost eşti! Mâine să cauţi fata. Sari pe ea pe neaşteptate. Şi adu-o aici.

— Da. Nu voia. Şi ce-i dăm să mănânce?

— Înhaţă capra. Te vaiţi mereu că ţi-e foame. Vezi o capră şi nu o înhaţi.

— Era departe, tăticule… se grăbi şi el să spună. Afară din pădure.

Vrăjitorul începu să-şi netezească iar barba:

— Dacă s-a speriat, mâine nu o să mai vină. În noaptea asta am să mă sfătuiesc cu diavolul.

Bollone îndrăzni să întrebe:

— Şi fetele mor de ciumă?

— Da. Ţi-a căzut cu tronc? De ce? era cumva goală?

— Nu. Cânta ca ciocârlia. Cam aşa… tatăl meu dulce dă-mi un soţ…

Stăpânul izbucni într-un hohot de râs:

— Bollone, nătângul, s-a îndrăgostit. Imită cântul: tatăl meu dulce dă-mi un soţ, dă-mi-l pe Bollone… ha! ha!

Şi băiatul râdea, de răstălmăcirea vrăjitorului.

— Când eram tânăr, mă pricepeam eu ce să fac cu fetele. Luam câte voiam. Am să te învăţ şi pe tine, când ai să fii mare. Oftă din greu. Dacă ai şti să gândeşti bine, scumpule, am duce-o mai bine. Trebuie să te gândeşti la pielea ta. Eu n-am să mor niciodată.

— Atunci sufletul tău nu o să zboare în Paradis.

— Nu există nici suflete, nici paradisuri. Cine ţi-a spus asta?

— Mama.

— Erai de-o şchioapă. N-ai înţeles nimic.

— Şi caii se duc în Paradis?

— Uh! Nătângul cugetă şi sloboade gânduri tâmpite, rânji el. Apoi deveni iar serios. Fii atent, unicul dumnezeu este diavolul. Şi te pedepseşte dacă nu-l respecţi. Arătă castelul. Acolo sunt mii de diavoli. Îi vezi?

Bollone holba ochii, îşi răsucea capul, clănţănea din dinţi:

— Nu… da… nu…

— Priveşte-mă. Transmitea un magnetism irezistibil: Nu închide ochii. Sunt acolo. Îi vezi? Coarnele, colţii, coada, ghearele… şi furcile gata să te înhaţe.

— Goneşte-i de aici! urlă. Te rog. Mă supun, stăpâne… tăticule.

— Tu mă iubeşti.

— Da.

— Şi-l iubeşti şi pe diavol. Îl respecţi.

— Da. Şi-i invoca în tăcere pe Dumnezeu şi pe Tau.

— Acum marş în vizuina ta. Adapă calul. Şi-apoi să rămâi acolo înăuntru.

— Nu ies niciodată.

— Bravo, băiatule. Dacă te înhaţă, eu nu pot să te ajut. Diavolului aceluia îi plac băieţii fripţi cu usturoi, rosmarin şi multă sare.

— Ştiu. Şi era disperat din cauza asta.

— Dar eu te ocrotesc, scumpule. Fii supus şi nu ţi se întâmplă nimic. Demonul nu poate să intre. Somn uşor, scumpule.

— Somn uşor… repetă. Şi îşi aminti să adauge: Tăticule.

Adună fânul în sac. Plecă fără să întoarcă capul. Îi clănţăneau dinţii. Zăpăcit, nici nu mai gândea. Numai când îl văzu pe Bigio, se mai linişti. Îi sărută coama:

— Dacă ai şti, Bigio… am să-ţi spun mai târziu. Hai să bem apă.

Luă o zdreanţă şi merse în urma calului până la izvor. Bătu cămaşa de pământ şi o călcă în picioare ca s-o cureţe. Apoi o clăti în pârâu. Se spălă şi el, băgându-şi capul sub apă. I se părea că arsura àcelor încetase şi că groaza de demoni dispăruse.

Calul bău puţin. Din când în când tremura.

— Ţi-e somn, Bigio? ai să mănânci acum o iarbă bună. Hai.

Îşi puse zdreanţa. Agăţă cămaşa spălată de un colţ de stâncă. Apoi se aşeză jos, în preajma calului care mânca frunzele:

— Îs bune? eu ţi le-am adus. Mă gândesc mereu la tine, când sunt departe. Dacă ai putea să vorbeşti. Acuma să-ţi povestesc. Era o fată, o floare care cânta ca o ciocârlie. El râde de mine. Se întrerupse, cuprins de o îndoială neaşteptată. Am lăsat-o să fugă. Sunt un prost?

Bigio îşi ridică botul spre el ca şi când l-ar fi înţeles.

Bollone continuă în şoaptă:

— N-am să-i fur capra. N-am s-o aduc aici. El ar bate-o şi i-ar da numai o bucată de pâine. Iar ea ar plânge. Nu vreau. El poate să mai facă şi alte lucruri urâte… O amintire îndepărtată, confuză, îl năpădi o clipă şi-l cufundă în dezgustul violului. Îl renegă. Nu vreau să ştiu. El este rău întotdeauna, chiar şi când doarme, rău la fel cu prietenii lui cei împuţiţi.

Calul părea că ascultă.

— Să nu te încrezi în el, Bigio, niciodată. El este… ciumă, sânge şi putreziciune, chiar dacă pare un om. Da. Spune nişte cuvinte drăguţe ca să pătrundă în capul meu şi

să-mi comande gândurile. El este mincinos ca… Se gândi la ciupercile albe, lunguieţe şi subţiri, care păreau frumoase dar erau cele mai veninoase. Te înşală. Îmi vrea sufletul ca să-l dea lui… Niciodată. Niciodată. Eu l-am dat mamei şi lui Tau. Nu voi ceda. N-o să-mi fie frică. Oh, Bigio…

Plângea încetişor, înfricoşat. Se simţea ca un copil pierdut. Mângâia botul calului:

— Dacă n-ai fi tu…

Animalul avea părul de culoare cenuşiu-închis şi privirea tulbure. Scoase un nechezat slab.

Bollone îşi retrase mâna:

— Vrei să dormi, dragă Bigio? o să visezi păşunile din cer. Există. El zice că nu, totdeauna zice că nu. O să se ducă în infern. În realitate nu îi părea o pedeapsă: vrăjitorul era prietenul diavolilor. Tau este drept, o să facă un lucru nemaipomenit, un… un miracol, spunea mama. Să nu te îndoieşti, Bigio. O să fie pedepsit.

Se întinse pe pielea de oaie care alcătuia culcuşul lui. Pe burtă, ca să nu aibă crampe la stomac, din cauza foamei încă nesatisfăcute şi încercă să adoarmă. Întoarse spatele către intrarea peşterii. Nu voia să vadă întunericul, în care fiinţele monstruoase, ieşite din coaja unor ouă vătămătoare, zburau în căutarea micilor animale de noapte.

Auzea tânguirea păsărelelor, ţipetele de groază. Îşi închipuia forme obscure, nedefinite, guri famelice, fără ochi, enorme viespi negre, atrase de mirosul păsărilor, cu un ac întins ameninţător, ca un cioc de răpitoare… chiu chiu… *iată l-a prins, sărăcuţul*, se gândi băiatul, *oh mamă, nu-i lăsa să intre*… chiu chiu, *încă o păsărică moartă, oh mamă, oh Tau*…

Şi istovit, adormi.

Nu-şi dădea seama că visează. Era fericit în livada aceea verde, cu flori roşii, albastre, galbene. Până şi vrăjitorul părea un altul. Nu mai biciuia. Nu mai ameninţa. Iedul se frigea în frigare şi răspândea un miros îmbietor de rosmarin…

Fata cu cozi cânta şi-l privea: era ca o făgăduială că atunci când aveau să fie mari, aveau să devină soţ şi soţie şi aveau să aibă mulţi copii. Copii care să fie lăsaţi să alerge prin livezi, să se joace cu animalele fără să le biciuiască vreodată. La un moment dat fata tăie o bucată din ied, i-o băgă în gură şi îl mângâie pe obraz.

Bollone simţi gustul mâncării şi atingerea unei corole de floare. Copleşit de emoţie, se trezi. Îşi rotea ochii prin întuneric, se pipăia, şi nu voia să creadă că se afla singur, în grotă. Plângea. Singurătatea era atât de neliniştitoare, încât ar fi vrut să-l cheme pe vrăjitor: mai bine să primească lovituri, dar să existe o fiinţă omenească alături de el.

Disperat, se apropie de intrarea grotei, care făcea un

mic cot. Văzu lumină: s-au şi ivit zorile? nu, luna. Simţi dorinţa s-o privească. Nu o făcuse niciodată: dimineaţa şi seara astrul îi părea fără importanţă. Acum era atât de multă lumină, că se simţea mângâiat.

Făcu doi paşi: dar diavolul de pază?

Hotărî să-l înşele. Se târî de-a lungul stâncii zgrunţuroase care îi zgâria pielea. Nu-i păsa de asta. Era obişnuit cu intemperiile şi cu loviturile. Se bucura fiindcă lumina se mărea de parcă ar fi fost zorile. Din prag contemplă peisajul văii: colinele şi vârfurile copacilor iradiau o luminozitate deosebită, de parcă ar fi fost ninse. Admira şi se convingea că şi noaptea era frumoasă şi nu putea să fie opera demonilor. Minciuni de-ale vrăjitorului. Ieşi.

La un moment dat lumina se micşoră şi apoi dispăru, ca şi când o uriaşă mână neagră ar fi acoperit luna. Diavolul.

Bollone nu se mai putea întoarce înapoi. Se simţea ţeapăn ca un trunchi de copac, cu gâtlejul strâns de un spasm. Simţea gerul cum îi pătrundea în oase, duhoarea unor lucruri putregăite şi voinţa răului care îi sfâşia sufletul. Aştepta să fie străpuns de furcă.

… cinsteşte-mă şi o să te salvez, adoră-mă şi ai să devii bogat şi fericit… ai să mănânci în fiecare zi… şi slujitori şi

cai… fete frumoase… nicio lovitură, ai să biciuieşti tu… dă-mi sufletul…

Nu, niciodată, nu poţi să mi-l răpeşti, protestă Bollone cu mintea. Nu reuşea să scoată niciun cuvânt. În sfârşit voinţa învinse. Zise în şoaptă, dar cu hotărâre:

— Pleacă. Te alungă Tau. Pleacă imediat. Şi spiritul rău dispăru. Mişcat, nemaisimţindu-se singur, băiatul îşi împreună mâinile: Oh, mamă, este cu mine… o iubite Tau… Nu găsea alte cuvinte. Amin, Amin. Acum o să-i spun şi lui Bigio.

Tremura plin de o bucurie interioară care îi umplea singurătatea şi-i alunga disperarea. Se duse lângă cal:

— Bigio, l-ai văzut? nu ne-a luat. Tau este cu noi. O să facă o minune, curând, şi-o să fim liberi. Mângâie uşor animalul. Da, dormi liniştit. Nu e nicio primejdie.

Se întoarse la pielea de oaie. Se întinse pe ea, liniştit acum.

II

— TREZEŞTE-TE! vino afară! trezeşte-te. Glasul aspru al vrăjitorului.

Năuc de somn, băiatul ieşi din grotă. Clătina din cap. Căsca fiindcă abia mijea de ziuă.

— Bollone, bagă-ţi capul sub apă şi vino sus.

Băiatul ascultă. Apoi se căţără pe platou. Îl văzu pe vrăjitor în interiorul cercului de flăcărui violete, ţinând în mână… nu, cu neputinţă, ba da, era ca o formă de pâine şi mare.

— O să fie a ta, Bollone.

Fascinat, băiatul privea. Îşi amintea de mâncărurile ispititoare care apăreau în cercul magic şi nu se puteau mânca:

— Este… este o bisiune?

— Viziune, silabisi stăpânul. Dobitocule, nu mai înveţi niciodată. Atinge-o. Şi-i aruncă pâinea.

Bollone o pipăi, o mirosi: era adevărată, prea tare pentru dinţii vrăjitorului şi de aceea îi fusese dată lui.

— Pune-o jos. Trebuie s-o meriţi.

— Te rog, tăticule.

— Nu. Îl lovi o singură dată cu biciul. Du-te să controlezi cursele. Şi pâinea o să fie a ta.

— Da. Bollone sări în picioare şi o luă la fugă în jos. Nu mai saluta copacii. Ca în delir, vedea numai forma pâinii: toată a lui, toată a lui. Cu braţele întinse, încerca s-o prindă, în van şi suspină: „Mamă, de ce?”

Căzu în genunchi: cursele, nu-şi mai aducea aminte unde le aşezase. Trebuia să mănânce, chiar atunci, chiar atunci… Scobi pământul, cu mâinile, ca un apucat, chelălăind ca un animal. Scoase un strigăt răguşit, când găsi rădăcinile. Le mestecă împreună cu ţărâna.

Acum îşi amintea: cinci curse, ca şi degetele. Le cercetă: goale. Inutil să mai piardă vremea, îl aştepta o pâine. Dar oare avea s-o capete dacă se întorcea fără mâncare? Nu.

Disperat, privea împrejur. Zări un şarpe care se târa leneş de-a lungul unui trunchi. Iute, îl înhăţă, îl sugrumă. Şi se întoarse în grabă înapoi. Pe neaşteptate se opri: un şoarece umflat, putred, scârbos. Se gândi imediat la ciumă. Urlă de groază. Şi alergă spre castel. Nu mai aşteptă porunca să urce. Urla:

— Stăpâne! Tăticule! Ciuma!

Ajunse cu răsuflarea tăiată. Se târî până la flăcăruile violete. Nu-şi mai aducea aminte că avea în mână şarpele. Dădea din mâni:

— Şoarecele ciumat… Şoarecele ciumat…

Vrăjitorul ceru o descriere amănunţită. Băiatul nu ştia s-o facă. Cu o expresie buimacă, bolborosea:

— Umflat… cum spuneai tu…

— L-ai atins?

— Nu.

— Ia o bucată de pâine în gură. Şi apoi povesteşte-mi.

Bollone nu reuşi să rupă pâinea. Cu o piatră ascuţită sfărâmă o bucăţică. Mestecă încet. De îndată ce se linişti, îşi luă inima-n dinţi şi vorbi de arătarea dezgustătoare. Acum i se părea un hoit normal. Preferă să nu retracteze: era mai bine ca vrăjitorul să trăiască terorizat.

— Trebuie să faci o vrajă împotriva ciumei.

— Desigur.

— Ţi-am adus şarpele ăsta. Altceva nu era…

— Lasă-l acolo. Şi nu mânca toată pâinea. Trebuie să-ţi ajungă pentru întreaga zi.

Cu un oftat, Bollone o puse jos pe pământ. Se ridică. Observa mâinile stăpânului care nu-şi mai găseau liniştea,

ca şi când numărul păduchilor ar fi sporit: un scărpinat la subsuori, altul la gât şi altul la pântec: era clar că nu era în stare să-i îndepărteze prin vrajă. Astăzi i se părea mai mărginit. Nu era foarte puternic, cu siguranţă. Haina roşie, roasă şi murdară, îşi pierduse câteva dintre pietrele colorate şi strălucitoare. Diavolul nu-i dădea una nouă, nu-i aducea friptura: un zeu impostor.

— Am văzut moartea mergând pe câmpie, zise vrăjitorul. Coasa scheletului strălucea în razele lunii. Nu vreau să ajungă până aici.

Curios, băiatul întrebă:

— Cum e alcătuită moartea?

— Nu se vede, netotule.

— Totuşi merge?

— Sigur. E ca şi vântul.

— Ai spus: schelet cu coasă.

— Lumea spune aşa.

— De ce?

— Lumea născoceşte. Povesteşte basme. Tonul era furios, înfricoşat.

Bollone îşi dădu seama şi-i dădu ghes:

— De ce face aşa?

— Toţi nişte palavragii şi nătângi ca tine. Ţipă: Termină cu de ce-ul tău şi lasă-mă să mă gândesc.

În tăcere, Bollone îşi imagina înfăţişarea morţii. *Oase care merg, toate nişte minciuni*, conchise el.

Vrăjitorul zise:

— Ar trebui să sug puterea vieţii dintr-un spiriduş. În felul ăsta n-o să mor niciodată. Vocea i se îndulci, deveni lipicioasă ca răşina. O să-ţi dau şi ţie, scumpule. Eşti doar fiul meu.

— Mulţumesc, tăticule. Nu avea încredere în generozitatea lui. Trecerile bruşte ale stăpânului de la o dispoziţie la alta erau doar forme diverse pentru a-l chinui. Bănuia că este amăgit pentru a săvârşi ceva grav. Tu eşti puternic. Spiritele te ascultă.

— Sigur.

Şi atunci de ce nu vin ele singure, vru să-i spună. În loc de asta spuse:

— Eu nu le văd. Unde sunt?

Vrăjitorul făcu un semn circular cu braţul:

— Pretutindeni. Uneori se arată, alteori nu.

— Mi-e frică. De ce par spiriduşii nişte copii? Foarte neplăcută era asemănarea aceea cu copiii.

— Fac asta ca să te înşele. Plâng, şi ţipă. Dar nu sunt făpturi omeneşti.

Băiatul se gândi: spirite, vrăji, toate lucruri de neînţeles. Nu ştia cum se săvârşea vraja aceea cu suptul puterii vieţii de la un spirit. În timpul ritului, trebuia să aştepte în grotă, păzit de diavol. Şi când ieşea, din mica făptură nu mai exista nicio urmă. Dispărută în aer. Misterios. Nu era făcută din carne şi oase. Devenea concretă numai la contactul cu funia vrăjită. Şi totuşi lui Bollone nu-i plăcea să-i prindă pe acei falşi copii. De două ori îi prinsese, silit de àcele invizibile. Fusese tulburat de ţipete, de contactul cu braţele acelea mici.

— Îi urăsc pe spiriduşi.

— Bine faci. Să nu te încrezi în ei, Bollone. Te deoache, dacă nu eşti apărat de farmece. Fac să-ţi cadă nasul sau un ochi, dacă nu foloseşti laţul meu. I-l arătă. Leagă-l şi pronunţă cuvintele vrăjite. Un spirit de apă.

— Să leg apa?

— Netotule. Va deveni solidă ca un copil adevărat. Du-te călare.

Bollone se bucură la gândul că va merge la vânătoare cu Bigio:

— Încotro să mă duc?

Stăpânul îi arătă câmpia:

— Acolo, unde sunt mlaştini. Un loc primejdios. Dar acolo trăiesc păsări mari cu picioare lungi: cocori. E şi multă mâncare.

— Adevărat?

— Sigur. Poţi să mănânci prima pasăre pe care o prinzi.

— De ce nu m-ai mai trimis până acum?

— E primejdios. Un loc înşelător. Eu nu vreau ca tu să mori, că doar sunt tăticul tău.

Eşti bătrân, slab şi ţi-e teamă să nu-ţi pierzi robul, se gândi Bollone. Dar încercă să se arate de acord:

— Şi eu te iubesc, tăticule. Cum aş putea să scap?

— Ascultă sfaturile mele şi să-ţi aduci aminte de ele. Se scărpină la subsuoara stângă. În preajma mlaştinii trebuie să mergi numai pe pietre. Iar calul să-l legi de o stâncă. Dacă vede iarba, se aruncă după ea şi moare.

— E cu putinţă?

— Netotule! lângă mlaştină islazul nu-i adevărat.

— Nu-i adevărat, repetă băiatul.

— Spiritul pământului trăieşte acolo dedesubt. Tu mergi şi spiritul te trage dedesubt. Te scufunzi ca o piatră în apă şi mori înăbuşit.

Descumpănit, băiatul îşi frecă bărbia:

— Şi nu mai pot să ies afară?

— Nu. Sub iarba care nu-i adevărată se află o prăpastie, o gaură atât de adâncă, încât răspunde de cealaltă parte a lumii.

Băiatul se mira din ce în ce mai mult: minciună sau adevăr?

— Nătângule! dacă ar fi fost mai uşor, te-aş fi trimis mai de mult. Îmi plac şi mie cocorii la frigare.

Bollone fu convins că nu minţea.

— De îndată ce vezi islazul aruncă în el cu o piatră, continuă vrăjitorul. Şi glup! dispare. Acum repetă. Ascultă cu atenţie răspunsul băiatului. Îi şopti cuvintele magice. Îi reaminti să ia cu el un sac, cuţitul, un amnar şi burduful din piele. Şi frânghia. Înfăşoară-ţi-o imediat în jurul mijlocului. Şi să prinzi spiriduşul, că altminteri va fi vai de tine.

— Da, stăpâne… tăticule.

— Priveşte-mă.

Bollone văzu biciul.

— Scumpule, noaptea asta am făcut o vrajă mare… din dragoste pentru tine. Uită-te la mine.

Băiatul trebui să ridice capul. Se temea de lucruri îngrozitoare, în schimb… în cercul flăcărilor, lângă stăpân,

se afla păstoriţa cu cozile negre; stătea tăcută, cu capul plecat.

— Am adus-o pentru tine, Bollone. Îţi place?

— Da. Tulburat, se clătina pe picioare. O privea pe furiş, cu obrajii îmbujoraţi.

— În tine se trezeşte masculul, zise vrăjitorul. Ţi-e rău şi nu ştii de ce.

— Nu… ştiu.

— Trebuie să-i aduci de mâncare.

— Sigur. Te rog, să nu o biciuieşti.

— Nu o să-i vatăm pielea ei netedă ca penele de vrabie. Cunoştea dragostea băiatului pentru păsări. Frumoasa copilă te aşteaptă.

— O să mă întorc.

— Cu spiriduşul.

— Am să ţi-l aduc.

Vrăjitorul pocni din degete: fata dispăru.

Băiatul îşi tot rotea capul, căutând-o:

— Unde s-a dus?

— În castel. Trebuie s-o meriţi.

— Mă supun. Era îngrijorat. Nu îndrăznea să pronunţe cuvântul diavol. Bâlbâi: El… ei n-o să-i facă vreun rău?

— Nu. Dar dacă nu te întorci… Lăsă fraza neterminată.

— Voi veni, îl asigură Bollone. Spiritul pământului n-o să mă prindă.

— Mai repetă o dată totul.

Băiatul o făcu. Vrăjitorul rânji.

— O vrei pe fată, nu-i aşa? Adu-ţi aminte că diavolii te urmăresc. Să nu fugi. Simţi àcele?

Bollone se frământa cuprins de friguri. Ochii şi pieptul îi ardeau. Respiraţia îi era grea.

— Gata, hotărî vrăjitorul.

Băiatul fu liber. Era atât de zăpăcit, că nu-şi mai amintea de pâinea rămasă jos pe pământ.

— Ia-ţi pâinea, nătărăule, spuse stăpânul. Şi diavolul să fie cu tine.

Să dea ciuma în tine şi în el, îi ură Bollone, cu buzele strânse.

— Nu mă saluţi, netotule?
— Bună ziua, tăticule. Şi plecă.

Privi cerul, de culoarea metalului, şi-şi dori să plouă. Aerul era cald, lipicios ca mierea. Bigio, abia ducându-şi povara, înainta agale. Muntele vrăjitorului era învăluit într-o ceaţă albăstrie: stăpânul nu-l putea vedea. Coborî din şa. Trase calul de căpăstru:

— E mai bine aşa, Bigio? azi, trebuie să fii mulţumit. Suntem împreună. Şi îndată ce se termină grohotişul, o să te ghiftuieşti cu iarbă. Iar eu o să mănânc pasărea cea mare. Cocor se numeşte. Mai mare decât un fazan. Tu-l crezi? el spune totdeauna numai minciuni.

Acum se îndoia. Şi suferea:

— Trebuie să găsesc hrană. A răpit-o pe fată. Bigio, la început nu era şi după aceea… stătea alături de el tristă… şi pe urmă s-a dus în castel. Dar eu n-am văzut. Tot rumega în gând povestea aceea care i se părea suspectă. Să fie o bi… o viziune ca şi friptura? Îi lipsea siguranţa. Trebuie să ne întoarcem, Bigio.

Calul se opri. Bollone îl trase de frânghie:

— Ce ai, azi? Pari obosit. Dar ai dormit. Hai, mişcă-te. Începea să-şi piardă răbdarea. Îi dădu epitetul folosit de vrăjitor. Leneşule, nu vrei să munceşti.

Animalul se mişcă. Bollone era uimit:

— Într-adevăr, tu nu munceşti. În schimb eu… Ce te-a apucat? Nu mă mai iubeşti? te-am salvat, astă-noapte. Sunt prietenul tău. O rafală neaşteptată îi uscă sudoarea. Îţi place adierea asta, Bigio?

Calul mergea la pas, de parcă ar fi fost istovit.

Tăria vântului sporea. Se formau nori cenuşiu-violeţi, în grabă, se învălmăşeau ca o turmă de oi înfricoşate. Fulgere galbene şi verzi făcură să vibreze aerul.

— O furtună. Liniştea animalul, dar arunca priviri fugare spre cerul tulbure: diavolii descoperiseră oare că el descălecase şi îl îndemnau să se grăbească?

La bubuitul tunetelor sări pe crupa calului:

— Fugi. Bigio, vin peste noi. Nu te lăsa prins.

Calul simţi spaima stăpânului. Galopă o bucată de drum. Nu rezistă. Se opri tremurând din toate mădularele. Ploaia cădea acum cu găleata. Înduioşat, Bollone coborî:

— Câtă nedreptate să chinui un animal. Apucă frâul: Hai, Bigio, să căutăm un adăpost.

Deodată îşi aminti că se afla o peşteră, în apropiere, unde se adăpostea iarna. Adunase în ea grămezi de lemne. Exultă:

— Mişcă-te, Bigio. O să facem un foc zdravăn. Am scăpat.

Era convins că demonii nu puteau să-l înşface, dacă se afla într-o peşteră. Trase înăuntru animalul. Îi vorbi ca unui frate mai mic:

— Stai jos, acolo în fund. Şi odihneşte-te. Să te supui.

Adună câteva crenguţe uscate şi aprinse focul. Aşteptă să se facă o flacără mare. Mai puse lemne:

— Apropie-te, Bigio.

Calul nu se mişcă. Rămase cu ochii închişi.

Îi este tare foame, se gândi Bollone. Şi sfidă prepotenţa stăpânului şi furia diavolilor. Ieşi în goană, în plină furtună. La lumina fulgerelor văzu tufişurile. Rupse un braţ de frunze. Se întoarse înapoi. Puse iarba alături de botul calului:

— Hai, mănâncă.

Aţâţă focul. Se dezbrăcă de zdrenţele ude, şi-şi scoase cizmele de oaie. Îşi aşeză lucrurile în aşa fel încât să se poată usca. Din sac scoase pâinea pe care ploaia o înmuiase. Tocmai îşi tăia prima felie, când băgă de seamă că intrase cineva în peşteră.

Un bătrân înalt, zbârcit, cu o mantie neagră, stătea

sprijinit de stâncă. Şiroind de apă, părea de o slăbiciune extremă: pielea gălbuie, ridată, îi acoperea oasele feţei şi ale craniului chel. Buzele semănau cu o crestătură lividă. Ochii negri, vii, păreau şi mai mari în orbitele adânci.

Tulburat, Bollone se apropie:

— Ţi-e foame? Şi îi întinse felia de pâine.

— Nu. Mulţumesc. Cu mâna descărnată respinse mâncarea: i se străvedeau încheieturile oaselor.

— Scoate-ţi veşmintele astea ude. Vino lângă foc.

— De ce ai grijă de mine?

— Bătrânii trebuie respectaţi.

— Cine spune asta?

— Mama. Iar tu nu eşti rău.

— De unde ştii?

— Ochii tăi nu fac niciun rău inimii mele, aşa cum fac ai vrăjitorului.

Bătrânul se apropie de foc:

— Eşti un băiat ciudat.

— Ciudat?

— Deosebit de alţii. Nu sunt de obicei primit bine.

Bollone îl cercetă:

— Loveşti cu biciul? faci vrăji?

— Nu. Aduc liniştea, sfârşitul suferinţelor.

Băiatul aprobă:

— Binele, aşa cum îl vrea Tau.

— Urmez voinţa Lui.

— Eşti prietenul meu, hotărî Bollone.

— Prieten? mă uimeşti. Zâmbi, arătând nişte dinţi mari şi galbeni. Părea un craniu acoperit cu piele.

— Să te ajut. Bollone îi scoase mantia udă şi o întinse ca să se usuce. Apoi îi scoase încălţămintea, i-o scutură şi-o apropie de foc.

— Dacă aş avea o piele, ţi-aş coase nişte ciubote. Le vrei pe ale mele?

— Şi tu ce-ai să faci?

— Răbdare.

— Cine te-a învăţat virtutea răbdării?

— Mama. De ce spui: virtute?

— Virtute înseamnă lucrurile bune.

Bollone se bucură.

— Am şi eu o virtute.

— Mai multe, băiete dragă.

Bollone se minuna cum de mai trăia bătrânul: tunica scurtă şi neagră acoperea un trup scheletic, numai piele şi oase; genunchii ascuţiţi erau gata să-i străpungă pielea:

— Tu suferi de foame. Ia o bucată de pâine.

— Nu ai de-ajuns nici pentru tine.

— Ţi-o dau cu plăcere.

— Ştiu. Şi primesc o bucată. Rupse un colţ din felie şi înapoie restul. Sunt slab, dar sănătos. Tu nu mănânci de-ajuns, şi totuşi eşti un uriaş. Nu ţi se pare ciudat?

— Nu ştiu… Tau mă ajută. Îşi atinse capul. Când alerg şi nu văd, îmi arată o rădăcină sau un vierme mare. Însă mie îmi place friptura. Şi mierea. Şi ţie?

— Da, şi mie. Eşti un băiat cuminte şi bun.

— Nu vreau să fiu rău, dar àcele… Îşi trecu mâna peste piept. Sunt aici. Trebuie să mă supun.

— Şi în fapt n-ai vrea s-o faci.

— Nu. Dar fur. Ochii i se umplură de lacrimi: Tau ştie asta? Mă iartă? vede sufletul meu?

— Desigur.

— Mulţumesc, bunicule.

— Nu sunt bunicul tău.

— Te-ai supărat? Bollone îi atinse mâna. O simţi rece. Mai puse lemne pe foc. Încălzeşte-te.

— Nu m-am supărat, băiete dragă. Ai atâta nevoie de dragoste, încât mă priveşti până şi pe mine cu duioşie. Vocea îi era neplăcută, şi mirosea a frunze uscate, putrezite. Mi se întâmplă rar. Sunt tulburat, emoţionat. Tu îţi păstrezi inocenţa în oroare. Îşi împreună degetele scheletice. Cine poate citi în taina ta, o Doamne?

— Tu spui lucruri greu de priceput. Nu înţeleg. Totuşi îmi place… Ca şi când aş asculta cântecul privighetorii. După mine, ea spune…, se întrerupse cu o expresie încurcată.

— Continuă.

— Privighetoarea spune că noaptea este frumoasă, iar ciocârlia cântă că ziua e frumoasă. Ele sunt făpturile lui Dumnezeu.

— Toate lucruri adevărate, dragă băiete.

— Nu sunt prost, cum zice vrăjitorul. Sunt neştiutor. Vreau să învăţ. Se simţea încurcat, i se părea că visează. O parte din el simţea veneraţie pentru bătrân, cealaltă parte simţea teamă, fără niciun motiv. Îmi place să vorbesc cu tine.

— Sunt urât, neplăcut la vedere.

— Importantă e frumuseţea sufletului.

— Găseşti în mine frumuseţe? Nu mi-a mai spus nimeni asta.

— Frumuseţea place lui Dumnezeu. A făcut lumea minunată. Şi sufletele bune şi frumoase ca al tău.

— Cât de adâncă e durerea ta dacă mă găseşti frumos.

— Sunt fericit să stau cu tine. Tu nu înjuri, nu înşeli. Şi eşti credincios ca şi mine.

— Ştii, se va întâmpla un miracol.

— Care?

— El ştie. Eu aştept ca un pui de rândunică în cuib.

— Vine şoimul şi-l mănâncă.

— Nu-mi poate mânca sufletul.

— Crezi asta cu toată tăria? Ochii negri îl scrutau cu severitate. Eşti sigur?

— Da.

— Băiete dragă, Dumnezeu te-a auzit. A hotărât să facă din tine unealta Providenţei sale.

— Te rog, lămureşte-mă.

Bătrânul îl luă de mână:

— Providenţa este ajutorul, voinţa lui Tau. Şi unealta e ca şi cuţitul pe care îl foloseşti tu la vânătoare. Vrei să fii cuţitul din mâinile lui Tau? Şi să seceri putreziciunea răului? Să-i împiedici pe vrăjitori să mai fure copiii?

Bollone se înflăcără:

— Să fiu vânătorul lui Tau, să nimicesc lucrurile diavoleşti… de o mie de ori da.

— Trebuie să înduri cu răbdare.

— M-am tăbăcit.

— Tortùrile àcelor. Şi suferinţa inimii. Ea e cea mai greu de îndurat. Şi să nu-ţi pierzi niciodată credinţa. Şi miracolul se va produce.

— Nu o voi pierde.

— Am încredere în tine, dragă băiete. Se ridică şi îşi luă mantia.

Băiatul îl apucă de braţ:

— Te rog, nu pleca. Vreau să te întreb ceva. Caii pot să intre în Paradis?

— Nu.

— Dar un islaz plin cu iarbă pentru caii buni şi pentru păsărele. Tau este bun. A pregătit şi pentru ele o răsplată.

— În sensul acesta, da. Tau a avut grijă de toate făpturile sale într-un fel pe care noi nu îl înţelegem, tainic. Se aşeză din nou. Lumea e plină de taine. Natura în întregime este o minune. Sămânţa încolţeşte primăvara şi nu toamna. Şi pasărea zboară în aerul care este făcut din nimic. Miraculoasa natură.

— Tu izbuteşti să spui în cuvinte tot ce simt eu.

— Nici n-ar putea fi altfel. Tu eşti sămânţa care creşte.

— Cât de fericit mă faci. Părea transfigurat. Am să fug de la vrăjitor.

— Încearcă.

— Voi rezista la ace. El vrea să mă frigă.

— Pe tine te impresionează treaba cu usturoiul, sarea şi rosmarinul. De ce?

— Mă face să mă simt berbec.

Bătrânul ridică degetul său lung şi slab şi-l preveni.

— Nu se poate frige sufletul: e ca o rază de soare, sau ca suflarea vântului de primăvară. Poţi să le frigi?

— Nu. Nimeni nu-mi poate fura sufletul, dacă eu am credinţă.

— Vrăjitorul te consideră prost şi copil. Profită de frica ta. Râse uşor, sec: Tu îţi spui singur tot felul de năzdrăvănii. Ai găsit tu vreodată stârvurile viespilor acelora negre cu ciocul ascuţit şi care zboară noaptea?

— Nu.

— Pentru că nu există.

Bollone îşi şterse nasul.

— Chiar aşa. Dar tu de unde ştii? ţi-a spus-o Bigio?

— Poate. Ţie ţi se pare că păsările de noapte se vaită. E vorba numai de o chemare deosebită de a celorlalte păsări. Chiu? chiu? vrea să însemne: unde eşti tu? Pe întuneric soţul îşi caută soţia sau mama îşi caută puii. Bufniţa

mănâncă şobolanii răi şi ouăle de viperă. Animalele nopţii îşi fac treaba lor.

Bollone se lovi cu palma peste frunte:

— Prost ce sunt! Trebuia să mă gândesc la asta. Toate animalele muncesc, mai ales furnicile. Mulţumesc. Mi-ai spulberat orice teamă. Acum vrăjitorul mă sperie cu ciuma.

— O boală a trupului. Tu să te temi de păcate, care sunt bolile sufletului. Unii nu mor de ciumă. Se vindecă. Alţii nu o iau, rămân sănătoşi prin voinţa lui Tau. Tu eşti curajos. Câte tortùri n-ai îndurat din partea vrăjitorului. Eşti puternic.

— Nu prea. Plâng şi ţip. Trupul viu suferă. Când sufletul zboară departe, mai simte vreo durere?

— Nu.

— Atunci moartea ce este? Nu există.

— Cum? Părea indignat. Şi mi-o spui tocmai mie?

Apoi râse în felul lui neplăcut. Judeci bine, dragă băiete. Moartea e o trecere de la această viaţă la o alta, deschide căile Paradisului pentru cine o merită.

— Eu mă tem de ea.

— Ai dreptate, admise bătrânul.

Bollone întoarse capul către ieşirea din grotă: tot mai ploua. O ramură pocni în foc, aruncând scântei. Şi băiatul văzu o coasă lungă sprijinită de stâncă. O arătă:

— Ce este aceea?

— Un cuţit încovoiat de tăiat iarba. O coasă. O folosesc ţăranii la muncile câmpului. Nu-ţi aduci aminte?

— Oarecum. Făcu şi gestul săpatului. Mai are şi…

— Sapa, îi aminti bătrânul.

— Da. Eu aveam o secure. S-a rupt. Şi el m-a bătut de moarte. Îşi trecu degetele prin păr. Nu-şi mai aducea bine aminte. N-am făcut-o într-adins. Avea deja o crăpătură deasupra. Dar el e fericit când poate să bată. Dacă eu am să plec o să fure alt copil. Nu e drept. Trebuie să moară.

— Va muri.

— Nu. Îşi suge puterea vieţii de la spiriduşi şi trăieşte.

— Rău şi prost. O să moară mult mai repede decât crede.

— Îl apără diavolul.

— Nimeni nu poate învinge moartea. Dumnezeu a hotărât aşa.

— Foarte drept.

— Toate legile lui Dumnezeu sunt drepte. Îşi puse mantia neagră pe umeri.

Bollone voia să-şi exprime recunoştinţa.

— Tu mă înveţi de bine. Nu pleca.

— Treaba mea aici s-a terminat. Am alte îndatoriri de împlinit.

— Eşti un ţăran?

— Nu. Îi puse mâna pe umeri: Un slujitor al lui Tau. Curaj, Bollone. Trebuie să înţelegi, să primeşti. Şi să nu-ţi pierzi credinţa.

— Nu mă lăsa singur.

— Tau este întotdeauna cu tine. Îi mângâie părul. Ai fost bun. M-ai şters, mi-ai oferit pâinea ta. Eu trebuie să te fac să suferi.

— De ce?

— Voinţa lui Dumnezeu e taină. Tu ai virtutea răbdării.

— Nu... nu... începea să înţeleagă. Îşi întoarse privirea spre Bigio. Nu... nu...

Calul muribund necheză încetişor: un ultim rămas bun. Dintr-un buboi al gâtului ţâşnea puroi şi sânge. Trupul îi era zgâlţâit de un tremur continuu.

— Bigio! ciuma. Voia să se repeadă spre el. Fu reţinut de bătrân cu o vigoare extraordinară. Ţi-am spus că eşti leneş şi când colo tu trăgeai să mori.

— Nu ştiai, Bollone.

— Lasă-mă. Se zvârcolea. Vedea calul acum nemişcat: numai putreziciunea continua să se scurgă.

— Nu-l atinge. N-a sosit încă ceasul tău.

— O, Bigio.

— Nu mai suferă.

Bollone nu se potolea. Voia să-şi îmbrăţişeze unicul său prieten pierdut.

Bătrânul se ridică în faţa lui cu coasa în mâini:

— Supune-te lui Tau. Îmbracă-te.

Bollone descoperi o voinţă neînduplecată. Cu gesturi automate îşi îmbrăcă lucrurile. Luă sacul.

— În numele lui Tau, întoarce-te printre oameni. Dă uitării oroarea, zise îngerul morţii cu un glas autoritar. Să nu mai vii aici. Fugi, fără să te mai opreşti.

Uluit, dezorientat, în pragul nebuniei, băiatul începu să fugă prin ploaie. Alerga. Nu se gândea la nimic. Alerga alunecând prin mocirlă. Apoi îl părăsiră puterile. Căzu la pământ. Aiura. Şi trecu de la delir la somn.

III

ZĂCEA întins pe spate: cerul transparent îl privea ca un imens ochi albastru, prietenos.

Stătea nemişcat, într-o totală confuzie. Din când în când auzea o voce poruncitoare: „Uită”. *Ce să uit?*

Se sculă. Unde se afla şi de ce stătea acolo? Nu-şi mai amintea nimic. În picioare, cercetă lucrurile din jurul lui. Rămase înmărmurit.

Câmpia părea alcătuită numai din apă, înconjurată şi brăzdată, neregulat, de tufişuri şi de stuf cu frunzele alungite, legănate de un vânt uşor. Valuri mici ondulatorii răsfrângeau o scânteiere tremurătoare ca şi când ar fi fost alcătuite din nişte lame minuscule de cuţit. Insecte, fluturi multicolori se roteau deasupra întinderii lichide. Libelule strălucitoare, verzi sau albastre, zumzăiau şi zăboveau în aer.

Prin farmece, se gândi băiatul care nu le mai văzuse niciodată.

Păsările lansau chemări. Treceau ca nişte săgeţi în zboruri colorate, etalând penaje neobişnuite. Un fluture galben, cu aripile alungite, acoperite de linii subţiri, negre, veni în zbor până la băiat care nu vru să-l prindă, ca să nu-l vatăme. Alţi doi fluturi, cu aripile roşu-albastru-ocru, zburau spiralat. Un şuier. Un fluierat. O pasăre cu cioc ascuţit plonjă vertical pe suprafaţa apei şi se înălţă din nou ţinând un vierme în cioc. O floare ciudată se legănă pe valuri.

Nemişcat, Bollone admira. Vedea fluturând insectele. Auzea bâzâitul confuz al unei viespi zumzăitoare, al unui bondar sonor, şi foşnete, ţipete ascuţite, orăcăituri. „Râd. Sunt fericiţi”.

Obiectele, pe care le luase drept pietre, erau nişte păsări mari, caraghioase, care stăteau drepte, într-un singur picior.

Le chemă:

— Oh! Oh!

Cocorii puseră jos şi celălalt picior, îşi desfăcură aripile şi se ridicară în zbor, unul după altul.

— Întoarceţi-vă. Sunteţi cocorii?

Mulţumit, zâmbea. Bău. Se curăţă de noroiul uscat. Ridică de jos o piatră. Era gata s-o arunce în joacă, în apă. O aruncă însă într-o livadă mică verde care cu o latură se învecina cu mlaştina. Auzi: *plop!* şi piatra dispăru. Făcu o a doua şi o a treia încercare: pietrele se scufundau. Nu trebuie să meargă pe acolo, pentru că spiriduşul pământului l-ar fi tras în jos.

Bolborosea încetişor:

— De unde ştiu eu toate astea? Mlaştinile, iată, am ajuns la ele. Acuma trebuie… ce trebuie?

Nu voia să-şi amintească: exista o zonă obscură, dureroasă, în mintea lui, de care voia să scape. Observă o a doua frânghie, înfăşurată de mai multe ori în jurul mijlocului său. O desfăcu: la ce folosea?

Şovăielnic, slăbit, nu voia să mănânce, pentru că mâncarea n-ar fi trecut prin gâtlejul contractat. Îşi trecu mâna peste fruntea care ardea: i se părea că gândurile i se învălmăşeau mai, mai să iasă afară.

— Rămâneţi acolo. Vă prinde, porunci el. El fură tot.

Îşi aminti că vrăjitorul îl voia pe spiriduşul apei. Dacă n-avea să-l prindă, alte lovituri. Şi el era obosit, de toate, şi singur, un copil fără mamă. un copilaş neajutorat. Singur şi înfometat şi nu putea să înghită. Singur şi bătut. Atât de mic, un pui de vrabie într-un cuib. Rătăcit în întuneric. Şi era prea puternic soarele, şi-l orbea…

Asuda. Plângea. Îşi înfăşură în jurul încheieturii mâinii un capăt al frânghiei şi aruncă restul în apă. Nu se întâmplă nimic. Şi totuşi trebuia să se întâmple ceva. Cuvintele magice. Era prea mic ca să le ştie. Încercă totuşi, bolborosind cu o vocişoară de copil:

— Paral là… coccodè… chiodà… vino, scumpule, vino.

În mlaştină se formă un vârtej şi se ivi un şarpe mare de apă, care înotă spre mal şi se ascunse în stufăriş.

Bollone nu voia să vâneze. Chema cu voce slabă:

— Chiodà… alimec… patatà… vino, scumpule, nu vreau să fiu bătut, sunt doar un copilaş… salamec trullalà… Îşi agita braţele puternice, dar glasul îi rămânea plângăreţ: Vreau la mama mea… vino, scumpule, vino, striga în falset: Vreau la mama, vreau papă!

Se întoarse înapoi, la copilărie, în urma morţii lui Bigio, pe care nu voia s-o admită.

Se auzi un hohot de râs. O voce veselă îl luă în zeflemea:

— Uriaşul plânge. Vrea la mama. Vrea papă.

Bollone îl căută pe spiriduşul care-şi bătea joc de el:

— Unde eşti?

— Aici. Sunetul venea dinspre mlaştină.

— Unde?

— Sunt aici.

Bollone zări un copil, stând în picioare pe suprafaţa apei: era cu siguranţă spiriduşul, pentru că stătea în echilibru pe suprafaţa apei. Îşi pregăti laţul, gata să-l arunce.

— Vino… alimec… chiodà…

— Degeaba, cucu. Se juca, luându-l peste picior. Vino tu să mă prinzi. Cucu!

Furios, Bollone începu să bată din picioare şi să ţipe cu vocişoara lui:

— Răule, urâtule, am să te spun lu' mama.

Spiriduşul îl maimuţări:

— Am să te spun lu' mama. Şi sărea în picioarele goale, din tufiş în tufiş.

— Vino aici.

— O, prostănac mare şi necioplit, n-ai să mă prinzi. Râdea înfruntându-l.

Furios, Bollone intră alergând în mlaştină. Când apa îi ajunse până la piept, trebui să-şi croiască drum cu braţele. Întinse mâna. Atinse un picior care părea din carne şi oase. Nu izbuti să-l prindă:

— Vino-ncoace, spiriduşule.

— Spiriduş eşti tu! Râse tare şi se îndepărtă. Alerga. Zbura peste valuri.

Bollone îl urmări. Se scufundă. Instinctiv, îşi mişcă braţele şi picioarele. Ieşi la suprafaţă. Tuşea. Scuipa. Înţelese că mişcându-şi membrele putea să plutească cu capul afară.

Spiriduşul abia se mai putea vedea în mijlocul mlaştinii. Nu se putea pune mâna pe el. Bollone renunţă. Se întoarse la mal. Îşi dădu seama că pierduse laţul magic. Îl căută în mlaştină. Nu îndrăznea să se aventureze mai departe decât unde atingea fundul cu picioarele. Nu mai găsi frânghia. Se resemnă.

Umilit, îşi scoase cizmele şi le goli de apă. Se aşeză pe un pietroi. Cum o să dea ochii cu vrăjitorul, fără laţ şi fără spiriduş? Abătut, înfometat, stătea nemişcat în amiaza care îl ameţea.

Două păsărele de mărime mijlocie veniră să ciugulească lângă el. Instinctul de vânător înfometat reînvie în Bollone. Le prinse cu ambele mâini. Le simţea cărnoase. Le sugrumă. Le vârî în sac. Se pregăti să mai prindă şi altele: cu cât era mai multă mâncare pentru stăpân, cu atât aveau să fie mai puţine loviturile pentru el. Nu reuşi să prindă niciun cocor, pentru că se refugiau în mijlocul apei. Cruţă puii şi păsările cântătoare, pentru că le iubea. Mai prinse trei păsări, destul de mari.

Îşi păstră una pentru el. O jumuli. Aprinse un foc mic cu mărăcini. Şi mâncă pasărea pe jumătate crudă. Ameţeala încetă. Vederea i se limpezi. Bău şi-şi udă capul. Căută puţină umbră. O găsi sub un pâlc de trestii. Cercetă dacă nu existau vipere. Şi se întinse.

Dormi cam un ceas, un somn greu, ca şi când ar fi dus în spinare un sac de făină. Îl trezi vacarmul făcut de nişte raţe. „Ei, …squarr… sunteţi furioase pe mine? Squarr, a trebuit să vă prind fiindcă…” Voia să se justifice: raţele înotau repede, şi erau acum departe.

Îşi puse cizmele, nemângâiat la gândul că avea să se întoarcă la castelul vrăjitorului:

— O mamă, el o să-i cheme pe… dar sufletul n-or să poată să mi-l frigă.

I-o spusese slujitorului lui Tau. Care erau slujitorii Lui? păi… îngerii. Bollone zâmbea amintindu-şi descrierea făcută de mama: albe aripile şi veşmintele, iar chipul ca un soare. Îşi desfăcu larg braţele şi începu să sară:

— Vuuum! vuum! zbor… vuum! vuum!

I se părea că zboară. Chema păsările:

— Zirl! fiufi! vuum! vuum! zirl!

Acum mama era desigur mulţumită. El nu prinsese spiriduşul. Spuse cu glasul lui infantil:

— N-am să mai fac. Sunt un copil cuminte. Nu mai fac pipi pe mine, mamă. Sunt cuminte… de ce mă bate? Nu are nevoie de spiriduş. O să moară. A spus-o bătrânul înger. Plângea. Nu vreau să mă fac mare. Vreau să fiu mic-mic. Îşi încrucişă braţele şi părea că-şi leagănă Eul său infantil. Uitase înfăţişarea nou-născuţilor. Cum eram, mamă? un pui de vrabie? îmi dădeai în gură? un viermişor? papă… ce înseamnă?

Nu-şi amintea şi era deznădăjduit.

— Întoarce-te între oameni, se auzi o voce.

— Te recunosc, bătrâne înger. Unde eşti? Nu-l vedea. În câmpia pustie nu era nimeni. Totuşi mlaştina îi plăcea: un loc ciudat, plin de făpturi minuscule şi mari, care se târau sau zburau; făceau un zgomot plăcut, voiau să vorbească cu el, îi ofereau dragoste, prietenie. Rămân aici, cu prietenii mei.

Avea să coboare noaptea. Trebuia să-şi caute un adăpost, altminteri diavolii…

— Nu mi-e frică de voi. Nu puteţi să-mi frigeţi sufletul. Dar tot se temea. Privi către munţi: nu, în partea aceea

locuia vrăjitorul. Prin mlaştină nu putea să meargă. Rămânea o singură direcţie în care s-o apuce.

Îşi umplu cu apă burduful din piele. Îl vârî în sac. Le făcu cu mâna, în chip de rămas bun, animalelor acelora fericite. Şi-o porni la drum.

Tufişurile deveneau tot mai compacte, tot mai spinoase. Îi ajungeau până la genunchi. Încetini marşul.

Bollone nu se plângea, din cauza zgârieturilor. Înainta încet. N-avea să mai ajungă niciodată. Bombăni:

— Dacă l-aş fi avut pe Bigio cu mine…

Se opri. În zori o pornise călare. Apoi venise furtuna. Se adăpostiseră într-o grotă. Bigio se afla acolo pentru că…

Simţi cum îi încetineau bătăile inimii. Nu voia să ştie. Îşi acoperi faţa cu braţul. Mai rău. Zărea ochii prelungi ai lui Bigio, plini de suferinţă.

— Nu! Nu! strigă. Şi începu să alerge.

Îl împiedicau arbuştii, care păreau să-l silească să recunoască adevărul.

— Nu e adevărat. Lăsaţi-mă. Nu e adevărat.

Se înverşunase împotriva ramurilor. Le rupea. Făcea câţiva paşi. Era împresurat de mărăcini răsuciţi. Şi nu se mai termina.

— Ce vreţi de la mine?

Lupta cu tufişurile de parcă ar fi fost nişte fiinţe vii.

— Azi sunteţi rele. De ce?

Se opri: şi ramurile se opriră şi ele. Făcu un pas. Şi imediat ceva îl opri. Încetă să mai lupte.

— Bigio al meu a murit. În jurul lui, arbuştii încâlciţi, uscaţi, îi oglindeau disperarea.

— Sunt singur! urlă.

— Nu. Tau este cu tine, zise bătrânul înger, mereu nevăzut. Ai rezistat până acum. Răbdare, dragă băiete.

— Ce greu e. De ce atâtea taine?

Plângea şi mergea. Privea în sus:

— O mamă, există islazuri în cer? Îşi făcea curaj: Da? sunt?

Nu mai era reţinut de mâinile nemiloase ale ramurilor. Înainta pe un traseu mai degajat. Dar nu băga de seamă. Reevoca imaginea calului său, viu, tropăind:

— Eşti bine acolo sus? nu mai rabzi de foame?

Şi Bigio răspundea, în felul lui. Întorcea botul. Şi tropăia, bine ţesălat, cu coama în vânt, niciodată nu fusese atât de frumos. Galopa pe islazul verde şi albastru, alături de alţi cai… iar cerul era o înflorire de fluturi şi de păsări colorate… trilurile umpleau văzduhul, făceau să vibreze fibrele cele mai sensibile ale băiatului… da… da… da…

— O viziune bună, Tau. Amin. Amin, murmura el. Se bucura de armonie, era mângâiat şi îşi continua drumul.

La cântecul păsărilor se adăugă o voce omenească, feminină:

„Tatăl meu dulce ce rău faci
Că eu sunt mare şi soţ nu-mi dai."

Tulburat, Bollone se opri din drum: copila cu cosiţe era în mâinile vrăjitorului, prizonieră în castelul demonilor.

Şi imaginea lui Bigio se opri în loc. Adulmeca aerul. Deodată se ridică pe picioarele dinapoi şi necheză.

— Ce vrei să-mi spui, Bigio?

Calul necheză din nou, ca şi când l-ar fi mustrat. O porni la trap, fără să întoarcă măcar capul.

— Aşteaptă-mă, Bigio. Cred că am înţeles. Fata nu era adevărată. O viziune mincinoasă, ca şi fripturile?

Calul încuviinţă din cap. Făcu un salt şi dispăru.

Bollone rămase singur. Şi furios.

— Vrăjitor puturos. Mincinosule. Sunt mare. Nu mă mai las păcălit. Nu mă mai întorc. Chinuieşte-mă cât vrei.

Àcele nevăzute deveniră de foc. Băiatul strânse din dinţi. Şi merse mai departe.

Străbătea un drum însemnat de paşii oilor, ai caprelor şi ai oamenilor. Plin de speranţa de a întâlni oameni, ţinea piept durerii care din punctele de foc se împrăştia în tot

corpul: nu exista un nerv care să nu-l doară. Înainta, clătinându-se aproape, dar nu renunţa.

Pe neaşteptate, o formă întunecată îi apăru în faţă. Nu avea contururi precise. Unduia. Acum părea să aibă mai multe capete, acum tentacule. O făptură alcătuită din întuneric. Şi din răutate. Emana duhoare şi frig. O forţă puse stăpânire pe băiat, îl blocă.

Vocea convingătoare, ipocrită, a vrăjitorului rosti:

— Copila cu pielea netedă ca penele puiului de vrabie te aşteaptă.

— Mincinosule. Îndepărtează-te, în numele lui Tau.

Lumina reveni. Încă tremurând, Bollone îşi reluă drumul: picioarele îi erau împiedicate, ca şi când ar fi visat.

Şi iarăşi apăru fiinţa cea neagră şi rea. În partea de sus se contura un cap mare cu coarne. De fiecare parte două braţe lungi cu gheare se agitau ameninţător. Suflarea ei te îngheţa.

— Imbecilule, nu mă înspăimânţi. Nu poţi să frigi sufletul, spuse băiatul.

— Arzi. Ai febră. Ciuma. Era vrăjitorul.

Bollone se simţea pironit de pământ.

— Trupul tău o să putrezească… câte o bucăţică, pe rând…

— Îndepărtează-te, în numele lui Tau.

Monstrul dispăru. Bollone voia să fugă dar nu putea. I se părea că străbătea o apă adâncă. Fiecare muşchi îl ardea, ca străpuns de foc. În sus şi în jos. De neîndurat. În sus şi în jos. Gâtlejul şi buzele arse. Ochii păreau că-i ies din orbite. Sudoarea îi şiroia pe frunte şi de la subsuori. *Sunt bolnav de ciumă*, se gândea, *de ciumă*.

La un moment dat îl cuprinse frigul, ca şi când ar fi suflat vântul de nord. Înţelese că diavolul se întorsese. Pierdu orice speranţă în lupta aceea inegală. Îşi invocă mama.

Învăluit în întunericul îngheţat, puturos, care îl apăsa pe fiecare bucată de piele, rămase nemişcat.

— Ai să mori de ciumă, spuse glasul vrăjitorului. Ai să te duci în iad. Ai furat.

— Nu voiam. El ştie.
— De ce nu te-a eliberat de farmece?
Bollone nu ştiu ce să răspundă.
Vrăjitorul insinuă:
— Ţi-a luat mama, pe Bigio. Te-a îmbolnăvit de ciumă, e mulţumit de durerea ta.
— Nu e adevărat. E vina ta, a prietenilor tăi… Am auzit vorbind păsările…
— Nătângule! Ele nu vorbesc. Un râs batjocoritor. Eşti nebun. Şi înşelat. Respectă-mă şi te vindec de ciumă.
— Pleacă! Tau nu mă înşală. El vrea bucurie. Am văzut. Limpede strălucea în sufletul lui descoperirea lui Dumnezeu în univers. Dar cuvintele nu erau de ajuns.
Închidea ochii, orbiţi de soare, fiind conştient de victorie. Dorea să dezvăluie adevărul viziunii lui şi se adresa arborilor:
— Am văzut. El vrea bucuria, aici, pe pământ. Lacurile râd, cântă, zboară… nu există foame, nu există sete… totul este atât de frumos, că îmi vine să plâng… şi lăcrimă de o mistuitoare duioşie. Am uitat loviturile, àcele, sunt fericit… o, preaiubite, preaiubite Tau, sunt nebunul tău…
Îşi oferea faţa ca s-o mângâie vântul: era mama.
— Eşti mulţumită! sunt un copil cuminte?
Frunzişul foşnea, îl aproba.
Luă sacul în spate. Intră în pădure.

I se părea… da, era bătrânul cu coasa.
Nesigur, se opri:
— Cine eşti?
Nu primi niciun răspuns.
— Moartea?
— Ştiai asta şi înainte, Bollone.
— Da… nu… îl voiam pe Bigio al meu viu. Acum aleargă pe o pajişte verde.
Bătrânul rămase tăcut.
Băiatul îngenunche:
— Prea puternice stăpâne…
— Nu sunt un stăpân.

— Bătrânule înger, ai venit să mă iei?

— Nu, n-a sosit încă ceasul tău. De ce vrei să mori?

Încurcat, murmură:

— Eu?

— Da.

— Sunt bolnav de ciumă. Îşi pipăi gâtul, subsuorile: nicio umflătură sau durere deosebită.

Îşi atinse fruntea.

— Febra.

— Ai stat prea mult în soare.

— Vrăjitorul spunea…

— Bollone! lovi mânerul coasei cu un gest mânios: ochii întunecaţi scăpărau neobişnuit. Ruşine!

— Nu mai fac, bâlbâi cu o vocişoară de copil.

— Bollone! Din nou îşi agită coasa. Eşti bărbat, nu un copil.

— Totul e aşa de greu.

— Trebuie să creşti, să devii cuţitul lui Tau.

— Da. Vreau asta. Lăsă capul în jos. Mincinoşii fură sufletele. Castelul cu… vrăjitorul trebuie să moară.

— Tu îi vei aduce moartea.

— Cum? are să-mi spună El? Ridică fruntea: îngerul dispăruse: Mamă, ajută-mă, fă-mă mare. Nu mi-e frică de demon. Exultă. Nu mai tremura pronunţând cuvântul acela. Sări în picioare. Scuipă: Diavoli puturoşi, da, vă nimicesc. Poc! Da. Da. Pătruns de o putere tainică, simţea că e în stare să nimicească răul: era un bărbat, cuţitul Lui.

Îşi reluă drumul. De îndată ce văzu căsuţa printre copaci, începu să urce în fugă.

Un castel mic, mic, se gândea, *cât mine de înalt*.

Se opri în faţa uşii larg deschise. Nu voia să-i înfricoşeze pe cei dinăuntru. Strigă de mai multe ori.

— Ei? pot să intru? bună ziua.

Nu auzi niciun răspuns. Trecu pragul. La lumina unicei ferestruici, văzu două trupuri întinse pe nişte piei de oaie:

— Dormiţi? Simţea duhoarea putreziciunii şi auzea bâzâitul continuu al muscoilor. Dormiţi?

Cele două persoane rămaseră nemişcate, sub norul de muşte.

— Ciumă. Ca Bigio. Să fi murit toţi oamenii? Se dădu înapoi. Făcu câţiva paşi în lături. De ce? Mamă… tată… O voce plângătoare. Culcată în iarbă, o fetiţă se jeluia.

Bollone se apropie. Fetiţa avea obrajii roşii şi ochii holbaţi şi strălucitori. Ţinea micile ei braţe desfăcute, pentru că din subsuori îi curgea sânge şi puroi. Disperat, băiatul închise ochii. Nu voia s-o vadă murind.

— Apă… imploră fetiţa.

— Da, copilă. Nu şovăi. Scoase din sac burduful din piele, pe care îl umpluse la baltă. Îi ridică puţin capul. O ajută să bea. Îi ţinu mânuşiţa fierbinte de febră. I se părea că are un pui de rândunică între degete.

— Moartea e urâtă. Plângea numai cu glasul.

— Roagă-te, copilă.

— Urâtă…

Bollone îl văzu pe bătrânul cu coasa: ţeasta râdea, arătându-şi dinţii îngălbeniţi. Se duse la el:

— De ce ai venit?

— I-a sosit ceasul.

— Te rog…

— Copila e singură. Vrăjitorul i-ar face numai lucruri rele.

— Fiara cea vie! Făcu un salt înapoi. Îşi amintea de silnicia, îndurată de el de mic copil; o considera o tortură. Nu. Nu. Ai dreptate. Dar e atât de micuţă… fă-te frumos, pentru ea.

— Fă-o tu, cu iubirea, cu credinţa.

— Da. Voi izbuti. Exaltat, apucă scheletul de braţ şi i-l arătă muribundei: Un înger, copilă, plăsmuit din lună. Aripile mari, de porumbel. Se ghemui lângă ea: O să te ducă la mama şi la tata. Ai să zbori.

— Da. Fetiţa nu vedea decât albastrul luminos al ochilor lui Bollone, care-i strângea degetele, cu mâna lui mare şi aspră şi-i transmitea alinare şi linişte. Şi cruzimea suferinţei şi a spaimei slăbi. Spune mai departe.

— Ai să zbori sus, sus, ca rândunica.

— Da. Nu mai era singură, părăsită. Spune mai departe.

— Sus. Sus. Până în Paradis. Acolo e mereu primăvară. Păsărelele cântă. Fluturii sunt flori ale cerului. Sufletele sunt minunate. Alcătuite din lună şi din soare. Sufletele bune.

— Eu sunt rea. Spun minciuni, murmură. N-am să mai fac.

— Tau te iartă. O copilă, uite, îţi cresc aripile.

Îi atingea braţele, umerii. Se mânji cu sânge şi cu puroi.

— Aripi albe, ca laptele, iar părul tău străluceşte ca soarele.

Văzu micul chip transfigurat de un surâs şi ochii neliniştiţi.

— Eşti frumoasă, o floare de lumină, eşti gata să zbori, zbori… cu aripile tale de lună… călare pe razele soarelui…

Zărea imagini minunate. Nu ştia să le descrie. Pentru o clipă atinse infinitul.

Acuma, se afla din nou pe pământ, alături de moartă. Şi plângea, privindu-şi mâinile mânjite.

— A plecat mulţumită, îl asigură îngerul.

— I-am spus minciuni. Era urâtă, murdară…

— Mila este bună. I-ai văzut sufletul nevinovat.

Bollone îşi privi mâinile:

— Sânge şi putreziciune sunt pe ele.

— Vino să te speli la râu. Urmează-mă. Îngerul luă sacul lui Bollone.

Băiatul îl urmă. Îşi scufundă mâinile în apă. Şi le spălă cu grijă. Le ridică, ţinându-şi palmele deschise:

— Apa spală ciuma. Durerea spală minciunile copilei. Chiar şi păcatele mele?

— Da.

— Vina diavolului, huleşte… huleşte mereu! De ce?

— Nu vrea ca tu să intri în Paradis, unde omul trăieşte veşnic.

— Şi trebuie s-o merit?

— Da.

Bollone aruncă o privire spre înger:

— Calul cel rău nu merită islazul verde. Pe câtă vreme Bigio… Aştepta o confirmare, care nu veni. Scoase un oftat.

Răbdare. Mister. Tau o să mi-o spună, acolo sus... Îşi luă sacul. Auzi glasuri în depărtare: Cine sunt?

— Oameni. Vrei să te uneşti cu ei?

— Da.

— Eşti liber. Zboară ca un cocor peste mlaştini. Sau coboară ca acvila şi înşfacă-l pe vrăjitor cu ghearele.

— Liber. Acum înţeleg. Puse sacul jos. Liber. Tau nu-mi porunceşte cu biciul.

— Nu. Cu dragostea.

— Nu-i prea uşor să fii bun. Diavolul îţi şopteşte cuvinte dulci, îţi spune frumos minciunile, uneori îi dau crezare, sunt slab ca...

— Ploaia şi vântul fac să se scuture florile.

Bollone tresări:

— Spui lucruri pe care le gândesc eu.

— Da, ai început să creşti.

— Vorbesc singur? O clipă de panică: razele oblice ale soarelui străpungeau chipul spectral. Nu. Reacţionă. Îşi recăpătă siguranţa. Nu, este taina. Tau îmi vorbeşte prin gura ta.

— Dacă mă vezi, e un miracol.

— Da. Nu se miră. Domnul săvârşeşte întotdeauna miracole. Aprinde luna. Trezeşte privighetoarea şi nu-i spune nătângă, chiar dacă nu-i decât o păsărică. Şi privighetoarea, mulţumită, cântă. Şi eu râd, dau uitării loviturile, foamea. Acum îl vedea din nou ca pe un înger bătrân. Nu mai îmi este frică.

— Eşti sigur?

— Sunt cuţitul Lui. Îşi roti braţul ca şi când ar fi mânuit o spadă. S-a sfârşit cu putreziciunea. Nu mai poate să mă înşele. Simţi o vigoare miraculoasă. Am să-l calc în picioare ca pe o viperă. Am să despic castelul ca pe un trunchi putred. Am să despic şi muntele.

— Şi muntele se va nărui, întări îngerul. Îşi duse degetul descărnat la ochi. Dumnezeu îl orbeşte pe cel care vrea să-l piardă. Coborî coasa şi, cu o lovitură iute, reteză o creangă.

Bollone înţelese.

— O să fac precum vulpea. O să-l strig: tăticule, am adus de mâncare. Şi el o să se înşele. Şi de îndată, ce-o să fiu lângă el, o să-l înhaţ şi clac! Făcu gestul sugrumării. Mă duc.

Observă că soarele coborâse la orizont:

— Oh, nu! n-am s-ajung la timp.

— Ba da. Zboară până la castel.

— Fără aripi?

— Unde îţi este credinţa? Îl mustră îngerul. Fetiţei îi spuneai minciuni.

— De o mie de ori nu!

— Fă să-ţi crească aripile. Iradia o putere care îi înteţi curajul băiatului. Cere-i-o, fără să te sfieşti, cere-i-o cu toată iubirea Lui, care poate totul.

— Da. Da. Îşi puse sacul pe spinare. O, Tau, vreau să fiu unealta ta.

Închise ochii. Desfăcu larg braţele, aşa cum o făcuse lângă mlaştină.

— Vuum! Vuum! Zbor! Zbor! Bătea aerul cu toată încrederea. Se avântă în gol. Şi încet începu să se ridice. Depăşi în zbor arborii.

— Vuum! vuum! zbor, mamă, zbor…

Plutea pe deasupra pădurii. Mereu mai sus. Îşi flutura braţele cu siguranţă. Devenise o pasăre.

IV

CE MARE BUCURIE să zbori pe cerul colorat de apus, împreună cu rândunelele care îl depăşeau…

— Vuum! aşteptaţi-mă. Vuum!

Suflă peste un nor mic galben şi roşu pentru a-l împrăştia, aşa cum făcea cu anumite flori caraghioase care păreau alcătuite din puf: pale de abur galben-portocaliu rămaseră în aer.

— Ce priceput eşti, croncăni corbul.

— Sunt fericit.

Pasărea neagră plutea în faţa lui:

— Stoarce norul albastru. Fă să plouă. Copacilor le e sete.

Bollone se vârî în nor, agitându-şi puternic braţele.

— Haide, ploaie scumpă. Udă copacii. O scurtă cădere de apă ajunse jos. Băiatul se bucură.

— Şi pădurea de acolo din fund, croncăni corbul.

— Nu e în drumul meu.

— Moare de sete.

Bollone zbură mai jos:

— E prea departe.

— Acolo jos sunt oameni. Le e sete şi lor, croncăni corbul.

Băiatul avu o clipă de nehotărâre.

Corbul insistă.

— Poţi s-o faci. Doar eşti înger.

— Nu e adevărat.

— Atunci cum faci de zbori?

Bollone simţi că-l părăsesc puterile. Braţele nu mai prindeau aerul. Se înfricoşă.

— Nătângule! te-ai încrezut în moarte, croncăni corbul.

— Mincinosule! eşti un diavol.

— O să te spargi de pământ ca un ou.

Bollone scoase un geamăt. Se prăbuşea.

— Cinsteşte-mă şi o să te salvez, spuse corbul.

— Pleacă de aici, diavole.

Bollone înţelese că greşise zăbovind. Invocă iertarea divină. Vedea pământul cum se apropia, cu repeziciune. Închise ochii.

Ateriză pe fund. Îşi frecă bucile îndurerate. Nu o merita, şi totuşi ajutorul venise:

— Mă jucam, mamă. N-am făcut-o înadins. N-am să mă mai joc niciodată. Spune-i asta lui Tau.

Se înfurie împotriva corbului-diavol:

— Puturosule. Ciumă şi fiu de ciumă. Mă înşelai spunându-mi lucruri bune.

Privi în jur: se afla la poalele muntelui vrăjitorului. Izbutise. Se căţără pe stânci şi ajunse sub micul platou. Strigă.

— Stăpâne! tăticule!

— Urcă, Bollone, răspunse vrăjitorul.

Băiatul se supuse. Fără să privească flăcările violete şi castelul, se apropie de cercul fermecat.

— Mâncare! Goli sacul: Mâncare multă!

— Şi spiriduşul?

— A fugit. Mergea pe apă. Nu puteam să-l urmăresc. Mă scufundam. Muream.

— Priveşte-mă în faţă.

Bollone se sustrăgea privirilor:

— Râdea. Fugea. Ţi-am adus…

— Priveşte-mă.

Băiatul fu nevoit s-o facă. Simţea puterea vrăjitorului care îl subjuga. Lupta cu mintea. Se ruga. Întinse braţele, care deveniseră slabe. Încercă să-l apuce. Fu lovit cu biciul.

— Simţi àcele? Vorbeşte. Continua să-l lovească.

— Mergea pe apă… oh! Gemea de durere. Se zgâria. Voia să-şi smulgă cuiele arzătoare.

— Nimeni nu poate să facă aşa ceva. Mincinosule! Şi îl lovea.

— Fluturii… fluturii fermecaţi… se… opresc. Se bâlbâia.

— Sunt libelule, nărodule.

— Spiriduşul zbura… Înnebunea de durere, nu mai ştia ce spunea. Eu, la început nu ştiam să zbor.

Vrăjitorul lăsă biciul.

— Şi acum zbori?

Silit de magie, mărturisi:

— Da. Şi fu cuprins de disperare, fiindcă nu putuse rezista torturii.

— Imbecilule! Bollone se crede pasăre. Murea de râs. Nebunule. Nebun de legat. Nu putea să-şi oprească râsul.

Nu mă crede, se păcăleşte singur, se gândi Bollone. Încă slăbit, îşi trecu degetele peste pieptul torturat. Auzi vocea bătrânului înger, nevăzut:

— Dumnezeu îl orbeşte pe cel care vrea să distrugă. Nu te revolta. Spune mereu: da, tăticule.

— Gigantul zburător. Vrăjitorul râdea batjocoritor, ţinându-se de burtă: Ce tare mă distrez.

Îngerul îi şoptea răspunsurile lui Bollone:

— Da, tăticule, mi-e foame.

— Te gândeşti numai la burta ta.

— N-am mâncat decât aşa o squarr. Arătă pasărea pe care o prinsese. Aşa mi-ai poruncit tu.

— Se numeşte raţă. O s-o facem friptură. Dă-mi mâna. Priveşte-mă.

Îngerul îi porunci băiatului să se supună.

Tot mai zăpăcit, Bollone întinse braţul. Repeta cuvintele sfătuitorului nevăzut, cu o încredere totală:

— O să mă mănânce cu usturoi şi rosmarin?

— Nu, nărodule. Am să te apăr eu. N-ai să suferi. Am să beau puţin din puterea vieţii tale. N-ai să mori. Crestă mâna băiatului la încheietură şi îi supse sângele.

Îngerul îl îmbărbăta pe Bollone:

— Să nu te îndoieşti, dormi, miracolul se va înfăptui, dormi, dragă băiete…

Uluit, sleit de puteri, băiatul se abandonă voinţei divine. Se prăbuşi cuprins de toropeală: zbura, din nou, în azur. Şi acvila îi ieşi în întâmpinare: penele îi erau ca focul soarelui şi ghearele îi scăpărau. Creştea, acoperea tot cerul şi, cu rotiri lente cobora, inexorabil, asupra castelului vrăjitorului. Diavolii încercară să fugă, îşi deschideau larg gurile monstruoase într-un urlet tăcut. Acvila îi sfâşia ca pe nişte frunze, unul după altul, până când nu mai rămase niciunul. Cu uriaşele-i gheare înşfăcă turnurile roşii de porfir şi le zdrobi ca pe nişte osişoare. Disloca pietrele şi le arunca în abisul din coasta muntelui. Tăcerea era absolută.

Bollone când se identifica cu pasărea de foc viu, când contempla scena, conştient fiind că visează. La un moment dat acvila se micşoră, scăpără ca un fulger şi băiatul îşi pierdu cunoştinţa.

Se afla în faţa intrării peşterii lui. Îşi scutură capul, ca să-şi alunge toropeala somnului. Se întinse. Lovi ceva care se afla pe pământ: raţa friptă era asaltată de furnici negre. O curăţă repede şi îşi înfipse dinţii în ea. Pe măsură ce îi reveneau puterile, mintea i se limpezea. Totuşi nu-şi amintea să fi fript pasărea, nici să fi coborât jos. Clipi din ochi din cauza reverberaţiei: soarele cobora spre apus. Nu, şi iar nu. Când venise el, era pe înserat. *Am dormit o zi întreagă*, se gândi, *vrăjitorul m-a târât aici jos, şi-a şi gătit*.

La încheietura mâinii văzu un mic semn roşu-închis. *Mi-a supt puterea vieţii, dar n-am murit*, se gândi.

Simţi mirosul greu pe care-l răspândea cămaşa lui: ruşine, dacă făcuse pe el, mama avea să-l certe. Se grăbi spre izvor ca să se cureţe. Spălat oarecum, urcă iar în grabă, acoperindu-şi pântecul cu mâinile: era păcat să te arăţi gol, spunea mama.

Îmbrăcă un veşmânt curat, zdrenţuit. Se ferea să privească spre colţul în care odinioară dormise Bigio al lui. Îşi puse cizmele şi ieşi.

Ce făcea oare vrăjitorul? băgase de seamă că Bigio murise? de ce nu-l cheamă?

Retrăi întâmplările zilei precedente şi visul extraordinar. Nu se îndoia: întotdeauna el săvârşea miracole.

Fără să facă zgomot se căţără încetişor până la înălţimea platoului. Şi iscodi. Îşi astupă gura ca să-şi înăbuşe urletul de bucurie: castelul diavolilor nu mai exista, smuls ca un arbore, cu rădăcini cu tot. *O mama, o Tau, mulţumesc, amin*, se ruga.

Nu avea pretenţia să ştie cum se petrecuse minunea. Se bucura, cu un fior lăuntric. Credinţa lui era împlinită.

În capătul micului platou nu se aflau decât pietre şi o creastă ascuţită: mii de diavoli distruşi.

Se avântă pe platou: în dreapta, alături de zidul stâncos văzu numai cuptorul din piatră, în stânga, peretele abrupt. Ajunse la cercul de pietre mici înnegrite. Scuipă în mijlocul lui. Le blestemă. Mai scuipă o dată, sigur de izbândă.

Auzi un vaiet: venea din peştera care se deschidea la baza crestei. Geamătul continua. Să fi fost vrăjitorul care se văita? o prefăcătorie ca să-l atragă înăuntru? şi dacă mai rămăsese vreun demon alături de el?

Băiatul ridică o piatră ascuţită, hotărât să-l ucidă. I se părea că şi aude glasul prefăcut: „Sunt tăticul tău, priveşte-mă, scumpule”. Sigur, aşa îi spunea mereu, pentru că puterea lui magică se afla în ochi. *Îţi mulţumesc, mamă, că mă sfătuieşti*, se gândi.

Se apropie de intrarea peşterii, atent şi tăcut: o tânguire continuă, când stridentă, când răguşită.

Sprijinindu-se de stâncă, privi înăuntru: vrăjitorul se afla întins pe pieile de oaie, singur, în mijlocul unor coşuri pline cu nestemate şi cu mâncare, poate. Nu-l interesa să ştie ce conţineau. În semiîntunericul peşterii, examină înfăţişarea vrăjitorului: faţa vânătă, capul care nu izbutea să stea ridicat, fiindcă-i cădea iar, imediat şi braţele întinse cu subsuori purulente.

— Oh! gemea vrăjitorul.

Bollone înţelese că era bolnav de ciumă, ca şi Bigio. Nu se apropie:

— Ţi-e rău, stăpâne? Fără voia lui, vorbise în batjocură.

Vrăjitorul încerca să se mişte. Nu izbutea:

— Fiule... vino la tăticul tău...

— Da. Nu se mişcă.

— Priveşte-mă, scumpule.

— Ridică-te. Am să te spăl, la pârâu.

— Nu-i nevoie. Voia să facă pe prepotentul. Dă-mi repede să beau.

— Diavolii te-au părăsit, tăticule, ţi-au furat frumosul tău castel.

— Nu e adevărat. Mă ocrotesc. Vocea era deznădăjduită.

— Te-ai încrezut în demonul înşelător, neghiob şi rău. Acum ai să mori de ciumă, ca Bigio.

— Nu e adevărat. Încerca în van să se ridice. Cum a murit, Bigio?

— Ca şi tine, întări el din nou cu asprime. Buboaie mari cât pumnul.

— Tu mi-ai adus ciuma. Eu voiam viaţa...

— În schimb ai supt de la mine moartea. Şi îşi aminti că bătrânul înger i-o prezisese.

Neputincios, vrăjitorul delira:

— Trădătorule... o să crăpi şi tu... te-ai molipsit şi tu de ciumă.

Bollone îşi pipăi gâtul şi subsuorile. Nu simţi nimic neobişnuit. Cu toate astea se resemnă. Fusese unealta Lui. Putea deci să moară liniştit.

— Bătrânul cu Coasa spune că n-a venit încă ceasul meu.

— Cine?

— Îngerul cel bătrân, care-a venit să-l ia pe Bigio.

— Nu există îngeri, nu există absolut nimic. Bolborosea, nu izbutea să-şi manifeste furia.

— Atunci nici diavolul, îl luă peste picior Bollone.

— Eşti crud. Erai aşa frumos, de mic copil, numai cârlionţi de aur. Te-am îndrăgit de cum te-am văzut. Se smiorcăia. Nu voiam să rămân singur.

— Lupul e mai bun decât tine. Scuipă. Voiai un copil ca să-l chinuieşti, un rob care să te slujească. Şi ca sufletul meu să devină blestemat.

Vrăjitorul îşi schimbă atitudinea.

— Sunt tăticul tău… putem să scăpăm de ciumă… să-i jertfim demonului un copil.

— Ce spui?

— Spiriduşii sunt copii. Fragezi. Chiar dacă îi mănânci cruzi.

— Nu… nu ştiam.

— Nătângule, eşti blestemat ca şi mine. I-ai slujit diavolului.

— Nu e adevărat. M-ai înşelat, pentru că eram mic.

— Demonul vrea sufletul tău. Cu preţul ăsta, o să ne scape de ciumă.

— Nu. Taci, în numele lui Tau. Şi făcu semnul crucii în aer.

„Ughrr…” Vrăjitorul mormăia, nemaiputând să vorbească. „Ughrr…” Se umfla, devenise doar o grămadă obscenă de sânge şi putreziciune. Plutea, nici sus, nici jos, menţinut de atâta vreme într-o viaţă aparentă de către o voinţă malefică.

— Cinsteşte-mă şi am să te vindec, îi şopti demonul la ureche lui Bollone.

Băiatul nu dădu înapoi:

— Pleacă, în numele lui Tau. Lupta împotriva emanaţiilor care-l paralizau. În numele lui Dumnezeu, du-te în iad! Şi aruncă piatra în lucrul acela monstruos.

Peştera se lumină de ultimele raze ale soarelui care apunea. Vrăjitorul stătea întins pe spate pe pieile de oaie: carnea lui cangrenată se transforma în scurgeri verzui şi sângerii.

Bollone nu-l mai recunoştea. Înţelese că îl învinsese pe diavol.

— Nu vei mai răpi copii… dar şi eu sunt mânjit de păcat, o mamă, spală-mă…

Ieşi afară. Alergă de-a lungul povârnişului, alergă până la marele cer şi-i îmbrăţişă trunchiul:

— Bunicule, îi aduceam copiii... Nu mai continuă. Fără să plângă. Fără să strige. Singur şi trist, întreaga lui fiinţă urla: i se părea că este un lup înfometat, iarna.

Invidia luna care se ivise între două ramuri, luminoasă, limpede ca şi izvorul. Ar fi vrut să fie ca ea, fără să fie mânjit de păcat. Şi luna îşi desfăcu aripile şi veni să-l mângâie. Se lăsă pe ramura cea mai joasă a cerului: un porumbel cu chipul fetiţei moarte de ciumă, de lângă căsuţa din piatră.

— Ieşi din pădure, Bollone. Bătrânul înger vrea să-ţi vorbească.

— Nu sunt pregătit să mor. Trebuie să-mi spăl sufletul.

— O, prostovane mare şi necioplit, nu a sosit încă ceasul tău. Porumbelul îi zbură pe dinaintea nasului şi-i atinse obrazul cu aripile.

Bollone se lipi de trunchi:

— Nu mă atinge, fetiţo. Sunt sânge şi putreziciune.

— Urmează-mă. Am părăsit Paradisul pentru tine.

— Pentru mine?

— Nu mai puteam să ne jucăm. Urli atât de tare.

— Dar nu pot nici măcar să plâng.

— Noi auzim strigătele tale şi ochii ni se umplu de lacrimi, zise fetiţa-porumbel. Ai mulţi prieteni, Bollone.

— Eu? Şi tot mai uimit repeta întruna: Eu?

— Da. Acolo în câmpie. Trebuie să alergi toată noaptea şi să nu te opreşti deloc. Şi uită lucrurile urâte. Aşa e voinţa lui Tau.

— Mă mai iubeşte? Nu îndrăznea s-o spere. Sunt cuţitul Lui?

— Da. Vrăjitorul te-a înşelat. Acuma eşti mare şi înţelegi. Trebuie să găseşti castelul lui Tau şi să deprinzi înţelepciunea.

— Unde este castelul?

— Acolo unde sunt mlaştinile. Aleargă. Supune-te. Se va întâmpla un alt miracol. Fetiţa-porumbel îşi deschise aripile. Şi într-un fulger dispăru în luna strălucitoare.

Băiatul ieşi din pădure. Privi în direcţia muntelui. Se profila, contra luminii, silueta bătrânului cu coasa, foarte

înaltă, de la pământ până la nori. Domina lumea. Îngerul îşi cobori coasa şi cu un gest poruncitor îi arătă câmpia. În tăcere. Apariţia dură câteva secunde. Dispăru.

Bollone înţelese: trebuia să trăiască.

Înaintă spre fundul văii. Luna îi arăta drumul. Dar nori potrivnici îi acopereau faţa. Şi băiatul îşi pierdea orientarea. Se împiedica.

O pasăre mică, neînsemnată, i se aşeză pe umăr:

— Vino cu mine.

— Mă cunoşti? Cine eşti?

— Prietena ta privighetoarea. Ai găsit cuibul cu ouăle mele şi nu le-ai mâncat, cu toate că îţi era foame.

— Ai un glas atât de frumos.

— Am să cânt pentru tine. Scoase un tril armonios şi se îndepărtă.

Bollone urmărea melodia care însenina noaptea întunecată. Furtuna se înteţea.

Cu braţele desfăcute, pentru a-şi menţine echilibrul, înainta în întunericul care nu-l mai înspăimânta ca altădată. Încrezător. Neobosit. Şi iubit. De Tau şi de făpturile sale.

Încet-încet se ştergeau spaimele, chinurile, grozăvia anilor trecuţi. Înainta spre viitor, eliberat de chinul àcelor, al vrăjilor, spre bucuria naturii pe care o gustase în preajma mlaştinilor.

La un moment dat căzu jos. Nu putu să se mai ridice, fiindcă pământul tremura şi vuia. Nu mai simţise niciodată un cutremur. Nu ştia ce se întâmpla. Rămase jos, şi după ce mişcarea încetase. Aşteptă puţin. Îngrijorat. Nemişcat.

Îşi mişcă braţele: picioarele îi erau împiedicate. Prin întuneric, pipăi. Descoperi pietre şi pământ. Îşi liberă un picior. Nu putu să facă acelaşi lucru şi cu celălalt. Se târî înapoi, sprijinindu-se în coate: piciorul îi ieşi din cizmă. Nu mai putu să-şi recupereze cizma.

Nu ştia în ce direcţie să meargă. I-o arătă un fulger. Bollone zâmbi. Nu se temea de furtună, nu o mai considera prietenă cu diavolii. Dimpotrivă, credea că distrusese toată puterea demonică.

Merse prin ploaie, şchiopătând. Aruncă şi cizma cealaltă. Avea numai cămaşa zdrenţuită, curajul şi credinţa. Înota prin noroi. Se clătina. Nu pregeta. Când fulgerele încetară, trebui să se oprească. Se ghemui, cu genunchii la bărbie şi cu braţele înconjurându-şi picioarele:

— Spală, dragă ploaie, spală păcatele şi ciuma… Pielea lui obişnuită cu intemperiile şi biciuirile, îl apăra. Încerca o senzaţie exaltantă de purificare, de regenerare totală. Nu cunoştea cuvintele ca s-o definească. „Scumpe… Scumpe Tau… sunt nebunul tău.” Şi ploaia devenită uşoară, era mângâierea mamei şi dăruia un somn liniştit.

V

CERUL părea să cânte. O puternică armonie răsuna în aer. Sunetul era scos de o mică pasăre care nu se zărea. Ciocârlia le dădea bună dimineaţa munţilor, pădurilor, animalelor şi oamenilor. Era glasul zorilor senine, de sidef. Bollone absorbea senzaţiile ca un burete, dar cuvintele lui erau rare.

Murmura cu un accent duios:

— O ciocârlie… dragă… prietenă.

Văzu soarele agăţându-se ca un păianjen cu labe roşii galbene albastre, şi răsărind din munţi. Norii se înmulţiră, ca şi când ar fi trebuit să mai plouă. Apoi cerul deveni liniştit, curat, strălucitor. La orizont se reliefau colinele azurii şi pe câmpie lacurile luminoase tremurau.

Bollone continua să privească: muntele vrăjitorului se prăbuşise. Bătrânul înger i-o prezisese. Toate cuvintele lui se adeveriseră.

Îngenunche şi-i mulţumi lui Tau. Îi vorbea fără să-i fie teamă. Îşi trecea degetele peste pieptul care nu mai era torturat. Îşi amintea suferinţa, dar cu detaşare.

Înaintă spre baltă. Cocorii zburau unul după altul de parcă ar fi fost legaţi cu o frânghie. Raţele îşi scuturau aripile făcând apa să sară-n stropi.

Bollone le ajunse:

— Hei, squarr… hai să ne jucăm. Era acoperit cu un strat de noroi, cenuşiu-albastru care răspândea un miros neobişnuit. Se spălă. Balta deveni tulbure. Îi dădu ocol până

când găsi o porţiune limpede. Bău. Şi se cufundă din nou în apă, dar fără să înainteze mai departe decât atingea fundul. Cămaşa i se sfâşie. Şi-o legă în jurul şoldurilor.

Era înfometat. Vedea fluturi-flori legănându-se în aer şi păsări mici. Un cocor se lăsă din zbor pe un tufiş din mijlocul bălţii. Scotoci cu ciocul în apă şi scoase afară un vierme ciudat care se zbătea. Bollone văzu alţii asemănători, sub apă. Încercă să-i prindă şi nu izbuti. Merse de-a lungul malului până ajunse la un pâlc de trestii. Atent la vipere, se uită prin el. Găsi trei ouă. Le sparse şi le mirosi, mai înainte de a le mânca cu coajă cu tot. Prinse un brotăcel. Îl mestecă crud. Se simţea ceva mai bine.

Rupse o trestie şi-şi continuă drumul, pipăind terenul.

Nu avea încredere în imaşul verde. Se strădui din greu să ajungă la un loc întins plin cu trestii. Căută ouă. O pasăre mică, cu pieptul roşu, îşi luă zborul.

— Ei, micuţule, nu te mănânc.

Se lăsă pe vine, cu intenţia de a scobi pământul. Văzu o ramură de forma unei cruci. O cercetă cu luare-aminte. O mlădie uşor, urmărind o amintire. Făcu din ea semnul lui Tau. Rupse frunzele trestiei şi le împleti ca să alcătuiască un laţ. Îl legă de cruce şi-şi puse colanul la gât. Fericit, îl arătă soarelui.

Auzi un zgomot şi întoarse capul.

O iapă însoţită de mânz venea în trap spre el. O călărea un copil brun, cârlionţat, cu obrajii netezi şi dolofan, cu ochii negri, zeflemitori:

— Ce faci, omule mare? Te rogi?

— Da.

Îl recunoscu pe spiriduşul apei, o făptură adevărată. Voia să-i ceară iertare.

— Cine eşti, copilule?

— Maso. Şi tu?

— Bollone.

— Bulon, adică un cui mare, ăsta nu-i un nume creştinesc.

— Creştinesc... Nu înţelegea. Stăpânul îmi spunea Bollone. M-a răpit de mic. Biciuia. Ardea. Mâna urcă spre

pieptul gol şi spre umeri: cicatricele se vedeau foarte desluşit, roşii şi albe, pe pielea bronzată. Bollone, nătângule, zicea.

Înspăimântat, Maso urmărea semnele.

— Rău. Crud. Şi nu te apăra nimeni?

— Eram singur într-o grotă.

— Şi nu-ţi era frică?

— Ba da, tare. Bigio era prietenul meu. Mă încuraja. Răspundea, în felul lui, de cal. Acum a murit. Stăpânul nu ne dădea de mâncare, dar Tau mă făcea să găsesc rădăcinile, viermii, melcii… şi odată chiar şi mierea. Îţi place?

— Da. În locul tău aş fi fugit imediat.

— Nu puteam. Stăpânul era un vrăjitor. Se spovedi puţin. Povesti despre àcele nevăzute, despre emanaţiile care îl paralizau şi despre ameninţările demonilor.

Maso se înspăimântă:

— I-ai văzut?

— Da. Dar mă rugam. Îi alungam. Observă spaima băiatului. Ridică mâna. Tau a distrus castelul diavolilor şi pe vrăjitor. A prăbuşit peste ei muntele.

— De asta a trimis cutremurul de azi-noapte?

Bollone medită asupra cuvântului. Aprobă.

— Şi tu cum ai scăpat? întrebă Maso.

— Un glas mi-a spus să fug. Dar nu explică. Tata şi mama au murit. Tu pe ai tăi îi ai încă?

— Da. Împărtăşea nenorocirile lui Bollone. Ei te-au apărat. Din Paradis.

— Şi Tau. Ne însoţeşte mereu.

— Tu eşti un sfânt. Maso era impresionat.

— Ce înseamnă sfânt?

— Cel mai bun dintre toţi.

— Nu. Nu sunt.

Maso zise pe un ton serios:

— Şi eu sunt rău. Nu ascult. Spun minciuni. Şi-şi răsuci cârlionţii cu degetul.

— De ce, copilule?

Arătă mlaştina.

— Merg pe acolo, prin ea.

— Zbori?

— Nu. Cunosc tufişurile care te ţin deasupra. Dar e primejdios. Aş putea să mă înec. Tata se înfurie şi mă bate.

— Tare?

— Nu. Îşi arătă braţele şi umerii fără semne. O merit. Dar îmi place să merg prin mijlocul mlaştinii. Parcă sunt o pasăre.

— Înţeleg.

— Să nu faci pe iscoada. Să nu-i spui tatii. Tu nu m-ai văzut alaltăieri.

— O minciună?

— Da, dar mică, mică. Isus este bun, ne iartă.

— Isus?

Maso rămase uimit. Indică semnul lui Tau care atârna pe pieptul lui Bollone:

— Isus cel ţintuit pe cruce. A pătimit şi a murit pentru păcatele noastre.

— A murit? Izbucni în plâns. A murit?!

— Nu ştiai?

Bollone clătină din cap, îşi frângea mâinile.

— Mi-l amintesc numai pe Tau, fiul lui Dumnezeu. Nu se poate să fi murit.

— Nu plânge, Bollone. Isus este nemuritor. După trei zile trupul lui a înviat. Şi a zburat în Paradis. Iar îngerii cântau: Glorie lui Dumnezeu. Iar noi, oamenii, am fost purificaţi prin sângele Lui.

— A pătimit. Nu-şi găsea liniştea: de ce a vrut să sufere ca oamenii, ca să înţeleagă cât de slabi erau? Oh, dacă ne iubeşte.

— Da. Omul nu putea să intre în Paradis din cauza păcatelor lui. Isus a spălat sufletele cu sângele lui prea curat. Maso zâmbea cu încredere. Chiar şi minciunile mele.

Bollone dezaprobă:

— Nu trebuie să păcătuim, nici măcar cu o minciună mică de tot.

— Vorbeşti ca un călugăr.

— Cine e?

— Dar tu nu ştii nimic, uriaşule.

— E foarte adevărat, copilule drag. Învaţă-mă tu. Cunoşti castelul lui Tau?

— Magione, casa cea mare, i se spune. Sau Azilul. Acolo locuiesc cavalerii-călugări ai lui Tau. Explică, într-un fel copilăresc, că trăiau în penitenţă, nu se căsătoreau, îi găzduiau pe pelerini şi erau numiţi cavaleri pentru că purtau spadă. Şi cu mare uimire, era nevoit să explice înţelesul multor cuvinte. Nu ştii aproape nimic. Or să te înveţe călugării. Vino cu mine la Teupascio.

Bollone tresări. Repetă cuvântul. Îşi aminti de un sunet:

— Don… don…

— Clopotul de la Magione, exclamă Maso. I se spune „Rătăcitul”, pentru că, pe timp de furtună sau când e ceaţă, îi călăuzeşte pe drumeţi.

— Eu… mama… trăiam acolo. Se ajută cu gesturile mâinilor: Nişte pietre înalte, înalte…

— Zidurile. Eşti din Teupascio ca şi mine. I se mai spune şi Altopascio. De unde te-a răpit vrăjitorul?

Bollone îşi desfăcu neputincios braţele:

— Dintr-o pădure.

— Care?

— Nu ştiu. Loviturile m-au făcut să uit totul. Şi foamea.

— La Magione există o oală mare cu mâncare care-i totdeauna caldă. Şi descrise oala uriaşă în care călugării pregăteau ciorba pentru săraci şi pentru pelerinii care străbăteau Via Romea ca să se ducă la Papa, la Roma.

Bollone repetă:

— Papa? Roma? Pelerini?

Un nechezat deznădăjduit întrerupse convorbirea. Mânzul se împotmolise în marele imaş verde. Maso dădu din pinteni iepei şi se repezi să-l salveze. Mai greu decât puiul, animalul se scufunda şi se zbătea să scape din încleştarea mocirlei.

Maso se agăţă de şa:

— Nisipurile mişcătoare… ajutor, mor.

— Vin acum, Maso.

Bollone înaintă cu băgare de seamă, încercând terenul cu trestia. Când fu îndeajuns de aproape, zise:

— Sări, Maso. Te prind eu.

Maso făcu un salt şi fu prins de Bollone. Ajunse pe uscat şi izbucni în plâns.

— Ce nenorocire, animalele nu sunt ale mele.

— Le scap eu.

Întâi, îl înhăţă pe mânzul înfricoşat şi-l mână către Maso.

— Leagă-l imediat.

— Fii cu băgare de seamă… n-ai să poţi… E prea grea.

Bollone simţea că noroiul îi imobiliza picioarele şi-l trăgea la fund.

Iapa avea privirea îngrozită, îşi căsca tare botul ca să muşte aerul şi necheza întărâtată.

— Fii cuminte… te ajut…, spunea Bollone. Se duse-n spatele ei şi o împinse. Nimic. Îi eliberă picioarele din faţă, trecându-şi braţul lui lung pe sub burta animalului. Îi azvârli lui Maso căpăstrul: Tu trage şi eu împing.

Repede, Maso prinse cu putere frânghia. Trase iapa până ajunse pe pământ solid şi o legă de trestii.

Se întoarse la Bollone. Îl văzu înnămolit până la genunchi:

— Oh, nu.

— Să nu vii aici, Maso.

— Ba da.

— Nu. Ia o trestie lungă. A mea s-a rupt.

Maso ascultă. În grabă tăie una cu cuţitul. Se lungi peste noroi şi i-o întinse:

— Prinde-o. Trag eu.

Bollone o înşfăcă. Îşi eliberă un picior şi şi-l repezi în faţă. Se propti în el. Şi ridică celălalt picior, lăsând în acelaşi timp să-i scape trestia ca să nu-l tragă şi pe copil. Cu o mişcare iute ajunse pe uscat.

Maso râdea şi plângea în acelaşi timp.

— Am izbutit.

Erau plini de noroi până şi-n păr. Se priviră şi izbucniră într-un râs zgomotos. Apoi se spălară în baltă. La un moment dat cămaşa lui Bollone începu să plutească pe

apă. Uriaşul se înroşi. O prinse: ţesătura putredă se rupse, deveni de nefolosit.

— Îţi dau eu haina mea. Şi Maso se duse s-o ia de pe şaua de care o legase.

Bollone o primi, fiindcă îi era ruşine. Îşi adună zdrenţele şi propuse să cureţe caii. Le vorbea cu blândeţe animalelor care tremurau, mai cu seamă iepei încă înfricoşate. Voia s-o liniştească.

Maso îl admira. Îl iubea deja. Rezolva problema uriaşului:

— O să vezi. O să fie de lucru pentru tine. Mama o să-ţi dea o haină de-a lui tata.

Bollone legă cu o funie postavul care îi era prea scurt. Amărât că-şi pierduse în mâl colanul improvizat, îşi trecu mâna peste ochi. Soarele din creştetul cerului îl făcea să aibă ameţeli.

— Ce ai? întrebă Maso îngrijorat.

— Nimic. Când mi-e prea foame, văd negru. Acum o să prind o pasăre mare şi o s-o mâncăm.

— Nu se poate. Privi în jur. M-am îndepărtat prea mult. Nu ştiu cine este stăpânul pământului acestuia.

— Stăpân?

— Desigur. Nu trebuie să prinzi păsări. Şi nici peşti. Şi îi arătă formele alunecătoare de sub apă, pe care Bollone le luase drept viermi, fiindcă în pârâul pe care-l cunoştea el nu trăiau peşti.

— Mi-e foame. E atâta mâncare aici, protestă Bollone.

— Nu e bunul tău.

— Ştiu, este al lui Tau.

— Nu. Pământul aparţine stăpânilor lui.

Îngrijorat, Bollone întrebă:

— Vrăjitori.

— Nobili.

— Şi ce înseamnă asta?

— Stăpâni. Noi, robii, nu avem nimic.

Bollone nu înţelegea ce spune:

— Sunt răi nobilii?

— Nu. Unii, da. S-au născut norocoşi şi bogaţi. Poruncesc. Noi trebuie să ascultăm. Să plecăm repede. Ne pedepsesc, dacă ne prind pe proprietatea lor.

Bollone îşi aminti de cuvintele vrăjitorului:

— Diavolul le-a dăruit norocul?

— Nu. Au moştenit bogăţia de la părinţi. Asta înseamnă norocul. Trebuie să te supui voinţei lui Dumnezeu.

Bollone nu se dumirea. Îl privea în tăcere pe băiat care scotocea într-un sac legat de şaua iepei.

— Ia asta, zise Maso şi îi întinse o bucată de pâine cu brânză înăuntru. S-a murdărit.

— Nu. Mulţumesc.

— Ia-o. Eu am mâncat de dimineaţă. Şi, cu o sinceritate copilărească, adăugă: Aşa de murdară nu-mi place. Dar dacă tu mănânci viermi! Încurcat, tăcu. Îşi dădea seama de ceea ce spusese.

Bollone curăţi puţin pâinea. Şi o mâncă cu poftă. Maso înţelese ce înseamnă să-ţi fie cu adevărat foame. Ochii i se umplură de lacrimi. Mama şi tata se jertfeau:

— Mănâncă, trebuie să creşti. Îşi luau bucăţica de la gură pentru el. Şi Bollone era bun, nu-şi folosea puterea lui neobişnuită ca să facă rău şi să le smulgă altora lucrurile cu violenţă.

— Vreau să fiu fratele tău, îi propuse Maso. Şi trebui să explice înţelesul. Râse: Eşti un copil. Câţi ani ai?

— Patrusprezece, spunea vrăjitorul. Sunt mulţi?

— Doar cu unul mai mult decât am eu. Nu ştii să numeri?

— Ba da. Îşi răşchiră degetele: Unul, doi, cinci, o mie.

Bollone avea grijă de mânz. Maso mergea înainte pe iapă, foarte mândru că era îndrumătorul uriaşului. La întrebările lui răspundea vag. Şi repeta în schimb tot ce auzise despre Lucca şi Roma, despre papă şi împărat. El nu era prea curios. Şi nu era preocupat de lucrurile care se întâmplau dincolo de cercul familiei lui şi al celor câţiva cunoscuţi. Până la urmă îşi pierdu răbdarea:

— Întreabă un călugăr. Împăratul ştie tot, pentru că îi spune o acvilă.

— Cum e făcută?

— Foarte mare. Şi i-o descrise.

Bollone nu se mira de faptul că stăpânul tuturor nobililor stătea de vorbă cu o pasăre. Considera faptul ăsta drept normal. Nu credea însă în mărimea neobişnuită a acvilei. Observă nemulţumirea copilului şi încetă să-l mai sâcâie cu întrebările lui. Preocupat şi zăpăcit de numeroasele denumiri pe care i le înşira Maso, întrebă:

— Cum trebuie să-i spun tatălui tău?

— Occione. Că doar nu-i nobil. Suntem ţărani. Arătă spre copaci. Pădurea şi căsuţa sunt ale seniorului Fradino.

— E rău? murmură.

— Nu. Dar tot stăpân e. Bogat şi norocos.

— Şi tu ai vrea să fii. De ce?

Maso zâmbi:

— Totdeauna călare, la vânătoare. Mănâncă bine şi nu munceşte. Şi mie mi-ar plăcea să mă joc toată ziua.

Un alt copilaş, se gândi Bollone:

— Nu-mi aduc aminte, dar mă jucam şi eu cu mama.

— Nu. Mamele au tot timpul treabă. Şi pe urmă fac copii care mor repede cine ştie de ce. Îşi arătă degetele, coborând degetul cel mare. Patru frăţiori am pierdut. Acum s-a născut o fetiţă. Dădu din mână ca şi când ar fi gonit o muscă. Să nu ne gândim la lucruri triste. Povesteşte-mi. Ai întâlnit vreodată lupi?

— Sigur. Unul a sărit pe mine. Dar eu… glasc… şi-şi încrucişă degetele.

— L-ai sugrumat cu mâinile?

— Da.

— În locul tău, eu aş fi fugit.

— Lupii erau cei care fugeau când mă vedeau. Spuneau… Născocea. Uite-l, e Bollone, să fugim.

Ţie nu-ţi este frică de nimic. Tatăl meu e mare şi solid, dar nu e curajos ca tine. Vede totdeauna numai primejdii. Pretutindeni. Şi mă bruftuluieşte. Şi mama la fel. Uf, vara nu sunt lupi. Părea să fi uitat ce se întâmplase la mlaştină.

Bollone îi atrase luarea-aminte:

— Tatăl tău te sfătuieşte de bine.

Maso coborî din şa. Îi dădu uriaşului frâul:

— Am ajuns acasă. Tu ai grijă de cai. Eu îi povestesc totul mamei. Acuma chem câinele. Fluieră. Bai! Bai!

Şi dintre copaci ieşi în fugă un câine mare şi lăţos, cu părul de culoarea alunei. Lătra. Dădea din coadă. Se repezi, îl doborî pe Maso şi-l lingea, şi-l lingea…

— Ajunge, Bai! Maso râdea. Îl apucă pe câine de blana de la ceafă şi i-l arătă pe Bollone. Ăsta e prietenul meu.

Uriaşul fu mirosit cu de-amănuntul. Şi primi omagiul unui lins pe picioare. Mângâie animalul, mişcat, uluit. Nu cunoştea prietenia câinilor.

Maso fugi înainte, urmat de Bai. Bollone îl urmă, atent ca să nu cumva caii să se zgârie prin tufişuri. Auzea loviturile cuiva care despica lemne: desigur, Occione, pădurar la fel ca tatăl lui adevărat.

De îndată ce ajunse în luminiş, legă animalele de un copac. Şi văzu căsuţa din piatră, mică şi cu o singură fereastră: în dreapta era un şopron din nuiele, în care se aflau lemnele tăiate. Multe case apropiate, se gândi, alcătuiesc un castel mare de tot, ca Lucca.

Voia să ajungă acolo, fiindcă Maso îi povestise despre „Sfânta Faţă”, imaginea lui Isus. Putea să se încreadă în copil?

O femeie, cu cozile negre înnodate pe cap, ieşi pe uşa colibei. Ţinea în braţe fetiţa, înfăşurată într-o bucată de pânză albă şi pe deasupra cu o învelitoare neagră. Îl privi pe Bollone bănuitor.

Stingherit din cale-afară, el spuse:

— Bună ziua.

— Bună seara, îi răspunse femeia. Avea o expresie încruntată. Ce nenorocire, dacă mureau animalele stăpânului…

— Şi Maso, adăugă Bollone.

— Da. Îşi trase fiul de urechi: Tată-tu o să te bată măr. Cheamă-l. Dar să nu te îndepărtezi.

Maso plecă. Femeia îşi şterse o lacrimă cu dosul mâinii.

— O s-o termine rău într-o bună zi. Biata de mine, nu am noroc cu copiii. Domnul nu-şi îndreaptă privirile niciodată către mine.

— Nu. El ne apără, răspunse băiatul.

Femeia observă cicatricele care-l desfigurau pe băiat. Apoi îşi ridică fruntea până când îi întâlni privirea, senină, sigură:

— Cred că ai trecut prin multe, tu.

Bollone zâmbi:

— Nu are importanţă. Arătă spre nou-născută. Porumbelul tău, un înger. Tau n-o s-o părăsească.

Tulburată de siguranţa aceea, femeia voi să se scuze:

— Durerea, lipsurile, mă fac să fiu nerecunoscătoare.

— El ştie şi te iartă.

— Cine eşti?

— Bollone. Maso zice că e o poreclă.

— Nu. Voiam să spun altceva… Nu ştia să se explice. Îşi afla pacea în ochii aceia cereşti. Mulţumesc, dragă băiete.

Şi-i ieşi în întâmpinare bărbatului ei care avea în mâini securea. Maso stătea la distanţă. Bollone rămase nemişcat. Pădurarul ascultă povestirea nevestei cu o expresie tot mai mânioasă. Se apropie de Bollone. Îl privi, îi dădu ocol. Era înalt şi robust, dar trebuia să ridice capul ca să-l privească pe uriaş. Îi întâlni privirea blândă. Şi, ca un om simplu, cinstit, înţelese imediat:

— Domnul te-a călăuzit până la Maso.

— Da, răspunse Bollone, fără îngâmfare. Cu o mână îl potolea pe Bai care se gudura. Ce câine bun ai.

— Nu. Pe necunoscuţi îi muşcă. Dar cu tine, simte că eşti un băiat cumsecade. Acum am să-i duc înapoi caii stăpânului.

Le făcu semn nevestei şi copilului.

— Voi doi intraţi înăuntru şi încuiaţi uşa. Se întoarse către Bollone: Dau târcoale pe aici nişte nemernici. Păzeşte casa. Să nu te încrezi în nimeni. La întoarcerea mea, o să mâncăm. Strigă către colibă: Nevastă, adu o haină.

Femeia ieşi aducând o haină peticită şi i-o întinse lui Bollone. Apoi intră din nou în casă. Occione încălecă iapa şi trase de frânghie mânzul:

— Vino cu mine, Bai.

Bollone îmbrăcă haina. I se părea frumoasă faţă de zdrenţele lui. Rămase în picioare ca să n-o strice. Se gândea la cuvântul nemernici, oameni răi, desigur. Atunci înseamnă că nu toţi diavolii fuseseră nimiciţi.

Maso deschise uşa şi scoase capul afară:

— Mama pregăteşte ciorba.

— Înăuntru. Ascultă-l pe tata.

Maso râse, cu o veselie nestăpânită. Intră din nou în casă.

Bollone era îngrijorat din cauza lui. Şi înţelese că îmbătrânise, după atâtea încercări înspăimântătoare. Îşi închipui o viaţă de copil, fericit alături de părinţi, fără să aibă grija mâncării şi a vrăjitorilor, ci numai să se joace, să se joace... Accepta voinţa Lui. Şi nu se simţea nenorocit, cum spunea mama lui Maso. *Sărăcuţa, şi-a pierdut copiii*, se gândea. Generos cu alţii, sever cu sine însuşi. Şi nu-şi dădea seama de asta, pentru că se bucura de orice lucru oricât de mic şi simţea bogăţia lui interioară.

Printre copaci se iveau pete întunecate. Dar cerul rămânea încă senin. Credincios făgăduielii, Bollone scruta pădurea, atent la orice zgomot. Distingea foşnetul păsărilor în frunziş, freamătul frunzelor, bâzâitul insectelor. Auzi un tropăit. Gata să sară, adulmeca aerul ca un animal. Totdeauna se apărase aşa.

Occione sosi alergând, împreună cu Bai.

— Sunt aici, zise Bollone. Arăta ceva jos pe pământ: Ai uitat securea.

Pădurarul o ridică:

— Eşti un băiat cinstit. Pe aici prin jur toţi sunt hoţi şi răi. Prea mare-i mizeria. Nimeni nu are nimic de furat de la alţii. Iar eu am numai securea asta. Bătu la uşă: Nevastă, m-am întors. Deschide. Îi făcu semn lui Bollone. Vino să mănânci.

Bollone trebui să-şi plece capul ca să poată intra. Dacă ridica mâna atingea tavanul. Încăperea era mică: într-o parte era un pat larg şi deasupra un coş în care dormea nou-născuta. De cealaltă parte, se afla întins Maso, pe o piele de oaie. Se prefăcea că doarme cu ochii închişi, pentru că atunci când intră Bollone, îi deschise aruncându-i o privire complice. Mama ridică de pe jăratecul vetrei o oală aburindă.

Bollone cerceta interiorul căsuţei. Îşi dădea seama de apropierea, de seninătatea afectuoasă a micii familii. Nu putea decât să spună:

— Ce frumos e aici.

— Unde ai locuit? întrebă pădurarul.

— Într-o peşteră întunecată. O încălzea calul. Apoi Bigio a murit. Maso era bucuros că povesteşte ceva interesant. Sugruma lupii cu mâinile. Nu-i e frică de nimic.

— Ba da şi încă cum, zise Bollone. Dar mă rugam.

Occione examină cicatricele băiatului. Le recunoştea. Şi el fusese biciuit când era mic copil: tatăl vitreg era aspru cu el.

— Mănâncă, dragă băiete. Rupse o bucată de pâine. O băgă în oala cu ciorbă. O scoase cu lingura.

Stingherit, Bollone o tot învârtea pe a lui. Femeia băgă de seamă si-l învăţă cum să facă.

— Nu ştie nimic, mamă, o anunţă Maso. Mănâncă viermi cruzi. Îi venea să râdă.

Bollone nu se simţi jignit.

— Şi rândunica face la fel.

— Taci, Maso. Foamea e foame, zise Occione. Tu eşti un copil norocos. Eu mă spetesc muncind pentru tine. Să-ţi bagi minţile în cap ca să n-o sfârşeşti rău. Şi începu din nou să mănânce.

Bollone mesteca bucuros. Privi cu curiozitate opaiţul, întrebă cum arde. Primi lămuriri de la femeie. Comentă:

— Un lucru bun, ca şi securea. Fetiţa ce mănâncă?

Interveni Maso:

— Laptele mamei. Nu are dinţi.

— Şi terciul ce este?

Occione îl privi uimit. Femeia zâmbi şi îi spuse cum se pregătea o făină prăjită şi apoi fiartă în apă.

— Când există făină, adăugă Occione. A noastră s-a terminat. Asta e ultima pâine.

Bollone i-o înapoie pe a lui:

— Ia-o.

— Mănâncă. Eşti mare şi zdravăn. Ai nevoie.

— Eu sunt obişnuit cu foamea. Maso, însă nu. Şi nu voi să mai audă nimic.

— Termină tu ciorba, zise pădurarul. Şi-i aduse oala. Eu sunt sătul. Şi îmi e tare somn. Căscă. Dacă vrei, ajută-mă să tai lemne. Cu cât termin mai repede, cu atât e mai bine. Pădurea asta e prea izolată. O să împărţim ciorba.

— Rămâi, Bollone, îl rugă Maso. N-ai să găseşti de lucru nimic altceva prin împrejurimi.

— Aşa este, cum spune. Occione se posomorî. Ce lume mizerabilă. Răbdare. Aşa e voinţa Domnului.

— Nu. Şi Bollone vorbi despre bucuria pe care o simţise în mlaştini. Cu glasul şi cu mimica interpreta glasurile şi înfăţişarea făpturilor lumii.

Fermecaţi, ceilalţi ascultau. La urmă, pădurarul spuse:

— Astăzi Domnul a fost la noi. Făcu semnul crucii: Îţi mulţumim. Apără-ne mereu.

— Amin, adăugă Bollone. Nimeni dintre ei nu ştia să se roage cu cuvinte. Convinşi că Dumnezeu îi vedea, nu sufereau din cauza acestui fapt.

Bollone se duse să doarmă afară împreună cu câinele. Înfăşurat în mantaua împrumutată de Occione, cu Bai care îl încălzea cu apropierea lui, stătea întins. Privea stelele şi se gândea că mama era mulţumită, pentru că el îşi găsise prieteni. În noaptea străpunsă de ţipetele păsărilor care nu-l mai neliniştea, pentru prima oară se simţi om între oameni.

VI

BOLLONE puse jos pe pământ securea cea veche. Îi refăcuse în două rânduri coada de lemn. O păzea cu grijă, pentru că era primul obiect care-i aparţinea cu totul, un dar al nobilului Fradino, stăpânul iepei şi al mânzului. Nu-l invidia, ca prostuţul de Maso.

Numai în zile de sărbătoare îşi punea Fradino cizme frumos cusute, un brâu din piele cu spadă, şi o tunică nepeticită, dar fără pietricele colorate, misterioasele giuvaieruri cu care se mândrea vrăjitorul. Era cărunt, cu o faţă tristă, mereu preocupat de recolta rea, sau de hoţi. Şi nu se distra mergând la vânătoare. Muncea şi el. Avea un mic castel cu grajd şi grânar, şi pădurea, în care Occione tăia lemne. Avea şi un car, o pereche de cai şi mânzul. Creştea vite. Dar trebuia să dea o mare parte din produse stăpânului său, unuia mai nobil decât el, care se numea contele Cadolingi şi avea marele castel de la Fucecchio. În realitate adevăratul stăpân peste toate era contele. Dar nici el nu depăşea hotarele proprietăţii lui, păzite de alţi seniori, căci altfel ar fi fost vărsare de sânge. Iar deasupra tuturor se afla împăratul.

Din înălţimea muntelui vrăjitorului, câmpia i se păruse mică lui Bollone. Abia acum constata cât era de mare şi cât de deosebite pământurile, bălţile, pădurile, câmpurile folosite pentru păşunat sau pentru culturi. Şi nu cunoştea decât o mică parte. Fusese odată la Fucecchio ca să asculte Liturghia. Rămăsese uimit văzând castelul şi casele. Din

duminica aceea îşi închipuia vastitatea lumii şi ameţea. Figura împăratului devenise mitică. Un om care se transforma în acvilă pentru a controla faptele oamenilor, supuşi lui prin voinţa Domnului. Semăna puţin cu pasărea de foc, pe care o visase în timp ce se năruia castelul vrăjitorului.

— Haide, e ultima sarcină, îl îmboldi Occione.

Bollone termină de umplut cu buşteni coşul de dus în spinare. Era obosit, cu toată vigoarea neobişnuită a trupului său. Despicase şi transportase lemne toată luna august.

Occione nu se cruţa deloc. Nici acum nu zâmbea:

— Mâine, începem culesul viilor. Şi pe urmă? Câştigase un sac cu făină şi unul cu năut. Nu erau de-ajuns pentru iarnă: Bollone, ai grijă de tine. Eu trebuie să-mi hrănesc familia. Sunt cinstit. Nu-ţi făgăduiesc nimic.

— Nu-ţi face griji. Îl ajută să-şi pună în spinare coşul. Şi-şi petrecu şi el braţele prin chingile coşului său. Or să ne dea un sac cu fasole şi un urcior cu ulei.

— Şi vin. Dar câte puţin din toate. Nu-ţi ajunge nici pentru o lună.

— Am să muncesc.

— Unde? iarna lucrările se termină. Şi urzicile nu cresc. Cu ce ai să-ţi faci ciorba?

— Nu ştiu. Ceva de băgat în gură s-o găsi.

— Să nu vânezi pe ascuns, că te spânzură.

— Dar nu e drept.

Occione se opri în loc:

— Să nu mai spui asta. Cineva te pârăşte şi-or să te spânzure.

Se opri în loc şi Bollone:

— Cine să pârască?

— Oamenii. Occione îşi reluă drumul, clătinându-se puţin sub povară. Un păstor a ascuns o brânză. Un altul l-a pârât stăpânului.

Bollone îl întrerupse:

— Nu îi era prieten.

— Nu există prieteni, când e vorba de foame. Păstorul a fost spânzurat. Toţi sunt Iuda.

Acum Bollone cunoştea istoria lui Isus. Învăţase multe. Dar îndoielile se înmulţeau în loc să se limpezească. Credinţa rămânea neştirbită. Totuşi era greu să urmezi voinţa divină.

— Occione, împăratul cunoaşte mizeria noastră?

— Nu. Trăieşte într-un castel foarte departe, numai aur şi argint ca şi crucea pe care ai văzut-o la Fucecchio.

— Dar Papa o cunoaşte?

— Nu. Altminteri ne-ar ajuta. Uneori cred… Se întrerupse.

— Continuă.

— Dar să nu mai spui nimănui.

— Nu sunt Iuda.

— Tu pălăvrăgeşti cam mult, băiete dragă.

— Iar tu taci mereu.

— Mai bine. În felul ăsta nu greşeşti.

Bollone nu mai putea de curiozitate. După zece minute îşi reluă asaltul.

— Aşadar, Papa şi Împăratul…

— Sunt morţi.

— Nu.

Îi credea făpturi deosebite. Şi nu numai el presupunea asta.

— Sau n-au existat pe lume niciodată. Simple născociri, pe care ni le servesc nouă, ţăranilor.

— Totuşi, fiul tău a aflat-o de la călugări.

— Maso este un mare guguman. Iar călugării stau închişi la Magione. Ce ştiu ei de restul lumii! Şi pe urmă, ce însemnătate are asta? Viaţa pentru mine e o ispăşire. Nădăjduiesc să-mi mântui sufletul.

— Fără îndoială. Eşti un om bun, Occione. Era sincer. M-ai făcut fericit.

— Tu eşti şi mai sărac decât mine, dragă băiete, şi nu te vaiţi. Dacă te primesc la Magione, fă-te călugăr. Totuşi, gândeşte-te. Noi, bărbaţii, trebuie să ne căsătorim, altfel cădem în păcat. Îi explicase raporturile sexuale, şi îi împărtăşise din experienţa lui, pentru că îl vedea atât de nepregătit, în toate privinţele. Să ne odihnim puţin.

Bollone îl ajută imediat: Occione era la capătul puterilor. Se oferi să meargă el înainte şi să se întoarcă iar, ca să ia şi cel de-al doilea coş. Pădurarul se împotrivi:

— E ultima povară.

Bollone voia să-l mângâie. Îi povesti despre convorbirile lui cu moartea, despre luptele cu demonii, despre care nu vorbise niciodată, pentru că la numele diavolului toţi se îngrozeau. Credea că-l asigura în felul ăsta de prezenţa ajutorului dumnezeiesc.

Occione, însă, era tot mai sceptic.

— Tot poveşti spui... zbori şi vorbeşti cu păsările... dar moartea, demonul...

— Spun adevărul.

— Atunci eşti nebun.

— Da, nebunul lui Tau.

— Nu huli.

— Eu?!

— Nu pronunţa numele Domnului în deşert.

— Din iubire, Occione.

— Ştiu, eu te cunosc, dar ceilalţi, nu. Ţine-ţi gura, băiete dragă. Altminteri ai s-o sfârşeşti rău, ca Forsana.

Forsana era o bătrână singuratică, venită cine ştie de unde. Rătăcea prin păduri. Lălăia tot timpul. Culegea flori şi ierburi. Le dăruia copiilor. Le agăţa de casele oamenilor. Vorbea cu arborii şi cu păsările. Lumea începu să spună că deochea. O nenorocire, o boală: vina era a Forsanei. Mureau copiii, mai ales iarna: vina era a Forsanei. În cele din urmă au legat-o şi au ars-o de vie.

— Îmi răsună mereu în urechi Bollone, rugăciunile ei către Tau. Eram copil. Plângeam. Mama mi-a dat o palmă. Şi eu fusesem deocheat.

— Adevărat?

— Nu. Mâncam prea multe roşcove şi mă apuca durerea de burtă. Forsana nu avea niciun amestec. O cunoşteam. Le spunea poveşti copiilor. Ca tine.

— Poveşti?

— Vorbea prea mult despre Tau şi despre diavoli. Ca şi tine. Nu era o vrăjitoare. Au ars-o de frică, uite-aşa, şi

pentru că noi ţăranii suntem neştiutori, proşti. Şi răi pe deasupra.

— Dar nobilii n-au intervenit?

— Ei au inima şi mai aspră decât a noastră. Şi apoi noi suntem şerbi, robi. Nu există milă, Bollone. Tau este supărat pe noi. Şi are dreptate. Lăsă capul în jos. Îndur totul cu răbdare. Uneori, îmi mai scapă câte-un blestem.

— Din gură şi nu din inimă. El ştie.

Uimit, Occione ridică ochii:

— Da, din gură. Şi mă căiesc. Bollone, cum faci tu de citeşti în sufletul meu?

— Nu eu. El. Îmi dă de veste prin tine. Diavolul şopteşte la urechile oamenilor. Bollone e un băiat ciudat, prea ciudat, un nebun sau o vrăjitoare. Dar eu l-am văzut pe adevăratul vrăjitor: sânge şi putreziciune cu chip de om.

Marele foc sărbătoresc lumina noaptea puţin cam rece şi umedă. În jurul focului stăteau ţăranii şi câţiva nobili. Sărbătoreau culesul viilor şi ultima recoltă: castane, mere, măsline. Un rit foarte vechi, pentru a alunga lunile nemiloase şi fără rod. Un rit transfigurat de Creştinism. La amiază dom' Omodeo, preotul din Fucecchio, binecuvântase câmpurile, oamenii şi munca lor. Iar acum participa la sărbătoare. Mirosul vinului, care fierbea în teascuri, se amesteca cu fumul fripturilor. Stăteau roată în jurul oalelor cu ciorbă, plină cu fasole, năut, grâu, ierburi şi untdelemn. Ulcioarele cu vin treceau din mână în mână. Se împărţea mâncarea: puţină carne, dar ciorba şi fructele din belşug. Şi la sfârşit turtele cu miere.

Bollone voia să renunţe la a lui, ca să i-o dea lui Maso. Nu putu. O gustă şi linse mierea care i se scursese pe degete. Era bucuros, mişcat, pentru că erau cu toţii împreună, în pace şi veselie. Se întoarse către Occione, care stătea lângă el pe un buştean:

— Asta înseamnă viaţă.

— Mereu într-o sărbătoare?

— Nu. Trebuie să şi munceşti, dar nu să-ţi frângi spinarea. Prea multă mâncare nu-i de niciun folos. Important este să fim împreună.

— Un bărbat îşi are familia lui, repetă Occione, ca totdeauna. Nu înţelegea ideea de colectivitate, de solidaritate în numele lui Tau. Eşti un băiat bun, ai să-ţi faci datoria, când ai să te însori.

— Voi deveni călugăr.

— Şi dacă o să-ţi placă vreo fetişcană? Ar fi un păcat să părăseşti rasa. Tu nu ştii nimic despre dragoste.

— Ba da. Visa câteodată la păstoriţa cu cosiţe, o salva de răufăcători şi de vrăjitori. Când se trezea, îşi reînnoia hotărârea de a nu se însura. Trebuia să ocrotească toate femeile, care erau mereu chinuite şi violate, la fel şi pe copii, mai ales pe cei orfani şi pe bătrâni şi pe bolnavi, care erau părăsiţi de toţi. Cunoştea puterea sexului. Şi îl ura pentru tot ce îndurase el când era mic. Îi era uşor să facă să tacă animalul cu ajutorul rugăciunilor. Înţelegea însă slăbiciunea masculilor. Şi vinul era primejdios. Aţâţa simţurile.

Acum, bărbaţii aveau ochii prea strălucitori şi femeile, obrajii prea roşii. Cântau. Dănţuiau. Copiii făceau tumbe. Iar cei bătrâni comentau cu cuvinte deocheate. Excitaţi cu toţii, până şi nobilii şi preotul. Bollone înţelegea de acum cum se petreceau lucrurile pe lume. Vedea perechi îndepărtându-se într-ascuns. Aveau să se nască bastarzi, în cazul în care nobilul avea să admită că el era tatăl: nişte tineri încrâncenaţi care de multe ori o sfârşeau rău. Şi „lepădaţi” copii ai nimănui, dacă vreo bătrână miloasă avea să ducă nou-născutul la Magione, unde, într-un pavilion rezervat femeilor, „surorile” se ocupau de copii. De multe ori copiii părăsiţi în pădure erau devoraţi de fiare. Asta Bollone nu putea s-o ierte.

— De ce nu intervine dom’ Omodeo.

Occione rânji:

— Îi plac şi lui fetişcanele, bărbaţi suntem. Şi apoi el nu e călugăr.

— Un preot nu poate să aibă soţie.

— Nici nu se căsătoreşte.

— Şi mai rău.

— El este ca şi nobilii. Iau numai femeile frumoase. Iar noi ţăranii trebuie să tăcem. Le ascundem, dacă e cu putinţă.

— Nu-i drept. Şi-apoi femeia suferă, la fel şi copilul. Tau ne-a creat liberi…

Occione îi astupă gura:

— Vorbeşti prea mult. La Magione o să trebuiască să asculţi şi să taci. Îşi retrase mâna şi-i oferi urciorul: Bea o-nghiţitură, o să-ţi treacă.

— Nu. Vinul îi sporea mânia. Cu greu se stăpânea. Considera însă inutil să-i lovească sau să-i omoare pe cei abuzivi, pentru că violenţa ar fi continuat sub altă formă. Răul trebuia retezat din rădăcini.

Occione comentă:

— Eşti virgin şi nu poţi să înţelegi. Mai înainte de a mă căsători şi eu… Evita privirea severă a băiatului. Femeia înseamnă ispită. Când e tânără, e atât de proaspătă, de moale, ca un măr în care să-ţi înfigi dinţii. Şi când îţi zâmbeşte… o ispită.

— Nu e vina ei. Tau a făcut-o aşa.

— Ba da. Ea ne ispiteşte. Uită-te la Gentucca: e prea frumoasă.

Bălaia Gentucca se lupta să scape din braţele nobilului Fradino. Izbuti. Se duse şi se ghemui lângă maică-sa, îşi ascunse faţa în poalele ei. Fradino râdea, părea că se joacă.

Bollone zise:

— Gentucca nu vrea.

— Fradino o s-o ia. Îi plac fecioarele. O s-o dea apoi de nevastă unuia dintre bastarzii lui.

Bollone sări în picioare. Occione îl înhăţă:

— Ce vrei să faci?

— Poţi să iei tu securea omului aceluia. Şi partea mea de fasole şi de ulei. La Magione n-o să-mi lipsească pâinea.

— Şi dacă nu te primesc?

Nemaidând atenţie sărbătorii, ascultând parcă o chemare îndepărtată, Bollone nu mai răspunse. Stătea drept, privind jăratecul.

— Te-ai supărat pe mine? îl întrebă Occione.

— Nu. Sunteţi cu toţii nişte copii. Eu sunt bătrân ca… un stejar mare. Mă duc. Tu rămâi la gospodărie. Nu mai numea acum castele toate casele pe care le vedea.

— Aşteaptă zorile, îl rugă Occione.

— Trebuie să plec, murmură. Arătă cu degetul: E un pic de lună.

— De ce? Era îngrijorat: Dormi mai întâi. De ce chiar acum?

— Domnul mă cheamă.

— O, Bollone! Pădurarul îl îmbrăţişă. Îl considera nebun de legat. Întâlni o privire limpede, senină. Eşti… un sfânt?

Bollone râse.

— Eu? Îl îmbrăţişă strâns. Şi se îndepărtă în goană. Asculta de o poruncă a Lui. Era sigur de asta. Se lăsa călăuzit de o voce tainică. Nu zăbovea. Mergea grăbit: talpa picioarelor, de acum tăbăcită, nu mai simţea asperităţile drumului; pielea descoperită nu simţea frigul şi umezeala. Avea numai o cămaşă peticită, ca în prima zi când coborâse printre oameni. Dar se săturase, în aşa măsură, încât ar fi putut să nu mănânce vreme îndelungată.

Împărtăşea idealurile Ordinului Cavalerilor lui Tau. Regulile, despre care îi vorbiseră, nu erau grele. Avea să fie un simplu călugăr, pentru că nu era de origine nobilă şi nu avea dreptul să poarte spadă. N-avea ce face cu o armă. Era un uriaş robust, pentru că El îl făcuse aşa. Cu un pumn, zdrobea botul unui lup, şi cu un par îi punea pe fugă pe hoţi.

Culese o ramură, îi rupse partea subţire, smulse frunzele putrede şi vârfurile uscate. Îşi reluă mersul pe un drum cu pământ bătătorit, numit Via Romea: pe care dacă o străbăteai în întregime ajungeai la Roma, spuneau oamenii, la papa, iar cel care călătorea era numit pelerin sau romeo. Bollone nu înţelegea motivările acelei rătăciri:

Tau li se adresa sufletelor care ştiau să asculte. La Magione toate îndoielile aveau să i se spulbere.

Se opri un moment din drum: inima îi galopa ca un cal. Adulmecă aerul: presimţea un pericol. O rupse la fugă. Şi în lumina slabă a lunii acoperite de nori, îl văzu de departe.

Un om se lupta cu trei lupi. Învârtea spada şi mantia lui neagră flutura: pentru o clipă se zări semnul alb al lui Tau. Un cavaler-călugăr, singur: regula cerea să călătorească cel puţin în doi.

Bollone se mai mira de încă ceva: nu era încă timpul când coborau lupii din munţi. *Trebuie să fie vreo drăcovenie la mijloc*, se gândi el. Şi în timp ce se grăbea privea scena: fiarele, care stăteau pe de lături, ar fi trebuit să-l fi atacat deja pe om, dar ele clănţăneau în schimb din dinţi în gol, voiau să-l zăpăcească pe cavalerul sleit de puteri şi să-i îngăduie celei de a treia fiare să se năpustească la beregata lipsită de apărare.

— În iad! În numele lui Tau! urlă. Şi fu imediat alături de om. Lupul adevărat se făcu una cu pământul, înfricoşat, în timp ce însoţitorii lui dispărură.

— Ce erau?! gemu cavalerul. Istovit, se agăţă de braţul salvatorului şi îl împiedică să ucidă fiara, care fugi.

— Un lup adevărat şi doi diavoli.

Cavalerul se trase de-o parte. Se clătina pe picioare.

— Mai întâi hoţii, apoi diavolii… Tu cine eşti?

— Bollone, nebunul lui Tau.

— Înnebunesc… Murmură câteva cuvinte într-o limbă străină, în timp ce încerca, inutil, să ridice spada:

— Duşman?… şi leşină.

Bollone bănui că i se întâmplase ceva îngrozitor. Auzea zgomotul unui trap îndepărtat. Nu avea încredere. Presimţea iminenţa unei ameninţări ascunse. Vârî spada în teacă. Îl ridică în braţe pe omul leşinat şi se îndepărtă de Via Romea.

Intră în pădure, unde trunchiurile foarte dese nu le îngăduiau cailor să pătrundă. Se opri într-un mic luminiş. Îl aşeză pe cavaler lângă un trunchi gros, într-o poziţie apărată şi-l cercetă cu privirea. În lumina confuză,

slăbiciunea şi paloarea chipului erau şi mai accentuate, dar gâtul era tineresc, trăsăturile, delicate, aproape de fată.

Necunoscutul îşi veni în simţiri. Pipăi repede sub tunică cu o expresie îngrijorată. Căuta ceva. Găsi. Se ridică. Mâna strângea spada, în timp ce-l observa pe uriaşul nemişcat, necioplit şi zdrenţăros.

— M-ai adus aici. Pentru ce?

— Soseau oameni călări. Duşmanii.

— Ce ştii? Vorbeşte, porunci.

— Tu ai spus aşa.

— Eu? Ce-am povestit?

— Hoţi. Duşmani.

— Şi mai ce?

— Cuvinte ciudate… Vorba ta nu este ca a noastră…

— Nu m-am născut aici. Unde suntem?

— În pădure.

Cavalerul părea din ce în ce mai neliniştit:

— Care? Cine este stăpânul tău?

— Tau. M-a trimis să te salvez. Intuia teama, bănuielile necunoscutului: Ai încredere în mine.

— În tine? Da, m-ai salvat… Abia izbutea să se ţină pe picioare. De ce ai făcut asta? Sunt un simplu călugăr. Nu pot să te răsplătesc. Nu am nimic. De ce mă ajuţi?

— Din iubire pentru Tau.

— Într-adevăr? Tu crezi în el? Îşi duse mâna la gât. Eu văd numai stricăciune, violenţă, lăcomie.

— E vina diavolului, el şopteşte la urechile bogatului şi ale săracului. Multe păcate. Nedreptate. Neştiinţă. O ruşine. Lumea e atât de frumoasă. Dumnezeu ne-a dăruit-o ca să ne bucurăm.

— Eşti ciudat. N-am mai auzit niciodată un ţăran să vorbească aşa ca tine. Şi nici chiar un nobil. Cine eşti?

— Bollone. Ţi-e frig. Să aprind focul?

— Nu. Ne descoperă.

— Cine? Întrebă, fiindcă voia să-l ajute.

— Hoţii. Mi-au ucis însoţitorii. Eu am reuşit să scap. Calul s-a speriat de lupi. M-a aruncat din şa. Apoi ai sosit tu. Îţi mulţumesc.

— Totuşi hoţii nu au cai.

— Cum de îndrăzneşti? Te îndoieşti de spusele mele? Tonul era aspru.

Bollone nu se simţi jignit. Vorbi cu blândeţe.

— Eşti foarte obosit. Cântăreşti mai nimic. Posteşti prea mult.

— Datoria mea.

— Eu sunt obişnuit cu foamea, tu, nu.

— Cum de ştii asta? Mă cunoşti?

— Nu. Din cauza întunericului nu-i putea vedea faţa, dar îi simţea neîncrederea. Cavalerul părăseşte bogăţia şi norocul din iubirea pentru Tau. Eşti bun.

— Sunt un păcătos, pocăit. Simţise sinceritatea din glasul ţăranului necunoscut.

— El iartă, ne iubeşte.

— Da. Uimit, emoţionat intuia o credinţă neobişnuită: Cine eşti? Ce faci, acum?

— Îţi pregătesc să dormi.

— Vezi pe întuneric, precum pisicile?

— Nu. Precum câinii. Cu nasul şi cu urechile. Râse: Sunt priceput, ştii?

Între timp rupea ramuri, le curăţa de frunze, le îngrămădea.

— Nu face asta, bunule ţăran. Cum se luminează, mă duc la Magione.

— Şi eu. Mă fac călugăr. Usca ultimele crengi ştergându-le de cămaşa lui.

— Bravo. Îi clănţăneau dinţii de frig şi de oboseală. Nu trebuie să mă odihnesc.

— De ce? Sunt eu aici. Fac de pază. Sunt câinele tău. Dă-mi mâna. O găsi, şi i-o strânse delicat. Ca zăpada… o Tau, dă-i din căldura mea… Îl sprijini până la culcuşul improvizat. Dormi liniştit, scumpe… nobile cavaler.

— Tu… mi-ai câştigat inima. Am călărit zile în şir. Părea că se scuză. De când n-am mai dormit? Nu mai ştiu… Trebuie să fiu totdeauna treaz. Pot să am încredere în tine? *Domine, adiuva me.* Vorbea cu greutate. Pare sincer: *in interiore homine habitat veritas.* Tu le vorbeşti celor umili şi

ei înţeleg... iar eu, nu... *Domine, non sum dignus.* Întinse braţele prin întuneric: Vino aici alături. Câţi ani ai?

Bollone se apropie. Îi întinse mâinile lui bătătorite necunoscutului care i le strânse:

— Cincisprezece ani, spune Occione.

— Tatăl tău?

— Nu. Munceam cu el. Din august. Mai înainte nu locuiam printre oameni. Stătu la îndoială dacă să continue.

— Nu ai părinţi?

— Morţi. Iar eu am fost răpit de mic copil. Acum sunt urât. Când eram mic eram foarte frumos, numai cârlionţi de aur şi... el s-a îndrăgostit de mine.

— Ce lucru nelegiuit! Spune-mi tot.

— N-a izbutit să-mi fure sufletul. Am crezut totdeauna în mama şi în Tau. Biciuia. Tortura. Făcea vrăji. Chema diavolii. Un dobitoc.

Cavalerul se gândea că nefericitul băiat se scrântise la minte:

— Un abis de răutate.

— Şi pe deasupra şi prost. Se credea înţelept, nemuritor. Dar nu putea porunci gândurilor mele.

— Bollone..., se minună cavalerul. Ai spus un lucru foarte inteligent.

— Nu sunt aşa prost cum zicea vrăjitorul. La început eram copil şi-mi era frică de diavol, apoi... Ai văzut cum i-am alungat pe cei doi lupi-diavoli?

— Erau... erau...

— Arătări mincinoase. M-am obişnuit de-acum. Puturosul nu mă mai păcăleşte. Vorbea pe un ton înveselit. Fuge, când mă vede. Tau mi-a făcut... un adevărat miracol, dacă ai ştii... Atinse picioarele necunoscutului: un gest spontan, copilăresc: Eşti prietenul meu. O să-ţi povestesc. Am zburat...

Zori livide, întunecate. Pale de ceaţă se îngrămădeau printre copaci. Bollone îl privea pe cavalerul culcat, care adormise cu greu şi-acum tremura în somn. *Îi este frig,*

cântăreşte cât o pasăre, e deosebit de ceilalţi nobili, se gândea el, *să fie oare acvila*?

Fu nevoit să-l trezească, după ordinul pe care-l primise.

Călugărul se deşteptă brusc: mâna lui căută spada. Îl recunoscu pe uriaş şi rămase culcat. Făcu ochii mari la vederea cicatricelor care îl desfigurau:

— Ce martiriu…

Bollone se acoperi cu mâinile:

— Nu te uita. Nu mă mai dor.

Cavalerul îşi aminti de povestea pe care o crezuse brodată de fantezia băiatului. Îi întâlni privirea senină: două lacuri de lumină albastră. Şi-l recunoscu pe cel care-i stătea în faţă: era sfântul, eroul victorios în bătălia dintre lumină şi întuneric, inocentul care triumfase asupra groazei, cel care descoperise zâmbetul lui Dumnezeu în creaţia lumii.

— Mai povesteşte-mi despre mlaştini…

Şi Bollone îi împărtăşi bucuria şi credinţa lui. Gesticula. Ţopăia. Chema drept martori copacii şi păsările. Iar călugărul plângea, de mângâiere: într-adevăr, Tau îi trimisese în ajutor copilul-uriaş.

— Pot să-ţi spun frate?

— Îmi spui asta mie, unui ţăran? Mai întâi spală neştiinţa mea.

— Tu ai inteligenţa inimii. Ai înţeles totul. Ce te-aş mai putea învăţa? Cuvinte.

— Îmi folosesc. Ceilalţi râd şi nu ascultă.

— Eşti şi înţelept. Se ridică. Dar picioarele nu-l ţinură. Căzu din nou.

— Ţi-e foame.

— N-are importanţă. Eu eram bogat şi voi nu aveaţi nimic. Eu puteam să studiez iar tu suferi pentru că nu cunoşti cuvintele. Acum crucea îmi revine mie. Sunt fratele Uberto.

— Ce nume frumos. Eşti înţeleptul pe care îl căutam.

— Şi eu te căutam pe tine, credinţa totală care năruie muntele. Încercă să se ridice. Nu izbuti.

— Stai liniştit. Îţi aduc de mâncare. Şi dacă mă spânzură, răbdare. Totuşi nu e drept. Singurul stăpân e Dumnezeu.

— Da. Nu te teme. Nimeni nu va îndrăzni să te atingă. Eşti cu mine. Dar, dacă aprindem focul, or să ne descopere.

— E atâta fum în aer.

— Ceaţă.

— O trimite diavolul? N-am mai văzut aşa ceva.

— Nu. E toamnă. Şi aici terenul este mlăştinos. Îi întinse amnarul. Am nevoie de puţin foc. Nu izbutesc să mă mişc. Sunt înţepenit. *Domine, adiuva nos.* Închise ochii şi-şi plecă privirile pe mâinile împreunate: avea multe fire albe în părul şi barba neagră.

Bollone se grăbi să facă focul. Târî o piatră mare până lângă foc. Îl aşeză pe Uberto pe ea: Acum ai să te încălzeşti.

— Mă las mereu servit. Un ton amar.

— Eşti supărat?

— Nu pe tine, pe mine însumi.

— Faci ca Occione. Munceşti, munceşti până cazi lat. Tau nu doreşte asta. Mă duc să vânez. Nu prea departe. Ştii să îngrijeşti de foc?

— Am învăţat. Surâse şi chipul îi deveni frumos, cum fusese înainte de posturi.

Bollone înţelese. Se mişcă repede, fără să facă zgomot. Voia să-i potolească foamea. Se opri o clipă, ca să asculte. Îşi reluă apoi mersul, uşor ca o felină. Şi apoi un salt. Prinse fazanul. Îi suci gâtul. Se întoarse înapoi, ţinându-l de picioare.

— Mă pricep? aştepta să fie lăudat, ca un copil.

— Eşti grozav. Şi surâse din nou.

Cât de frumos, de sfânt şi de înţelept este, se gândea băiatul. Jumuli pasărea. Îi scoase măruntaiele cu cuţitul lui Uberto: făcu totul la perfecţie. Ţinea să facă impresie bună. Înfipse fazanul într-o ţepuşă de lemn şi îl fripse:

— Ai sare?

— Nu. N-are importanţă. Eşti foarte îndemânatic, Bollone.

— Tu nu ştii să găteşti?

— Nu.
— Gătea mama ta?
— Ea? Nu. O mică izbucnire de râs, amar.
— Moartă?
— Nu. Eşti foarte curios.
— Da. Cine-ţi pregătea ciorba?
— Slujitorii, la bucătărie. Dar la masă nobilii se luptau pentru privilegiul de a mă servi. Nişte prefăcuţi. Vorbea îndurerat. Hoţi, abuzivi, ignoranţi.
— Ca ţăranii, atunci. Aşa zice Occione.
— Pădurarul cel cinstit care te-a primit de îndată?
— Da.
— Cei buni sunt puţini la număr.
— Ba foarte mulţi. Dar stau la locul lor. Fradino nu e prea rău. Dacă unul mai nobil îi dă un picior în fund, când înhaţă vreo copilă fecioară… ei, bine, nu mai face aşa ceva.
— Gândeşti drept. Legi bune există. Dar nu sunt respectate. Asta e rădăcina răului şi trebuie smulsă. Caritatea trebuie să fie activă. Tăcerea constituie un păcat. Dar Ordinul nostru se va face auzit în întreaga Europă. Şi va izbândi asupra celor răi. Şi pe pământ va domni pacea, şi dreptatea, *nunc et semper*, nu voi mai vedea mizeria, nu o suport… *sunt lacrimae rerum…* înţelegi?
— Nu. Dar simt o aromă de lucruri bune, ca florile, pâinea proaspăt coaptă…
— O, poetule. Îi strânse mâna cu putere. Tu mă înţelegi, frate…
Băiatul roşi de emoţie. Prinse tocmai la timp fazanul care era gata să-i cadă din mână. Se fripse. Nu zise nimic. Îl înfipse din nou în ţepuşă. Era convins că misteriosul cavaler era acvila din visul lui, împăratul venit să facă dreptate, să-i mântuiască pe bieţii oameni necăjiţi din Teupascio.
Îi oferi pasărea, în tăcere.
— S-o împărţim, zise Uberto.
— Nu. Am mâncat atâta la sărbătoare că era să mor.
Uberto începu să mănânce fazanul.
Îi este îngrozitor de foame, se gândea Bollone, văzându-l cum mestecă cu lăcomie:

— Mă duc după apă.

— Nu te îngriji de asta.

— Ţi-e sete.

— După. După. Se şterse pe mâini cu o batistă. Părea din nou neliniştit. Uite. Nu trebuia să mănânc. Repede. Stinge focul. Nu trebuie să lăsăm urme. Repede. Îngroapă totul. Şi arunca pământ peste tăciuni.

Bollone îl ajută. Îngrămădi pietre şi frunze.

Uberto se enervă:

— N-am şters urmele prea bine. Dar nu mai e timp. Să ne ajute Cerul. Hai să mergem. Şi începu să alerge, încurcându-se în tufişuri, în aşa fel încât băiatul trebuia tot timpul să-l descurce.

Dar încotro merge, greşeşte dacă face aşa, se gândea Bollone. Nu-l mustra, din respect. Deodată zise:

— Hoţii erau diavoli.

— Nu. Oameni.

— Totuşi demonul vrea ceva.

Uberto întoarse capul:

— Explică-te.

Băiatul îşi desfăcu mâinile cu un gest deznădăjduit:

— Nu ştiu.

— Mişcă-te mai repede, atunci.

— Mă supun. De ce nu ţi se întoarce calul? Bigio al meu aşa făcea.

— Nu e al meu. Eu nu mai am nimic.

Bollone îşi îndepărtă o şuviţă rebelă care îl jena:

— Diavolului îi este frică de ceva…

Uberto se opri. Se încruntă:

— Tu bănuieşti… nişte oameni răi vor să-mi împiedice misiunea. Au şi ucis deja.

— Nu erau hoţi.

— Nu. Răbdare, Bollone. Acum nu pot să-ţi explic. Să mergem.

— Unde suntem? Nu cunosc locul ăsta. Tu, da?

— Nu, nici eu. Se opri.

Copacii se răreau şi orizontul apărea confuz în ceaţa care făcea incerte contururile tufişurilor. Pământul devenea clisos. Uberto continuă să înainteze.

— Te rog, nobile cavaler.

— Ce mai e.

— Mlaştina. Nisipurile mişcătoare, zic oamenii. Te trag în jos. Ştiu asta. Ţi-am povestit cu iapa…

— Taci. Uberto căuta urme pe pământ. Va trebui să ne întoarcem înapoi. Răbufni. Asta ne mai trebuia. De s-ar împrăştia măcar ceaţa… Suntem aproape de portul de la Magione. Dacă vezi o barcă…

— O ce?

— O barcă. Merge pe apă. Pe mare. Îşi dădu seama că băiatul nu înţelegea. Ce locuri cunoşti tu?

— Pădurea lui Fradino. Gospodăria. Şi Fucecchio, o dată.

— Descoperi universul şi nu-ţi cunoşti propria casă.

— Nu-ţi sunt de ajutor.

— Nu mai plânge, acum. Începi şi tu? Se opri. Îi strânse braţul. Iartă-mă. Sunt atât de agitat. Întârzierea asta mă face să înnebunesc. Dacă între timp el moare, înseamnă că s-a terminat cu tot. La doi paşi de ţintă. Înnămolit. Sânge şi jertfe… pentru nimic. Izbucni într-un râs strident: *Fortuna sicut Luna…* Acuma plângea fără lacrimi.

Bollone îi atinse umărul.

— Auzi? calul…

Uberto ascultă. Încerca să străpungă ceaţa cu privirea. Auzea un nechezat slab…

— Să fie el? Fluieră. Strigă: Ola! Ola!

Silueta calului se profilă în câmpie. Mergea la trap. Se oprea. Îşi reluă trapul, în sus şi în jos.

— El este. Mă caută.

— Sunteţi prieteni?

— Nu ştiu. L-am călărit. Da, el e.

Îl chemă din nou.

Calul îl auzi. Se opri. Dădea din picioare. Necheza. Dar nu se apropie.

— E încă speriat de lupi, bănui Uberto. Şi se îndreptă spre el. Hai, vino. Vino.

Animalul nu se apropia.

Uberto alergă spre el. Tras înapoi de Bollone, se înfurie:

— Nu e un cal adevărat. Cu greu izbutea să-l ţină.

— Cum îndrăzneşti?! urlă. Şi îi scăpă din strânsoare.

Bollone îl prinse din nou. Îl ţinu strâns.

— Calul e greu şi nu se scufundă. Uită-te în schimb la picioarele tale. Erau scufundate în noroi până la glezne.

Fără convingere, Uberto se lăsă tras înapoi:

— El stă într-un loc uscat. Trebuie să-l prindem. Să încercăm prin partea cealaltă. Urmează-mă. Tonul unui om obişnuit să poruncească.

Bollone se supuse. Încercară să ajungă la cal prin mai multe părţi. Nimic. Mocirla îi împiedica. Calul necheza disperat, cerea ajutor. Lui Bollone îi era milă de el. Bănuia că era într-adevăr un animal viu. Dar nu voia să i se întâmple lui Uberto vreo nenorocire, aşa cum era istovit, înnămolit, dar încăpăţânat.

— Nobile cavaler, eu îndrăznesc… vrei să stai aici până deseară?

Uberto tresări. Îşi trecu mâna plină de noroi peste faţă mângâindu-şi-o:

— Năluciri… toate numai năluciri!

— E un cal adevărat, sărăcuţul. Nu pot să-l scap. Tu eşti mai important.

— Nu eu. Asta… Cu gesturi înfrigurate se pipăi. Arătă o pungă din piele, legată la cingătoare. O, Tau, puteam s-o pierd! Unde mi-a fost capul? *Domine, non sum dignus, miserere mei, Domine…* prea multă oboseală… Devenea tot mai palid. *Domine*, mă încredinţez acestui inocent… Se agăţă de Bollone cu mâinile reci. Jură. O vei da Maestrului, la Magione. Ostenea şi pronunţând cuvintele. Papa salvează Ordinul… această bulă, apăr-o… şi se prăbuşi peste el, ca şi când ar fi fost mort.

Bollone îl întinse pe pământ. Îşi băgă mâna sub rasa lui Uberto, la înălţimea inimii, îi simţi bătăile. Răsuflă uşurat. Încălzi faţa călugărului cu răsuflarea lui. Uberto nu-şi revenea din amorţeala aceea.

Bollone îşi făcea mustrări. Trebuia să-l fi silit să se odihnească, în loc să-i fi spus povestea lui. Trebuia să-l fi luat în spinare, fără să-i asculte protestele.

Să dormi ca un copilaş, am eu grijă de tot, încheie el, sunt mare, ştiu să judec.

Uberto ducea „bula” papei, obiect sacru, preţios pentru Ordinul lui Tau. Iar duşmanii lui erau nişte oameni vânduţi diavolului. Îi doreau moartea, lui Uberto, prietenul papei, care era un sfânt, cum spuneau oamenii. Numai cei mai nobili, mai sus decât contele din Fucecchio, puteau să vorbească cu papa. Uberto trebuie să fi fost împăratul însuşi.

Îl mângâie pe păr pe omul adormit:

— Tu şi papa nu ne-aţi părăsit. Am să-i păcălesc pe duşmanii tăi, diavolii.

Ştia să folosească bâta cu îndemânare. Dar dacă adversarii erau mulţi, trebuia să pună la cale un plan. Îl născoci îndată. Ce-i înfricoşase pe toţi? Ciuma.

Căută câteva boabe de măcieş în tufişuri. Mânji cu pete albăstrui şi roşietice gâtul şi chipul cavalerului. Se mânji şi pe el. Îl înfăşură pe Uberto în mantia lui, întoarsă pe dos, ca să nu se vadă semnul lui Tau. Îşi legă spada sus, pe piept, în aşa fel încât să nu se vadă din cămaşa lui peticită. Nu renunţa nici la bâtă. Îl luă în braţe pe călugărul adormit. Şi o porni la drum.

Se încredinţă lui Tau, fiind sigur că ajutorul avea să-i sosească.

Şi iată, din nou copacii, şi pământul care acum nu mai era mlăştinos. Auzi un zgomot de apă care curgea şi un altul, neplăcut, de cai. Nu putea să se ascundă în frunzişul rar. Cu vederea lui ageră, îi zări cel dintâi: oamenii înaintau încet, distanţaţi unii de alţii, ca şi când ar fi căutat pe cineva. De îndată ce unul dintre călăreţi fu la o distanţă potrivită, începu să se vaite:

— Ah, prea bunul meu stăpân… ah! cine mă ajută!… ah! ciuma… ajutaţi-mă, ajutaţi-mă, stăpânul e bolnav de ciumă…

Omul coborî de pe cal. Înaintă, aruncând priviri bănuitoare. Bollone descoperi chipul de nerecunoscut al lui Uberto:

— Stăpânul meu! ah! ciuma... ajutaţi-mă. Şi înainta spre necunoscut.

Acesta făcu un salt înapoi. Urcă din nou în şa:

— Ciumă! şi fugi. Ceilalţi o luaseră la sănătoasa înaintea lui.

Bollone îl puse pe Uberto jos pe pământ. Se opri să asculte. Nimic. Nu se întorceau. Căzuseră în cursă. Încercă să-şi înăbuşe râsul, dar nu izbuti.

Uberto se ridică:

— Cum, ai jucat teatru? Te-am crezut până şi eu! Eşti extraordinar. Şi râse. Ce sunt astea?

— Boabe de măcieş. Acum să ne spălăm ca să nu fugă toţi de noi. Îi înapoie spada. Te-am salvat, dragul meu împărat.

— De ce îmi spui aşa?

Şi Bollone îi povesti ce spuneau oamenii despre acvilă, şi ceea ce îşi închipuiau ei: sacrul suveran, prin voinţa lui Dumnezeu, se putea transforma în pasăre pentru a supraveghea lumea.

Uberto avea o privire impresionată:

— O s-o afle. O să-i scriu. O să-i placă o asemenea încredere. Ai născocit un basm frumos.

Basm. Bollone rămase descumpănit:

— Eu nu sunt un palavragiu.

— Nu voiam să te jignesc. Eşti un poet. Un menestrel.

Cuvinte fără înţeles pentru Bollone. Era foarte dezamăgit.

— Credeam, nădăjduiam... Atunci papa şi împăratul nu ştiu.

— Ei nu cunosc întregul adevăr, admise Uberto. Dar îl bănuiesc şi sunt îndureraţi, te asigur, mai ales papa se roagă mereu pentru voi. Şi împăratul e supărat. Privirea i se aprinse de mânie. Vina e a vasalilor care nu-şi fac datoria. Fiecare aruncă răspunderea pe celălalt, pe nobilii tot mai mici, până se ajunge la Fradino acela al tău. Se luptă între

ei ca să aibă mai mult pământ. Sânge, violenţă şi nedreptate. Arată stema de pe spada lui şi semnul lui Tau de pe mantie: Acvila este un însemn de aur sau de aramă. Reprezintă legea imperiului care nu este respectată. Ar trebui să zboare peste tot pământul, cum spui tu, şi să facă dreptate. Există un simbol în basmul tău. Împăratul Conrad îl va preţui. Îi voi scrie chiar eu. Ba nu, te voi învăţa pe tine să-i scrii, într-un frumos stil latin. Îşi puse iar cingătoarea cu spadă.

Bollone îl privea, fermecat:

— Ce înseamnă să scrii? este o vrajă bună?

— Un meşteşug care se învaţă ca şi cel al fierarului care face securi, sape şi cuţite.

— Vreau să-l învăţ. Acuma o iau eu înainte. Apucă bâta şi se apropie de râuleţ. Cercetă malurile pustii. Îi făcu semn însoţitorului său să se apropie. Apa i se părea limpede. O mirosi. Bău o sorbitură. Înghiţi. Poţi să bei.

— Faci ca animalele. De-asta ai supravieţuit. Natura este maestră. Bău. Se spălă. Sunt curat?

— Nu. Te curăţ eu. Îl frecă uşor cu nisip de pe fundul apei.

— Mai tare, Bollone. Nu sunt o domniţă delicată.

Băiatul ridică un deget:

— Vrei să spui, o copilă?

— Da. De neam nobil.

Băiatul întrebă:

— Te-ai îndrăgostit?

Uberto lăsă capul în jos:

— Sunt călugăr.

— Înainte de asta. Şi adăugă cu un zâmbet vesel: Eu, da. Am văzut-o o singură dată. O floare care cânta ca ciocârlia. *Tatăl meu dulce ce rău faci / că eu sunt mare şi tu soţ nu-mi dai.* O visez. Dar nu mă căsătoresc. Trebuie să salvez femeile, pentru că sunt violate şi maltratate. Chiar şi Occione. Îi spune numai nevastă. O mustră pentru că plânge după copilaşii ei morţi. Şi totuşi Occione e bun. Nevasta, nici nu ştiu măcar cum se numeşte.

— Tu mă uimeşti, Bollone, ai virtuţi cavalereşti, generozitate şi poezie. Şi toate virtuţile creştineşti.

— Virtuţile sunt tot atât de numeroase ca şi copacii? Mă simt o pădure. Se aplecă să-i cureţe cizmele.

— Lasă asta, hai să mergem.

— Numai puţin. Îşi aţinti asupra lui privirea lui nevinovată: E un păcat să te îndrăgosteşti?

— Cu gândul, cum faci tu, nu.

— Îmi bate inima. Dar şi pentru copii şi pentru bătrâni. Şi pentru tine.

— Tu îi iubeşti pe toţi.

— Da. Şi-mi place dacă oamenii mă iubesc ca mama.

— Ţi-a lipsit dragostea. Îl mângâie pe cap. Te iubesc ca pe un frate.

— Mulţumesc. Îi străluceau ochii. E adevărat că nu ţi-a plăcut niciodată vreo domniţă?

Uberto admise:

— Multe. Dar nu am găsit o femeie sinceră. Voiau să se căsătorească cu mine din cauza rangului meu. Şi în felul ăsta am păcătuit prin desfrânare. Ştii ce e asta?

— Da. M-a învăţat Occione.

— Acum, hai să mergem. Eşti plin tot de noroi. La Magione o să-ţi spăl picioarele.

— Ce?!

— Isus a făcut-o. O fac şi eu. Spăl picioarele pelerinilor. Sincer să fiu, nu-mi place. Dar o fac. Bollone se înroşi.

— Tu n-ai să-mi speli picioarele. Mama m-a învăţat foarte bine.

— O sfântă. A pus sământă creştină în sufletul tău, iar tu ai încolţit ca un fruct minunat.

Bollone mergea alături de el:

— Vorbeşti frumos. Mă faci să plâng. Pentru ce vor să te ucidă?

— Pentru ceea ce reprezint. Sprijinul celei mai alese nobilimi adus Ordinului nostru. Vor să-l nimicească. Din invidie. Din ambiţie. Ne calomniază la papă şi la împărat. Cât rău poate să facă un episcop conte, un fals creştin.

Uberto atinse mica pungă din piele.

— Bula este recunoaşterea oficială a papei. Trebuie să fie citită în prezenţa Maestrului nostru şi al Episcopului din Lucca. Episcopul nu are încredere în noi, îndemnat de nişte nobili răi. Maestrul este foarte bătrân. Cineva vrea să pună în locul lui un… fals creştin, ca să ne ducă la prăbuşire. O istorie încurcată. Politica. Tu nu ştii ce e asta. Iar eu nu pot să ţi-o lămuresc în câteva cuvinte. Se lovi cu mâna în piept. Bula trebuie să ajungă înainte de moartea Maestrului. Să-ţi aduci aminte numai de asta.

— Va ajunge. Tau o vrea.

— Pe drumul de întoarcere de la Roma, au ucis ca să mă împiedice să-mi continuu drumul. Închise ochii. Chiar şi aici, unde mă credeam în siguranţă. Cei doi fraţi, suflete sfinte, mi-au fost scut de apărare. Vocea i se frânse în suspine: Am fugit fără să lupt; ca un laş, nu ca un cavaler.

— Trebuia să salvezi bula. Băiatul se minuna de chinul lui Uberto.

— Ruşine. Cavalerul nu-l asculta, clătina din cap. Vorbea în şoaptă: Mândrie rănită. Încă păcătuiesc prin mândrie. Trebuie să accept umilirea pentru El. Grăbi pasul, se clătina încă, fiindcă era obosit. L-au legat. L-au scuipat. L-au biciuit. I-au pus coroana de spini… iar El iubea, ierta.

Bollone îşi dădea seama de lupta interioară a lui Uberto. Voia să-l mângâie, să-l laude cu nişte cuvinte demne de el. Nu era în stare s-o facă. Stătea aproape de el. Se temea să nu-l vadă căzând jos.

— Te rog. Sunt puternic. Te duc în braţe.

— Nu sunt o domniţă mofturoasă. Am fost vânător. Şi războinic. E cu putinţă să nu mă ţin pe picioare? Nu accepta oboseala.

Bollone stătea cu mâinile gata să-l prindă.

Uberto se împiedică. Şi băiatul îl prinse:

— Nu mai poţi. Te duc pe sus.

— Nu. Un ton rece, de comandă.

— Vrei mereu să te pedepseşti. Eşti cam netot.

Uberto îl măsură cu o expresie mânioasă. Întâlni privirea blândă, afectuoasă a băiatului. Pe faţă îi apăru o umbră de zâmbet:

— Inocentule, orice s-ar întâmpla te am totdeauna la inimă. Depăşesc măsura?

— Îndrăznesc să spun că da.

— Îndrăznesc… mă port urât cu tine? un obicei prost. Iartă-mă, frate.

— De mii de ori, da. Îi întinse braţele, ca să-l cuprindă. Auzi bătaia clopotului. Rămase uimit: De ce sună „Rătăcitul”?

— Sună de mort! Moare Maestrul! strigă Uberto.

Bollone îl luă în spate şi începu să alerge în direcţia sunetului. Se ruga. Trebuia să ajungă la timp. Nu-şi cruţa puterile.

— Lasă-mă jos, repeta Uberto.

— Nu. Sunt puternic. Înainta pe micul drum care urma cursul râului. Teupascio, de la care-şi trăgea numele şi ţinutul.

Apoi pătrunse pe un drum mai larg, cu pământ bătătorit. Mergea mai repede, sigur că va izbândi. La un moment dat se opri. Puţin a lipsit să nu-l facă pe călugăr să cadă. Cinci oameni călări înaintau în trapul cailor spre ei.

— Prieteni. Un văr de-al meu de departe, îl asigură Uberto.

Bollone nu mai văzuse niciodată oameni îmbrăcaţi atât de bine: numai aur şi argint, chiar şi la bastoanele lungi, veşminte colorate şi blănuri. Cavalerii purtau armuri şi-şi ţineau lancea petrecută prin scara de la şa. Îşi dăduseră pe spate mantiile lungi şi li se vedea căptuşeala îmblănită. În fruntea lor, un bărbat cu barba şi cu părul cărunt, călărea pe un cal negru, care contrasta cu veşmântul lui roşu. Pe pieptul lui se vedea un colan din aur şi nestemate cu o cruce. Strigă de departe:

— Eşti teafăr, Uberto!

Cei cinci oameni coborâră de pe cai şi veniră să îngenunche înaintea lui Uberto. Călugărul protestă:

— Ridicaţi-vă. Nu mai trebuia s-o faceţi. Şi-şi îmbrăţişă vărul.

Emoţionat, Bollone îi observa: Uberto şi vărul său vorbeau într-o limbă străină, şi chipurile lor exprimau

dezamăgire, amărăciune. Se târî ca un câine până la picioarele lui Uberto:

— O nenorocire? Spune-mi totul.

— Taci, ţărane. Nu ştii cu cine vorbeşti. Pleacă de aici, porunci vărul.

— Nu. Uberto puse mâna pe capul plecat al lui Bollone. Nu-l umili pe inocent, Bulgarino. Mi-a salvat viaţa.

— Nu te mai recunosc, Uberto. Era cuprins de furie şi-şi strângea pumnii, care-i fremătau de încordare. Înduri insultele. Îţi renegi sângele.

— Nu există sânge deosebit. Suntem toţi fiii lui Dumnezeu. Sunt doar un călugăr.

— Călugăr?! Se dădu un pas înapoi. Eşti nepotul sacrului Conrad. O insultă adusă ţie, înseamnă o insultă adusă împăratului nostru.

— Suveranul şi bunicul meu nu trebuie amestecat în treaba asta. Ce ai de gând să faci, Bulgarino?

— Să răzbun onoarea noastră. Să răzbun pe credincioşii noştri prieteni care sunt morţi.

— Violenţa atrage altă violenţă. Am luptat, atunci când credeam că e drept s-o fac. De acum înainte însă, nu.

— Accepţi înfrângerea?

— Nu, Bulgarino. Bula sacră a papei…

— Ei scuipă pe ea. Episcopul ne-a trădat. E pe cale să-l consacre pe acel, pe acel… Din pricina furiei nici nu mai putea să-l definească. Duşmanii râd de tine, de noi, de împărat, unsul Domnului şi al papei. Deţin victoria, Uberto. Nu vor ceda decât în faţa armelor.

— Te gândeşti să ataci Magione?

— Da. Am jurat pe spadă. Am adunat nobili cavaleri. Vino în fruntea noastră. Arată cine eşti.

— Nu. Era înspăimântat. Împotriva sacrului Azil.

— Călugării şi cavalerii sunt de acord. L-au otrăvit pe Maestru.

— Calomnii. Iuda a fost izolat, supravegheat. Nu sunt nici proşti, nici naivi. Aşteaptă sosirea mea. Bula pontifului.

Bulgarino gesticulă:

— Nu ai înţeles niciodată şi nimic din politică. A sosit şi contele Arnifrido cu toţi oamenii lui. Sunt deja în Magione.

Uberto îşi acoperi faţa cu mâinile.

— Tot mai eziţi? urlă Bulgarino. Ai devenit un laş.

— Nu e adevărat. Bollone sărută picioarele lui Uberto. Tu eşti acvila din visul meu. Tu vei salva Ordinul. Aceasta e voinţa lui Tau. Deodată sări în picioare şi apucându-l de mâini, i le strânse tare: Priveşte-mă şi să crezi cu tot sufletul. Maestrul nu a murit.

Uberto privi chipul transfigurat al băiatului. Se lăsă în voia lui, fără să stea pe gânduri:

— Cred.

Bollone porunci:

— Zburăm spre Magione. Tau ne va călăuzi.

Bulgarino şi cavalerii îi văzură ridicându-se în aer, încet, cu expresii extatice. Un vârtej îi răpi după aceea din faţa ochilor lor.

La Teupascio, în vasta, sobra curte interioară de la Magione, Bollone şi Uberto coborâră, uşori ca două frunze. Răsunau ecourile clopotului, „Rătăcitul”, care suna de mort. Uberto sărută picioarele fiului de pădurar:

— Nu suntem nimic în faţa ta, cuţit binecuvântat al lui Tau.

Bollone îl îmbrăţişă:

— Tu eşti acvila de foc care va salva Ordinul. Călăuzeşte-mă până la Maestru.

Uberto îl luă de mână şi înaintă cu capul sus, aproape sfidător. Conştient că era o unealtă a voinţei divine, traversă încăperile cu bolţi înalte, pline de călugări, cavaleri şi personaje importante. Aproape că nu băgă de seamă cele câteva expresii dezgustate, scandalizate la vederea tânărului uriaş, murdar şi zdrenţăros, acoperit de cicatrici îngrozitoare. *Neghiobii, orbii*, se gândea el, *nici nu îl recunosc*.

Mulţumit, fericit, Bollone avea o faţă uimită, cu buzele contractate într-un zâmbet încremenit: putea să treacă drept un nătâng. Dar el auzea universul cântând gloria

Creatorului şi mâna lui aspră transmitea încredere însoţitorului său.

Uberto se lepădă de şovăielile culturii lui rafinate, de obişnuinţele înnăclăite ale condiţiei lui sus-puse. Îşi păstra numai mândria, hotărârea de a câştiga o bătălie dreaptă. Făcea uz doar de privirea lui mândră şi de concisul ordin regal pentru a-i îndepărta pe aceia care voiau să-l despartă de Bollone. Într-o încăpere mare, Maestrul zăcea gata pregătit de moarte, între lumânări de ceară aprinse, dar respira încă. În partea opusă a încăperii, Episcopul împreună cu trei demnitari şi patru cavaleri ai lui Tau aşteptau să-şi dea sufletul. Se rugau, în mod ostentativ. Încremeniră la intrarea lui Bollone şi a lui Uberto. Nu pronunţară însă niciun cuvânt pentru că se produse o minune.

În mijlocul încăperii îşi făcu apariţia bătrânul cu coasa. Foarte înalt, se mişca pe nesimţite spre patul Maestrului.

Bollone i se puse înainte:

— Opreşte-te.

Şi moartea se opri.

Cuprinşi de panică, cei prezenţi căzură cu feţele la pământ. Nu văzură şi nu auziră nimic. Doar Maestrului şi lui Uberto le-a fost dat să asiste la convorbire.

— Lasă-mă să trec, Bollone, zise moartea.

— Te rog, nu.

— Zilele omului sunt numărate. A venit ceasul Maestrului.

— Ia-mi mie zilele, pentru el şi pentru Uberto.

— N-ai apucat să te bucuri de nimic în viaţă.

— Ba da. Nu-ţi aminteşti? Mlaştinile, zborurile, copila care cânta, prietenii. Cu ciocârlia nu am vorbit. Dar am cunoscut acvila. Îl arătă pe Uberto. O vezi?

— Da, zboară şi el. Moartea făcu un pas înainte. Maestrul este bătrân.

— Încă puţin. Tu eşti prietenul meu. Şi îi strânse braţul scheletic.

Şi Uberto văzu spectrul devenind concret: nu hârca imaginată de frica omenească, ci un chip enigmatic, cu

ochii ironici, nu răutăcios, ci inteligent şi conştient de nesăbuinţa oamenilor. *Oare inocentul îl vede tot ca şi mine?* se întrebă.

— Tu m-ai şters, m-ai încălzit şi mi-ai oferit pâinea ta, zise moartea. Eu sunt bunicul pentru tine.

— Da, dar şi Maestrul este. Îmi dădea mere şi mă învăţa despre Tau, ca şi mama. Ajută-l, bătrâne înger.

— Cine poate să reziste iubirii tale? Tau te ascultă totdeauna.

Şi moartea dispăru.

Bollone se întoarse spre Maestru. Surâdea. Îşi amintea de merele roşii şi de smochinele uscate, dulci.

— Uberto? chemă Maestrul. Ţinea capul ridicat şi-şi plimba privirea tulbure prin încăpere: Te-ai întors, în sfârşit… am visat ceva ciudat. Venise moartea aici şi apoi, cineva… Îl zări pe Bollone la picioarele patului, în aşteptare. Ce se întâmplă?

— Maestre, o să-ţi explic mai târziu, zise Uberto. Iată bula. Papa se roagă pentru tine.

— Rugăciunea lui a ajuns la Domnul. Văzu persoanele din fundul încăperii, care se ridicau de jos, de pe podele. Vă mulţumesc, şi vouă, pentru rugăciuni. Mă simt mai bine.

— Mă bucur. Episcopul din Lucca părea zguduit: Bula… O luă din mâinile bătrânului. O desfăşură. Făcea eforturi ca s-o citească. Se gândea la spectrul pe care îl văzuse. Se uita din când în când la Bollone. Tot respectul meu pentru Magione… Dar n-ai văzut moartea, Maestre?

— Ba da. Numai un răgaz. Mai am puţin. Fratele Uberto îmi va lua locul. Papa e de acord. Eşti şi tu? Dorim consimţământul tău.

Episcopul observă chipul ascetic al cavalerului şi ochii lui care păreau să contemple o lume superioară. Înţelese că nimerise într-o intrigă politică: luptele pentru putere, atât de încurcate, încât era greu de deosebit cine era de bună credinţă, ca Uberto, care nu mai era principe, ci doar un cavaler-călugăr al lui Tau. Aruncă o privire aspră către contele Arnifrido, care îl însoţea. Spuse pe un ton solemn:

— Noi, Episcopul din Lucca, recunoaştem ca viitor succesor al Maestrului Cavalerilor lui Tau, pe aici prezentul Uberto, nepotul sacrului nostru împărat Conrad al II-lea, ca fiu…

Bulgarino dădu năvală în încăpere. Spuse pe un ton tulburat:

— Minune! Am văzut cu ochii noştri… zburau ca îngerii… vai mie, păcătosul. Îşi lovea fruntea de podele. Sfinte văr Uberto, sfinte inocent… şi arăta spre ei. Iertare.

Uberto spuse cu umilinţă.

— Tau a săvârşit o minune. Pentru el.

— Nu. El face totdeauna minuni. Bollone îl privi pe Episcop cu ochii lui de lumină: Arată-mi „Sfânta Faţă”. Prea nobil preot episcop… Se ruşina de înfăţişarea lui. O să mă spăl, îmbrac o haină nouă.

— Doamne! Episcopul izbucni în plâns.

— Adu-mi-l aici, îi porunci Maestrul lui Uberto; încerca să se ridice dar nu izbutea: Cine este?

— Nu mă recunoşti? Bollone alergă la el şi îi sărută mâna: Îmi dădeai mere. Tu cunoşti numele meu. Mama m-a botezat. Nu sunt Bollone.

Maestrul acoperi cu degetele nasul strivit:

— Da! Cârlionţii tăi de aur… o, copilul meu, cine te-a adus în starea asta? Îi atinse semnele loviturilor de bici şi ale arsurilor, pe care toţi cei de faţă le priveau înspăimântaţi.

Uberto zise pe un ton aspru:

— Răpit de un monstru de răutate, un demon. Dar el a devenit un înger.

Bollone îl trăgea de braţ pe Maestru:

— Mama mea a murit?

— Da, scumpe copil.

— Vorbeşte-mi despre ea. Cum era? frumoasă? Îşi ascunse faţa în poala bătrânului.

— Frumoasă şi bună. Îi mângâia părul. O creştină adevărată.

Şi Bollone o zări: minunată, toată din lumină, călărea pe Bigio şi îi întindea braţele. El îi ieşi în întâmpinare şi trecu de la ultima viziune pământească la realitatea eternă.

Numai Uberto băgă de seamă. Maestrul continua să vorbească:

— Tu meriţi să te numeşti la fel cu apostolul cel mai iubit al lui Isus. Ioan, Magione te primeşte în calitate de călugăr.

— Nu te mai aude. A murit. Pentru noi, izbucni în plâns Uberto. Strânse la piept capul băiatului. Ioane, frate, nu mă părăsi, să mă ajuţi mereu…

— Ce taină… spuse Episcopul. Apoi le porunci tuturor: În genunchi, rugaţi-vă împreună cu mine. Ioan a readus pacea, înţelegerea, iubirea în acest Azil… noi orbii, surzii, păcătoşii… Nu mai continuă. Nu găsea cuvinte potrivite să exprime tulburarea lui interioară. Invocă iertarea.

Uberto îl întinse pe Ioan pe podele, îl acoperi cu mantia lui:

— O să te spăl, chiar dacă tu nu voiai, o să-ţi netezesc părul, o să te îmbrac în veşminte de cavaler al lui Tau, o să cobori în mormânt cu spada mea, îţi plăcea, mi-am dat seama de asta când am văzut cum o priveai, ai rămas un copil, neatins…

Bulgarino şi Episcopul voiau să intervină văzând chinul lui Uberto. Maestrul însă îi opri.

— Lăsaţi-l să-şi verse amarul, şi-a pierdut fratele, au zburat împreună, seamănă unul cu altul… de aceea l-am ales drept urmaş…

Şi îşi aminti de întâia oară, când principele bătuse la poartă la Magione:

— Era frumos, puternic, rafinat, acoperit de veşminte luxoase şi de pietre preţioase. Se lepădase de toate şi le dăruise Azilului. Rămăsese cu o rasă aspră, care îi înroşea pielea delicată, şi cu picioarele desculţe, zgribulite de frig. *Pace mihi, Domine, quia peccavi…* Şi-i întinsese un pergament, pe care îşi înşirase păcatele, cu lux de amănunte, şi-ntr-un frumos stil latin.

RANA LUI AMFORTAS

PREOTUL OMICCIO îşi puse pe iarbă mantia, împăturită cu grijă, şi desaga grea, cu mâncare şi cu butoiaşul de vin. Îşi scutură rasa, cu lovituri iuţi ale palmei. Se aşeză pe pământ şi şterse de praf frumosul crucifix din argint, fildeş şi turcoaze care îi atârna pe piept. Între timp îi arunca priviri ironice unicului său tovarăş de călătorie, Temperto, care rămăsese în picioare, îngândurat şi tăcut. Nu era chip să-l facă să vorbească. De când ieşiseră pe Poarta San Gervasio din Lucca, Omiccio abordase o seamă de subiecte.

Temperto răspundea monosilabic, îl îndemna să meargă, pe un ton blând dar ferm. Trebuie să fi fost netot şi neştiutor, pe cât era de iute, înalt şi puternic, cu toate că era în vârstă, cum o arătau firele albe din barbă şi din părul blond, precum şi ridurile de pe chipul slab, ars de soare, iluminat de nişte ochi vii, verzi ca frunzele tinere. Pesemne că avea sânge longobard în vine.

În schimb Omiccio se considera latin pur, de origine nobilă, cult, un adevărat fiu al cetăţii Lucca: era purtătorul unei scrisori a Episcopului pentru Marele Maestru al Cavalerilor lui Tau din Altopascio. Temperto se remarca numai prin veşmânt: o rasă cenuşiu închis, la fel cu mantia cu glugă: pe piept şi în partea stângă se distingea semnul alb al lui Tau, litera grecească **T**, simbolul crucii lui Cristos. Era un cavaler-călugăr respectat, pentru că aparţinea celui mai vechi şi mai renumit Ordin cavaleresc al Creştinătăţii, care avea sedii în numeroase locuri din Italia şi Europa. Un

luptător, robust, care ştia să se apere de fiare şi de hoţi. De aceea acceptase Omiccio să-l escorteze: el era tânăr, dar slab, îngreuiat de grăsime şi neobişnuit cu marşurile.

Temperto luă mantia şi desaga preotului şi o porni. Omiccio bombăni, dar îl urmă. Reîncepu să laude cetatea sa Lucca, binecuvântată de Dumnezeu, pentru că poseda „Sfânta Faţă”, imaginea lui Isus, adusă de Nicodemo, şi pe care toţi creştinii veneau s-o venereze, fie ei chiar regi sau papi.

— Împăratul Henric al IV-lea a rămas în genunchi ore întregi. Ştiai asta?

— Mai înainte sau după excomunicare? Temperto se amuza să treacă drept necioplit şi tont în ochii preotului aceluia.

Omiccio se înfurie:

— Un excomunicat n-ar fi fost primit.

Gâfâia, asuda sub soarele de acum în vârful cerului şi fierbinte în ziua aceea de sfârşit de mai, pentru că nu plecase devreme din Lucca, bizuindu-se pe apropierea de Altopascio şi pe mult lăudata siguranţă a drumului, pe care nu-l mai străbătuse niciodată până atunci. Ştia că Via Romea era frecventată de pelerini, de cruciaţi şi de negustori, care veneau din Anglia, din Flandra, din Franţa şi, prin trecătoarea Cisa, se îndreptau către Roma, la adăpost de jafurile piraţilor sarazini. Cavalerii lui Tau vegheau asupra călătorilor, primindu-i în azilurile lor şi îngrijindu-i, pentru că erau şi medici, şi cunoşteau puterile vindecătoare ale ierburilor.

Cu toate astea, Omiccio se afla acum în mijlocul unei întinderi de bălţi, scânteind sub soare, înconjurate cu o vegetaţie de un verde intens: nu se vedea nicio colibă, nicio barcă şi nu exista nicio potecă. Locul era primejdios, sălbatic, plin de nisipuri mişcătoare. Pentru cine ştia să navigheze se putea ajunge, pe calea apei, la Altopascio, pornind de la Marea Tireniană. Iar piraţii sarazini erau marinari încercaţi. Omiccio era îngrijorat:

— Mă întreb: dacă piraţii…

Temperto îl întrerupse cu un hohot de râs:

— Prea şireţi ca să se avânte în inima uscatului. N-au fost văzuţi niciodată prin părţile astea.

— Nu văd drumul. Nu-i decât apă. Mi se pare totul la fel. Ne-am rătăcit.

— Cu neputinţă să ne rătăcim. Seara bate clopotul de la Magione din Altopascio şi-i călăuzeşte pe călători. De aceea se şi numeşte „Rătăcitul”, zise Temperto cu o uşoară ironie: A fost făcut de contesa Matilde di Canossa.

— Nu e adevărat, strigă Omiccio, roşu de furie. Altopascio este din vechime. A fost întemeiat de noi, cei din Lucca prin anul şapte sute. De ce te prefaci că nu ştii? Încercă să se liniştească şi să vorbească pe un ton potolit: Poate că nu eşti informat. Pot să ţi-o dovedesc cu scrisorile şi cu bulele papale, pentru că eu le cunosc, sunt un om învăţat. Aşadar, în timpul domniei Ratchia… Şi începu o relatare minuţioasă.

Temperto se arăta uimit, deşi cunoştea istoria. Din când în când murmura:

— Adevărat?… având grijă să-şi conducă însoţitorul pe un teren sigur, pentru că el cunoştea bine locul, fiind născut acolo, un copil găsit, crescut de călugării din Altopascio.

Omiccio îşi pierduse răsuflarea din cauza oboselii şi a fricii. I se părea o vrăjitorie să meargă pe nişte ierburi care îl susţineau în mijlocul apei. Terorizat, se agăţă de braţul lui Temperto:

— Asta e lucrătura diavolului.

— Zici că eşti un om învăţat. Ei bine, natura este fiica lui Dumnezeu.

— Dar diavolul îşi bagă coada.

— Nu. Pune piciorul unde îl pun eu şi n-ai să te îneci.

— Nu pot. Omiccio se vedea înconjurat de o mare întindere de apă, în echilibru pe nişte pâlcuri de ierburi care o străbăteau. Nu sunt în stare… te rog! Izbucni în plâns.

Temperto îl susţinu. Făcu apel la răbdare. Voia să-l dojenească pe preot, care era gras, de faptul că era leneş şi lacom. Dar se acuza pe el de un păcat mult mai mare decât lăcomia pentru un cocoşel la frigare. De douăzeci de ani rătăcea ca pelerin pentru a-şi ispăşi vina.

— Închide ochii, don' Omiccio. Am să te conduc eu.

Cu greu îl duse până la mal. Apoi îl sprijini, ca să ajungă până la pădure. La umbra unui copac se odihniră şi mâncară. Văzându-l pe Temperto cum îşi mesteca încet numai pâinea lui neagră, Omiccio îi oferi o bucată de pui. Temperto mulţumi, dar refuză:

— Regula noastră e sărăcia.

— Şi castitatea, adăugă Omiccio, arătând „disciplina" agăţată de centura cavalerului şi de care atârnau funii înnodate: biciul cu care se flagela călugărul.

Temperto zâmbi:

— Nu o mai folosesc. Sunt prea bătrân pentru desfrâu. Dar tu ai uitat alte două reguli: caritatea şi supunerea faţă de Marele Maestru.

Omiccio declară:

— Şi noi avem aceste reguli. Dar în afară trebuie să demonstrăm gloria bisericii. Şi scutură cu mâna rasa mânjită de noroi.

— Îmbrăcămintea noastră e mai potrivită pentru călătorii. La Magione or să-ţi cureţe veşmintele. Sunt acolo nişte femei foarte îndemânatice.

Omiccio ştia că femeile trăiau separate de bărbaţi, dar, cu toate astea, o licărire vicleană i se ivi în ochi. Însoţitorul lui se prefăcu că n-o observă.

Preotul nu putea să tacă din gură. Întrebă:

— Chiar eşti cavaler adevărat?

Temperto şovăi. Să admită respectivul calificativ ar fi însemnat să revele o origine nobilă, ceea ce nu era adevărat. Totuşi, Lotario di Buggiano, senior al unui castel din apropiere de Altopascio, îl investise cu rangul de vasal al său pentru a putea fi consacrat cavaler. Nu voia să-şi amintească de taina infamă care îl lega de Lotario. Voia să-şi reamintească doar de glasul Maestrului care îi făcuse iniţierea pentru ordinul sacru:

— Prin acest semn al lui Tau la care te chem, să te mântuie Dumnezeu, să te păzească acum şi în viitor şi să te călăuzească spre o viaţă eternă, amin.

Zise cu umilinţă:

— Sunt un cavaler-călugăr al lui Tau. Atâta. Onorurile lumii nu mă interesează. Sunt un slujitor şi un soldat al lui Dumnezeu. Amin.

Omiccio îşi înghiţi curiozitatea. Puse în schimb alte întrebări:

— Ştii să lupţi, să arunci săgeţi? Nu văd arcul.

Temperto arătă bastonul lui zdravăn:

— Pot să te apăr, nu te teme. Dar nu sunt pentru luptă. Tu cunoşti regulile cavalereşti. Spada este pentru dreptate şi… Tăcu. Auzea zgomotul unui galop îndepărtat.

Şi Omiccio îl auzi şi se făcu alb la faţă:

— Hoţii…

— Nu au cai. Cai au numai nobilii.

Preotul nu se simţi asigurat:

— Micii feudali de aici din jur sunt răi, hoţi. Maestrul vostru ar trebui să-i nimicească.

În parte era adevărat. Temperto însă nu suportă critica adusă superiorului său.

— Maestrul ştie ce trebuie să facă, este inspirat de Dumnezeu. Iar sufletele nu se mântuiesc cu violenţa.

Omiccio replică:

— E prea slab. Rabdă samavolniciile. Îşi duse mâna la piept, unde avea scrisoarea Episcopului din Lucca: Monseniorul se plânge pe drept cuvânt. Podul de la Fucecchio care trece peste Arno, e tot numai lemn putred… trebuie să-l reconstruiţi.

— Taci. Temperto îşi scotea cizmele. Nu mai auzea zgomotul, dar îi descoperise provenienţa. Îl ascunse pe preot între copaci şi, fără ca acesta să-l vadă, ascunse, într-un tufiş, şi punga din piele în care se afla bula papală, pe care nici măcar Episcopul nu o citise. Apoi se întoarse la Omiccio. Aşeză lângă el cizmele, mantia, rasa şi desaga lui: Dacă nu mă mai întorc, sunt ale tale. Roagă-te pentru mine. Mă duc să văd ce este.

Se întoarse la mlaştină şi intră în apă, pipăind pământul cu bastonul. Deşi cunoştea locul, trecuseră douăzeci de ani de atunci şi puteau să se fi produs multe schimbări. Nu-i era frică. Devenise prudent. La treisprezece ani, în mod

necugetat, fugise de la Altopascio pe o plută. Ajunsese pe coasta tireniană. Întâlnise doi tineri, dornici de aventură ca şi el, care voiau să ajungă cu o bărcuţă în Ţara Sfântă. A pornit-o pe mare cu ei şi, după puţin timp, a fost capturat, cu tot cu tovarăşii lui, de nişte piraţi sarazini. De groază să nu fie tras în ţeapă, s-a prefăcut că se leapădă de credinţa creştină. Era doar un copil înspăimântat şi neştiutor. Căpetenia piraţilor se lăsase înşelată de băieţaşul care se credea isteţ. L-a învăţat să citească şi să scrie în limba arabă. Doi ani mai târziu, nava sarazină a fost capturată de un vas cu pânze pisan. Iar tânărul Temperto a avut posibilitatea să se întoarcă la Altopascio şi să implore iertare călugărilor. Şi apoi…

Temperto alungă amintirea cea mai dureroasă. Se concentră asupra acţiunii pe care trebuia s-o săvârşească.

Trecuse prin vad mlaştina, iar acum se târa printre copacii mărunţi fără să facă zgomot: destul de aproape se afla Via Romea, îngustă şi cu pământ bătut. Auzi un nechezat. Înaintă în direcţia sunetului. Îndepărtă încetişor o ramură de alun. Văzu doi bărbaţi călări, opriţi într-un luminiş: în faţa lor se afla o bătrână urâtă şi zdrenţăroasă. Nu auzi cuvintele. Observă veşmântul modest al unuia dintre călăreţi, înarmat cu arc şi cu săgeţi, şi mantia albastră a celuilalt, care ţinea mâna pe mânerul spadei. Cel din urmă era cu siguranţă un nobil, însoţit de un soldat al său. Ce făceau oare? Puneau întrebări bătrânei, care avea poate faimă de vrăjitoare?

La un moment dat, nobilul se îndepărtă în trap, urmat de slujitor. Temperto o observă pe femeie. I se păru că era Ghisla, odinioară doică la Lotario di Buggiano. Era oare cu putinţă ca Ghisla să fi fost alungată de la castel şi să rătăcească prin păduri ca o vrăjitoare? Nu, nu putea fi vorba de ea.

Se întoarse pe acelaşi drum. Îi părea rău pentru Omiccio, dar nu putea să meargă pe drumul obişnuit, fiindcă bula papală nu trebuia să cadă în mâini străine.

Îl găsi pe preot înspăimântat. Îl linişti imediat; nu-i vorbi despre cei doi necunoscuţi şi despre bătrână:

— O să mergem prin pădure, pe la umbră. O să dureze mai mult, dar o să fie mai puţin obositor.

Se îmbrăcă din nou şi recuperă, pe ascuns, misiva papei. Îşi luă însoţitorul de braţ şi îl conduse printre copaci. Omiccio nu mai flecărea, era istovit. Temperto se mira: nu era o călătorie lungă, nici măcar o jumătate de zi de mers, ţinând cont şi de ocoluri. Ca să distragă atenţia preotului, îi dezvălui că va avea loc o nouă Cruciadă. Dar pe Omiccio nu-l interesa nimic. Mergea clătinându-se, agăţat de braţul cavalerului.

Pe neaşteptate înmărmuri. Fixa, cu ochii holbaţi, o megeră, ivită dintr-un tufiş. Tremurând, ridică crucifixul:

— Piei, vrăjitoare blestemată.

— Nu sunt vrăjitoare, bolborosi bătrâna ştirbă şi, cu degetele noduroase, îşi dădu la o parte şuviţele murdare de pe frunte: Sunt mama unor copii ticăloşi care nu-mi dau de mâncare.

— Dacă ai fi fost o biată nenorocită, oala cea mare ţi-ar fi astâmpărat foamea, observă Temperto cu răceală; ciorba călugărilor era totdeauna caldă pentru săracii înfometaţi, în aşa măsură încât oala cea mare de la Altopascio devenise legendară.

— Biata Ghisla… învinuită pentru faptul că ştie. Mi-e foame.

Omiccio scoase din buzunar o bucată de pâine şi i-o aruncă. Ghisla o ridică de jos şi începu s-o sugă, împroşcând salivă. Omiccio îşi întoarse privirile, murmurând o rugăciune. Temperto era obişnuit cu vederea mizeriei. Se întreba dacă Ghisla era nenorocită sau rea, în timp ce o teamă ascunsă prevestitoare de nenorociri, îi paraliza gândurile. Nu-i plăcea cum îl privea ţintă bătrâna: fusese oare recunoscut?

— Frumoşii tăi ochi verzi… lălăi Ghisla: Tu semeni… Şi se mistui în desiş cu o iuţeală nebănuită.

Alarmat, Temperto îşi reluă drumul, târându-l după el pe Omiccio. Dorea să ajungă la loc sigur, între zidurile sfântului Azil.

Preotul nu izbutea să-i ţină pasul, îngreunându-i marşul. După o oră, căzu în genunchi:

— Pentru numele lui Dumnezeu, cavalere, lasă-mă să mă odihnesc, că de nu mor.

Temperto îl ridică în braţe, hotărât să-l ducă pe sus. Fiind încărcat şi cu bagaje, nu rezistă însă multă vreme efortului, fiindcă Omiccio atârna greu. Hotărî să facă deci un popas: mai era destul timp până la lăsarea serii. Îl întinse pe iarbă pe tovarăşul său de drum, care adormi imediat.

Temperto tresări la un zgomot îndepărtat de copite. Ascunse imediat scrisoarea papei.

Îl trezi pe Omiccio:

— Avem vizite. E nevoie de diplomaţie şi de autoritatea ta de împuternicit al Episcopului. Repede, să ieşim din pădure. Nu trebuie să-i lăsăm să creadă că voiam să ne ascundem.

Îl călăuzi până la Via Romea:

— Ia-ţi un aer important. Să nu-ţi fie frică. Am să vorbesc eu. Şi se aşeză jos, lângă drum, la vedere. La ivirea călăreţilor se prefăcu că se scoală cu greu, ca şi când ar fi fost un bătrân slab, istovit. Lăsa să-i cadă maxilarul voluntar, şi se sprijini din greu în baston. Imediat îi recunoscu pe cei doi bărbaţi care cu puţin înainte stătuseră de vorbă cu Ghisla: fuseseră anunţaţi de bătrână sau treceau pe acolo întâmplător?

Nobilul îşi opri calul şi-i măsură cu privirea. De-abia schiţă un gest cu capul, în timp ce Temperto şi Omiccio îi făcură o plecăciune, murmurând:

— Pacea Domnului să fie cu voi.

— Şi cu voi, domnilor. Văd un cavaler al Ordinului Tau care ne este prieten. Şi dumneata cine eşti?

Temperto răspunse repede:

— El este nobilul Omiccio, preot şi împuternicit al Episcopului din Lucca. Am cinstea să-l însoţesc.

— Te salut, don' Omiccio. Suntem prieteni cu Episcopul care l-a căsătorit pe tatăl meu, seniorul din Buggiano, cu mama mea Adelaida, nobilă longobardă. Eu sunt Bacaro,

primul născut şi moştenitor al lui Lotario. Dumnezeu să aibă sufletele lor în pază.

Pe sub genele dese ale ochilor întredeschişi, Temperto observă expresia batjocoritoare din privirile lui Bacaro. Spera să nu fie recunoscut.

— Tu eşti cavalerul Temperto, zise însă noul senior de la Buggiano. De ce nu m-ai recunoscut?

— Iartă-mă, seniore, răspunse cu un glas stins Temperto, vederea mi-a slăbit, după atâtea pelerinaje.

— Ai ajuns până în Ţara Sfântă? întrebă cu o emfază ironică.

— Nădăjduiesc să mor acolo.

Bacaro păru să se bucure observând ridurile care brăzdau faţa bronzată a cavalerului:

— Văd. Eşti bătrân. Te credeam de aceeaşi vârstă cu mine.

— Timpul trece.

— Sigur. Mai eşti în stare să restaurezi fresca din capela mea? Tu ai pictat-o, şi acum e toată în ruină.

— Nu mai pictez de mulţi ani, seniore. Dacă Maestrul îmi va da ordin s-o fac, mă voi supune. Dar nu te asigur că va fi o lucrare prea izbutită.

— Va trebui să vii, porunci Bacaro pe un ton ameninţător: Maestrul este prietenul nostru, şi va fi de acord. Îi zâmbi lui Omiccio: Îl cinstesc pe legatul Sfântului Episcop. Şi dădu pinteni calului, urmat de slujitor, în direcţia opusă lui Altopascio.

Temperto o luă drept viclenie, căci Bacaro venise special să-l întâlnească, anunţat de Ghisla, şi avea un scop ascuns, necinstit, fiind la fel de rău ca şi tatăl lui. Ghisla de cine o fi fost anunţată? Sau poate vestea sosirii lui ajunsese mai întâi la Bacaro, care i-o trimisese în întâmpinare pe Ghisla, ca să fie sigur că era el, Temperto?

Omiccio care nu sesizase sarcasmul lui Bacaro, era măgulit de cuvintele lui frumoase şi se minuna de reţinerea cavalerului:

— Te temi că Maestrul nu o să te trimită să pictezi?

Temperto se temea de contrariu, dar tăcu. Mai târziu, în timp ce-şi reluaseră drumul, Omiccio reflectă asupra celor petrecute şi, ca un şoarece de bibliotecă ce era, îşi dădu cu părerea:

— Bacaro nu ne-a spus adevărul. Episcopul care l-a căsătorit pe tatăl lui era altul. Adelaida era o nobilă longobardă, dar se făcuse soră. Lotario a răpit-o, îndrăgostit de blonda ei frumuseţe. Există descrieri precise. Familia a trebuit s-o mărite cu cel care a răpit-o. Dacă nu mă-nşel, a murit de tânără.

— Da. Murise deja, când am pictat eu capela. Nu mai adăugă că doica era Ghisla, alungată de la castel şi calomniată pe nedrept, pentru faptul că ştia prea multe. Dar ce ştia? Povestea veche, cu o călugăriţă descălugărită. Probabil că Bacaro se plictisise, pentru că Ghisla flecărea pe seama Adelaidei. Era bine să-l pună-n gardă pe Omiccio să-şi ţină gura. Şi i-o spuse deschis. Adăugă: Micii feudali sunt la fel de orgolioşi ca şi cei mari şi la fel de violenţi.

— Ştiu asta. Au pe buze totdeauna numele Lui sfânt, dar se poartă ca şi când Dumnezeu n-ar exista. Pentru asta ne bântuie ciuma şi foametea, pentru asta necredincioşii necinstesc locurile sfinte. Dumnezeu e mânios pe noi. Se va face o altă Cruciadă. Vor veni cavaleri cinstiţi pe Via Romea, dar printre ei vor fi şi mercenari. Ne aşteaptă vremuri grele.

Temperto fu de acord. Dar privitor la ciumă şi foamete avea alte păreri. Fratele Currado îi explicase că molipsirea se datorează murdăriei, iar foametea depindea de exploatarea greşită a câmpurilor şi de reaua lor administrare. De aceea dăduse foc satului francez contaminat şi-i ceruse lui Temperto să-l ajute ca să-l reconstruiască în altă parte, pe nişte temelii mai bune din punct de vedere igienic. Şi ciuma dispăruse. Călugării din Altopascio cultivau curăţenia şi ardeau veşmintele şi chiar şi paturile persoanelor contaminate.

Temperto mai avusese confirmarea acestui lucru şi la curtea regelui Siciliei, unde fusese instruit de câţiva învăţaţi. Acuma nu mai acuza diavolul pentru orice mizerie

omenească. Nu subaprecia totuşi nici puterea diavolească. Satana era gândirea vicleană, nefastă, care se insinua în conştiinţa omului, împingându-l spre păcat. Dacă o persoană îşi vindea sufletul diavolului, atunci putea să săvârşească răul şi să-i distrugă şi pe ceilalţi, în special pe cei slabi, şi pe tineri.

Lotario di Buggiano se vânduse Satanei. Şi tânărul Temperto se lăsase corupt din slăbiciune, din ambiţia de a deveni cavaler, şi din naivitate chiar. Dar nu existau circumstanţe atenuante pentru că ar fi avut legături cu diavolul. După douăzeci de ani de penitenţă, nu putea încă să şi-o ierte: rana, provocată de diavol, zvâcnea mereu, dureros, ca şi rana lui Amfortas, şi numai mâna Lui ar fi putut s-o tămăduiască. Trebuia să înfrunte martiriul, în Ţara Sfântă. Aceasta era ultima ţintă a iubirii lui de Dumnezeu.

Dar împrejurările şi o premoniţie tainică îl determinaseră să se reîntoarcă la Altopascio. De ce? Spectrele trecutului se îngrămădeau în mintea lui, sporindu-i suferinţa. Era drept să sufere. Ar fi vrut să-şi înăbuşe Eul său tânăr, pe băietanul acela încrezut care se împăuna în faţa seniorului din Buggiano, a cărui capelă o picta. Naivul de el îşi închipuia că Lotario îl luase sub protecţia lui numai datorită bunătăţii sale.

Nobilul era foarte viclean:

— Ştii să citeşti cu adevărat mâzgălelile necredincioşilor? Dumnezeu te-a îndreptat către mine. Ai să mă ajuţi să descifrez nişte manuscrise arabe. Îl vom învinge pe Satana. Dacă ai să ştii s-o faci, te voi unge cavaler, soldat al Domnului nostru. Dar trebuie să păstrezi taina faţă de Maestru şi faţă de fiii mei, care ar putea să fie geloşi pe bunăvoinţa mea paternă.

Temperto nu se îndoia de sinceritatea lui Lotario. Nu i se spovedise Maestrului: prima greşeală. Era îngrozit de greutatea traducerii. Când îşi dădu seama că Lotario era interesat de ritualurile magice ca să cheme spiritele, hotărî să-l înşele. Născoci unul: trebuia să spargi un mic ulcior expus în biserică, să alcătuieşti un cerc cu cioburile lui, să presari sulf şi ciuperci otrăvite, şi să aprinzi mici focuri. Apoi

Lotario trebuia să intre în cerc invocând: „Aleppe!” Şi-ar fi trebuit să apară un diavol, nu Satana desigur, dar un diavol mai mic, ca Astarot. Şi acestuia, stăpânul cercului putea să-i poruncească să-şi ia tălpăşiţa de pe pământurile lui.

Lotario ascultă falsa traducere şi exultă. Temperto deabia se ţinea să nu râdă datorită faptului că gluma lui era luată în serios. Dar, când rămase singur, în timp ce picta în capelă, se căi şi-i ceru iertare lui Isus pentru minciunile lui. I se păru că imaginile lui Cristos şi a Mariei îl priveau cu o expresie mult mai tristă decât cea pe care voise el s-o picteze. Când bătrânul Maestru al Cavalerilor lui Tau vizită capela, aproape gata pentru sfinţire, fu emoţionat:

— Ei plâng pentru păcatele noastre.

Temperto se aruncă în genunchi. Întinse mâinile spre Lotario care era de faţă. Se rugă să devină cavaler. Nobilul îi acordă învestitura sa şi făcu o donaţie Azilului. Apoi avu loc ceremonia de iniţiere, în prezenţa călugărilor şi a cavalerilor. Temperto era fericit, jură, cu un entuziasm sincer, să respecte toate regulile. Povestea cu Astarot fusese dată uitării, pentru că o considera un joc, o glumă. Se gândea la viitor, la misiunea lui de cavaler.

În seara următoare, veni să-l ia Lotario ca să-l sărbătorească în familie. Temperto, încă euforic, fu bucuros. Lotario îl sili să bea. Apoi îi trimise afară pe toţi şi rămase numai cu el. Temperto râdea, prosteşte, cu minţile duse de-acum şi, când intrară cele două femei care îl îmbrăţişară, nu putu să reziste. Avea un temperament înflăcărat, dar dacă păcătuia prin desfrânare, se biciuia cu asprime şi îşi făgăduia lui însuşi să nu mai greşească. Lotario îl încuraja:

— Ultima oară. Un adio. Mâine ai să te pedepseşti. Mâine.

Temperto se lăsă furat de simţuri. Când femeile plecară, Lotario stropi faţa tânărului pentru a-i îndepărta ameţeala beţiei. Apoi îl luă de mână:

— Vino cu mine. Şi, tăcere. Îl conduse la capelă. Aprinse torţa şi o fixă de zid.

Ruşinat din cale-afară, Temperto voia să îngenuncheze şi să ceară iertarea divină, dar rămase încremenit la vederea cercului alcătuit din cioburi sparte, ciuperci şi sulf, pe marginile căruia Lotario aprindea mici focuri.

O lumină roşietică se răsfrânse pe chipurile lui Cristos şi al Mariei. Lui Temperto i se păru că ochii lor îl fixau cu mustrare. Vru să-i spună lui Lotario că îl înşelase, când îşi aminti o frază a bătrânului Maestru: „Diavolul este stăpânul oricărei minciuni.” Atunci se cutremură: şi el se vânduse, deci, Satanei, secondându-l pe Lotario cu minciunile lui.

Seniorul din Buggiano sări în interiorul cercului şi-şi ridică braţele cu o expresie exaltată:

— Spirit al răului care stăpâneşti lumea, suntem discipolii tăi. Dă-ne puterea. Aleppe! Aleppe! tonul era convins: Vino, Astarot, unicul meu dumnezeu!

Temperto văzu cum se formează în cerc o siluetă întunecată, jumătate om şi jumătate animal, care stinse micile focuri. Îngrozit, disperat, paralizat de emanaţiile îngheţate ale demonului, invocă cu gândul: „Mamă, n-am vrut. Mântuieşte-mă, maica lui Dumnezeu.”

Izbuti să-şi desprindă privirile de la diavol şi să le îndrepte către imaginile pictate pe perete. Mariei îi curgeau lacrimi care păreau de sânge, în lumina torţei; îşi înălţă mâna spre crucifixul sub care se afla. O umbră încoronată ascundea chipul divin, dar ochii lui Isus străpunseră întunericul, se aţintiră asupră-i şi un glas răsună în mintea tânărului: „Eu sunt calea, adevărul, viaţa. Caută-mă. Mă vei afla.”

Temperto simţi o putere neaşteptată. Îl văzu pe Lotario care se zbătea în încolăcirile monstruoase ale lui Astarot. Auzi geamătul animalic al imundei lor împreunări şi fugi.

Ajunse la zidurile cele mai joase ale castelului. Sări. Căzu pe o grămadă moale de fân. Rămase cu faţa ascunsă în grămada aceea moale, parfumată de fire de iarbă, ca şi când natura l-ar fi îmbrăţişat pentru a-l mântui. Plânse, îndelung. Îşi cântări întreaga lui slăbiciune, gravitatea păcatelor. Trebuia să i se spovedească Maestrului, să

accepte o lungă, dureroasă ispăşire. Imediat. Sufletul lui era în primejdie. Imediat la Magione.

O porni. Dar după puţin timp se opri. Simţea un frig înspăimântător care îi furnica prin sânge; pieptul îi ardea de parcă ar fi fost o rană deschisă. Îşi strecură mâna sub rasă, şi nu găsi nicio rană, dar, în dreptul inimii, pielea era rece ca gheaţa, în mod cu totul neobişnuit. Înţelese că fusese contaminată de Astarot: un stigmat nevăzut dar chinuitor, care n-avea să mai dispară niciodată. Urlă. Era condamnat pentru totdeauna. Îi era scârbă de sine însuşi. Să dispară. Să se înece în mlaştina cea întinsă. Alergă cât îl ţineau puterile. Căzu rău. Zăcu, aiurit. Şi auzi încă o dată ecoul acelui glas: „Caută-mă. Mă vei afla.” Era El care voia să-l mântuiască şi care îl aştepta ca să-l vindece. Trebuia să creadă, să nădăjduiască.

Intră în pădure, poticnindu-se, bucurându-se când se lovea, şi hohotind: „Suferă, păcătosule, suferă…” În zori, zdrobit, cu febră mare, delirând, ajunse la Altopascio. Îmbrăţişă picioarele Maestrului, îl conjură să-l trimită în Ţara Sfântă, pentru că El îl chemase. Şi leşină.

Marele Maestru al Cavalerilor lui Tau era un bărbat de vârstă mijlocie, cu părul şi barba cărunte, cu o faţă aristocratică şi rece. Se mişca şi vorbea controlat. Îl privea pe Temperto, îngenuncheat, aproape bănuitor. Zise:

— Predecesorul meu mi-a vorbit despre tine. Mă refer la cuvintele bătrânului Maestru care te-a consacrat Cavaler. Trebuie să-ţi pun câteva întrebări. Folosi limba latină: Ai dobândit înţelepciunea, prudenţa şi învăţătura?

— Da. Temperto continuă să vorbească în latineşte, înflorindu-şi vorbirea cu citate extrase din cărţile Părinţilor Bisericii şi ale lui Isidor din Sevilia. Se întrerupse. Îi întinse bula. „Preaînaltul Pontif m-a considerat demn să-i fiu împuternicit. Ochii tăi sunt cei dintâi care-i citesc epistola. Pentru asta am parcurs un drum mai lung. Îmi pare rău că l-am obosit pe don’ Omiccio.”

Un zâmbet imperceptibil flutură pe buzele Maestrului:

— Era foarte obosit, remarcă el, în franceză.

— Dar vorbăreţ, adăugă Temperto în aceeaşi limbă: Se simţea important pentru că aducea scrisoarea Episcopului, conţinând obişnuita plângere cu privire la podul de la Fucecchio. Dar şi Preaînaltul Pontif se interesează de el. Are încredere în tactul tău pentru găsirea unei soluţii.

— Ridică-te. Se apropie de o masă rustică, pe care se aflau alte pergamente. Apropie opaiţul şi citi bula.

În picioare, Temperto aştepta. Maestrul se întoarse. Existau încă multe reţineri în privirea lui.

— I-ai spus lui Bacaro din Buggiano că nu ai fost în Ţara Sfântă.

— Aş vrea să mor acolo, cu îngăduinţa ta.

— Atunci, ai fost sau nu?

— Da. Am plâns pe Muntele Măslinilor. Am luat parte la sfintele slujbe… Nu voia să mintă. Era greu să-şi dezvăluie toate gândurile în faţa acelui necunoscut atât de bănuitor şi de distant.

— Ştiu că ai plecat după ce ai avut o viziune. Te duceai în căutarea Lui. L-ai întâlnit?

— El este pretutindeni, dar prezenţa Lui cea mai vie nu este acolo.

— Ce spui? Se ridică. Îşi ascundea cu greu uimirea şi indignarea.

— Am văzut masacre ale necredincioşilor, chiar şi ale femeilor şi copiilor. El nu putea fi acolo. L-am întâlnit mai târziu. Înfruntă privirea severă a Maestrului şi continuă pe un ton tot mai sigur, în timp ce ochii îi scânteiau de o lumină puternică, amintind culoarea mării înainte de furtună. S-a întâmplat în timpul pelerinajului la San Jacopo di Compostella. Pe pământul Franţei. Am întâlnit oameni cu mâinile înfăşurate care cărau lemne. Erau leproşi. Mi-au spus să stau departe de ei. Rănile de pe faţă erau îngrozitoare. Am cărat lemne în locul lor întreaga zi. Simţeam o putere nesecată şi o mare pace în inimă. Am ştiut că El era acolo. Seara, fără să vreau, am căzut doborât de somn într-un sat de contaminaţi. L-am ajutat pe fratele Currado să-i îngrijească, să le construiască un alt sat, mai sănătos, mai curat. Simţeam mereu prezenţa Lui. Şi în

sufletul meu renăştea speranţa că El ar fi putut să mă ierte. Fratele Currado îmi spunea că da. Isus mă salvase deja de molipsire. Cum vezi, sunt şi acum sănătos şi puternic.

Uimit, Maestrul continua să-l scruteze:

— Cum ar trebui să te consider? Un sfânt sau un mincinos?

— Pur şi simplu un om care crede şi speră în El. Tonul vocii şi privirea exprimau o adâncă devoţiune.

Superiorul îşi trecu degetele prin barba căruntă şi deasă:

— Pot să-mi închipui păcatele tale tinereşti. Orgoliu. Luxurie. Minciună. Las în seama conştiinţei tale dacă să vorbească sau să tacă despre timpurile acelea acum îndepărtate. Să venim la prezent. Tu l-ai cunoscut pe Lotario di Buggiano. Cine era?

— Un om ciudat. N-aş vrea să par nerecunoscător, pentru că el mi-a dat posibilitatea să devin cavaler.

— Ştiu asta. Dar trăiesc aici numai de doi ani. Am auzit tot felul de cleveteli ciudate. Lotario avea un cal negru. Un animal rău. într-o zi l-a dus în galop în apele mlaştinii celei mari. Au dispărut amândoi în ea. Să fi fost o nenorocire sau pedeapsa divină? Personal a constatat proasta educaţie a fiilor lui. Furturi. Samavolnicii. Violenţe de tot felul. Bacaro a poruncit să fie ars un viţel care se născuse cu două capete. Dar apoi a ars-o de vie şi pe o ţărancă, după o naştere monstruoasă: două făpturi amestecate, împreună. Toate trei pe rug pentru vrăjitorie. Şi fără să-mi ceară părerea. N-a supus faptul nici judecăţii Episcopului din Lucca, cum ar fi fost de datoria lui. De curând a dispărut o soră frumoasă şi tânără. Răpită din porunca lui Bacaro, se zice. Tu, Temperto, l-ai cunoscut la fel şi pe fratele lui mai mic, Gervino. Cum erau ca tineri?

— Nu-i frecventam. Eram de obârşie prea umilă. Vorbeam numai cu Lotario, când mă chema el.

Maestrul îşi încrucişă braţele:

— Vorbeşte răspicat. Se spune că Bacaro ar fi adunat în castelul său oameni netrebnici, cu intenţii duşmănoase faţă de Azil.

— Ai trimis desigur observatori.

— Nimeni dintre noi nu a izbutit să pătrundă în fortăreaţă. Ura celorlalte sate faţă de Buggiano este teribilă. Mă tem de tot ce poate fi mai rău. Tu ai să-mi fii de ajutor. Ai să te duci să restaurezi capela şi ai să aduni informaţii sigure.

— Nu. Strigătul îi scăpase. Îţi cer îngăduinţa să nu intru în Buggiano.

— Ce motiv grav ar putea exista? Crezi că or să te ucidă?

— Nu mă tem de moarte. Dar ceea ce s-a întâmplat… Închise ochii. Dezvălui tot ceea ce se petrecuse în capelă. Nu vorbi despre rana nevăzută care îl chinuia, acum şi mai dureros ca de obicei. Se temea că n-avea să fie crezut: chiar şi fratele Currado se îndoise. Se gândea că avea să vadă întipărită oroarea pe faţa Maestrului. Văzu numai nedumerirea.

— O viziune divină şi una diabolică, spuse superiorul: Din ce în ce mai ciudate lucrurile care te privesc.

— Eram un băieţandru neştiutor, rău şi dotat cu fantezie.

— Îţi renegi viziunile. De ce?

— Eram… sunt nedemn ca El să-mi vorbească, şi totuşi… Poţi să pui bază pe spusele unui băieţandru? Nu adăugă altceva, pentru că vagile lui premoniţii i se păreau absurde. Privea candela care nu izbutea să lumineze marea sală rece. Poate că în capelă nu am văzut nimic. Mi-am închipuit doar, tulburat de remuşcare şi de groază. Învăţaţii m-au învăţat să raţionez.

— Învăţaţii tăi simplifică lucrurile prea mult, replică Maestrul cu o expresie posomorâtă. Crezi în vrăjitorii? Crezi că diavolul poate să ia o formă vizibilă?

— Unii filosofi…

— Iar? Vreau să ştiu ce gândeşti tu.

— În mod sincer, acuma nu mai ştiu. Îşi puse mâna pe piept: răceala sporise; chiar şi rasa era rece. De când m-am întors, simt o putere care mă atrage, mă batjocoreşte, mă sfidează. Îşi apăsă degetele pe tâmple şi nu mai continuă.

— Ia loc. Maestrul îl făcu să stea pe un scaun din nuiele împletite, alături de el. Vorbeşte-mi despre discursurile învăţaţilor şi despre cărţile pe care le-ai citit. Vocea deveni mai şoptită, dar sigură: Eu cred că necuratul îl foloseşte pe om ca pe o unealtă a sa şi că se manifestă şi în forma vizibilă. Astarot este acolo, în castelul de la Buggiano. Şi ne ameninţă pe toţi. Tu ai binecuvântarea mea. Du-te, în numele lui Tau, şi descoperă adevărul.

Temperto se îndreptă pe jos către Buggiano, ducând în spinare un sac cu pulberi colorate şi penelurile. Pentru o clipă îşi întoarse capul spre Magione şi-i contemplă silueta masivă care o făcea să pară o fortăreaţă. Construcţia fusese amplificată, după lucrările iniţiale ale maeştrilor comacini. O domina clopotniţa aspră şi severă: în interiorul ei se afla clopotul denumit „Rătăcitul”.

Îşi reluă drumul. Se îndepărta cu melancolie de locul acela sigur. Dar pericolul şi nesiguranţa sălăşluiau în el. Ce putea să i se întâmple, decât cel mult să fie ucis? Nu se temea de moarte.

Maestrul, cu convingerile lui despre diavol şi vrăjitorii, îl tulburase. Ce departe i se părea Curtea de la Palermo cu rafinamentul şi cultura ei. În jurul lui, înfăţişarea sălbatică a locurilor sugera prezenţe malefice. Lupta împotriva senzaţiei aceleia: natura era fiica lui Dumnezeu.

Admiră culoarea florilor de primăvară, ascultă cântecul păsărilor. O libelulă albastră îi atinse capul şi Temperto şi-l plecă repede, cu un zâmbet. Datorită odihnei, înfăţişarea i se ameliorase, părea mai tânăr, cu toate ridurile; nu împlinise încă nici patruzeci de ani, aceeaşi vârstă cu Bacaro. Barba şi părul scurtate îi încadrau chipul hotărât şi expresiv iar ochii, de culoarea frunzelor tinere, erau blânzi. Nu ştia că este frumos, chiar dacă în tinereţe unele femei i-o spuseseră. Poate că, dacă în viaţa lui nu ar fi intervenit Lotario, s-ar fi căsătorit şi ar fi avut mulţi copii. Îi plăceau copiii. Suferea când îi vedea căzând victime mizeriei, sau violenţei.

Mergând întins, ajunse la Buggiano. Se opri să-l privească de departe: nu părea să se fi schimbat. Zidurile erau joase şi prost construite. Castelul era năpădit de buruieni care se căţărau până şi pe turn. Semne rele: delăsare, murdărie, proastă gospodărire.

Se apropie încet de poarta deschisă, în faţa căreia doi arcaşi îl aşteptau cu un mic rictus dispreţuitor pe buze.

— Sunt Temperto. Vin să pictez capela la porunca seniorului Bacaro.

Oamenii îi scotociră în sac şi prin veşminte ca să controleze dacă nu avea arme. Apoi îl dădură în grija unui bătrân chior şi solid, care îl ajută, făcându-i rost de scară, mătură, lopată şi apă. Erau puţini oameni prin jur, prost îmbrăcaţi şi murdari, mai cu seamă bătrâni şi copii. Ceilalţi era la muncile câmpului sau cu turmele la păscut. Uliţele miroseau a excremente şi a gunoaie. Chiar şi drumul care conducea la turn era invadat de buruieni. Capela fusese amenajată în partea de jos a bastionului. Uşile nu mai existau. Podeaua şi zidurile erau coşcovite şi mucegăite. Fresca nu se mai distingea. Totul trebuia răzuit şi refăcut. În capelă nu mai aveau loc de mult ceremonii religioase.

Temperto fu ajutat de bătrân să îndepărteze grosul murdăriei şi molozul. Cu lopata, chiorul aruncă totul de pe jos. Şi după ce aduse alte două găleţi cu apă curată, dispăru. Considera că lucrase destul. Temperto se apucă zdravăn să răzuiască, la lumina torţei. Era îmbrăcat cu o scurtă de lucru, cârpită toată: veşmintele şi mantia, împăturite frumos, stăteau în sac. Când isprăvi lucrul, adună praful şi molozul afară din capelă, într-o grămadă mare, alcătuită cu grijă.

— Ai venit, călugăre? În sfârşit! Te aşteptam mai repede. Îl recunoşti pe fratele meu Gervino? Bacaro zâmbea, apărut pe neaşteptate: ochii negri nu participau la veselia lui. Arătă spre un tânăr blond, cu aer nătâng, care ducea pe braţul întins un şoim de vânătoare cu glugă: Seamănă cu tata, în timp ce eu sunt leit mama, care era foarte frumoasă!

Temperto îşi păstra trăsăturile feţei fără nicio expresie şi-l observa pieziş, ţinându-şi capul plecat, reverenţios: Bacaro avea un profil acvilin, barba şi părul negre. Îşi aminti de descrierea Adelaidei, făcută de Omiccio: o frumuseţe blondă. Gervino amintea vag de Lotario, dar chipul lui era lipsit de forţă şi de inteligenţă. Era o nulitate. Depindea de fratele lui. Zâmbea când zâmbea Bacaro, era serios când fratele lui se încrunta. Era penibil să-l priveşti. Lui Bacaro îi plăcea să-l manevreze:

— Acum dă fuga la soţia ta Costanza. Dar adu-ţi aminte să aşezi şoimul pe trepied şi să-i dai de mâncare. Când Gervino se îndepărtă, izbucni în râs: Pare un copilaş. Cu toate astea a făcut un băiat… dacă o fi al lui. Seamănă totuşi cu tata. Nu-i aşa?

— Puţin, murmură Temperto.

— Aceiaşi ochi verzi de pisică. Ca şi ai tăi… bastardule.

Temperto tresări.

— Bastardule, continuă Bacaro înşfăcându-l de braţ: De ce crezi tu că se ocupa Lotario de tine? Nu-ţi convine să le-o spui altora. Eu ştiu însă totul. Trebuie să-l răpui pe Astarot. O groază adâncă îi invada privirea: Nu se vor mai naşte monştri. Soţia mea Avenante este însărcinată şi de data asta va fi un băiat şi nu va mai muri. Tu vei fi răspunzător pentru toate. Să pregăteşti capela pentru sfinţire. Îl zgâlţâi cu brutalitate pe călugăr. Trebuie să reuşeşti. Trebuie să-l goneşti de la Buggiano. Trebuie s-o faci. Sau te ucid cu mâna mea, bastardule.

Îl îmbrânci peste grămada de moloz şi plecă. Temperto rămase jos, la pământ. Fiu al lui Lotario, fiu al unui om vândut diavolului. De asta îndurase fascinaţia aceea nefirească. Nu băgase de seamă niciodată că ochii lui Gervino, ca şi propriii lui ochi erau identici cu ai lui Lotario. Dar Bacaro, viclean încă de mic, observase imediat lucrul ăsta. Şi Ghisla trebuie să i-o fi confirmat. De ce fusese alungată? Poate pentru că nu-i plăcea madonei Avenante. Lui Bacaro îi era frică de Astarot, şi totuşi îl cultiva prin răutatea lui. Şi Maestrul îi intuia prezenţa. Dar, atunci, înseamnă că Astarot mai hălăduia încă la Buggiano, evocat

de răutatea lui Lotario, de minciunile lui Temperto. Dumnezeule mare, ce de mai făcuse în tinereţe, cu uşurinţa lui!

Se spălă cu apa din găleată. Îşi puse iar veşmintele. Trebuia să se sfătuiască cu Maestrul. Dar mai întâi voia să îngenuncheze şi să se roage lui Dumnezeu să-l ilumineze.

— Sfinte cavaler, ajută-mă.

Temperto se întoarse la auzul glasului aceluia de femeie, înaintea lui se afla o femeie foarte tânără. De pe chipul oval, perfect, îl priveau nişte ochi mari şi negri, extraordinar de frumoşi; nişte cozi groase şi negre îi încadrau capul mic. Era îmbrăcată simplu, dar îngrijit. Era delicată, rafinată şi-şi frângea mâinile ca şi când ar fi fost chinuită de o profundă disperare:

— Salvează-mă de la nenorocire, sfinte cavaler. Sunt Costanza, soţia lui Gervino şi fiica naturală a regelui Siciliei. Ai fost vreodată la Palermo?

Temperto făcu un semn afirmativ. Nu izbutea să vorbească. Zăpăcit de frumuseţea ei, de ţinuta regească, continua s-o privească, uitând orice curtoazie.

— Atunci cunoşti nobleţea, poezia, conversaţiile docte de la curte. Ridică braţul şi schiţă un gest circular: Iată unde m-au adus uneltirile unui curtean ambiţios, care i-a întunecat minţile tatălui meu. Închise ochii umbriţi de dantela unor dese şi strălucitoare gene negre: Aş îndura martiriul, dacă nu m-aş teme c-o să fiu mânjită de păcat. Soţul meu s-a născut prostănac. Nu vede pofta incestuoasă a fratelui său. Sunt pierdută... Îşi ridică ochii şi lăsă să-i curgă lacrimile: Bacaro este un nelegiuit, iar slujitorii lui sunt nişte hoţi şi ucigaşi...

Nefiind încă în stare să răspundă, Temperto privi capela.

— Nu e de-ajuns să fie restaurată, zise Costanza cu tărie: Dumnezeu nu-şi va afla niciodată lăcaşul aici, pentru că a fost profanată. Toţi spun aşa. Făcu o pauză: Dacă tu eşti un cavaler, cum pari, ştii care ţi-e datoria. Vorbeşte cu Maestrul să mă salveze. Ordinul este foarte puternic. Copilul meu este în pericol. Priveşte-l. Ai văzut ceva asemănător la curtea din Palermo?

Un copil de trei ani se târa cu greu pe potecă, având picioarele goale, cu un veşmânt zdrenţuit şi murdar. Dar zulufii auriţi îi luminau feţişoara, pe care se aflau larg deschişi nevinovaţii ochi verzi, aceiaşi cu ai lui Lotario, şi aceiaşi cu ai lui Temperto. Surâse arătându-şi dinţişorii. Întinse mânuţele spre mama lui, Costanza îl luă în braţe:

— Micuţul meu Tenzo. Strânse la piept căpuşorul copilului şi-i acoperi urechea cealaltă cu mâna ca să nu audă: Cerem să ni se facă dreptate, cavalere. Bacaro nu are moştenitori. Vrea să-l omoare. Îşi strânse buzele ca să-şi înăbuşe un geamăt. Îl privi pe Temperto îndurerată: Nu e timp de pierdut, nicio zi măcar. Sfinte cavaler, tu semeni cu Gervino, dar el este un biet înapoiat mintal şi… nici măcar bărbat. Spuse ultimul cuvânt dintr-o suflare şi fugi.

Temperto era îngrozit: o principesă de neam regal în castelul acela abject, victimă fără de apărare a lui Bacaro, şi copilul nevinovat, nepotul lui, ameninţat cu moartea. Trebuia să lupte pentru salvarea lor, ca un cavaler al lui Tau ce era. Iată de ce Providenţa îl împinsese să se întoarcă la Altopascio.

Bătrânul cel chior veni să-l cheme: îl aştepta stăpânul. Temperto fu nevoit să-l urmeze. Camerele seniorului erau, în aparenţă, mai puţin murdare decât celelalte. Stăruia mirosul greu al excrementelor de câini şi de grăsime arsă, care curgea din frigări. Aşezat la masă, Bacaro îşi lua cina. Ţinea în mâini o pulpă de miel. Alături de el, Gervino îi imita mişcările. De cealaltă parte a seniorului, şedea madona Avenante, înaltă, frumuşică, dar prea grasă, cu pântecul proeminent al sarcinii. Costanza şi copilul nu erau.

— Mănâncă şi bea vin, călugăre, porunci Bacaro.

— Mulţumesc. Pot să iau numai pâine.

— Dar când vei fi singur ai să te îndopi în schimb. Râse cu neruşinare. Băuse foarte mult. Când o să fie gata capela?

— Curând. Zidurile trebuie să se usuce, altfel pictura se desprinde.

— Duminică trebuie să fie sfinţită. Să-i spui şi Maestrului. Chiar, am să-i trimit un mesaj. De-abia ştia să

scrie. Se înfurie, în timp ce privea în jur: Unde este cumnată-mea?

— Se simte rău, zise Gervino.

— Spune-i să vină aici. Şi să aducă cele trebuitoare scrisului. Bătu cu pumnul în masa masivă, făcând să vibreze cănile de ceramică. Gervino ieşi repede. Bacaro continua să bată în lemn, acum fără violenţă însă. Nu-i convine clima asta. Face pe principesa. Bastarda unei bastarde. Amuţi pentru că intră Costanza. Ochii i se aprinseră de pofte. Îi închise pe jumătate. Porunci cu un glas răguşit: Scrie-i Maestrului să vină duminică la sfinţire. Foloseşte cuvinte frumoase, dacă e adevărat că te pricepi.

Impasibilă, regală în gesturi, Costanza alcătui scrisoarea. Ceilalţi o priveau ca şi când ar fi îndeplinit un ritual magic. Bacaro ceru să citească misiva. O silabisi bănuitor. Semnă. I-o întinse apoi lui Temperto:

— Repede, du-te să i-o înmânezi. Se înclină, peste masă, privindu-l cu ochi răi: Ţie nu îţi este frică de întunericul în care se cuibăresc diavolii, nu-i aşa, călugăre?

— Domnul îmi călăuzeşte paşii.

— Pleacă de-aici! urlă Bacaro.

Temperto se supuse. Fu însoţit de chior până la poarta dinspre răsărit, mare, masivă şi întărită. O apucă repede spre Altopascio. Când fu destul de departe, culese o ramură căzută şi-şi făcu din ea un toiag. Un gest făcut mai mult din obişnuinţă decât din teamă.

Nu reuşea să-şi adune gândurile. O mânie cu greu reţinută făcea să-i fiarbă sângele ca şi când ar fi avut febră: trebuia să facă dreptate. Înainta grăbit, fără să simtă oboseala. Numai în faţa lui Magione simţi că-l lasă picioarele. Nu mâncase întreaga zi şi pâinea lui Bacaro rămăsese neatinsă în faţa lui. Dar îl aştepta oala cea mare cu ciorba totdeauna caldă.

De îndată ce se spălă şi mâncă ceva, se duse la Maestru şi îi povesti totul. Îl văzu cum se încruntă, îngândurat, închizându-se în tăcere.

După câteva minute, Temperto întrebă:

— Care este datoria mea de cavaler? Există o femeie lipsită de apărare şi un copil în primejdie.

Maestrul îşi împreună strâns mâinile:

— Oare care este adevărul? O femeie nefericită în căsnicie se plânge şi adesea exagerează. Bacaro este un om rău, dar să-ţi ucizi nepotul... Nu ştiu. Totul este cu putinţă. Binecuvântarea capelei nu va putea decât să fie binevenită. Termină fresca. Şi fii atent. Îl privi direct în ochi. Costanza seamănă cu doamnele de la curtea din Palermo?

— Da. Nu poartă veşminte luxoase, dar este o principesă, e mai frumoasă decât ele şi învăţată.

— Stai departe de ea. Dacă va veni să te caute, spune-i că eu mă rog şi că duminică voi veni pentru sfinţire. Şi nu-i spune nimic despre bănuiala lui Bacaro în legătură cu tine. Fereşte-te şi de Bacaro, dacă poţi. Suportă-i samavolniciile. Trebuie să câştigăm timp. Acum du-te să te odihneşti.

— Mă supun. Temperto se îndepărtă foarte dezamăgit; i se părea că Maestrul era prea prudent, prea diplomat. Se gândi cu intensitate la cele întâmplate, fiindcă nu izbutea să doarmă. Dar până la urmă oboseala îl doborî.

Trei zile mai târziu îi duse lui Bacaro răspunsul Maestrului. Dar Seniorul se afla la vânătoare împreună cu fratele lui. I-l înmână deci madonei Avenante. Intră în capelă să lucreze, concentrându-se asupra muncii lui ca să nu se mai gândească. Nu mâncă nici măcar o bucată de pâine mai înainte de a fi pictat întreaga boltă şi zidurile cu un albastru delicat. Încăperea arăta schimbată. Mulţumit, Temperto se spălă cu grijă, ştergându-şi petele de vopsea. Şi mâncă. Între timp se gândea la aşezarea figurilor, la colina Căpăţânei, aşa cum o văzuse cu ochii lui, şi aşa cum îşi închipuia că fusese în timpul Crucificării.

— Va fi foarte frumoasă, se auzi vocea Costanzei.

Temperto de-abia întoarse capul.

— Maestrul se roagă pentru tine. O rugăciune nu opreşte diavolul.

Temperto se pregătea s-o dojenească, când văzu vânătaia albastră de pe gâtul ei.

Costanza îşi dădu seama, şi-şi atinse pielea:

— Nu a oprit nici violenţa lui Bacaro. El îşi satisface plăcerile cum pofteşte. Am fost violată. Pierdută. Dar Maestrul se roagă. Şi cavalerul, care ar trebui să mă apere, pictează. Îi întoarse spatele.

Temperto se înroşi. Îşi strânse pumnii puternici, furios. Trebuie să acţioneze imediat, să-i scoată din locul acela infam pe Costanza şi pe Tenzo; iar dacă Maestrul nu i-ar fi primit, să-i ducă la Lucca sau la Pisa. Murmură:

— O să fugim la noapte, cu copilul. Am să dorm aici. Să vii.

Costanza făcu un semn cu capul şi plecă. Temperto îşi îmbrăcă rasa, luă găleţile goale şi coborî să caute apă, făcând un ocol mai lung. Vedea numai derbedei euforici, care îl luau peste picior mai tare ca de obicei. Unul zise:

— Aţi încasat-o bine, voi cei din Altopascio.

Temperto nu înţelegea. Îl căută pe bătrânul cel chior şi îl întrebă ce se petrecuse. Infirmul îi povesti: câţiva ţărani din Altopascio se apropiaseră de castel ca să se răzbune pentru dispariţia a trei miei. Bătuţi, o rupseseră la fugă. Apoi slujitorii lui Bacaro se bătuseră cu nişte păstori aflaţi în slujba seniorilor din Fucecchio. Altă încăierare. Dar şi alţi miei şi vin. Şi sfârşi:

— Doi au murit. Cu atât mai rău pentru ei. Or să înveţe să ne respecte. Sărbătoare mare, la noapte. Vino şi tu. Ah, de-aş mai fi în stare să…

Temperto nu spuse nimic, încremenit de cinismul bătrânului. Se gândi că ar fi fost mai uşor să fugă, atunci când toată adunătura aceea s-ar fi îmbătat bine. Se întoarse încet la mica biserică, purtând găleţile cu apă. Dar nu mai lucră. Se însera. Nu voia să aprindă însă torţa, ca să nu atragă atenţia asupra lui.

Se ascunse în capelă. Zăpăcit, nervos, cu cât se gândea mai mult, cu atât izbutea mai puţin să-şi adune gândurile, învălmăşite. Zăcea la pământ, într-o stare de agitaţie.

Pe neaşteptate adormi. Avu un vis tulburător. Asista la ritualul magic al lui Lotario, însă nu putea să fugă, ţintuit de silueta întunecată a lui Astarot.

Respinse făptura aceea imundă cu cugetul şi demonul dispăru. În lumina blândă a lunii, îi apăru Costanza, care îl implora s-o salveze. În vis, Temperto întinse braţele şi o strânse la piept, sărutând buzele fetei, care miroseau a fân abia cosit. Se lăsă pradă îmbrăţişării care i se părea adevărată. Trăi dragostea cu o fericire pe care nu o mai încercase niciodată. Şi se trezi.

Costanza vie, pe jumătate goală, se afla în braţele lui şi îl mângâia.

— Seniore din Buggiano, când ai să vii să-ţi iei în stăpânire pământurile? Când ai să vii să faci dreptate? Tu eşti adevăratul moştenitor. Ai fost schimbat când erai copil. Ghisla ştie totul. Şi Maestrul o ştie. Îi arătă o miniatură: Iată portretul mamei tale. Semeni cu ea mai mult decât Gervino. Vino, în fruntea cavalerilor tăi şi eliberează-ne. Oamenii tăi aşteaptă de la tine dreptate. Iar eu te iubesc. Se ridică de la pământ şi se îmbrăcă: Repede. Trebuie să fugi. Eşti în primejdie. Bacaro te urăşte. Dar îi este frică. Se gândeşte că te protejează Astarot. Râse încet: Eu nu cred asta. Tu eşti bun. Vorbeşte cu Ghisla. Îţi va spune totul. Repede. Fugi, câtă vreme sunt beţi. Te călăuzesc eu.

Temperto o urmă, aproape automat. I se părea că visează un vis de necrezut. Costanza îl conduse spre locul unde zidurile erau mai joase. Îl sărută pentru ultima dată. Îi dădu un cuţit.

Temperto coborî, ţinându-se de plantele agăţătoare. Era călăuzit de lumina lunii. Fugi, cu băgare de seamă, în virtutea vechii lui obişnuinţe de a călători prin locuri întotdeauna primejdioase. Mintea îi era goală din pricina uluirii. Se opri la adăpostul unui copac. Privi la lumina razelor de lună miniatura: în sfârşit ştia cine era mama lui. Frumoasa Adelaida. Ochii ei. Dar cât de trişti.

Desigur, nu putea să fie fericită alături de soţul ei. Cu toate astea Lotario îl iubise, în felul lui ciudat. Chiar şi bătrânul Maestru şi călugării îl iubeau, îi iertau slăbiciunile, îl ocroteau când era copil. Iar el nu bănuise niciodată nimic. Maestrul ce ştia? Era atât de enigmatic.

Costanza. Gândindu-se la ea se nelinişti. Iubea pentru prima oară, şi era o iubire vinovată. Diavolul îl înşelase, ascunzându-se în spatele binelui: datoria lui de cavaler. Ce ironie. El se repezise şi păcătuise. Astarot exultă. Ridică pumnul în direcţia castelului:

— Te blestem, Astarot. Mă voi purifica şi mă voi întoarce să te arunc din nou în infern. Îşi reluă drumul spre Magione.

Lumina palidă, înnourată a zorilor limpezi cerul. Temperto privi spre înălţimi ca şi cum ar fi căutat un semn divin. Îşi duse mâna la piept unde simţea senzaţia aceea ciudată de ger arzător, provocată de diavol. I se păru că pierduse calea mântuirii. Dar se gândi că fratele Currado îl învăţase că păcatul cel mai grav era să nu mai speri în iertarea lui Cristos. Renunţă la iubirea pentru Costanza şi la pământurile lui. Nu dorea decât să fie unealta care să facă dreptate pentru nevinovatul Tenzo, pentru oamenii tiranizaţi şi siluiţi de către Bacaro. Astarot nu avea să învingă. Avea să-şi jertfească viaţa pentru izbânda binelui. Se întorsese, aflase adevărul cu privire la naşterea lui, anume în acest scop.

Se opri. Luă miniatura mamei şi se rugă pentru ea, în timp ce îi contempla chipul. Auzi un foşnet şi întoarse capul. O zări pe Ghisla, pe jumătate ascunsă în spatele unui tufiş: să fi fost o vrăjitoare trimisă să-l ispitească?

Bătrâna se târî până la el. Rămase în genunchi. Vorbi cu o voce plângăcioasă, şuierătoare:

— Portretul mamei tale, sfânta mea stăpână… mi l-a dat Lotario, ca să ţi-l înmânez la întoarcerea ta, şi să-ţi spun adevărul, era deznădăjduit… Îşi împreuna mâinile şi le agita: Eu am văzut când păstoriţa te-a schimbat cu copilul ei şi te-a dus la Azilul din Altopascio. Eu am văzut… dar cine-i dă crezare unei slujnice? Lotario m-a crezut, şi atunci când ai plecat ca un adevărat cruciat, şi-a recunoscut sângele… pentru că Bacaro e mârşav, prefăcut… şi-a ucis tatăl şi l-a aruncat în mlaştină.

— E cu putinţă? Cum?

— Toţi cred aşa. Îşi agită cu furie braţele: A pus să fiu alungată chiar de copiii mei, din sângele meu renegat… toţi

sunt nişte ucigaşi… vorbeşte cu ţăranii tăi, te aşteaptă, aşteaptă ajutorul tău pentru că tu eşti adevăratul nostru senior, după voinţa lui Dumnezeu, iar ei sunt… Nu găsea cuvintele: Fecioare pierdute, o să murim blestemate, chiar şi copiii. La Buggiano sălăşluieşte diavolul.

Temperto nu izbutea să discearnă adevărul din delirul bătrânei. Nu se îndoia de prezenţa lui Astarot. Zise cu un ton hotărât:

— Se va face dreptate.

— Repede. Eliberează-ne, senior Temperto. Bacaro vrea să-l ucidă pe Tenzo. Costanza va muri atunci, stăpâna mea atât de bună… trebuie să te căsătoreşti tu cu ea…

— Ajunge. Bănuia o intrigă: Tu minţi.

Ghisla izbucni în plâns:

— Nu mă crezi… nici tu…

— Taci. Ridică mâna ca şi când ar fi vrut s-o blesteme. O lăsă din nou să cadă: Vei vorbi cu Maestrul. Nu vreau să te judec nici pe tine nici pe Costanza. Cine e fără niciun păcat să arunce prima piatră. Să mergem. Băgă de seamă că Ghisla, înspăimântată, se lovea cu capul de pământ, în timp ce laţele-i soioase şi încâlcite îi fluturau.

Se întoarse. Îl văzu pe Maestru şi, în urma lui, nemişcaţi, la o oarecare distanţă şi cu spadele trase din teacă, patru cavaleri cu semnul alb al lui Tau pe rasă. Se apropie şi îngenunche:

— Pedepseşte-mă. Am făptuit păcatul desfrâului.

— Dezvăluie-mi împrejurările care te-au corupt.

— Am păcătuit. Nu caut scuze şi nici circumstanţe atenuante. Pedepseşte. Îşi plecă încet capul, în aşteptarea loviturilor de bici: pedeapsa nu veni însă. Ridică fruntea şi întâlni privirea îndurerată a superiorului.

— Un vis m-a trezit înainte de ivirea zorilor şi m-a îndemnat să-ţi ies înainte. Temperto, un vis premonitor şi groaznic… Vocea i se stinse. Făcu un efort ca să continue: Nu pot să arunc prima piatră. Te-am minţit. Ştiam totul. Lotario ţi-a lăsat la Azil testamentul. Tu eşti seniorul legitim de la Buggiano. Dar voiam să te pun la încercare. Am înţeles şi că te-ai îndrăgostit fără să-ţi dai seama. N-am

spus nimic. Voiam o dovadă şi pentru mine. O sfidare a lui Astarot. O, Dumnezeul meu, te-am trimis ca un miel între lupi. Îşi ascunse faţa în mâini: Am îndrăznit prea mult, să mă ierte Dumnezeu. Şi totuşi…

Îşi lăsă mâinile în jos şi dezvălui o faţă transfigurată: Tu nu eşti învins, Temperto. Între zidurile acelea blestemate, Astarot n-a izbutit să te ucidă şi să te facă să-ţi pierzi sufletul, nici după ispita cea mai subtilă. În tine există o forţă care provine de la El. Te afli aici, teafăr şi plin de căinţă pentru păcatul tău din dragoste, ai izbutit să scapi din cursă, eşti iar gata de luptă. Îl ridică: El cunoaşte slăbiciunea noastră, şi ne iartă. Tu eşti prea sever cu tine însuţi. Nu am ştiut să te preţuiesc de îndată şi să te ajut. Tu, în schimb, m-ai iluminat. După cuvintele tale despre Ţara Sfântă, am meditat asupra *Evangheliei*. Tu te afli pe calea cea dreaptă a lui Tau.

Temperto era uimit. O văzu pe Ghisla, ghemuită jos, pe iarbă: nu fugise, ca o vrăjitoare, la sosirea Maestrului, şi-atunci însemna că spusese adevărul. Păcatul desfrâului dăinuia însă. Se întoarse către Maestru:

— Cum pot să mă purific?

— Am văzut în vis rana ta, martiriul pe care îl înduri cu o credinţă nestrămutată.

— Tu ştii… murmură Temperto, din ce în ce mai uimit: O consideri drept un semn pozitiv?

— Da, ispăşirea care mântuieşte. Nu te îndoi. Povesteşte-mi ce s-a întâmplat la Buggiano.

Temperto o făcu, nu-i ascunse nici măcar un gând. Maestrul devenea tot mai palid:

— Şi bătrânii? Dumnezeu le ia vederea. Mânia lui

se revarsă asupra lor. Putem acţiona. Puse mâna pe umărul lui Temperto: Luptă împotriva puterilor întunericului. Condu-i la victorie pe cavaleri. Să aduci din nou pacea şi dreptatea pe pământurile tale. Ordinul nostru te recunoaşte drept senior de Buggiano. Ceru o spadă de la un cavaler, o binecuvântă, atinse cu vârful ei întâi fruntea lui Temperto îngenuncheat, apoi umerii şi pieptul

pronunţând cuvintele consacrate şi numele sfintei Treimi. În cele din urmă îi oferi spada şi zise:

— În numele lui Tau comandă, luptă şi învinge.

Temperto apucă spada:

— Mă supun. Mă voi bate, nu ca să iau din nou în stăpânire castelul pentru mine, ci ca să se facă dreptate.

— După victorie, vom mai vorbi. Între timp... Se întrerupse. Vedea un om galopând fără frâu către ei. Îl recunoscu pe bătrânul cavaler-călugăr Bonizo. Observă expresia tulburată şi obrajii îmbujoraţi: Ce se întâmplă, Bonizo?

— Vin din toate părţile. Toţi împotriva castelului de la Buggiano. Vor să-l treacă prin foc şi sabie.

După-amiază castelul de la Buggiano era înconjurat. Ţărani, păstori, meşteşugari, sosiţi de prin satele vecine, înarmaţi cu ce se nimerise, furci, praştii, săgeţi, ciomege şi cuţite, se agitau în dezordine, ţinându-se la distanţă de ziduri. Strigau tot felul de insulte. Soldaţii lui Bacaro le răspundeau cu blesteme şi cu gesturi obscene. Unul strigă:

— O să ne pişăm în oala voastră a mare. Cavalerii lui Tau lăsau ca oamenii din popor să-şi reverse mânia.

Temperto controlă capul marelui berbec de luptă, construit după indicaţiile lui şi întărit cu piroane de fier. Masiva poartă de răsărit a castelului avea să fie spartă ca o smochină. Buggiano nu se aştepta la un atac din partea aceea. Apăra poarta de la apus, care era mai slabă. Trebuiau să simuleze că o atacă.

Pavezele, acoperite cu bucăţi de piele şi cu blăni de oaie, erau gata: urmau să-i apere pe cei care atacau, în timp ce izbeau în porţi. Cel de al doilea berbec era mai mic, fiindcă nu avuseseră timp să strângă materialul necesar: avea să folosească însă la o manevră înşelătoare.

Cavalerul Bonizo aprobă planul strategic al lui Temperto:

—Eşti un adevărat maestru al armelor, seniore din Buggiano. Vom urma ordinele tale. Repede. Şi acum, hai. Te cheamă Maestrul.

— Să nu-mi spui seniore, frate Bonizo. Temperto îşi întoarse calul şi se duse la Maestru. Îşi păstra expresia aspră: Atacul a început.

— Perfect. Nu vreau să rişti să-ţi ucizi tocmai tu fraţii. Urcă-te în copacul acela şi spune-mi ce vezi.

— Mă supun. Temperto se căţără până la creanga cea mai înaltă a stejarului. Raporta de acolo cum se desfăşura bătălia. Marele berbec de luptă, plasat în faţa porţii de la răsărit, dădea acum lovitură după lovitură şi zgomotul acestora răsuna puternic. Canaturile porţii se sfărâmară şi oamenii năvăliră în castel. Am pătruns, Maestre.

— Acum, coboară. Ia Crucea Ordinului şi împiedică masacrul şi jafurile.

Temperto coborî din copac. Şi ţinând sus marea Cruce de argint, dominată de semnul lui Tau, o porni în galop spre Buggiano. De îndată ce ajunse lângă ziduri, strigă:

— Pace, porunceşte Maestrul. Să înceteze masacrul. Fără jaf. Persoanele şi lucrurile să fie duse la Magione.

Cavalerii îl ajutară. Dar încăierarea continua. Temperto îi încredinţă Crucea lui Bonizo. Cu spada scoasă din teacă, alergă spre încăperile fraţilor săi. Se împiedică de cadavrul chiorului. La intrare îl văzu pe Gervino mort, cu o săgeată în piept şi cu un zâmbet prostesc pe buze. Îl găsi pe Bacaro mutilat oribil: doi oameni îl jefuiau. Ordonă:

— Opriţi-vă. Totul la Magione. Intră în camerele de dormit: madona Avenante era moartă, dar Costanza şi copilul nu erau.

— Fugi! Urlă Bonizo. O să rămâi prins în cursă. Buggiano arde. Nu putem să facem nimic.

— Ia-o înaintea mea cu Crucea. Te ajung îndată. Alergă însă spre Turn. Pe cărare se aflau câteva cadavre, printre care un copil ciopârţit: nu era Tenzo. Ajunse la capelă.

Costanza se afla acolo, singură, rănită, cu părul despletit, cu sânul gol, din nou violată. Spuse încetişor:

— Botează-mă. Temperto, sunt musulmană ca şi mama… voi creştinii spuneţi că şi femeile au suflet… salvează-mă, sunt pe moarte, iartă-mi această dragoste sinceră şi vinovată pentru tine… botează-mă…

Temperto puse jos spada. Îşi înmuie degetele în apa găleţii încă pline din seara precedentă, stropi fruntea femeii şi pronunţă cuvintele sfintei taine. Acum putea s-o iubească cu o iubire spirituală. Costanza surâse, în timp ce strălucirea frumoşilor ei ochi pierea treptat:

— Acolo... Tenzo...

Temperto nu-l vedea. Dar observă că grămada de moloz se mişca: acolo îl ascunsese mama. Îl scoase afară: nevătămat. Îl luă în braţe:

— Sunt unchiul tău Temperto. Nimeni n-o să-ţi mai facă rău. Simţi cum micile braţe îi înlănţuie gâtul. Îl duse la Costanza. Văzu că murise. Îşi înfrânse durerea. Trebuia s-o părăsească, să-i salveze copilul.

Jos, de jur-împrejur, Buggiano ardea. Fumul părea să se confunde cu îngrămădirea vânătă a norilor de furtună care sporea. Cuprins de flăcări, castelul se năruia, se contorsiona, de parcă ar fi fost viu. Şi în lumina violacee o formă neagră, şerpuitoare, dansa, bucurându-se lasciv de tragedia aceea umană.

Temperto îşi puse jos pe pământ nepotul, care i se agăţă de genunchi, ascunzându-şi faţa în rasă, înspăimântat şi abia dându-şi seama de realitatea întâmplărilor. Îi puse mâna stângă pe părul blond şi zise:

— Iată mielul.

Ridică spada şi schiţă în aer semnul crucii:

— În numele lui Tau, întoarce-te în infern, blestematule Astarot sau oricare altul ar fi numele tău adevărat. Piei din Buggiano şi să nu te mai întorci.

Demonul se răsuci convulsiv şi, scrâşnind, dispăru.

Primul tunet despică aerul. Ploaia se revărsă în şuvoaie peste castel, ca şi când ar fi vrut să stingă incendiul. Dar ulicioara care cobora la turn era cuprinsă de flăcări.

— Doamne, salvează-l pe Tenzo şi ia-mă pe mine, murmură Temperto.

Spada îi fu smulsă de un vârtej neaşteptat. Începu să plutească în faţa flăcărilor. Le alunga. Deveni foarte înaltă şi, fulgerând, luă forma lui Tau. Vârful se ridică, se lungi, până când atinse pieptul cavalerului. O voce, nici

bărbătească, nici femeiască, dar răsunătoare ca o trâmbiţă de argint zise:

— Credinţa ta te-a mântuit. Mila ta ţi-a purificat rana. Scaldă-ţi în apă mantia şi urmează-mă, împreună cu copilul.

Tau se făcu din nou spadă, dar rămase nemişcată în aer, strălucind pe fundalul focului şi al fumului, care păreau pietrificate.

Temperto nu şovăi. Înfăşurat în mantia udată, cu copilul strâns la pieptul acum vindecat, coborî pe uliţă în jos. Urmări spada, care deschidea drum printre dărâmături şi flăcări, ca fierul plugului care brăzdează pământul. Ajunse la poarta năruită de la răsărit. Ca în extaz întinse mâna şi prinse mânerul spadei, care reveni la forma ei primitivă, dar iradiind o lumină calmă şi neobişnuită.

Când îl văzură ieşind nevătămat din castelul în flăcări, poporul de rând, cavalerii şi Maestrul începură să strige că se săvârşise un miracol. Îngenunchează. Palid, cu o expresie transfigurată, Temperto arătă copilul:

— Nepotului meu Tenzo îi cedez senioria din Buggiano. Va fi crescut la Magione. Va ridica un sat nou. Va aduna numai oameni cinstiţi. Va munci alături de ei în pace, sub îndrumarea lui Tau.

Maestrul înţelese că se întâmplase ceva misterios şi minunat şi, în semn de aprobare şi umilinţă, îmbrăţişă picioarele lui Temperto, în timp ce ploaia stingea ultimele flăcări, purificându-i de sânge pe războinicii vii şi pe morţii neîngropaţi încă.

FARMECUL SPINULUI DE TRANDAFIR

UGONE îşi potrivi brâul, care îi încingea rasa scurtă, din postav gros, ruptă şi peticită şi de care îi atârna spada. Bătu uşor gâtul calului pentru a-l menţine liniştit. Şi privi cu atenţie pădurea Cerbaia care se profila la orizont.

Soarele de toamnă învăluia într-o lumină aurie hăţişurile şi cerii înalţi, încă plini de frunze verzi-castanii sau ruginii închise. În prim plan, un copac cu trunchiul enorm îi domina pe ceilalţi, ca o căpetenie a unei armate de uriaşi care voiau să te împiedice să ajungi, prin părţile acelea, la fluviul Arno. O atât de mare strălucire de lumini şi de culori ascundea o realitate cu totul diferită, cea care îl preocupa pe scutierul Ugone: între Lucca şi Florenţa nu exista o regiune mai sălbatică, mai pustie şi mai primejdioasă, în aşa măsură încât oamenii îşi treceau din gură-n gură un proverb: „În Cerbaia se latră de foame." Doar câţiva deznădăjduiţi îndrăzneau „să ardă Cerbaia", adică să dobândească dreptul de a pescui, de a tăia lemne, sau pentru păşunat: şi se spunea „să ardă", fiindcă dreptul acela era valabil doar cât rămânea aprinsă candela.

După Ugone era mai puţin imprudent să pescuiască cineva pe ascuns în bălţile sau în lacul din Carpinicchio, ori să facă braconaj pe proprietăţile seniorilor, sau, mai mult decât atât pentru cine ar fi avut curajul, ar fi fost mai bine să-l urmeze pe un cruciat şi să-şi încerce norocul într-un război sfânt. În interiorul pădurii Cerbaia se ascundeau lupi înfometaţi, mistreţi mari şi sălbatici, enorme broaşte

râioase care scuipau venin, precum şi un balaur diabolic care se târa printre trunchiurile centenare. Aceste animale sălbatice erau supuşii unei făpturi monstruoase, Căpcăunul, căruia îi aduceau cele mai bune ciozvârte, în special copii, pentru că lui îi plăceau „creştinaşii”.

Iarna, când lipsea mâncarea, ieşea şi Căpcăunul din pădure ca să vâneze şi urletul lui era mai înspăimântător decât urletele fiarelor. Şi cine era surprins pe afară, sau în spatele vreunei uşi prea fragile era pierdut: îl sfâşia Căpcăunul şi fiarele lui.

Nu mureau numai copii şi femei, ci şi bărbaţi puternici şi înarmaţi, dacă ieşeau singuri sau într-un grup prea restrâns: lupii înfometaţi nu cunoşteau frica şi prudenţa, mai rău decât tâlharii.

Ugone îşi strânse buzele. Îşi întoarse capul cărunt, cârlionţat şi se îndreptă spre stăpânul său, tânărul Rodulfo din Albereto şi din Collefiorito. Îl iubea. Îl ocrotea. Înainte de a muri, nobilul cruciat Teudimondo, tatăl lui Rodulfo, îl făcuse pe credinciosul său scutier Ugone să jure pe spadă că va sta totdeauna alături de fiul său, atât în timp de pace cât şi de război. Şi nu era uşor de sfătuit un tânăr mândru, năvalnic, dar în fond naiv, pentru că mai intervenea şi influenţa vărului său, Boronico, de aceeaşi vârstă cu el, dar viclean, invidios şi crud.

În generozitatea lui, Rodulfo nu-şi dădea seama că la afecţiunea lui se răspundea numai cu vorbe. Boronico nu-i ierta vărului său faptul că avea castele şi pământuri, el trebuind să trăiască la curtea lui, fără nicio avere.

Ugone zise:

— Vezi bine, seniorul meu. Nu e posibil să mergem prin pădure călare.

— Vom merge pe jos. Ţi-e frică? Boronico îşi netezi barba scurtă şi neagră şi-i aruncă o privire răutăcioasă. Era foarte vanitos. Se credea un erou şi irezistibil la femei, un senior inteligent şi de prestigiu, demn de o soartă mai bună. Era unicul moştenitor al lui Rodulfo, încă neînsurat.

Ugone bănuia o urzeală având drept ţintă să-i ucidă stăpânul. Îşi ascunse îngrijorarea:

— Dacă ar fi vorba numai de curaj, ar fi făcut-o alţii de mult. Nu curajul le lipseşte oamenilor noştri. Să te arunci în gura Căpcăunului pentru o comoară care probabil că nu există…

— Vrăjitorul are harta, îl întrerupse Boronico.

— Aşa să fie? Atunci de ce vine şi el? Şi dacă o fi fost plătit de cineva ca să ne facă să cădem în cursă?

— Ugone are dreptate, zise Rodulfo, căpcăuni şi balauri nu mă înspăimântă, oamenii, însă da. Dacă lăsăm caii singuri, ni-i fură. Întinse braţul spre Cerbaia. S-ar fi putut ca un nobil să ne fi întins o cursă.

— Eu i-aş bănui mai curând pe Cavalerii lui Tau, insinuă Boronico. Magione devine tot mai bogată.

— Prin donaţii şi acte de moştenire făcute înaintea notarilor, replică Ugone. Nu trebuie să se vorbească rău despre sfinţii călugări.

Boronico scuipă:

— Nişte prefăcuţi. Atâta zgomot pentru Oala aia mare a lor…

— Taci, interveni Rodulfo. Dacă n-ar fi fost Magione, ar fi trebuit să fie născocită. Dă de mâncare la atâta lume.

— Mai bine ar crăpa toţi grăjdarii ăştia.

— Bravo! Şi cine să lucreze pământul? Şi cine să meargă cu vitele la păşunat? obiectă vărul.

Boronico ţinea totdeauna să aibă ultimul cuvânt:

— Dacă Henric n-ar fi îngenuncheat la Canossa…

— Împăratul ştia ce trebuie să facă, îl întrerupse Rodulfo. Să nu ne băgăm în politică. Aşa i-am făgăduit tatălui meu. Şi văzând expresia întunecată a vărului său adăugă: Îmi eşti mai mult decât un frate. Mă tem însă de limba ta imprudentă. Trebuie să ne păzim de vecinii prea puternici. Noi suntem nişte peşti mititei. Şi pe urmă, ne aşteaptă o iarnă grea. Recoltele au mers rău. Multe vite au murit. S-ar putea să avem şi noi nevoie de oala cea mare.

— Eu, mai curând crăp de foame.

Rodulfo dădu conversaţiei o întorsătură hazlie:

— N-ai mâncat azi *bruschetta*? Pâine bine prăjită, frecată cu usturoi şi unsă cu cel mai de soi untdelemn. Un peşte fript şi o cană cu vin.

Boronico rânji:

— Mai lipsea o copilă frumoasă, cu pielea netedă ca penele de pui.

— Însuraţi-vă, îi sfătui Ugone; spera că aveau să se potolească prin căsătorie. Dar tinerii râseră şi mai tare la gândul acela. Spuseră că s-ar învoi dacă ar fi putut avea mai multe neveste, ca musulmanii. Ugone, în tăcere, îşi făcu semnul crucii. Era înspăimântat de lipsa lor de credinţă. Şi cu toate astea Teudimondo îi crescuse cu teama de Dumnezeu, iar el însuşi murise înainte de vreme, vătămat de rănile primite în Ţara Sfântă.

Rodulfo băgă de seamă că scutierul suferea din pricina glumelor lor. Îl iubea, aşa că schimbă vorba:

— Să mergem în căutarea vrăjitorului. Vreau să-l privesc în ochi. Şi fu cel dintâi care îşi porni calul în galop pe drumul de întoarcere.

O bătrână ştirbă şi cu părul în neorânduială îi primi pe cei trei bărbaţi în coliba de piatră şi aprinse un opaiţ fumegând, fiindcă prin ferestruica mică şi murdară nu pătrundea decât o lumină slabă. Arătă o laviţă.

— Rămânem în picioare, zise Rodulfo pe un ton autoritar. Îşi încrucişă braţele pe pieptul robust şi aşteptă. Era înalt, cu părul şi barba bătând în roşcat, cu ochii negri şi luminoşi; mai puţin frumos decât vărul său, datorită trăsăturilor mai hotărâte, atrăgea simpatia, fiindcă gura lui era mereu gata să zâmbească, dezvelind nişte dinţi albi şi regulaţi. Ridică sprâncenele a uimire atunci când intră vrăjitorul: i se părea cam ciudat.

Era un bărbat slab şi înalt, înalt cât un plop, cu o bărbiţă subţirică de ţap. La înălţimea lui se adăuga o pălărie conică şi unsuroasă, de o culoare nedefinită, având în vârf un moţ din pene jumulite de bâtlan. Pe lunga mantie roasă, de culoare albastru palid, erau prinse numeroase pietricele şi cioburi de sticlă care alcătuiau nişte figuri magice. Ochii

negri, ieşiţi din orbite şi aproape fără sprâncene, păreau rotunzi şi aveau o fixitate tulburătoare.

— Cum te numeşti? întrebă Rodulfo.

— Fără nume.

— Nu înţeleg.

— Diavolul mi-a acordat acest privilegiu.

— Vorbeşte limpede.

Vraciul îşi schimonosi gura deja schimonosită:

— Pot să fiu o mie de oameni deodată. Voi muri când voi fi lichidat ultimul nume. De aceea, să nu mi-l cereţi niciodată.

Boronico se scărpină în cap:

— Ai putea să nu mai mori deloc.

— Desigur. Crapă numele şi nu omul care şi-a dăruit sufletul diavolului.

— Nu cred, zise Rodulfo. Nici în diavol, nici în sufletele acelea. Nu le-am văzut niciodată. Tânărul vorbea cu siguranţă, era prin natura lui raţionalist, cu toate că nu ştia nici să citească şi nici să scrie. Presupun că Dumnezeu a creat lumea, pentru că trebuia să fi fost cineva care s-o fi creat. Dar nu-i pasă de noi. De ce ar trebui să se gândească la noi? Chiar şi împăratul, care, în fond, este un om ca şi mine, nu ştie de existenţa mea. Şi nici papa. Tu îmi pari mai curând un vrăjitor de palavre.

Ugone îngălbenise ascultând afirmaţiile stăpânului său. Nu îl credea atât de sceptic. Tresări când auzi cuvintele lui Boronico:

— Eu cred în stăpânul întunericului. Vreau să-l întâlnesc.

— Degeaba îl cauţi, declară vrăjitorul. Diavolul este un suveran; el este acela care îşi alege vasalii. Dacă îi placi, o să ţi se arate.

Ugone îşi făcu semnul crucii:

— Piei, Satano.

— Afară! urlă vrăjitorul. Tu îl jigneşti pe stăpânul meu.

— Scutierul rămâne. Unicul stăpân, aici, sunt eu, Rodulfo din Albereto. Îi arătă pumnul Celui fără nume. Nu ne spune basme. Nu suntem nişte ţărani proşti, ci cavaleri.

Eşti un flecar. Magia este o ştiinţă. Anticii o cunoşteau. Astăzi ea mai există doar în Orientul îndepărtat.

Vraciul închise ochii pe jumătate:

— *Alichéc salameléc chiodà.* Sunt expert în necromanţie. Am studiat cu cei mai vestiţi magi orientali.

— Şi te simţeai bine acolo?

— Desigur.

— Atunci de ce ai venit în locul ăsta? Oamenii îi spun Foametea.

Vraciul oftă cu emfază:

— Din iubire pentru o femeie.

Rodulfo izbucni într-un râs zgomotos. Chiar şi Boronico se distra la ideea individului aceluia, ridicol îndrăgostit. Vrăjitorul se simţi jignit.

— Voi nu v-aţi îndrăgostit niciodată?

— Cum nu? În fiecare zi mă îndrăgostesc de altă fată. Nu-i aşa, Boronico? Îi dădu un cot vărului, care adăugă o remarcă picantă privitor la isprăvile lor amoroase.

— Într-o zi o să vi se facă o vrajă de dragoste şi n-o să mai râdeţi. Vrăjitorul făcu o grimasă dispreţuitoare: Caut un colier magic, dorit de iubita mea: perlele s-au format din lacrimi iar rubinele din picături din sângele Didonei, când s-a sinucis, părăsită fiind de Enea.

— Cunosc întâmplările din Poveştile Troiene, zise Boronico. Dar cum de a ajuns colierul tocmai în Cerbaia?

— Ştiţi să citiţi?

— Suntem nobili, nu preoţi, spuse Rodulfo. De ce ar trebui să găsim noi colierul pentru tine?

— Mai sunt şi alte podoabe preţioase. O adevărată comoară. I-a fost furată împărătesei Teodora şi ascunsă la Tripoli. Se spune că Tancredi din Altavilla a regăsit-o şi a trimis-o în dar papei. Dar, în timpul călătoriei, hoţii au furat-o şi au ascuns-o în Cerbaia. Vrăjitorul scoase de sub mantie un papirus înfăşurat. Îl desfăcu. Vedeţi semnele astea? Eu ştiu să citesc în arabă. *Chiodà ameléc Cerbaia.* Da, chiar aşa e scris. Cerbaia.

Lui Ugone toată treaba i se părea neadevărată. Încercă să-şi aducă aminte câte secole trecuseră din vremurile

Teodorei. Nu izbutea. Dar cunoştea o altă variantă la istoria comorii, dintre numeroasele variante care circulau, determinându-i pe oameni să se cufunde în lacuri, inutil, sau să sfârşească înghiţiţi de nisipurile mişcătoare, fiindcă respectiva comoară era blestemată, întinată de mâinile necredincioşilor. Ugone aflase asta de la bunicul lui.

Cu o sută de ani mai înainte, o corabie cu pânze sarazină fusese atacată de o navă pisană. Pentru a nu fi capturat, căpitanul arab pătrunse în lacurile de pe coastă. Fu urmărit. Dat fiind situaţia disperată, şi pentru a nu capitula în faţa pisanilor, comandantul arab scufundă corabia. Străbătu apoi prin vad lacul cel mare, cu comoara ascunsă într-o oală, şi se refugie în Cerbaia. Aici muri însă de foame. După altă versiune, fusese sfâşiat de lupi. Mai târziu, Căpcăunul descoperise nestematele şi rămăsese fermecat de strălucirea lor. Le dăduse în păstrare balaurului, ca să poată să le admire ori de câte ori ar fi voit.

Ugone nu credea în întregime în povestea aceea. Nu credea într-o luptă navală pe lacuri, pentru că numai un anumit tip de nave putea să ajungă până la portul din Altopascio. Totuşi, harta i se părea autentică. Recunoştea conturul lacurilor de coastă, care pentru el nu aveau secrete; în tinereţe, pescuise pe ascuns pentru a-şi întreţine familia, mai înainte ca Teudimondo să-l fi numit scutier. Îi făcu un semn de înţelegere stăpânului şi povesti tot ce ştia.

Atitudinea vrăjitorului se schimbă:

— Îţi cer iertare, cinstite scutier. Tu eşti un om preţios. Spune-mi… Şi arătă cu degetul: Ce loc e ăsta? Dar ăstălalt?

Ugone nu avea încredere: de la cine furase harta aceea vrăjitorul? Şi cuvintele erau scrise în arabă sau în latină? Începu să mormăie:

— Dar… poate… judecând după ceea ce mi se pare… poate, urmărind desenul… Dar Cerbaia este primejdioasă. E nevoie şi de alţi oameni curajoşi.

— Va trebui să împărţim prada, se văită vrăjitorul.

— N-avea grija asta, zise Boronico.

— Tonul tău nu-mi place. Te pun în gardă: colierul e vrăjit. Dacă îl atingi, perlele redevin apă, iar rubinele

picături de sânge. Iar tu te vei îndrăgosti de prima femeie întâlnită, chiar dacă ar fi o bătrână vrăjitoare.

— Poţi avea încredere, zâmbi Boronico. Şi cu un gest neaşteptat îi smulse din mână papirusul: Pe cai.

— Blestematule! Întoarce-te. Am să te preschimb într-o broască râioasă, strigă vrăjitorul. Dar cei trei bărbaţi dispăruseră de-acum într-un nor de praf.

Ugone identificase punctul pe unde trebuiau să pătrundă în pădurea Cerbaia care era foarte întinsă:

— Cine ştie unde o fi ascuns Căpcăunul comoara?

— N-a ascuns-o: e o fiară, observă Boronico, în timp ce îşi punea mantia pe cal: ca şi ceilalţi era îmbrăcat cu nişte veşminte vechi, din postav gros, ca să se apere de dinţii lupilor.

— Şi câinii îşi îngroapă osul, replică Ugone.

— O fi în vizuina lui. S-o căutăm, o tăie scurt Rodulfo. Se întoarse către cei patru soldaţi ai săi: Bono cel Mare va veni cu noi. Ne-am înţeles? Veţi veni numai dacă vom striga după ajutor. Bono cel Mic o să vă călăuzească. Avea încredere în agerimea geamănului lui Bono, poreclit cel Mare, pentru că supsese mai mult lapte decât frate-său, devenind mai musculos, dar mai puţin inteligent. Ţineţi caii legaţi de cer şi arcul în mână, dacă s-ar ivi lupii.

— Sau hoţii, adăugă Bono cel Mic. Bizuie-te pe noi, stăpâne.

În momentul acela sosi vrăjitorul, asudat, gâfâind. Încă de departe, se ruga cu un glas plângăreţ:

— Seniore, aşteaptă-mă. Am să fac un farmec. Am să vă îndoiesc puterile…

Boronico ridică măciuca grea cu care era înarmat în afară de spadă, ca de altfel toţi camarazii săi.

— Acuma îi vin de hac, odată pentru totdeauna.

— N-ar fi cavaleresc: e neînarmat, se opuse Rodulfo. Să-l lăsăm să vină. Poate că într-adevăr se va pricepe să descifreze harta.

— Da. De altfel fricosul ăla o să mă distreze.

Vrăjitorul îi ajunse. Îi privi ţintă, pe fiecare pe rând, cu intenţia de a-i hipnotiza:

— Sunteţi tari. Sunteţi puternici. Nimeni nu vă rezistă. Nimeni…

— Să mergem, se face noapte, porunci Rodulfo şi intră cel dintâi în pădure, lovind cu măciuca tufişurile care îi opuneau rezistenţă.

Ugone îi stătea în preajmă, atent să audă zgomote şi lătrături. Se opri şi-şi fixă atenţia asupra copacilor ca să nu-şi piardă orientarea. Făcu o crestătură adâncă într-un trunchi ca semn de referinţă. Boronico zise:

— Să nu ne afundăm prea mult în pădure. Să-l provocăm. Să-l facem să se înfurie.

Bono cel Mare urlă cu vocea lui groasă:

— Căpcăunule! Am sosit! Căpcăunule! Tot tăcere. Înaintau cu prudenţă, privind în jur şi lăsând în urma lor semne pe unde trecuseră. După câteva sute de metri, nimeriră într-un luminiş: iarba era călcată în picioare iar tufişurile tăiate, ca şi când cineva ar fi obişnuit să stea acolo.

— Am ajuns. În cerc, zise Ugone, cu glas şoptit. Rodulfo făcu semn să i se dea ascultare. Cu spada în mâna stângă şi cu măciuca în dreapta, cei patru oameni se adunară pândind doi câte doi, spate în spate: vrăjitorul se furişă la mijloc, strângând un pumnal ascuţit în mâna-i tremurătoare. Deodată se treziră atacaţi de lupi şi de un mistreţ negru, enorm. Rodulfo îl înfruntă cu spada: dar fiara vicleană se ferea de lovituri şi dădea înapoi, ca şi cum ar fi vrut să-l atragă mai departe. Rodulfo înţelese viclenia. Căpcăunul era cu siguranţă la pândă.

— Gata, unul, exclamă Ugone, după ce despicase ţeasta unui lup.

— Doi, adăugă Boronico. Izbutise să taie beregata lupului care-l înşfăcase de şold, din fericire acoperit cu veşmântul gros. O a treia fiară fu doborâtă de măciuca lui Bono.

Se auzi un fluierat. Lupii se retraseră iute. Mistreţul se pregătea să-i urmeze, dar Rodulfo făcu un salt înainte şi îl răni de moarte. Animalul scoase un grohăit ţipător. Şi la vaietul său răspunse un alt vaiet, care părea omenesc.

Căpcăunul se ivi şi se aruncă peste mistreţ ca peste cadavrul unui fiu iubit. Plângea.

Rodulfo tremura, înfiorat de o urmă de milă. Căpcăunul părea un om: înalt de doi metri, chel, fără un ochi, în întregime gol, emana o duhoare de nesuportat. Monstrul se ridică. Îi ameninţă cu pumnii pe atacanţi şi, urlând şi făcând spume la gură, sări la ei.

— Balaurul! Lupii! gemu vrăjitorul.

Şuierând, o formă încolăcită se aruncă din înălţimi peste ei. Ugone şi Rodulfo îşi învârtiră în aer spadele şi apoi tăiară în bucăţi balaurul, dar fură luaţi în primire de monstru. Bono îşi învârtea şi el măciuca, ţinând la distanţă trei lupi, în timp ce Boronico şi vrăjitorul îl loveau pe Căpcăun în spinare. Simţind durerea, uriaşa creatură se întoarse către noii adversari, lăsându-i liberi pe cei doi prizonieri. Deşi cu un braţ sângerând, sfâşiat de ghearele Căpcăunului, Rodulfo îşi înfipse spada în gâtul monstrului. Căsăpit ca un bou, Căpcăunul îşi pierdu puterile, mormăi ceva, se clătină şi căzu la pământ. Muri fără să scoată vreun geamăt.

Boronico, după ce ucisese un lup, se pregătea să-l înfrunte pe al doilea, când fiara îi scăpă şi alergă să-l lingă pe monstru. Scoase un urlet. Şi fugi repede. O lupoaică îl urma. Dar Ugone se luă după ea, fără să ia în seamă rana de la picior: femela era mai periculoasă, ar mai fi născut şi alţi ucigaşi-de-copii. O ţinti cu pumnalul şi-i nimeri beregata. Apoi căzu în genunchi, sleit de puteri.

— Ugone! strigă Rodulfo.

— Sunt aici, seniore. Încercă să se ridice, dar rămase ţintuit de uimire. Privea scorbura unui copac, în care se aflau cioburile unei oale sparte, printre care străluceau câteva monede de argint: Comoara. Iat-o!

Rodulfo, Boronico şi Bono sosiră lângă el. Ugone întrebă:

— Unde este vrăjitorul? A spart oala, a furat colierul.

— Laşul. A fugit, în timp ce noi ne luptam. Am să-l fac bucăţi. Boronico îşi dădea ochii peste cap de furie. Voia să se afunde în pădure.

Dar vărul îl împiedică:

— Doar n-am ucis toţi lupii din Cerbaia. Au să aibă ceilalţi grijă de el.

Cei patru bărbaţi îşi ciuliră urechile în aşteptarea urletelor şi a strigătelor. Nu auziră însă nimic. Între timp lumina scădea. Ugone îi sfătui:

— Să ieşim din pădure. Trebuie să ne oblojim rănile. Observă braţul lui Rodulfo, cu îngrijorare: Tu sângerezi.

— Toţi suntem buşiţi. Să ne întoarcem. Adună monedele.

Boronico adăugă:

— O să-i trimitem pe ceilalţi să strângă leşurile. Trebuie să le arătăm, altminteri lumea nu va crede că am ieşit învingători.

— Poate că vrăjitorul ne aşteaptă lângă soldaţi, zise Rodulfo.

— Totdeauna de bună credinţă, replică vărul. Se întoarse către Ugone: Cât ar valora monedele alea?

— Cunosc un negustor la Fucecchio. Am încredere în el.

Când ieşiră din pădure, Rodulfo îşi întrebă oamenii:

— L-aţi văzut pe vrăjitor?

Cei trei soldaţi tresăriră ca şi când s-ar fi trezit din somn…

— Care vrăjitor?

— Le-a făcut farmece. A furat şi un cal, urlă Boronico. Nu-şi găsea liniştea, furios că fusese înşelat. Dacă pun mâna pe el, îl căsăpesc şi-i semăn măruntaiele prin toată Cerbaia.

Răniţii se oblojiră cu oţet: nicio rană nu era gravă. Ceilalţi se duseră să ia leşurile. Ugone atrase atenţia:

— Conţii de la Fucecchio oferă recompense pentru fiarele ucise.

Rodulfo se înroşi:

— Eu nu sunt păstor ca să cer recompensă.

— Pot s-o fac eu, seniore? Oamenii noştri au nevoie.

— Desigur, interveni Boronico. Nu-ţi dai seama, vere? Am ucis Căpcăunul. Am salvat viaţa miilor de copii. Vom deveni cavalerii cei mai vestiţi din toată Toscana.

Rodulfo îl lăsă să se împăuneze. Îi îngădui lui Ugone să plece imediat la Fucecchio. Se aşeză pe o piatră ca să-şi limpezească gândurile confuze. În timpul luptei, i se păruse într-adevăr că înfruntase balauri şi căpcăuni. Acum se gândea la plânsul monstrului, la vederea mistreţului său ucis. Cine era făptura aceea ciudată? De ce plângea după un animal care devora copiii? Lumea era plină de mistere. Desigur, era de datoria lui de cavaler să împiedice ca nişte oameni nevinovaţi să fie sfâşiaţi, cu toate astea acuma, după masacru, nu se simţea mândru şi fericit, cum era Boronico şi chiar si Bono.

Oamenii alcătuiră un pat de frunze, legând câteva crengi între ele, şi puseră pe el leşurile. Doi soldaţi călare pe cai, ţineau de un cap al frânghiei îndoite, şi începură să târască sarcina, în timp ce un al treilea soldat, pe jos, avea grijă ca încărcătura să nu se răstoarne. Rodulfo înainta în trapul calului, primul, tăcut şi cufundat într-un soi de posomorală, al cărei motiv nu şi-l explica. Caravana înainta încet.

După o oră se întunecase de-a binelea. Dar de-a lungul Viei Romea, ieşeau să-i întâmpine pe eroi, ţărani şi păstori purtând torţe aprinse. Şi cântau imnuri religioase. Lumina tremurândă a torţelor înmulţea chipurile. Părea să se fi adunat întreaga populaţie a satelor din preajma lui Magione de la Altopascio. Toţi îi aclamau pe învingătorii Căpcăunului şi ai fabulosului mistreţ negru. Pronunţau cu bucurie numele lor, mai cu seamă pe cel al lui Rodulfo. Seniorul din Albereto descoperi că se bucura de o mare popularitate. Rămase puţin încurcat. Îi rugă să înceteze, el se bătuse ca să nu mai fie ucişi copiii. Dar lumea se veselea, de parcă n-ar mai fi existat niciun lup în Cerbaia.

Ugone se întoarse în galop cu veşti însemnate. Calul lui spumega şi Rodulfo îl mustră că-l gonise prea tare. Boronico îl asalta cu întrebări pe scutier, înfuriindu-se brusc. Ugone stătea cu capul plecat:

— Făina diavolului e totdeauna numai tărâţe.

— Minţi. Te-ai înţeles cu negustorul, îl ocărî Boronico.

— Ajunge, interveni Rodulfo. Am încredere în Ugone ca în propriul meu tată. Bănuiam eu că vrăjitorul acela e un flecar. Tu, Boronico însă, te-ai încrezut în el.

Vărul schimbă de îndată ideea:

— I-au dat o hartă falsă.

— Comoara era falsă, preciză Ugone. Sticlă, nu rubine. Şi mai mult fier decât argint în aliaj. Şi dacă îţi găsesc în buzunar monede din astea, la Lucca ajung la închisoare. Se întoarse către stăpân: Vrăjitorul tună şi fulgeră împotriva mea. Spune că eu i-am zădărnicit farmecele, din cauza credinţei mele creştine.

— S-ar putea, mormăi Boronico.

— Nu mai cleveti acum şi tu, se înfurie Rodulfo. Atâta măcel pentru nimica.

— Balauri şi căpcăuni sunt nimic?

— Un nătâng. Şi un şarpe mare.

— Dacă ar fi fost un Căpcăun inteligent, la ceasul ăsta n-ar mai exista creştini, nici mici nici mari. Se aplecă spre o ţărăncuţă care, extaziată, îi atingea calul. O sărutare pentru eroul tău. Fetişcana o luă la fugă. Boronico se prefăcu că o urmăreşte.

Ugone se mira de mila stăpânului, de altfel asemănătoare cu a lui: lupii se comportau ca fiare pentru că erau născuţi aşa; dar Căpcăunul s-ar fi putut oare să fie o făptură sălbăticită, un nătâng împins de foame?

Sau diavolul pusese stăpânire pe el şi-l îndemna să mănânce „creştinei”. Dorea să pună această întrebare Cavalerilor lui Tau de la Altopascio, de la care, cu siguranţă ar fi aflat adevărul. Se bucura descoperind bunătatea integră a inimii lui Rodulfo. Trebuia să-l apere de Boronico: ăsta era, cu siguranţă, prietenul diavolului.

Rodulfo îl apucă de braţ. Arătă spre o fată care stătea pieziş pe un cal alb:

— Cine este?

— Madona Florella a Conţilor Cadolingi din Fucecchio. Orfană. Fiica fratelui contelui Ruberto.

Ca vrăjit, Rodulfo privea fix ochii mari şi violeţi ai fetei şi pletele de culoarea fânului copt, cu reflexe roşietice la

lumina torţelor. Ugone nu băgă de seamă. Continua să vorbească: contele Ruberto avea să facă mari daruri în oi, capre şi chiar şi o vacă, fiindcă fiarele bântuiau mai ales printre ţăranii lui.

Boronico asculta cuvintele lui Ugone şi se entuziasmă:

— Pune-te în valoare, vere. Madona Florella e prostuţă, dar are o inimă miloasă. Unchiul trebuie s-o încuie în camera ei, altminteri ea fură pâine ca s-o dea săracilor. Ce netoată. Duce de râpă castelul. Haide, vorbeşte-i despre copiii devoraţi de Căpcăun.

— Eu? Să mă arăt aşa cu veşmântul sfâşiat? Eu să cerşesc? Sunt un cavaler nobil, chiar dacă ghinionul se înverşunează împotriva pământurilor mele şi… Tulburat, dădu pinteni calului. Nu voia să audă zeflemelele lui Boronico în legătură cu nerozia madonei Florella. Aruncă o privire spre cer ca să se orienteze şi ca să nu rătăcească drumul spre Albereto. Văzu o lună mare, întunecată, roşietică. Îşi aminti de pletele Florellei, de chipul ei palid şi de privirea transparentă. Îi veni în minte adjectivul ceresc. Nu ştia de ce. Nu mai fusese niciodată tulburat de o femeie.

Îşi opri brusc calul şi se întoarse spre Ugone, care călărea alături de el:

— Madona Florella e măritată?

— Nu. Ai vrea să iei în căsătorie un înger, stăpâne?

— Înger: de ce?

— Aşa îi spun oamenii. Nu e mizerie, nu e suferinţă de care ea să nu aibă grijă. Unchiul o va trimite la mănăstire.

— Dar mama mea nu era oare şi ea bună?

— Ba da, desigur.

— Florella ar fi o soţie foarte bună.

— Da, dar…

— Eu sunt rău pentru ea? Aş putea, să mă schimb, dacă vreau.

— Tu nu eşti rău, stăpâne. Câteodată te laşi doar târât de tovărăşiile rele.

— Să nu vorbeşti rău de Boronico. Şi nu e adevărat că mă las târât încolo şi-ncoace. Nu sunt un câine.

— Chiar vrei s-o iei în căsătorie pe Florella?

— Da, dar trebuie să rămână secret.

— Am să-l păstrez, seniore. Aş fi fericit dacă te-ai căsători. Madona Florella se bucură de o atât de mare preţuire, încât până şi bătrânul Maestru al Cavalerilor lui Tau o cinsteşte.

— Cine? Cruciatul acela legendar? Temperto din Buggiano?

— Chiar el, Seniore. Temperto l-a alungat pe diavolul Astarot din Buggiano. Dar a renunţat la seniorie în favoarea nepotului său, Tenzo.

— Tatăl meu îl venera, zise Rodulfo. Eu nu-l cunosc. Şi în mod sigur, nu mă voi duce la el ca să mă ajute să mă căsătoresc.

— Te previn că nu-ţi va fi uşor să obţii mâna Florellei. Dar dacă Dumnezeu ţi-a hărăzit-o, vei avea-o.

— Tu vorbeşti prea mult de Dumnezeu…, murmură Rodulfo. Şi dădu pinteni calului. Ugone îl urmă, bucuros şi uimit, că din atâtea nobile fete de măritat, stăpânul lui o alesese pe cea mai puţin frumoasă şi pe cea mai sfântă.

Pe bastioanele castelului din Albereto erau aprinse focuri. De îndată ce santinela îi văzu, scoase un strigăt de chemare. Şi oamenii alergară înaintea seniorului, cu strigăte de entuziasm. O bătrână se aruncă la picioarele lui Rodulfo, abia coborât de pe cal, şi îi sărută mâna.

— Mulţumiri, nobile fiu al veneratului cruciat Teudimondo. Tu ai înfruntat moartea pentru poporul tău.

Mişcat, Rodulfo o ridică, şi o strânse la piept:

— Bunică… mamă… copiii vor avea lapte în iarna asta… Nu ştia să ţină discursuri. Pe neaşteptate, fericit, îi salută pe toţi agitându-şi braţele. Şi se duse la culcare. Nu voia să vorbească cu vărul. Dorea să reflecteze: i se părea că şi tărâţele diavolului s-ar fi putut transforma în pâine. Dar când se întinse pe spate, adormi dintr-o dată.

Boronico se împăcase cu vrăjitorul Fărănume. Nădăjduia ajutorul lui, pentru a săvârşi o vrajă asupra vărului, ca să-i şteargă din minte hotărârea de a o lua în căsătorie pe contesa Cadolingi. Zadarnic încercase să-l distreze cu

vânătoarea, zadarnic îi adusese femei drăguţe, Rodulfo era totdeauna gata să petreacă, să meargă la vânătoare de păsări, să se distreze cu fetele; dar odată consumată petrecerea, îşi reafirma hotărârea de a se căsători.

Iarna fusese foarte aspră, dar în primăvară oile şi caprele fătaseră: năşteau pui zdraveni. Şi măslinul şi via arătau bine dacă nu avea să bată piatra. Rodulfo controla recoltele şi le dădea o mână de ajutor ţăranilor. Vedea cum se îmbunătăţea situaţia economică şi era mândru. De acum putea s-o ceară în căsătorie pe madona Florella.

Boronico îşi ieşise din minţi de furie: un moştenitor l-ar fi şters pentru totdeauna din succesiune, în timp ce un accident de vânătoare, i se putea prea bine întâmpla lui Rodulfo, sau o cursă abilă, cu toate că era nelipsită prezenţa când a lui Ugone, când a lui Bono cel Mare, gata să-şi dea viaţa pentru stăpân. Îşi ascundea adevăratele intenţii. Se mărginea să-i arate vărului toate greutăţile pe care le-ar fi avut încercând să obţină consimţământul pentru căsătorie din partea contelui Ruberto. În afară de asta îl rugase pe vrăjitor să facă un farmec, determinându-l, dimpotrivă, pe Rodulfo să creadă că magia l-ar fi ajutat s-o cucerească pe Florella.

— Privirea la mine, seniore din Albereto. Uită de tine. Aşa îi zise Fărănume lui Rodulfo, fixându-l cu ochii lui rotunzi şi ageri: Acum ai să-ţi vezi fericirea… da, o vezi… da…

Cu o expresie uimită, tânărul privea înaintea lui.

— Cine este, Rodulfo? întrebă Boronico.

— Ea… Vocea îi era ameţită de somn. Florella… nu… nu este ea… Zărea o tânără neruşinată, pe jumătate goală: Dar asta e o curvă.

— Viviana, frumoasa între frumoase, maestra luxuriei, murmură vocea insinuantă a vrăjitorului. Posedă cupa fericirii şi te va face să bei… să bei…

Cu toată hipnotizarea, Rodulfo se revoltă:

— O curvă ca toate celelalte… nu poate să fie soţia mea.

Plictisit, vrăjitorul pocni din degete. Nu reuşise să-l convingă. Ridică din umeri şi-i făcu un semn lui Boronico, care se întunecă la faţă.

Rodulfo îşi frecă ochii ca şi când s-ar fi trezit din somn. Se simţea zăpăcit şi mânios:

— Ce mi s-a întâmplat? Era aici o femeie frumoasă. Unde este?

— A plecat. Ai refuzat-o, se grăbi să spună vrăjitorul.

— Pentru că eşti un încăpăţânat, declară Boronico.

O să-ţi meriţi umilinţa. Contele Cadolingi îi va pune pe servitorii lui să te alunge cu un picior în fund. Tu nu eşti bogat. Şi ai şi faima de fustangiu. Şi nici ea, mironosiţa ta, nu te va voi.

Rodulfo îl înşfăcă pe vraci de grumaz şi-l zgâlţâi:

— Vrei să mă înşeli pentru a doua oară? Ai grijă. Şi să termini odată cu ştiinţa ta magică.

— Lasă-mă. Mă doare, gemu. Fu liberat. Îşi pipăi pielea, prefăcându-se că se strâmbă de durere: Să te porţi aşa cu un om slab, care vrea să te ajute…

— Să încetezi cu vrăjitoriile tale, altfel o s-o păţeşti.

— Cunosc un leac, dar e primejdios, s-ar putea întâmpla să fii şi tu afectat de el. De filtrul magic nu poate scăpa nimeni. Te eliberezi de iubire numai prin moarte.

— Tot mai flecăreşti? se înfurie Rodulfo. Şi se apropie de el.

— Nu, fie-ţi milă, se smiorcăi vrăjitorul, în timp ce se dădea înapoi: Cunoşti povestea lui Tristan şi Isolda?

— Nu.

— Ba da, îi aminti vărul. Ţi-am povestit-o. Cei doi care au băut ceva şi au murit din dragoste.

— Aiureli, exclamă Rodulfo. Toate nişte născociri de-ale menestrelilor.

— Totuşi există, declară vrăjitorul. Tu nu cunoşti arta magiei. Filtrul se face din spinii unui trandafir roşu, dar numai atunci când este îmbobocit. Cine se înţeapă rămâne fermecat. Ar trebui s-o înţepi numai pe Florella. Şi atunci ea te va iubi pentru totdeauna. Se numeşte farmecul spinului de trandafir.

— Bine. Să încercăm. Dă-mi floarea aceea.

— Trebuie s-o găseşti tu singur. Ţi-o va arăta diavolul, dacă îi eşti pe plac. Ar putea să-ţi trimită un ajutor, dacă vrea, o vrăjitoare. Dar tu nu-l cinsteşti.

Rodulfo se prefăcu că îngenunche:

— Dacă îl întâlnesc, mă plec în faţa seniorului diavol.

— Ai început rău. El este un suveran foarte mândru. Totuşi, încearcă. Du-te de-a lungul fluviului Arno, singur.

— Nu e încă anotimpul trandafirilor.

— Ăsta înfloreşte înainte, izolat. În Orient sunt nenumăraţi. Dar, uneori, înfloresc şi în preajma fluviului Arno. Examină expresia neîncrezătoare a tânărului. Asta e, nu ştiu să-ţi mai spun altceva. Nu mi-am terminat studiile de necromanţie, din cauza iubirii aceleia nefericite despre care ţi-am vorbit prima oară. Râdeai de mine, îţi aminteşti? Acum nu-ţi mai arde să râzi?

Rodulfo îşi încleştă pumnii şi pe faţă se citea mânie. Vrăjitorul se înspăimântă. Îl imploră cu privirea pe Boronico, care interveni:

— De ce te cerţi cu el? Face tot ce poate. În schimb tu nu dai dovadă de bunăvoinţă. Fără floarea iubirii, nu o vei avea pe Florella. Iar fără ajutorul diavolului nu vei găsi niciodată trandafirul. Jură supunere domnului întunericului. Făgăduieşte-i că n-ai să-ţi botezi copilul.

Rodulfo îl privi cu ironie:

— Tu l-ai văzut pe diavolul ăsta? Arată-mi-l şi mie.

— El te vede pe tine: este un senior puternic şi susceptibil. Vorbea pe un ton exaltat. Tu îl înfurii, luându-l peste picior. Bagă de seamă. Se va răzbuna.

— Şi de ce s-ar sinchisi el de mine, dacă e aproape un dumnezeu?

— Continui să batjocoreşti, vicleanule. Jură.

— Pe ce? Spada mea este binecuvântată: era a tatălui meu cruciat.

— Pe crucifixul tău, dar răsturnat cu capul în jos.

— Era al mamei, o sfântă.

Vrăjitorul interveni:

— Ar putea să jure pe cărbuni şi pe apă.

— Bine. Am s-o fac. Grăbiţi-vă.

Rodulfo de-abia se stăpânea să nu râdă; nu lua în serios ceremonia cărbunilor aprinşi puşi în cerc şi mai ales cuvintele rostite de cel Fărănume şi repetate de văr cu toată convingerea. Avea impresia că nu e vorba de limba arabă, ci de un limbaj născocit. Era totuşi tulburat de expresiile întunecate ale celor doi. Ar fi vrut să-i scuture bine:

— Azi cum te numeşti, Fărănume?

— Întunecatul. La naiba, m-ai făcut să pierd o zi din viaţă. Să nu mă mai întrebi niciodată de nume, altminteri voi arunca asupra ta blestemul. Acuma spune aşa: *chiodà aleppe Astarot ameléc badali.*

— Ce înseamnă? întrerupse Rodulfo.

— Stăpâne al întunericului, suntem slujitorii tăi. Îţi dăruim sufletele noastre. Trimite-ne pe Astarot şi dă-ne puterea, zise vrăjitorul în şoaptă.

Încremenit, Boronico îşi privea vărul cu ochii holbaţi de groază:

— Să nu îndrăzneşti să schimbi rugăciunea. Ne-ai face rău şi nouă. Închide ochii şi repetă.

Rodulfo se supuse, în grabă. Apoi redeschise ochii şi-i văzu pe cei doi, care-şi ţineau ochii strâns închişi pentru a-şi spori concentrarea. Nu îi înţelegea. Întoarse capul. Zări o umbră prin mica fereastră opacă. Recunoscu profilul lui Ugone. Nu-i dezvălui însă prezenţa. Avea o încredere oarbă în scutier, cum n-ar fi avut nici în vrăjitor, nici în Boronico.

Fărănume, care în ziua aceea îşi spunea Întunecatul, aruncă apa pe tăciuni şi ceremonia luă sfârşit. Rodulfo se examină, constată că era acelaşi de mai înainte: neschimbată îi era dorinţa de a se căsători cu Florella, neschimbată îndoiala că ea l-ar fi acceptat drept soţ. Îşi luă rămas bun de la vrăjitor şi ieşi, împreună cu vărul, din colibă.

— Chiar eşti îndrăgostit? întrebă Boronico.

— Nu ştiu. Mi-am dat mie însumi cuvântul că mă voi căsători cu fata-înger.

— Un pact al orgoliului. S-ar putea ca ea să fie sterilă.

— Vom vedea. Boronico îşi strânse buzele subţiri şi o clipă păru că nu are gură: o făptură monstruoasă cu ochi răi. Rodulfo îşi întoarse privirile: ceva la vărul lui îl scârbea; vechea prietenie care îi legase de copii se transformase într-un sentiment vâscos, ambiguu, care îl atrăgea şi-l înspăimânta, fiindcă nu-i putea găsi o denumire. Voia să i se spovedească lui Ugone, dar se temea de părerea lui. Scutierul era un om drept. Îl intimida. Şi orgoliosul Rodulfo nu dorea să se simtă în inferioritate în faţa unui simplu scutier.

Soarele strălucea de câteva ceasuri, când Rodulfo ajunse pe malul fluviului Arno, singur, după ce-şi dăduse calul în grija lui Bono cel Mare.

Tânărul era încrezător. Şi amuzat. Ştia că vărul îl urmărea, crezându-se neobservat, nedându-şi însă seama că era supravegheat de Ugone, care se ascundea în frunziş, ager ca un jder. Toată pânda aceea era ceva caraghios. Rodulfo făcea pe îndrăgostitul pentru a-şi bate joc de vărul său. Nu credea că era cu adevărat. O revăzuse pe Florella numai de două ori, şi de departe. Cu toate astea, fiindcă trebuia să se căsătorească ca să aibă un moştenitor, considera că e înţelept să-şi ia o soţie înger, care să fie liniştită şi ascultătoare, şi care nu trebuia păzită ca o comoară.

Îşi dorea ca farmecul spinului de trandafir să se exercite asupra unei copile inocente de şaisprezece ani, fiindcă era conştient de faptul că nu se bucura de o faimă prea bună în rândul femeilor. Chiar dacă nu avea să găsească floarea, avea să se prezinte deopotrivă Florellei. Avea încredere în înfăţişarea lui plăcută de tânăr de douăzeci de ani, sănătos şi puternic, în renumele lui de erou al Pădurii Cerbaia, precum şi în purtările alese pe care le învăţase de la mama sa.

Din când în când se oprea ca să alcătuiască o frază curtenitoare: lexicul lui însă era limitat. Nădăjduia totuşi: în cele două ocazii când o întâlnise, Florella îi răspunsese la privire şi la salut, înclinându-şi uşor capul, cu un surâs abia

schiţat, dar duios. Fusese de ajuns ca să-şi facă iluzii. Ştia că fata obişnuia să se plimbe pe malul fluviului Arno, la ceasul acela, pentru că pământurile de acolo îi aparţineau unchiului ei.

Îşi văzu mâinile murdare de noroi. Le spălă în apa fluviului. Îşi netezi părul şi barba. Îşi scutură, bătându-l cu mâna, veşmântul de culoare albastru închis, cel mai bun pe care-l avea. Ţinea să arate cât mai bine.

Se întoarse câţiva paşi înapoi. Zări o bătrână cu cozile cărunte, potrivite cu grijă în jurul capului, care avea o rochie lungă din postav negru, curată şi purta o basma albă, brodată, în jurul gâtului. Nehotărât, se opri: să fi fost zână? Sau o vrăjitoare trimisă de diavol?

O salută, făcând un semn din cap:

— Bună, femeie, n-ai văzut cumva un tufiş înflorit de trandafiri roşii?

La cuvintele „bună, femeie”, bătrâna rămase nepăsătoare, aşa încât Rodulfo se gândi că greşise persoana şi rămase încurcat: desigur, nu putea să întrebe: Scuză-mă, te rog; eşti vrăjitoare sau nu?

— Ce cauţi, cavalere?

— Floarea iubirii.

— Cauţi durerea, atunci.

Rodulfo îşi desfăcu mâinile şi le strânse, în tăcere, tot mai încurcat. Femeia îl privea cu ochii ei cenuşii spălăciţi ca ai unui peşte; nu era duşmănoasă, dar nici prietenoasă. Vocea ei avea un ton uşor batjocoritor:

— Eşti un naiv, cavalere. Sau inima ta este încă neatinsă. Poţi să cauţi toată viaţa şi fără folos floarea iubirii. Dar ai să renunţi repede, ştiu prea bine. Aşa se întâmplă mereu. Şi într-o zi, când ai să fii bătrân, ai să zăreşti trandafirul în marginea unei râpe. Să nu alergi, atunci, cu slăbitele tale picioare: bobocul va fi veşted ca şi tine.

— Hm! făcu Rodulfo şi-şi frecă vârful nasului: nu înţelesese cuvintele acelea.

— Ce tânăr eşti, oftă bătrâna: Nu-ţi risipi viaţa. Caută. Mult noroc, cavalere. Şi se îndepărtă, păşind încetişor.

— Mulţumesc, murmură Rodulfo. Primea urarea, voia să spere. Se simţi pe neaşteptate vesel, fără să ştie de ce. Luă o pietricică şi o aruncă în apa fluviului Arno care strălucea într-un tremur auriu. Adună şi alte pietricele şi hotărî să ţintească trunchiurile copacilor mai îndepărtaţi, în timp ce mergea. La cea de a treia aruncare rămase dezamăgit. Greşise ţinta. Piatra căzu lângă un tufiş de trandafiri încă neînfloriţi.

Emoţionat, se apropie de tufiş şi căută printre frunze şi bobocii verzi, atent să nu se înţepe. Găsi un trandafir care începea să-şi deschidă petalele de culoare roşu-închis. Nu şovăi. Rupse rămurica şi curăţi de spini o parte a tulpinii cu cuţitul lui. O luă de un capăt. Acuma, trebuia s-o întâlnească pe Florella. Sfida primejdia de a fi surprins de paznicii conţilor Cadolingi. Sigur de izbândă înainta de-a lungul ţărmului. O văzu. Lăsă floarea să cadă pe pământ. Se temea că fata era în pericol. Alergă.

Florella se întindea de pe o lespede din piatră spre vâltoarea fluviului. Căuta să prindă ceva. Rodulfo ajunse tocmai la vreme ca s-o prindă, mai înainte de a fi căzut în Arno.

— Păsărica se îneacă. Salveaz-o, îl imploră Florella. Ochii ei mari şi violeţi străluceau în lacrimi. A căzut din cuib. Rodulfo zări un pui de rândunică pe o stâncă ieşită din apă. Încercă să-l prindă. Alunecă. Se udă până la fund. În sfârşit îi întinse mica făptură salvată. Fu răsplătit cu surâsul ei şi rămase s-o contemple, uitând de trandafirul vrăjit.

Florella şterse puiul de rândunică şi îl încălzi cu suflarea ei. Apoi se întoarse către tânăr, arătându-i o cracă:

— Cuibul lui e acolo sus. Trebuie să-l pui înăuntru. O să vină mama lui să-l îngrijească. Te rog, cavalere.

Plin de noroi şi încurcat de ceea ce era nevoit să facă un omorâtor de lupi şi de mistreţi sălbatici, Rodulfo se asigură că nu-l vedea nimeni. Apoi se căţără în copac. Se târî de-a lungul crăcii, dorindu-şi din suflet să nu se rupă sub greutatea lui şi aventura să nu se încheie cu o cădere ridicolă. Reuşi să pună la loc puişorul în cuib. Dar pe drumul

de întoarcere îşi sfâşie mâneca tunicii. Umilit de aspectul lui zdrenţăros, se apropie în tăcere de fată.

Florella nu dădu atenţie aspectului său. Bătea din mânuţe de mulţumire şi cercetă cu privirile cerul:

— Uite-o pe mama care soseşte.

O rândunică se apropie de cuib. Rodulfo zâmbi şi el îşi aminti de trandafir:

— Aşteaptă-mă. Ţi-am adus un dar. Fugi să ia trandafirul şi i-l oferi.

— Primul trandafir, exultă Florella. Întinse mâna. Se înţepă. Scoase un geamăt. Tulburat de suferinţa ei, Rodulfo îi luă floarea şi supse sângele din rana fetei. Nu-şi dădu seama că-i sângera şi lui degetul cel mare. Florella observă: Aruncă trandafirul ăsta buclucaş. Şi-şi puse, la rândul ei buzele pe degetul tânărului. Apoi se îndepărtă şi rămaseră unul în faţa celuilalt, surâzători şi bucuroşi.

— Madona Florella, ce faci acolo? întrebă o voce autoritară. Era contele Ruberto Cadolingi din Fucecchio. Îi privea cu o expresie severă.

— Nobile unchi… Florella povesti, cam incoerent, cum Rodulfo o salvase mai întâi pe ea şi apoi puiul de pasăre. Şi punea atâta patimă în cuvintele ei, că unchiul cu greu îşi putea păstra chipul îmbufnat.

Rodulfo o admira, aproape fascinat, fără nicio rezervă. De îndată ce fata termină de vorbit, zise:

— Conte, vă cer prilegiul de a mă căsători cu madona Florella.

Ruberto lăsă să se întrezărească uimirea în ochii care păreau şi mai limpezi sub sprâncenele dese, cărunte şi încruntate:

— Şi tu, cine eşti?

— Rodulfo din Albereto, fiul unic al lui Teudimondo.

— L-am cunoscut pe tatăl tău, Dumnezeu să-i aibă sufletul în pază. Nepoata mea este sortită mănăstirii. Nu are zestre.

— Zestrea ei este virtutea.

Din ce în ce mai uimit, Ruberto zise:

— O vrei aşa cu micile ei manii caritabile. Acuma îmi amintesc, eşti eroul Cerbaiei. Îşi încruntă sprâncenele şi se întoarse spre Florella. Se spune că tânărul acesta aleargă după toate fustele.

Rodulfo se înroşi şi bâigui:

— Eram o albină care-şi căuta floarea.

Ruberto îl măsură cu privirea, clătină din cap, cântări modesta frumuseţe a nepoatei sale. Îl întrebă pe tânăr:

— Trebuie să înţeleg că eşti îndrăgostit de virtutea ei?

— Cu cât o privesc, cu atât o iubesc mai mult, răspunse Rodulfo cu o expresie visătoare. Simţea că o iubeşte profund şi nu-i păsa că era vrăjit de trandafir. Vreau să mă căsătoresc numai cu ea, pentru că... Nu reuşea să se explice. Se îngălbeni, începu să-i tremure vocea: O respect, ca pe mama mea... Nu mai adăugă nimic. Nu-şi dădea seama că o privea pe Florella cu nişte ochi care implorau.

Ruberto rămase tăcut câteva minute. Apoi zise:

— Nepoata mea e liberă să hotărască. Ştiu că vrea să intre la mănăstire.

— Nu. Florella roşi; spuse apoi cu o voce şoptită dar hotărâtă: Doresc să am copii. Cu consimţământul tău, nobile unchi, mă voi căsători cu el.

Ruberto îşi mângâie barba:

— N-aş fi crezut-o niciodată... O să vă căsătoriţi la culesul viilor. Vă făgăduiesc o petrecere de nuntă frumoasă. Altceva nu-mi pot îngădui. Arno mi-a stricat multe recolte.

— Trebuie să aşteptăm până la toamnă? protestă Rodulfo.

— Nu ne putem căsători înainte? adăugă Florella. Doar n-am de pregătit un trusou.

— Cearşafurile brodate de mama mea sunt în ladă. Nimeni nu s-a atins de ele vreodată. N-o să-ţi lipsească nimic, Florella. Rodulfo se minuna că-i era atât de uşor să vorbească, atunci când i se adresa fetei.

Ruberto zise:

— Sfinţii voştri părinţi din Cer vă călăuzesc şi vă apără, pentru că... Se întrerupse. Îşi dădea seama că cei doi tineri

nu-l mai ascultau, păreau pierduţi într-o contemplaţie interioară. Şi se minună ca de o întâmplare de neînţeles.

Vestea apropiatei căsătorii dintre Florella şi Rodulfo se răspândi în tot ţinutul, stârnind pronosticuri favorabile sau negative. Diavolul şi apa sfinţită, spuneau unii: cine va învinge? Multe fete de măritat se simţiră jignite că eroul Cerbaiei preferase o femeie proastă, urâtă şi fără zestre. În general, toţi o considerau pe Florella puţin cam nebună, şi fără farmec, cu carnaţia aceea palidă a ei şi cu ochii şterşi, care contrastau cu părul prea roşu. Dar în ziua nunţii, începând cu Boronico, lumea a fost silită să-şi schimbe părerea.

Fericirea o transfigurase pe Florella: obrajii îi erau coloraţi, ochii păreau frânturi de cer, iar pletele, încununate cu flori albe, păreau nişte rubine preţioase. Mică, delicată, dar sigură de ea, înainta în întâmpinarea soţului, mlădioasă ca o trestie, în timp ce vălul alb părea un nor uşor. Avea o ţinută simplă şi regală în acelaşi timp, însă a unui regat care nu se află pe acest pământ. Cerească, continua să gândească Rodulfo, în timp ce-o aştepta lângă altar. Cei doi soţi trăiră ceremonia ca într-un vis.

Boronico îşi dădea seama de acest lucru şi suferea. Voia să distrugă fericirea aceea. I-ar fi sfâşiat, călcat în picioare, fărâmiţat. Blestema în tăcere. Îl invoca pe stăpânul întunericului ca să-l răzbune. Ugone îl pândea, îi intuia gândurile înveninate şi implora ajutorul divin. Îndată ce avu posibilitatea îl prezentă pe cavalerul-călugăr Bonizo, care îl reprezenta pe Maestrul lui Tau, Temperto, care era bolnav.

Rodulfo fu amabil, dar părea distant, nu înţelegea importanţa invitaţilor. Le surâdea tuturor, aproape prosteşte, în aşa fel încât legatul Episcopului din Lucca, venit. anume pentru a celebra căsătoria, îl consideră cam prostănac. Chiar şi contele Ruberto îl bănuia de asta; se căi că-i dăduse nepoata. Dar vedea bucuria Florellei şi-şi ascunse nemulţumirea.

Serbarea era foarte zgomotoasă şi dură până noaptea. Dar carul împodobit cu flori o dusese deja pe mireasă la Albereto. Rodulfo, precedase călare cortegiul. De-a lungul

drumului, pe bastioanele castelului şi pe uliţele care urcau până la turn, lumea o aclamă pe noua stăpână de la Albereto şi Collefiorito. Rodulfo merse însoţit de aclamaţii până la încăperile sale, purtând-o în braţe pe mica-i soţie, care i se părea uşoară, ca puiul de rândunică căzut din cuib.

Rodulfo era fericit şi disperat totodată. Lângă Florella se simţea liniştit. Boronico însă îl smulgea din braţele soţiei. Cu vorbe insinuante, îl silea ba să se ocupe de pământurile lui, ba să controleze lucrările de reconstrucţie de la Collefiorito: „Trebuie să te gândeşti la copiii tăi”, îi spunea mereu.

Lui Rodulfo i se părea de bună credinţă. Muncea. Şi suferea din cauza lipsei soţiei lui. Adesea îi mustra pe nedrept, fie pe ţărani, fie pe zidari, fie pe ciobani. Şi când devenea prea nervos, după ce zile întregi stătuse departe de Florella, Boronico avea leacul gata pregătit: o partidă de vânătoare, care se încheia cu o beţie şi cu o aventură amoroasă. După aceea Rodulfo se căia. Boronico îi spunea că exagerează: toţi se comportau aşa, nu era el oare un nobil senior? Din mândrie, Rodulfo nu replica. Dar se simţea amărât, vinovat, în faţa ochilor senini ai Florellei. Ar fi vrut să-i mărturisească totul.

Degetele el delicate îi acopereau gura. Vocea ei dulce vorbea de copilul care avea să se nască în primăvară. Deseori Rodulfo plângea cu capul ascuns la sânul soţiei, îi confirma iubirea lui, care era adâncă şi neschimbată. Şi se liniştea, pentru că Florella înţelegea şi-l compătimea, ca şi când i-ar fi citit în suflet.

Ugone înţelese planul lui Boronico, care urmărea să-i despartă pe cei doi soţi. Îl mustră pe Rodulfo, îl puse în gardă împotriva vărului. Rodulfo se simţi ofensat şi-l pălmui. Când văzu obrazul înroşit al omului care-i ţinea loc de tată, se ruşină. Îşi aruncă braţele în jurul gâtului său:

— Iartă-mă, Ugone. Din când în când îmi pierd capul.

Scutierul îl strânse la piept, ca şi când l-ar fi considerat tot un copil:

— Nu trebuie să mai bei atâta.

— Da. Ai dreptate. Dar nu e numai din cauza vinului. E ca şi când m-ar roade cariile. De ce mă port aşa de urât?

— Îţi lipseşte credinţa în Dumnezeu.

— Cum să pot crede într-un Dumnezeu care mi-a luat atât de timpuriu părinţii?

— Durerea este o încercare. Şi eu mi-am pierdut doi copilaşi.

— Vezi? Cerul nu are grijă de noi.

— Nu, stăpâne, nu e adevărat. Sunt prea neştiutor ca să-ţi explic. Există un înţeles în suferinţă. Vorbeşte cu Maestrul Temperto. Te va ajuta.

— Nu pot.

— De ce? Poţi să treci pe la Magione, ca din întâmplare…

— Nu. E prea primejdios.

— De ce? Ugone se miră văzând groaza din ochii stăpânului. Nu înţelegea cauza ei.

Rodulfo era palid, asudat, cu toate că era frig.

— Te rog, Ugone. Nu pune întrebări. Ajută-mă mai bine. Florella nu trebuie să iasă din castel. E în joc viaţa ei.

— Cine o ameninţă? Toţi o adoră. Bieţii oameni chinuiţi…

— Cerşetorii… ei… sunt periculoşi. Îl întrerupse Rodulfo pe un ton ţipător, rotindu-şi ochii în cap. Bolnavi. Violenţi. Nu trebuie să se apropie de ei. Ai înţeles?

— Desigur, stăpâne, am s-o păzesc ca pe ochii din cap. Ugone bănuia că stăpânul se temea de vreo molimă, de vreun deochi al celui care urma să se nască.

— Ea o să încerce să iasă cu slujitoarea ei Gasdia. Să le încui, când nu sunt eu acasă.

— Da, stăpâne.

— Nu trebuie să le dea pâine cerşetorilor. Să fii atent! urlă Rodulfo: Sau am să-i biciuiesc pe toţi. Chiar şi pe Florella. Îşi duse mâinile la tâmple şi se clătină.

Ugone nu-l văzuse niciodată atât de tulburat: ce-l înspăimântase? Vraciul sau vreo vrăjitoare întâlnită în pădure? Cu siguranţă că cineva îi băgase în minte tânărului

c-ar fi putut să li se facă farmece soţiei şi copilului. *Aici e la mijloc mânuţa lui Boronico*, se gândi el.

Rodulfo îi întoarse spatele. Se îndepărtă, mergând grăbit. Ardea de dorinţa de a-i spune totul lui Ugone, de a-i mărturisi disperarea lui, teama nemărginită pentru uşurinţa de care dăduse dovadă într-o clipă de prostie. Da, ocazia aceea când i se închinase diavolului, mai mult în glumă, dinaintea cărbunilor aprinşi, da, în timp ce se hlizea la auzul celor ameléc ale vrăjitorului. Şi pactul cu stăpânul întunericului nu se putea desface. Rodulfo descoperise lucrul ăsta de curând. Nu i-o spuneau numai Boronico şi vrăjitorul. I-o întărea şi bătrâna Ghisla din Collefiorito, care avea faimă de prezicătoare. Rodulfo alergase la ea. Ghisla izbucnise în plâns ascultând povestirea:

— Ce-ai făcut, seniorul meu Rodulfo! Nu mai poţi să dai înapoi. Diavolul se va răzbuna pe tine, pe soţia ta, pe noi toţi, dacă îl trădezi.

Lui Rodulfo i se părea că înnebuneşte. Nu crezuse în diavoli niciodată. Acum se temea de ei. Era gata de orice numai să-i mulţumească. Şi toate astea numai din iubire pentru Florella, acest sentiment minunat care îl făcea să oscileze între bucurie şi durere.

Vrăjitorul îi sugeră să-şi manifeste cu mai multă tărie respectul faţă de diavol prin blesteme continue, declaraţii cum că n-avea să-şi boteze niciodată copilul, interzicerea totală a operelor de binefacere făcute de soţia lui:

— Tu trebuie să-l iubeşti pe diavol, din tot sufletul tău.

— Da. Jur, zise Rodulfo şi blestemă într-un mod obscen. Vroia să se convingă pe sine. Dar, cu fiecare blestem, ura lui împotriva Satanei sporea. Şi creştea şi teama ca nu cumva necuratul să-i citească în inimă. Nu, îşi spunea în clipele în care raţiona, diavolul nu poate să cunoască totul.

O mustra pe Florella, blestema în faţa ei. Şi când o vedea albindu-se la faţă şi plângând, suferea şi mai mult. Dar se silea s-o facă. Boronico se bucura de chinul lui. Ugone nu înţelegea, era disperat. Se duse pe ascuns să-şi deschidă sufletul înaintea Maestrului Temperto: îşi acuză stăpânul, îl apără, spuse tot ce ştia.

Temperto îngenunche lângă el şi se rugă îndelung. Apoi îi spuse să se ridice.

— Întoarce-te la Albereto şi veghează. Să nu spui

că ai venit la mine. Asupra castelului s-a abătut o influenţă nefastă. Provine de la Boronico şi de la vrăjitor. Dar mai există şi o lumină ocrotitoare: şi e foarte puternică. Am zărit-o şi în ochii Florellei. Eu sper. Eu cred. Copilul este gata să se nască. Va fi un lucru bun. O simt... Ochii de culoarea frunzei tinere îl priviră cu duioşie pe scutier. Fii îngăduitor cu stăpânul tău. Are numai douăzeci de ani şi este foarte năuc şi îndurerat.

Ugone se întoarse la Albereto, cu încrederea refăcută.

Momentul naşterii se apropia. Rodulfo nu părăsea castelul mai mult de o zi, cu toate insistenţele vărului. Devenise întunecat, taciturn, îndepărtat. Mânca puţin şi bea şi mai puţin. Bono cel Mare, îi era totdeauna în preajmă. Pus în gardă de Ugone, supraveghea orice gest al lui Boronico. Nu prea inteligent, nu încerca să desluşească motivele schimbării stăpânului: ca un câine de pază, adulmeca primejdia. Acum schimburile de priviri dintre el şi Boronico erau de provocare făţişă.

— Au văzut un mistreţ mare în pădure. Să mergem să-l prindem, îi propuse lui Rodulfo vărul. O să avem friptură de Paşti. Mâine dimineaţă, vrei?

— L-am văzut şi eu, interveni Bono cel Mic. Îşi desfăcu larg braţele: O fiară uite atât de mare. Parcă era cel din Cerbaia.

Rodulfo consimţi. În dimineaţa următoare, în zori, se duse la vânătoare în pădurea de la Collefiorito cu oamenii lui. Câinii începură imediat să stârnească fiara. Până la amiază însă nu izbutiră.

Rodulfo participa pasiv la hărţuială. Bono îşi dădu seama. Se gândi că poate se simţea rău şi nu mai voi să se mişte de lângă el. Boronico îl chemă:

— Ţie, vere, îţi revine prima lovitură.

— Trage tu. Rodulfo îşi opri calul. Toată dimineaţa simţise o jenă inexplicabilă. Acum presimţirea aceea

neplăcută devenea şi mai puternică. Îşi întoarse calul şi-i dete pinteni. Voia să se întoarcă la Albereto.

Cu spaimă, Bono cel Mare văzu o săgeată înfigându-se în trunchiul copacului lângă care, cu o clipă mai înainte, se aflase stăpânul lui. Strigă:

— Băgaţi de seamă. Puţin a lipsit să ne omorâţi.

— Ei, Bono, ce tot spui? strigă la rându-i, de departe, fratele său.

Cel Mare cercetă săgeata; nu i se păru una de-ale lor; cine s-o fi tras? Îngrijorat, o luă pe urmele stăpânului său: mai înainte însă le dădu de veste celorlalţi.

Rodulfo nu-şi opri galopul decât când ajunse la Albereto. Descălecă. Dădu năvală în încăperile soţiei lui. Nu o găsi nici pe ea, nici pe slujitoarea Gasdia. Cu o seară înainte, Florella îşi manifestase dorinţa să culeagă flori de primăvară. Şi să le dea pâine săracilor ei: el îi citise lucrul ăsta în priviri. Dar interdicţia fusese categorică.

Rodulfo urlă şi blestemă:

— Ugone! Vino aici.

Scutierul alergă.

— Nu blestema, stăpâne. Azi e Vinerea Sfântă.

— Şi ce dacă? Ai lăsat-o să iasă! Am s-o pedepsesc. Am s-o bat cu biciul. Se descărca prin vorbe, fiindcă niciodată nu s-ar fi atins de Florella. Jur că dacă-o găsesc cu o pâine la ea, o s-o omor.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce vorbeşti?

— N-ai înţeles încă, Ugone, că eu sunt cu diavolul? Fură pâinea de la gura oamenilor mei… dar o să se termine odată… o să se termine… Glasul i se frânse într-un hohot de plâns: o şi vedea moartă, pedepsită de demon.

Ugone nu bănuia nici pe departe despre ce era vorba. Văzându-l ieşind în fugă din castel, atât de scos din fire, se temu de tot ce putea fi mai rău. Încălecă şi-l urmă. Bono aşteptă să se întoarcă ceilalţi vânători. Îi vesti că trebuiau s-o găsească pe madona Florella.

Rodulfo, înnebunit, o căută prin toate livezile şi de-a lungul râului. În sfârşit se îndreptă spre Altopascio. Când o

văzu alături de Gasdia, încă vie, scoase un strigăt îngrozitor, de uşurare şi de furie.

Florella se sperie. Era înfăşurată într-o mantie albastră şi părea enormă cu burta ei mare. Rodulfo bănui că sub mantie ascundea pâine. Coborî de pe cal. Alergă către ea cu mâinile întinse:

— Dă-mi imediat pâinea.

În clipa aceea sosiră şi ceilalţi şi îi înconjurară.

Florella îşi desfăcu mantia: o cascadă de flori de câmp, piciorul-cocoşului, margarete, crini, violete, alunecă încet de-a lungul trupului ei. O rămurică cu nişte minuscule flori albastre îi rămase agăţată de fustă, ca şi când ar fi vrut să-i încununeze pântecul care purta copilul.

— Miracol. Stăpâna mea este o sfântă. Gasdia se aruncă la pământ, lovindu-şi fruntea în ţărână.

— Miracol, repetă şi Ugone: Isuse de pe crucea ta azi… Şi nu-i fu ruşine să plângă.

Rodulfo privea ţintă florile din poala soţiei lui: aveau culoarea ochilor ei. Şi albastrul acela inundă şi sufletul lui, aducându-i liniştea. Îngenunche. Îi sărută picioarele, înălţă braţele şi întâlni mâinile Florellei care îl trăgeau în sus. Se ridică, cu ochii umezi. Spuse dintr-o suflare:

— El era aici cu noi şi eu nu-L vedeam. Isuse, iartă orbirea mea. Iartă-mă şi tu, sfânta mea soţie.

— Aşteptam această zi, iubite Rodulfo. Ştiam că va veni. Ne vom iubi în lumină. Îi înconjură gâtul cu braţele.

— Nu. Iubirea voastră este doar o vrăjitorie. Nu există, strigă Boronico. V-a înţepat trandafirul vrăjit. Vrăjitorul va face să înceteze farmecul. N-o să vă mai iubiţi. Dimpotrivă, o să vă urâţi.

— Îl voi iubi mereu, declară Florella. Mângâie obrajii soţului ei ca şi când ar fi voit să-i netezească cutele pe care le săpase acolo suferinţa.

Boronico se făcu vânăt. Făcea spume la gură:

— O să-l urăşti, aşa cum îl urăsc şi eu.

Rodulfo înţelese că vărul nu-i fusese niciodată frate şi că îl înşelase, pentru că îi dorea pământurile şi soţia. Era gata

să se arunce asupra lui. Îl reţinură însă braţele Florellei. Vocea femeii avea o nuanţă de triumf:

— Iartă-i prostia.

— Nu. Diavolul o să vă pedepsească. Îl invoc eu. Boronico îşi ridică mâinile spre cer: văzu norii de furtună care alergau ca o turmă înspăimântată. Spera că protectorul său avea să sosească. Iată-l. Vă va lovi cu trăsnetul şi cu pucioasa.

— Prostule. E numai o furtună, zise liniştită Florella. Apoi îşi strânse buzele, înăbuşindu-şi un geamăt. Rodulfo, au început durerile facerii. Ajută-mă.

Boronico izbucni într-un râs nervos:

— E el. Soseşte.

Înspăimântată, Gasdia suspina. Ugone îşi reveni în fire. Îl ajută pe stăpânul lui să-şi urce soţia pe cal.

Se produse un fulger vineţiu, urmat de un trăsnet asurzitor. Boronico începu să ţopăie de bucurie. Se bătea peste pulpe cu mâinile. Râdea. Atmosfera deveni întunecată. Nori violet-închis se încălecau într-un muget continuu. O bătaie de clopot gravă, liniştitoare, răsună peste câmpie: era „Rătăcitul”, clopotul de la Magione care-i călăuzea pe drumeţi către Azil.

Lui Rodulfo i se păru o chemare a Cerului. Porunci:

— La Magione. Surorile or s-o ajute pe soţia mea să nască.

— Nu. Boronico se aşeză în faţa calului. Dar făcu un salt în lături, ca să nu fie călcat. Blestemă. Îşi ameninţă vărul.

Rodulfo nu-l asculta. Era preocupat să mâne calul. O acoperi cu mantia lui pe Florella, ca s-o apere de ploaia care cădea în şiroaie. Şi după atâţia ani, se ruga în tăcere, nu pentru sine, ci pentru soţie şi copil.

Ugone, în şa împreună cu Gasdia, îl urma. Şi toţi ceilalţi veniră în urmă, lăsându-l pe Boronico singur.

Magione nu era departe. Înconjurată de ziduri puternice, era apărată pe o latură de apă. Un şir de trepte conducea până la port. Pe micul pod se aflau câţiva cavaleri, purtând tunica şi mantia de culoare cenuşiu-închis; pe piept şi pe

braţul stâng se zărea semnul alb al lui Tau. Bonizo îi întâmpină pe noii sosiţi:

— Ce doriţi?

— În numele lui Tau, cerem ospitalitate, zise Ugone.

— Şi în numele lui Tau, vă primim ca oaspeţi, răspunse Bonizo. Depuneţi armele.

— Supuneţi-vă, porunci Rodulfo: Soţia mea Florella din Albereto e gata să nască. Ajutaţi-o.

Ugone şi Gasdia veniră s-o sprijine pe stăpână şi o conduseră înăuntru. Rodulfo îi încredinţă lui Bonizo arma lui:

— Păstreaz-o. Era a tatălui meu.

— Cinste cruciatului Teudimondo, spuse Bonizo luând spada.

Rodulfo se clătina pe picioare, ud leoarcă de ploaie, tulburat de cele întâmplate:

— Sunt un păcătos… unde este Maestrul?

— Fraţilor, ce aşteptaţi? Un bătrân înalt şi încă puternic, cu o barbă lungă şi albă, cu părul de un alb strălucitor şi cu ochii de culoarea frunzei tinere, se apropie de Rodulfo şi-l sprijini: Toţi înăuntru. Acest sărman tânăr e ca un puişor ud. Trebuie uscat.

Rodulfo era zăpăcit. Continua să spună:

— Vreau să-l văd pe Maestru. Nu ştia că se afla deja lângă el. Temperto nu-şi dezvălui identitatea.

— Mai târziu. Intră. Mai întâi trebuie să te usuci şi să mănânci.

Rodulfo continua să protesteze. Călugării nu-i dădură însă ascultare. Îl conduseră în tăcere într-o încăpere în care se afla un cămin aprins. Îl spălară. Îi dădură veşminte curate. Apoi bătrânul Temperto îl aşeză în faţa unei străchini cu ciorbă aburindă şi, observând că tânărul o refuza, întrebă:

— Nu ţi-e foame?

— Nu ştiu. Mai întâi trebuie să vorbesc cu Maestrul, fiindcă pâinile s-au prefăcut în flori, iar eu păcătosul am văzut făptuindu-se un miracol.

— Şi te miri? Doar se întâmplă miracole în fiecare zi. Nu e un miracol oare, când se întorc rândunelele? Sau când se coace spicul? Sau când oaia naşte un miel? Şi chiar în momentul ăsta încă un fiu al lui Dumnezeu e gata să vină pe lume.

— Da, dar eu… nu mi-am dat niciodată seama de asta. Rodulfo lăsă să-i curgă lacrimile: Eram fericit, eram cel mai norocos dintre oameni, dar mă chinuiam şi o făceam să plângă. Se agăţă de rasa călugărului: Eu trebuia să blestem, ca să nu mi-o ucidă diavolul… şi el ştia că eu, dimpotrivă, îl uram. Mi-e frică. Dar voi sunteţi mai puternici decât el… o s-o apăraţi, nu-i aşa? Maestrul unde este? Ajutaţi-o, eu nu merit, dar ea… Din nou fu cuprins de panică: îşi imagina primejdia naşterii.

Bătrânul îl îmbrăţişă, îl lăsă să se uşureze plângând. Îl mângâia pe păr.

— Ce ţi-au făcut? Ce idei îngrozitoare ţi-au băgat în cap? Nu te teme. Eu sunt Temperto.

Rodulfo îşi ridică faţa:

— Tu? Dar ştii că eu am făcut un pact cu diavolul, şi sunt damnat pentru totdeauna, fiindcă nu pot să-l rup.

— Scuipă pe pactul acela, făcut cu regele minciunilor.

— Adevărat? Pot să mă mântui?

— Da, Rodulfo. Isus te iubeşte, oaie rătăcită ce eşti. Acum supune-te. Mănâncă ciorba.

— În timp ce Florella se chinuieşte pentru copilul nostru?

Temperto fu mişcat:

— Cum te răscumpără iubirea asta! Totuşi trebuie să mănânci. Haide, nu mă supăra. Mai sunt câteva ceasuri bune până la naşterea copilului. Vom avea tot timpul să stăm de vorbă.

După ce se spovedi Maestrului, Rodulfo rămase cu capul plecat. Aştepta o dojană solemnă, ca aceea pe care i-o făcea tatăl său Teudimondo, când el avea cincisprezece ani şi făcea câte-o boacănă, mereu la îndemnul lui Boronico. Merita acum ceva mult mai rău, şi de aceea, aştepta cu

umilinţă. Auzi, în schimb, un râs uşor. Uimit, îşi ridică fruntea: Temperto nu-l credea oare sau râdea de el?

Maestrul îl ameninţă cu degetul:

— Eşti un băieţandru, plin de orgoliu, înfumurare şi luxurie. Dar inima e mai bună decât capul tău încăpăţânat. Neştiinţa este un foarte rău sfetnic. Totuşi… Zâmbi din nou. M-ai făcut să mă simt din nou tânăr. Şi eu eram exact ca tine…

— Cu neputinţă. Tu eşti un sfânt.

— Nu. Sunt un păcătos pocăit. Încerc să fiu bun. Şi milos cum m-a învăţat El. Astăzi îmi este mult mai uşor, pentru că văd limpede calea care ne călăuzeşte spre lăcaşul înstelat al Domnului, dar când eram copil… Şovăi. Îşi întoarse privirea spre marele crucifix de argint, cu semnul lui Tau deasupra, care se înălţa pe un piedestal aşezat alături de masa de lucru, plină cu pergamente înfăşurate sau adunate în tomuri. Ca într-o joacă parcă şi eu am sfidat tenebrele şi am rămas molipsit de ele. L-am minţit pe Maestru. Îşi duse arătătorul la tâmpla dreaptă: Răul cel mai mare se cuibăreşte însă aici, în minte, care este cel mai mare dar dumnezeiesc. Puse mâna peste cea a tânărului. Ai făcut bine că te-ai spovedit, de asta ţi-am şi împărtăşit taina mea. Te voi ajuta, cu experienţa mea. Te voi învăţa.

— Sunt încăpăţânat şi neştiutor, mai mult decât un păzitor de capre. Dar fiul meu o să înveţe, ţi-o făgăduiesc, zise Rodulfo cu patimă. Nu va fi dus de nas de nişte vraci nătângi sau de vrăjitoare.

— Proşti, într-adevăr, dar şi răi. În lunga mea viaţă am întâlnit oameni în stare să transmită prin ochi o forţă care văduvea de orice voinţă pe ceilalţi.

Rodulfo sări în picioare:

— Aşa a făcut vrăjitorul cu mine. Am văzut… lucruri.

— Să respingi vedeniile acelea, în numele lui Tau. Or să dispară.

— Aşa am să fac. Dar… farmecul trandafirului? Nu va dispărea şi dragostea mea?

Temperto râse.

— Mai înainte de a se fi înţepat, eroul meu îşi uda fundul, şi-şi sfâşia veşmântul cel mai bun ca să salveze un pui de rândunică. Sfida chiar şi primejdia de a fi surprins pe pământurile Cadolingilor. Şi toate astea numai pentru ca să-şi întâlnească iubita.

Rodulfo zâmbi şi el:

— Nu ştiam că o iubesc. Se aşeză din nou. S-a întâmplat atunci când m-a privit prima oară, ca mama.

— Florella a citit în ochii tăi mila, după uciderea Căpcăunului. Ţi-a împărtăşit pe dată iubirea. De ce erai trist?

— Nu ştiu. Căpcăunul plângea ca un om. Dar era un diavol, nu-i aşa?

— Nu l-am văzut niciodată, Rodulfo. Poate că era doar o făptură năroadă şi sălbăticită, care nu-şi dădea seama de ceea ce face. Poate, nu-i aşa, era o fiară fără suflet, fiindcă mânca copiii. Dar mila este un lucru bun în sine, chiar dacă se manifestă faţă de fiare. Nu pot să-i sufăr pe cei care biciuiesc caii peste bot, care ciomăgesc câinii, din cruzime.

— Nici eu, Maestre. Îşi aminti de cuvintele tatălui

său pe care nu voise să-l asculte, subjugat fiind de patima cailor, a vânătoarei şi de descoperirea poftelor senzuale. Acum se simţea matur. Îşi scoase inelul cu pecete din deget. I-l înmână Maestrului: Scrie pentru mine. Pământurile mele, dacă va trebui să mor, aparţin Florellei şi fiului meu. Adu-ţi aminte să-l înveţi carte.

— De ce îmi spui toate astea?

— Am o datorie de îndeplinit. Tatăl meu spunea aşa: Dumnezeu mi-a dăruit Senioria şi mă consider răspunzător pentru oamenii mei. Îl cunosc pe Boronico. Se va răzbuna. Va strânge mercenari. Va trece prin foc şi sabie aşezările noastre.

Temperto aprobă:

— Eşti demn de Teudimondo. Nu te grăbi. Vorbeşte despre asta cu Florella: e înţeleaptă, inteligentă, sănătoasă şi puternică, chiar dacă are o înfăţişare delicată. Râde, fiindcă foarte mulţi proşti o numesc madona cea nătângă.

Rodulfo se înroşi. Duse mâna acolo unde purta de obicei spada:

— Cine îndrăzneşte?

— Lasă lumea să vorbească. Dacă ar fi să fie căsăpiţi toţi proştii, ar rămâne prea puţini oameni în viaţă.

Rodulfo se ridică:

— Trebuie să mă întorc la Albereto. Îl voi înfrunta pe Boronico. Şi farmecele vrăjitorului. Şovăi. Apoi întrebă: Ar putea să fie chiar un diavol? Satana poate să ia o formă pe care s-o vedem?

Temperto clipi din ochi. Maestrul care fusese înaintea lui îi pusese aceeaşi întrebare. Cum să explici o problemă atât de grea unui tânăr lipsit de experienţă şi necultivat?

— L-ai alungat pe Astarot de la Buggiano. L-ai văzut? Cum era? insistă Rodulfo.

— Am zărit o formă neagră, şerpuitoare, care dansa de bucurie în mijlocul măcelului. Nu ştiu dacă am zărit-o însă cu ochii aceştia de carne sau cu cei ai minţii. Spada mea devenise un foarte înalt, fulgerător semn al lui Tau şi despica flăcările. Dar cum poate despica flăcările lumina? Ochii omeneşti văd numai lucrurile materiale. S-a întâmplat atunci o minune, ceva miraculos care nu se poate explica. Când voi ajunge în cer, o voi şti, pentru că mi-o va spune El. Bunătatea Lui este nemărginită, ca şi puterea Lui. Să ai încredere, Rodulfo, şi spada ta va fi călăuzită în folosul cauzei drepte.

Rodulfo ascultă explicaţiile şi sfaturile Maestrului: era ca şi când soarele s-ar fi înălţat deasupra unui peisaj necunoscut şi i-ar fi arătat profilul munţilor, ondulările colinelor, întinderea văilor, presărate cu râuri şi lacuri. Simţi că n-avea să se mai rătăcească, fiindcă cerul era de culoarea ochilor Florellei, călăuza lui.

Ceru să-şi mai vadă soţia, înainte de a porni spre Albereto.

Florella simţi imediat că soţul ei voia să plece. I se agăţă de gât:

— Rămâi până la naştere.

— Mai trebuie aşteptat câteva zile, mi s-a spus. S-ar putea întâmpla ceva prin aşezările noastre. Trebuie să le apăr, prea iubita mea soţie, trebuie să fiu demn de tine.

— Boronico o să te omoare. Vrea pământurile tale.

— Şi pe tine. De ce nu mi-ai spus că îţi aţinea calea?

Florella se făcu roşie:

— Erai atât de tulburat… mă temeam să nu te pierd… Te îndoieşti de mine, iubitul meu stăpân?

— Nu, îngere, nu. Sufăr din pricina trădării celui pe care-l consideram fratele meu.

Florella îl văzu intrând pe Temperto. Întinse braţele către el:

— Nu-l lăsa să plece, te conjur.

Temperto se mânie:

— Tu vorbeşti aşa, tu pe care Domnul te-a binecuvântat? Nerecunoscătoare. Îşi dădu seama că femeia tremura şi lăcrima. Înţelese. Eşti înfricoşată de noutatea naşterii, biată copilă. Isus te iartă. Lasă să lucreze natura care este fiica lui Dumnezeu. Roagă-te. Să ai încredere în ajutorul lui. Soţul tău se va întoarce, o simt. Va goni influenţele nefaste de pe pământurile lui în numele lui Tau. Se întoarse către Rodulfo şi-i arătă o spadă. Aceasta l-a învins pe Astarot. Ai s-o foloseşti tu, ca să faci dreptate.

Tânărul îngenunche în faţa lui. Temperto îi atinse fruntea, pieptul şi umerii, pronunţând numele Sfintei Treimi:

— Nobile cavaler Rodulfo, ia-o, în numele lui Tau.

Florella îşi şterse lacrimile şi îşi îmbrăţişă soţul. Cu greu, Rodulfo, se eliberă. O privi lung, fără să vorbească. Şi ieşi, împreună cu Maestrul, cu o expresie hotărâtă.

— Cavalerii mei te vor urma de la distanţă, gata să intervină în caz de nevoie, zise Temperto. Vreau să-i binecuvântez şi pe oamenii tăi.

— Ugone va rămâne aici, spuse Rodulfo.

Maestrul fu de acord. Îl conduse în vasta curte interioară, unde sub portic, aşteptau Bono cel Mare, fratele lui geamăn şi ceilalţi. Le explică în ce consta misiunea lor:

la Albereto şi la Collefiorito oamenii erau în primejdie. Arătă spada pe care era gravat semnul lui Tau:

— Nu trebuie să vă temeţi de puterea demonului.

Domnul e cu noi. Îşi împreună mâinile şi se rugă cu voce tare. Îi binecuvântă şi, văzându-i foarte tulburaţi, în timp ce-şi ridicau ochii spre cerul întunecat, acoperit de o ceaţă neobişnuită în anotimpul acela, voi să-i îmbrăţişeze pe fiecare în parte, ca un adevărat tată.

Bono cel Mare se lăudă:

— Vă călăuzesc eu. Pot să găsesc drumul spre casă chiar şi cu ochii legaţi.

— Treci înainte, porunci Rodulfo.

Pe măsură ce se îndepărtau de Magione, dispărea până şi slaba licărire de lumină a farului din port care constituia un punct de reper. Bono încetini mersul. Începu să-şi piardă siguranţa:

— Blestemata asta de ceaţă, miroase a vrăjitorie.

— Vine dinspre mare. De îndată ce se va ridica vântul, va dispărea, zise Rodulfo pe un ton sigur şi autoritar, ca să fie auzit de toţi. Tau ne călăuzeşte. Să nu vă îndoiţi.

— Ai dreptate, stăpâne. Bono, care era un om simplu, îşi regăsi imediat curajul. Îşi iubea orbeşte stăpânul, îl imita întru totul. Hotărî să fie şi el un creştin adevărat. Spuse cu entuziasm: Ziua aceasta a început cu un miracol şi se va încheia cu un alt miracol. Se simţi gata să înfrunte toţi demonii. Se gândi: *Scuipă tu chiar şi ceaţă, blestematule vrăjitor, şi tot n-ai să-l sperii pe Bono.* Îşi căută pe piept mica cruce de fier, legată cu o sfoară, pe care i-o adusese bunica de la Lucca, când fusese să vadă „Chipul Sfânt”: sigur, crucea fusese cea care-i ajutase şi împotriva Căpcăunului şi a balaurului din Cerbaia, precum şi în alte numeroase împrejurări. Înţelese că-i fusese nerecunoscător lui Isus. Îi ceru iertare. Şi sărută micul crucifix.

Rodulfo nu putea vedea prin ceaţa aceea groasă, dar îşi ciuli urechile la ecoul înăbuşit făcut de zgomotul copitelor. Exista ceva care-l neliniştea: terenul era umed, după ploaia îmbelşugată: apa, de bună seamă, ţâşnea din băltoace sub copitele cailor. Zgomotul însă părea vâscos, aşa cum se

auzea atunci când înaintai prin mlaştină. Şi trebuia să fii cu băgare de seamă, fiindcă s-ar fi putut să sfârşeşti înghiţit de nisipurile mişcătoare. Ordonă:

— Opriţi-vă. Să coborâm de pe cai şi să pipăim pământul. Dar cu spadele gata... Suntem aproape de mlaştină.

Bono descălecă primul. Pipăi cu măciuca:

— Să mă ia naiba, am greşit. Suntem în mlaştină.

— Să ne întoarcem înapoi, zise Rodulfo. Dar pe jos. Mişcaţi-vă cu atenţie.

Nu era nevoie s-o spună unor oameni care cunoşteau locurile acelea. Rodulfo simţea că-i sporesc răspunderile.

— O iau eu înainte.

Bono cel Mare vru să protesteze; numai din devotament dorea el să-i stea înainte seniorului său, ca un scut. I se alătură şi, încet-încet, ajunse iar în faţă. Rodulfo zâmbi şi nu spuse nimic. Nu voia să-l umilească pe cel de-al doilea scutier al său, un uriaş tont, dar bun ca pâinea caldă:

— Suntem pe calea cea bună, Bono? îl întrebă după un sfert de oră de marş în tăcere.

Bono răbufni, zgomotos:

— Nu, stăpâne, măciuca se înfundă din nou în pământ mocirlos. Îşi înălţă fruntea udă din cauza umezelii: amuşină ca un câine, pentru că nu vedea absolut nimic. Mormăi:

— Nu simt miros de copaci. Nu suntem pe drumul cel bun. Rodulfo se gândi că făcuseră probabil un ocol. De ce nu se împrăştia ceaţa? De ce nu sufla vântul? Într-adevăr, s-ar fi putut oare să fie la mijloc vreun farmec al vrăjitorului, aşa cum bănuia Bono?

Auzi un slab, răguşit sunet de corn. Mai înainte de a apuca să spună ceva, Bono suflă într-al lui. Rodulfo protestă:

— Dacă este o cursă a lui Boronico?

— Nu. El ne-ar fi lăsat să crăpăm.

Rodulfo admise că scutierul avea dreptate. Dar îi spuse să stea în gardă. Cornul răsună mai aproape. Apoi i se adăugă şi un glas, pe care Rodulfo îl recunoscu ca fiind al lui Bonizo, cavalerul-călugăr.

— Aici. În partea asta.

Bono strigă:

— Cavalerii lui Tau, nu ne-au părăsit.

— Îndreptaţi-vă către ei, ordonă Rodulfo. Şi controlă ca soldaţii lui să nu se fi rătăcit, chemându-i pe nume, pe fiecare în parte. Îi lăsă să treacă pe toţi. Rămase la urmă de tot, împreună cu Bono. Se întoarse ca să urce în şa când zări o lumină: O vezi, Bono? Mai devreme nu era. Să fie oare Boronico? Leagă caii unul de altul şi să mergem mai aproape.

Bono se supuse, dar murmură:

— Cu băgare de seamă. Vrea să ne atragă în mlaştină.

— Ştiu. Înaintă câţiva paşi, precaut, alături de scutier, fixând mereu, ca hipnotizat, lumina care părea că se măreşte. Ţinea spada îndreptată în faţă. Bono îşi ţinea ridicată măciuca cu amândouă mâinile lui viguroase. Simt vântul. Acum se va împrăştia şi ceaţa. Şi el era fascinat de lumina aceea crescândă. Scoase o exclamaţie de uimire: Nu poate fi…

Zăriră o masă mare, scânteind de vase aurite, în jurul căreia oamenii din Albereto şi Collefiorito se îngrămădeau, mâncau, beau şi râdeau… într-o absolută tăcere.

— Toate astea vor fi ale tale, dacă îl cinsteşti pe stăpânul întunericului, se auzi vocea vrăjitorului, ascuns în ceaţă.

— Mincinosule! Numai împăratul poate să bea dintr-o cupă de aur, strigă Rodulfo. Şi-şi roti spada. Viziunea pieri în ceaţă. Şi imediat apăru Viviana, frumoasă şi neruşinată. Rodulfo era gata s-o insulte. Nu putu s-o facă, pentru că acum o vedea pe Florella lui, cu părul despletit, înfăşurată în văluri luminoase şi transparente. Simţea că se înăbuşă de gelozie: soţia lui fusese spionată şi admirată, pentru că părea chiar ea, cu carnaţia ei lunară.

Se aruncă înainte, dar fu înşfăcat de Bono:

— Nu e adevărat. Ea nu poartă niciodată veşminte neruşinate.

— O s-o facă, când va fi a mea. Era Boronico.

— Laşule! Trădătorule! Scăpă din mâinile scutierului. Alergă în direcţia de unde venea glasul vărului. Bono îl înhăţă din nou, în timp ce ceaţa se împrăştia. Vedeniile dispărură. Se contura silueta lui Boronico pe cale să arunce un pumnal în direcţia lor.

— Atenţie! Bono se puse în faţa stăpânului, încercând să abată cuţitul cu măciuca lui. Nu izbuti s-o facă la timp. Fu lovit în gât. Căzu pe brânci cu un geamăt înăbuşit. Şi rămase nemişcat la pământ.

Ieşit din minţi, Rodulfo trecu peste el dintr-un salt. Alunecă în noroi. Căzu în genunchi. Auzi râsul batjocoritor al vărului care se năpusti asupra lui cu spada ridicată. Apucă arma lui Temperto cu amândouă mâinile şi, de jos de la pământ, o azvârli ca pe o lance:

— În numele lui Tau.

Împinsă de o putere supraomenească, spada se înfipse în pieptul lui Boronico şi-l doborî la pământ. Rămase dreaptă, împlântată în trup, ca un steag. Rodulfo se apropie de Bono. Îl chemă aplecându-se asupra lui. Înţelese că murise. În timp ce se ridica, auzi un zgomot. Ridică braţul stâng pentru a-şi apăra faţa. Cuţitul vrăjitorului îi străpunse muşchiul braţului şi îi răni obrazul.

Rodulfo şi-l smulse. Îl urmări pe vrăjitorul care fugea. Îl ajunse. Şi-i vârî arma în ceafă. Îl părăsiră puterile. Se prăbuşi. Simţea sângele curgându-i de pe faţă: braţul stâng îl ardea şi-i amorţise. Se târî până la Bono. Izbuti să atingă mâna scutierului:

— Prietene… Să ne primească Dumnezeu, pe amândoi…

Vederea i se înceţoşa. Dar era o lumină puternică… provenea din spada lui Temperto, care creştea, ca şi când ar fi fost vie, se transforma în semnul lui Tau, strălucea orbitor… Şi Rodulfo îşi pierdu cunoştinţa.

Atraşi de lumina aceea neobişnuită, Bonizo, cavalerii şi oamenii lui Rodulfo, găsiră locul în care avusese loc lupta. Spada însă revenise la înfăţişarea ei normală.

— Sunt aici, strigă Bonizo. Şi cu torţa lumină scena.

— Au murit! Şi fratele meu! Bono cel Mic se aruncă pe trupul fratelui geamăn hohotind.

Bonizo constată moartea lui Boronico şi a vrăjitorului. Observase însă că Rodulfo răsufla încă. Un călugăr îi înfăşa braţul ca să-i oprească hemoragia. Bono cel Mic întrebă:

— E vreo nădejde pentru stăpân?

— Nu ştiu. A pierdut mult sânge, răspunse călugărul: Îl transportăm la Magione şi după aceea… cum va fi voia Domnului.

Bono începu din nou să plângă. Unul dintre soldaţi îi înconjură umerii cu braţul: şi el avea ochii roşii de plâns, ca toţi ceilalţi.

Vocea venea de foarte departe. În jurul lui Rodulfo imaginile se alcătuiau şi se spulberau într-un timp atât de lung, încât părea să stea pe loc.

Tânărul nu ştia dacă era viu sau murise. Simţea tot trupul arzându-i, credea că se afla în iad şi gemea de groază. După aceea se răcorea din nou. Buzele lui arse sorbeau apă şi speranţa îi revenea. Gânduri şi senzaţii se amestecau într-un vârtej fără sfârşit…

Pe neaşteptate Rodulfo recunoscu chipul lui Ugone. Îl chemă cu un fir de voce. Scutierul se aplecă asupra lui:

— Mă recunoşti?

— Da. Înseninat, tânărul adormi iar. Când se trezi, văzu un tânăr călugăr alături de pat; nu ştia cât timp trecuse: Cine eşti? Trebuie să-l înmormântez pe prietenul meu Bono.

— Înmormântarea a avut deja loc.

— Când? Eu nu am fost.

— Acum douăzeci de zile, seniore.

Rodulfo privi în jur cu spaimă. Încercă să se ridice. Nu fu în stare. Călugărul îi spuse să stea liniştit:

— Acum totul e bine. Dumnezeu te-a salvat.

Rodulfo era tulburat, nu putea vorbi: de ce nu era lângă el Florella, i se întâmplase ceva? Copilul. Poate că-l alăpta. Îşi simţea braţul stâng dureros şi amorţit: îşi mişca degetele. Îşi duse cealaltă mână la obraz. Călugărul i-o dădu repede la o parte:

— Să nu atingi. E o prişniţă cu ierburi.

Amintirea luptei din mlaştină îi reveni limpede în minte. O retrăi plin de suferinţă. Pentru Bono, mort ca să-l salveze pe el. Şi pentru Boronico, fratele trădător. I se părea de necrezut că fusese atât de rău. Îşi reaminti de jocurile lor, de pe vremea când erau copii. *Ce lucru crud, sălbatic este viaţa*, se gândi. Şi nu-şi dădu seama că plânge.

— Te doare ceva? Unde? întrebă călugărul.

— Eşti bun. Îţi mulţumesc.

— Caritatea este regula noastră. Câte unul dintre noi te-a vegheat pe rând. Era oarecum mândru. Aveai febră mare. Eram foarte îngrijoraţi. Ierburile noastre sunt însă salvatoare. Iar tu eşti puternic ca un taur tânăr.

— Te rog, adu-o pe soţia mea.

— Femeile nu au voie să intre în această parte a spitalului.

— Dar e soţia mea.

Cu un gest nestăpânit, Rodulfo îşi duse mâna la faţă. Cu repeziciune, călugărul îl opri:

— Ţi-am spus să nu atingi, altfel o să-ţi rămână un semn groaznic.

Desfigurat, se gândi tânărul. Închise ochii: oare avea să-l mai iubească Florella? Era atât de bună. Se gândi: *Mai bine să nu mă vadă, s-ar înspăimânta, şi ar putea să-şi piardă laptele…* Îngheţat, nu mai îndrăzni să pună întrebări. Simţi o slăbiciune neaşteptată. Căzu în nesimţire…

Cineva îi băgă o lingură în gură. Rodulfo înghiţi şi deschise ochii. Stătea sprijinit între două perne. Un om, pe care tânărul nu-l mai văzuse, spuse:

— Mănâncă. Ai făgăduit-o Maestrului.

Când? Rodulfo nu-şi aducea aminte. Înţelese că slăbiciunea îi întuneca mintea. Înghiţi mâncarea. Omul îi întinse o cană:

— Vinul roşu produce sânge. Şi tu ai pierdut foarte mult.

— Era gata să-mi lepăd pielea, ca un armăsar bătrân.

— În curând ai să te întorci la familia ta. Îi şterse buzele: Acuma vine medicul.

— Mă tratezi ca pe un copil. Zâmbi. Îngrijirile călugărilor îi dădeau curaj. Spitalul se arăta la înălţimea faimei sale.

De câte ori, prosteşte, râsese împreună cu Boronico de oala cea mare, de bolnavi şi de leacuri. Acum descoperea ordine, curăţenie, seninătate, hrană sănătoasă, ierburi vindecătoare: fapte adevărate, drepte. Şi rugăciunea către Dumnezeu înflorea spontan pe buze, recunoştinţa pentru atât de preţioasele daruri: mintea, voinţa, posibilitatea de a iubi.

Lui Rodulfo i se vindecase şi sufletul, nu numai trupul.

Era acum în stare să-şi îndrume oamenii printr-o conducere dreaptă, spre o activitate în folosul tuturor. Se întoarse către omul care îl slujise:

— Cum te cheamă?

— Maso. Sunt din Florenţa. Acum trăiesc aici. Să nu mă întrebi de ce.

Rodulfo învăţase să nu pună întrebări cu privire la trecutul oamenilor, pentru că s-ar fi putut să primească minciuni drept răspuns. Nu i se părea că se află în faţa unui ţăran: să fi fost oare un exilat din motive politice? Era mai bine să nu se amestece.

— Te admir. Eşti un erou, zise Maso. Vreau să te previn. Va sosi medicul împreună cu învăţăceii lui. Să nu pui întrebări, chiar dacă nu înţelegi ceva. Să taci, aşa cum se cuvine pentru un bolnav. Ei vorbesc numai latineşte.

— Dar e vorba de sănătatea mea.

— Să taci. Şi după aceea Maestrul o să-ţi explice. El, după părerea mea, este mai preţios chiar decât împăratul. Se duse până la uşă şi-şi scoase capul afară. Îi făcu apoi un semn tânărului. Şi se retrase de-o parte, sprijinit de zid, cu fruntea plecată, respectuos.

Un om de vârstă mijlocie, bine îmbrăcat, cu o ţinută mândră, cu o privire indiferentă, intră în mica încăpere, însoţit de Bonizo. Îl urmau doi tineri învăţăcei, respectuoşi, cu şira spinării încovoiată şi cu o expresie extaziată, care repetau cuvintele lui latineşti. Rodulfo nu înţelegea.

Doctorul îi făcu semn lui Maso să desfacă bandajul de la braţul bolnavului. Îl examină, de departe. Nu comentă. Făcu

un gest indicând să-i pună la loc faşa şi-i întoarse spatele lui Rodulfo. Îşi debita latineasca lui discipolilor care repetau după el, cu un aer de aprobare. Sosi şi Temperto. Adânci temenele reciproce. Şi încă o dată limba aceea misterioasă pentru Rodulfo şi-n care Maestrul ştia să-i răspundă.

Medicul, cu mişcări hieratice, făcea să-i fluture mantia luxoasă. Indică în două rânduri cu arătătorul spre tavan. În sfârşit, debitând mereu, părăsi încăperea, urmat de alaiul său şi de Temperto. Nimeni nu-i adresase nici măcar un cuvânt lui Rodulfo şi nu catadicsise să-i arunce măcar o privire. Tânărul era deprimat.

Maso se apropie de pat şi-i spuse cu aspiratul lui accent florentin:

— Sunt nişte palavragii care nu ştiu decât ce e scris în cărţi. Ascultă-mă pe mine. Am văzut atâtea răni în lupte. Eşti vindecat. Mănâncă. Bea. Şi mişcă-te. Îi atinse fruntea. Gândurile sunt ca nişte viermi în carnea mărului. Alungă-le. Îl sili să se ridice. Îl sprijini. Picioarele îţi sunt moi ca o smochină. Ai nevoie de aer şi soare, nu să stai la pat. Îl sili să meargă: Şi să faci dragoste cât timp eşti tânăr, fiindcă după aceea…

— Maso! Mai potoleşte-ţi limba aia florentină. Temperto intrase din nou.

Maso nu se descumpăni:

— Vorbesc de iubirea legitimă. Mica lui soţie…

— Aminteşte-ţi de făgăduiala ta.

— Da. M-aş arunca în foc pentru tine, Maestre. Încredinţează-mi-l însă pe tânărul acesta. Ţi-l fac din nou zdravăn, înalt cât un plop.

— Bagă-l imediat în pat. Temperto îşi mângâia barba deasă şi albă: Eşti o limbă ascuţită, dar ai intenţii bune. Nu mă conving raţionamentele medicilor, care pun în legătură bolile cu influenţa astrelor. Natura este înţeleaptă, conţine în ea leacurile ei. Se întoarse către Rodulfo: Eşti liniştit? Ţi-a revenit memoria?

— Da.

— Familia ta e bine. Pământurile tale prosperă şi ai atâţia prieteni, cât nu poţi să-ţi închipui. De îndată ce te vei

putea ţine pe picioare, te vom reda Florellei. Vreau să fii arătos.

Rodulfo îşi atinse obrazul:

— Sunt un monstru, nu-i aşa?

— Îţi potrivesc eu barba, îl asigură Maso. O să fii foarte frumos.

Temperto continua să-l cerceteze cu atenţie pe tânăr:

— Trebuie ca şi la minte să fii sănătos. Te simţi în stare să-mi povesteşti ce s-a întâmplat în mlaştină?

— O să-ţi povestesc tot, chiar şi despre vedeniile… pe care le-a avut chiar şi Bono, poate cu ochii sufletului, cum spui tu. Şi povesti întâmplările, rând pe rând, începând cu momentul în care zărise luminiţa.

La sfârşitul povestirii lui, Temperto îşi plecă capul şi se adânci în rugăciune. Maso era foarte neliniştit. Îşi dădea pumni în palma mâinii:

— Sunt un soldat prost. Am auzit atâtea şi atâtea… dar aşa ceva… Seniore Rodulfo, ia-mă în slujba ta. Sunt credincios. Când stăpânul meu a fost ucis prin trădare, n-am trecut de partea învingătorului ca ceilalţi. Am plecat să cerşesc… Îşi întinse mâna spre Temperto. Şi el m-a salvat.

Rodulfo îl întrebă pe Maestru:

— Să-l iau cu mine?

— Poţi s-o faci, dacă vrei. Zâmbi: Chiar că acum te-ai însănătoşit. Trebuie să ne gândim la botez. Acum mă duc să-i dau veşti bune Florellei. Te binecuvântez.

O săptămână mai târziu, îmbrăcat cu o tunică nouă, din postav fin, strânsă cu o centură din piele împodobită cu o cataramă de argint, un dar al lui Tenzo, nepotul lui Temperto, Rodulfo intră în sala de lucru a Maestrului, unde îl aştepta soţia lui. O văzu aşezată, îmbrăcată cu un veşmânt elegant, de culoarea ochilor ei. Ţinându-şi mereu mâna peste obrazul cu cicatrice, se duse lângă ea, i se ghemui la picioare şi îşi ascunse capul în poala ei.

Florella îi ridică faţa. Privi cicatricea.

— Credeam că este mai rău. O să-ţi rămână o mică urmă. Asta înseamnă că pe o parte ai să fii mai bătrân

decât pe cealaltă. Râdea şi plângea. Mângâiat, Rodulfo începu s-o sărute pe frunte şi pe obraji.

— Gânguriţi mereu, ca doi porumbei. Glasul posac al Contelui Ruberto Cadolingi era de neconfundat.

Rodulfo nu-l mai văzuse din ziua căsătoriei. Ştia că nu era preţuit de către conte. Se întoarse încet. Nu putu să scoată o vorbă. Ruberto ţinea în braţe doi nou-născuţi:

— Florella e de rasă bună. Face lucrurile în stil mare. Sunt băieţi, scumpe nepoate. Zâmbea cu un aer emoţionat: Aţi hotărât ce nume le daţi? În curte aşteaptă nobilii noştri vecini, care au adus daruri. Iar afară sunt o mulţime de ţărani, într-o sărbătoare care nu se mai sfârşeşte.

Rodulfo înţelese că întreaga lui viaţă se schimbase. Mişcă buzele. Încă nu putea să vorbească. Atinse, uşor, micii obrăjori. Florella stătea lângă el şi de-abia îi ajungea până la umăr. În înţelepciunea ei, nu voia să lezeze susceptibilitatea rudelor, care acum se împăcaseră cu soţul.

— Cât e de greu, nobile unchi! Pentru cel de al doilea nume însă totul este hotărât: Ruberto, Teudimondo, Temperto şi Agilulfo, ca tatăl meu…

Rodulfo zise cu hotărâre:

— Bono şi-a dat viaţa pentru mine. Nu are importanţă că a fost un om din popor.

— Da, Bono. Şi celălalt? Într-adevăr, a fost un dar dumnezeiesc.

— Diodato? sugeră Temperto. Înseamnă: dăruit de către Dumnezeu.

— Bine. Îmi place, spuse imediat Florella.

— Nepoată, aşteaptă părerea soţului tău, o sfătui unchiul.

— Eu sunt mulţumit, dacă ea este mulţumită, spuse Rodulfo.

Ruberto continua să se mire. Îşi alungă resentimentul, pentru faptul că, drept prim nume nu fusese pus numele lui. Încerca o tulburare, un fel de respect faţă de nepoţi.

Soţii iradiau iubire şi o atrăgeau şi de la ceilalţi; deveniseră o legendă în întreaga Toscana; se povesteau

nişte lucruri extraordinare despre ei. Ruberto lăsă de-o parte orgoliul Cadolingilor:

— Sunt bucuros. Să-i arătăm oamenilor pe copiii noştri. Şi o porni cel dintâi, cu nou-născuţii în braţe.

Temperto îi mulţumea Domnului că trăise să poată vedea iubirea minunată şi binecuvântată a celor doi tineri. Mişcat, voi să glumească:

— Farmecul spinului de trandafir… un farmec ceresc.

Rodulfo îi zâmbi. Îşi petrecu braţul în jurul mijlocului subţire al soţiei lui şi o conduse aşa până în marea curte interioară de la Magione. Împreună cu ea, se înclină în tăcere în faţa nobililor, lăsând unchiului sarcina de a face onorurile casei. Apoi ieşiră afară şi, de pe scară, salutară mulţimea care se îngrămădea pe bastioane, pe marginea şanţurilor şi umplea până şi bărcile, intonând imnuri şi agitând lungi ramuri verzi şi spice de orz.

Contele Ruberto îi arătă pe moştenitori. Pronunţă apoi numele lor:

— Bono Ruberto Agilulfo din Albereto. Diodato Teudimondo Temperto din Collefiorito.

Oameni de rând tresăriră. Bono cel Mare se născuse păzitor de capre şi, în cinstea lui, stăpânul punea numele lui fiului său. Văzură chipurile zâmbitoare şi prietenoase ale nobililor şi începură să spere: n-aveau să mai fie certuri, n-avea să mai curgă iar sânge.

Presimţeau că ceva se schimba în relaţiile dintre oameni, că se apropiau timpuri noi. Şi atribuiră meritul acesta Florellei şi lui Rodulfo, iubirii lor, credinţei lor, care săvârşeau miracole sub semnul lui Tau.

Îşi strigară dragostea lor entuziastă. Ar fi vrut să-i sărute şi să-i îmbrăţişeze ca pe nişte fraţi, fiindcă erau simpli şi fireşti.

Bărbaţi şi femei îşi deschiseră sufletele între ei: se sărutau, se înghionteau în glumă cu palma sau cu cotul, făcându-şi totodată urări şi rostind cuvinte deşucheate, ca la o petrecere de nuntă.

Un dangăt vesel de clopot îi făcu însă pe toţi să amuţească: „Rătăcitul” vestea botezul lui Bono şi al lui Diodato.

Informaţii istorice cu privire la Ordinul Cavalerilor Sfântului Iacob din Altopascio

Pentru a înţelege rolul istoric pe care l-a avut Altopascio trebuie să ne gândim la vechea geografie a locurilor, astăzi străbătute de autostrăzi, cu mlaştinile asanate, dar despuiate de marile păduri, în afară de pinetele Versiliei care au apărut însă numai în secolul al XVIII-lea.

Cuprinsă între lacurile de coastă tireniene şi culmile Apeninilor, actuala Lucchesia a reprezentat un loc de trecere comod din regiunile nordice spre cele sudice, prin trecătoarea Cisa, Pontremoli până la Lucca, Valdinievole şi Valdarno. Încă din epoca neolitică au avut loc deplasări ale populaţiei, fapt confirmat de descoperirea unor Stele funerare la Pontremoli şi în Lunigiana.

În epoca romană, portul de la Luni şi Căile Consulare au trecut pe plan secundar vechea cale de comunicaţie. Dar, din timpul războiului gotico-bizantin, drumul care se va numi *Calea Franchigena* sau *Romea*, a devenit de primă importanţă, pentru că îţi îngăduia să ajungi din Nordul Europei pe Via Cassia, traversând podul de peste Arno la Fucecchio. Cassia era esenţială pentru comunicaţiile cu Roma, Napoli şi cu porturile Pugliei, deschise traficului cu Orientul.

Când Imperiul bizantin s-a închis într-o izolare defensivă şi Luni a decăzut, Via Romea a rămas singura cale de

trecere sigură, scutită de atacurile piratereşti ale Sarazinilor şi de taxele de trecere exagerate ale Exarhatului Ravennei. Şi ea se afla sub directa autoritate a cetăţii Lucca. Acest oraş, rămas neatins în toiul năvălirilor barbare, în raporturi optime cu longobarzii, asimilaţi de cultura ei romano-creştină, a fost centrul Credinţei Catolice, în aşa măsură încât a intrat imediat în legendă, aşa cum se relatează în poemul epico-cavaleresc *Chevalier Ogier de Danemarche*.

În realitate, Carol cel Mare nu a ajuns niciodată la Lucca. Au venit în schimb, aproape toţi împăraţii şi vasalii lor, Papi şi Cardinali, pentru a venera imaginea lui Isus: din Lucca se răspândise în întreaga Europă cultul Crucii şi al Sfintei Feţe. Toate legendele atribuie această operă ucenicului Nicodemo din Ramla care, împreună cu Iosif din Arimateea, şi-au îngropat Învăţătorul.

Iosif a strâns picăturile Sfântului Sânge într-o cupă, Sfântul Graal, aşa cum a consemnat în scris cel dintâi Robert de Boron, în secolul al XII-lea. O coincidenţă: un vas plin cu Sfântul Sânge a fost găsit în Crucea cu Sfânta Faţă. Crucea ajunsese, în mod misterios la Luni, pe o corabie fără cârmaci, după relatarea diaconului Leboino. Dar ea s-a lăsat luată numai de episcopul Ioan I, care a transportat-o, în cadrul unei procesiuni solemne, la Lucca. Imaginea, care se poate admira azi, este o reconstituire mai târzie.

În raporturi optime cu francii, care îi înlocuiseră pe longobarzi, Episcopii au schimbat titlul de duce în acela de conte. Ioan I a fost un personaj istoric, contemporan cu Carol cel Mare şi, ca şi împăratul, a intrat imediat în legendă. În realitate, cultul Crucii, s-a format cam prin secolul al VIII-lea. Sfânta Faţă a fost bătută pe monedele lucheze şi pe sigiliile de stat.

Prestigiul religios al cetăţii Lucca a fost legat de succesele ei pe plan politic, de bunăstarea ei economică şi de înflorirea ei culturală, datorită universităţii şi şcolii de medicină. Faptul că a primit secole în şir atâţia iluştri pelerini, a făcut din Lucca un nod al politicii internaţionale din Evul Mediu, un fel de zonă neutră în care se echilibrau marile rivalităţi dintre Papalitate şi Imperiu, dintre feudali şi

episcopii conţi. Nu este un lucru de mirare că ambele tabere adverse au protejat şi au făcut mult bine oraşului.

Printr-o politică subtilă, Lucca şi-a apărat întotdeauna autonomia, chiar şi în epoca ulterioară, în timpul luptelor comunale, ale Siniorilor. Şi chiar dacă importanţa ei decăzuse, şi-a pierdut independenţa numai în 1799, când Napoleon Bonaparte a dăruit-o sorei sale Elisa.

Aceste câteva consemnări istorice dovedesc întreaga importanţă, pe plan religios şi economic, pe care a avut-o Via Romea, străbătută de pelerini, negustori, cavaleri vestiţi, dar şi ameninţată de briganzi şi de fiare. De-a lungul drumului, călătorii îndurau foamea, setea şi se îmbolnăveau. De aici necesitatea de a-i ocroti, de a construi spitale, încredinţându-le unor autorităţi care nu erau ostile politicii Episcopului luchez. Iată motivul ridicării Casei celei Mari (Magione) la Altopascio, zonă în care se putea ajunge de la Pisa pe calea apei (există şi acum denumirea „piaţa portului", şi asta în plin uscat!). Iată motivul pentru care a fost susţinut intens Ordinul religioso-cavaleresc al Sfântului Iacob, care urma regula Sfântului Augustin, aprobată de Biserica catolică.

Ordinul s-a alcătuit la Lucca, far al catolicismului.

Animat de spiritul unei carităţi active, de idealuri cavalereşti, îşi îndrepta atenţia mai cu seamă asupra celeilalte feţe a societăţii, aceea a celor mulţi şi umili, săraci şi necăjiţi. Cavalerii lui Tau se proclamă – în spirit aproape polemic – „slujitorii seniorilor săraci". Făceau legământ de castitate, sărăcie, supunere, şi practicau cele şapte puncte ale mizericordiei. Iar spălarea picioarelor pelerinilor era un gest semnificativ, imitându-l pe Cristos. Dar, în timpurile acelea atât de dificile, caritatea nu putea fi dezarmată, şi, la nevoie, era apărată cu spada.

La Altopascio, La Magione a fost construită ca o fortăreaţă de către meşterii comacini. Numele derivă din latinul *mansiones* staţie de poştă. Iar definiţia *Ospizio* era un termen militar. Ea s-a transformat totuşi în Ospitale (Spital), pentru că acolo se exercita şi medicina, nu cea teoretică a artelor liberale, ci cea empirică – plante

medicinale şi chirurgie – care provenea din medicina romană, ale cărei reguli igienice erau urmate. Avem despre toate aceste lucruri o documentaţie foarte riguroasă. Călugării îşi meritau, cu prisosinţă, numele de *Ospitalieri*. Iar în limba italiană „altopascino”, a devenit sinonim cu infirmier.

În Arhiva de Stat din Lucca se găseşte textul latin al *Regulei* – întrerupt la capitolul 62 – şi versiunea lui italiană, considerată de către mulţi erudiţi drept contemporană. Coperta are imprimat semnul lui *Tau*, litera greacă luată ca simbol al Crucii lui Isus, după tradiţia catacombelor. *Regula* este foarte clară şi amănunţită, fără divagaţii mai puţin eretice. Îmbină un înalt spirit religios cu o eficienţă practică extraordinară, în scopul de a alcătui o *comunitas* creştină, în cel mai pur sens al cuvântului. Fraţii puteau fi laici, preoţi sau cavaleri – dar numai cei de origine nobilă. Ei îl alegeau pe Maestru şi pe cei unsprezece însărcinaţi cu cele mai importante atribuţii, dintre care, educarea tinerilor nu era cea de pe urmă. De acei fraţi depindeau slujitorii de ambele sexe – dar femeile trăiau în încăperi separate. Şi pe lângă ei exista şi o confrerie laică, de persoane care puneau la dispoziţia Ordinului bunuri şi diverse acţiuni. O organizaţie care, cu timpul, a devenit tot mai mare şi mai complexă şi care şi-a deschis, foarte curând, filiale în întreaga Europă.

Tot în Arhiva de Stat din Lucca există Bule Papale, Diplome Imperiale şi alte documente, precum şi interesante legate testamentare, sau acte de vânzare-cumpărare. Evident ele mai există şi în restul Europei. Trebuie reţinut însă următorul fapt: cât timp Ordinul a fost puternic, Marele Maestru şi-a avut reşedinţa la Altopascio, iar filialele depindeau de el. Cu toate astea este cu neputinţă să dai de urma întregii documentaţii, în special de aceea de început.

După legendă, doisprezece luchezi au fost aceia care au întemeiat Magione în zona Altopascio. Acest nume, în grafia veche *Teupasso* şi *Teupascio*, indica un mic râu şi ţinutul înconjurător. Deriva din latinescul pascus, păşune şi din longobardul *teut*, adică „bun pentru păşunat”. Şi apare pentru prima oară în documente în 746, cel de-al treilea an

al regatului Ratchis. Cel mai vechi document de donaţie făcută Ordinului, care ne-a parvenit, este din 1079. El atestă nu numai că Magione era construită dar şi că se bucura de un prestigiu atât de mare, încât Episcopul din Lucca i-a concesionat dijmele luate de la multe alte parohii din zonă, care se întindea până la ţărmul fluviului Arno. Cinci ani mai târziu un laic a făcut o donaţie de pământuri: *„Ospedale illus, qui est constructo et edificatum in loco et finibus Cerbaia, ubi dicitur Altepascio”*, scrisese notarul imperial, precizând scopul: *„ad susceptionem peregrinorum et pauperorum sed etiam indigentium orfanorum et viduarum ut omni tempore suscipiantur et alantur”.*

Aşa cum se ştie, construcţia marilor clădiri dura mult, şi uneori coincidea cu ulterioarele amplificări, mai ales atunci când nu se găseau materiale la locul respectiv; aşa încât începutul lucrărilor datează din secolul al X-lea dacă nu chiar dintr-al IX-lea. Dar, cu siguranţă, nucleul originar al Cavalerilor Sfântului Iacob s-a format mai înainte chiar, în climatul civilizaţiei de curte, al renaşterii carolingiene.

Credinţă, caritate, cinste alături de o extraordinară eficacitate a Azilelor de pe căile de pelerinaj, a spitalelor oraşului, unde erau primiţi bolnavii, săracii, orfanii şi văduvele, au făcut ca activitatea Cavalerilor lui Tau să fie atât de utilă pe plan social, încât nu numai oamenii credincioşi au fost aceia care i-au sprijinit, ci chiar şi potentaţii au considerat nimerit să-i ocrotească. Cât timp virtuţile religioase şi cavalereşti au călăuzit Ordinul, Maestrul a avut capacitatea de a-i apăra autonomia în faţa ingerinţelor externe, de a administra cu înţelepciune patrimoniul săracilor, de a conduce filialele, îndepărtându-l pe fratele *hoţ* sau pe cel corupt. Şi nu era o activitate lipsită de importanţă: confrerii în aproape întreaga Italie şi în insule, precum şi-n Slavonia, Germania, Anglia, Franţa, Spania sau Maiorca…

Când condiţiile socio-economico-politice s-au schimbat, în general monarhiile naţionale nu au fost împotriva filialelor din străinătate. A fost mai greu ca ele să fie protejate în Italia. În timpul lui Castruccio Castracani, în

timpul conflictelor dintre Lucca şi Florenţa, Altopascio a fost trecut prin foc şi sabie de către florentini, iar Magione a trebuit să se predea după o rezistenţă eroică. În sfârşit, Castracani i-a învins pe florentini. Dar Magione a început să decadă. Şi-a văzut Rectoratul transferat la Pescia, cetate fidelă Florenţei. A suferit un alt jaf în 1363.

Cu toate astea patrimoniul ei era încă uriaş. Maeştrii, aflaţi acum la Pescia, au încercat s-o apere. Au obţinut chiar sprijinul Papalităţii. Dar reţeaua Organizaţiei se destrămase. Mulţi se făceau fraţi pentru a se folosi ei de Ordin şi nu viceversa.

În sfârşit, după complicate dificultăţi de natură economică, în 1445 Papa Eugeniu al IV-lea a încredinţat administraţia bunurilor unui particular: Giovanni Capponi.

După aceea ele au trecut la Medici. Şi-n cele din urmă cardinalul Fernando, care şi-a părăsit ulterior mantia de purpură din motive politice, a obţinut de la papa Sixt al V-lea suspendarea Ordinului Sfântului Iacob şi transferarea bunurilor rămase la Ordinul Sfântului Ştefan (Bula din 28 februarie 1587).

Ar fi interesant să fie publicată integral Regula care guverna confreria. Nu este momentul s-o facem acum, asta şi pentru faptul că italiana veche este greu de citit. Vom reproduce doar câteva fraze semnificative.

În legătură cu iniţierea, stă scris că fratele aspirant trebuie să adreseze cererea sa rectorului Spitalului, care *„se sfătuieşte cu fraţii dacă vor să-l primească şi dacă lor le place să-l primească îl cheamă pe acel om în colegiul canonicilor”*. Şi acolo, într-un cadru solemn, este întrebat dacă înţelege *„să apere religia... să respecte castitatea, să fie supus şi să trăiască fără bunuri”* pentru ca întreaga viaţă să fie *„slujitor al seniorilor săraci”*. După moarte fratele este închis într-un sicriu *„şters”* (fără nume) şi acoperit cu o *„învelitoare roşie cu semnul lui Tau”*.

Există o precizare în legătură cu titlul de cavaler: *„Nimeni nu cere în spital să fie făcut cavaler dacă nu i s-a făcut această făgăduinţă mai înainte de a îmbrăca veşmântul spitalului, mai ales dacă a fost crescut în casa*

spitalului. Dacă sunt fii de nobili, numai când vor împlini vârsta cuvenită, şi numai cu îngăduinţa maestrului, adică a conducătorului şi a consiliului fraţilor aşezământului".

Despre păcatul luxuriei se scrie: dacă fratele *„cade în desfrâu"* şi *„dacă asta se va şti sigur"*, duminica, după slujbă *„când poporul va fi ieşit din biserică, în faţa tuturor, să fie despuiat de către maestrul său"* şi *„cu curele, sau cu nuiele foarte tari să fie bătut şi alungat din orice Confrerie de-a noastră. Dar mai târziu, dacă Dumnezeu îi va lumina inima şi în casa săracilor lui Dumnezeu se va întoarce şi se va spovedi, ca vinovat şi păcătos... şi va făgădui să-şi răscumpere greşeala şi păcatul... să fie reprimit"*, iar confraţii îl vor ţine timp de un an *„într-un loc mai îndepărtat"* sau cum *„li se va părea lor mai nimerit"*.

În mod mai sever este pedepsită neascultarea, după gravitatea actului, pentru care fratele poate chiar să fie încarcerat, despuiat de veşmânt şi dat afară din Ordin. Foarte aspră este regula sărăciei. Fratele *„care posedă ceva şi nu l-a arătat maestrului"*, dacă moare *„nu se va săvârşi pentru el nicio slujbă divină şi va fi înmormântat ca un excomunicat"*, iar dacă trăieşte, *„averea"* care s-a găsit asupră-i *„să-i fie legată de gât şi prin spitalul Sfântului Iacob de la Altopascio şi prin alte aşezăminte să fie purtat gol... şi bătut foarte tare"*. Penitenţa minimă este de patruzeci de zile de post. Dacă fratele minte în legătură cu posesiunea lucrurilor să fie *„condamnat prin judecată pentru furt"*.

Fraţii trebuiau să evite clevetirile, beţia, încăierările. Nu trebuiau să-i lovească sau să-i maltrateze pe slujitori, ci să-i respecte şi să împartă cu ei aceeaşi mâncare.

Asistenţa acordată bolnavilor şi orfanilor se inspiră din nişte norme igienice excepţionale pentru acele vremuri, precum şi dintr-un profund spirit de caritate şi de devotament. Fraţii trebuiau să-i asiste pe infirmi *„fără gâlceavă"* dar dacă *„vor refuza şi vor arăta, oricare ar fi lucrul acela, că nu vor să urmeze comandamentul... după felul păcatului să fie pedepsiţi. Paturile şi tărgile bolnavilor... potrivit de mări pentru odihnă, şi fiecare pat să*

fie acoperit cu o învelitoare, adică fiecare pat să-şi aibă învelitoarea sa şi fiecare pat să aibă aşternuturile sale”.

Chiar şi copiii dorm în pătucuri separate. Iar cei mici, născuţi de femei pelerine, trebuie să fie aşezaţi în leagăne *„ca să stea despărţiţi, în aşa fel încât nimic incomod sau contrar să i se poată întâmpla mamei atunci când alăptează”*.

Asistenţa în saloanele spitalului se săvârşeşte ziua şi noaptea, repartizată pe ture de infirmieri. Cât despre doctori: *„să fie patru medici învăţaţi şi doi chirurgi care să-i îngrijească mereu pe bolnavi şi să se pricepă la felul urinei şi la varietatea bolilor, să ştie să le administreze leacurile, medicamentele potrivite... sau siropurile utile, precum şi alte remedii, oprindu-i pe bolnavi de la lucrurile nepotrivite şi vătămătoare... Iar mâncarea bolnavilor va fi... carne de pui sau de alte păsări, carne de ied şi de miel care n-au împlinit încă un an... după cum vor cere bolnavii şi după cum vor prescrie medicii... legume şi făină de orz precum şi alte ciorbe potrivite... să li se dea. Dar ţipari, caş şi linte, bob şi varză şi orice alt lucru care s-ar demonstra vătămător este cu totul oprit să li se dea seniorilor noştri bolnavi”.*

Cine doreşte mai multe informaţii să citească amănunţita lucrare, înzestrată cu o bogată bibliografie, scrisă de specialista Nori Andreini Galli: *Altopascio, semnul lui Tau* (Editura Vallecchi, 1976). Există acolo şi o importantă serie de fotografii privind monumentele, sculpturile şi peceţile cu Tau, folosite de Maeştri.

În romanul ciclic *Cavalerii lui Tau* de Anna Rinonapoli, Altopascio este transformat într-un *topos* fantastic în care retrăieşte spiritul de caritate şi de credinţă absolută ce-a animat în primele secole pe călugări şi pe cavaleri, pe micii nobili şi pe oamenii din popor care trăiau în preajma spitalului Magione.

Nota Editorului

Cuprins

INTRODUCERE..3

ACVILA DE FOC..13
Capitolul I..14
Capitolul II...37
Capitolul III..51
Capitolul IV...65
Capitolul V..75
Capitolul VI...89

RANA LUI AMFORTAS...119

FARMECUL SPINULUI DE TRANDAFIR......................................152

Informaţii istorice cu privire la
Ordinul Cavalerilor Sfântului Iacob din Altopascio......201